ADDENDUM No.4 TO THE FINANCING AGREEMENT

Support to Reform of the Energy Sector

ENPI/2011/22515

Special Conditions

The European Commission, hereinafter referred to as "**the Commission**", acting on behalf of the European Union, hereinafter referred to as "**the EU**",

of the one part, and

the Government of the Republic of Moldova, hereinafter referred to as "**the Beneficiary**",

of the other part,

have agreed as follows:

The following provisions of the Financing Agreement ENPI/2011/022-515 signed on 6 December 2011 and amended on 15 January 2014 through Addendum 1 and on 12 June 2014 through Addendum 2 and on 3 December 2015 through Addendum 3 for the implementation of the programme "Support to Reform of the Energy Sector" are modified as follows:

Article 5 – PERIOD OF EXECUTION

5.1 The period of execution of the Financing Agreement as defined in Article 4 of the General Conditions shall commence on the entry into force of the Financing Agreement and end 96 months after this date.

5.2 The duration of the operational implementation phase is fixed at 72 months.

5.3 The duration of the closure phase is fixed at 24 months.

Article 6 – ADDRESSES

All communications concerning the implementation of this Financing Agreement shall be in writing, refer expressly to the programme and be sent to the following addresses:

a) **for the Commission**

Mr Pirkka Tapiola
Head of EU Delegation to the Republic of Moldova
Kogalniceanu street 12
MD 2011, Chisinau
Republic of Moldova

b) **for the Beneficiary**

Mr Pavel Filip
Prime Minister of the Government of the Republic of Moldova
1, Piata Marii Adunari Nationale
Chisinau
Republic of Moldova

Annex II 'Technical and Administrative Provisions', mentioned in article 7.1, is replaced by the new one attached to this addendum.

All other terms and conditions of the Financing Agreement and its previous addenda remain unchanged. This addendum shall form an integral part of the Financing Agreement and shall enter into force on the date on which it is signed by the last party.

Done in English in two original copies, one copy being handed to the Commission and one to the Beneficiary.

FOR THE COMMISSION	**FOR THE BENEFICIARY**
Mr Lawrence Meredith	Mr Pavel Filip
Director Neighbourhood East p.o. Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations	Prime Minister of the Government of the Republic of Moldova
Signature:	*Signature:*
Date: 25.10.2016	*Date:* 05.12.2016

ADDENDUM No. 4 TO THE FINANCING AGREEMENT
Support to Reform of the Energy Sector

ENPI/2011/22515

ANNEX II: TECHNICAL AND ADMINISTRATIVE PROVISIONS

BENEFICIARY COUNTRY/REGION	REPUBLIC OF MOLDOVA		
REQUESTING AUTHORITY	Government of the Republic of Moldova		
BUDGET HEADING	19.080103		
Title	Support to Reform of the Energy Sector		
Total cost	**EUR 52.6 million**, of which: - EUR 42.600.000 from the ENPI 2011 Annual Action Programme in favour of the Republic of Moldova (ENPI/2011/22515) - EUR 10.000.000 from the ENPI 2013 Special Measure "EaPIC" (Eastern Partnership Integration and Cooperation) programme (ENPI/2013/025038).		
Aid method / Management mode	**Sector Policy Support Programme:** – Sector budget support (centralised management): EUR 50.0 million – Project mode (centralised direct management) EUR 2.6 million		
DAC CODE	23010	SECTOR	Energy policy and administrative management

1. INTERVENTION

1. 1 Objectives

The main objective of this SPSP is to support the reform of the energy sector and to facilitate technical improvements in its operation. It will offer a flexible instrument to support the Government of the Republic of Moldova (GoM) efforts towards further progress on the implementation of the Moldovan energy strategy and energy sector development. This will be achieved through the support of interventions in the preparation and adoption of appropriate legislation that are set out in the policy matrix, as well as technical assistance and policy dialogue.

This Sector Policy Support Programme (SPSP) aims at helping Moldova to achieve the objectives of the Energy Strategy, approved through Government Decision of 2007. This will be achieved in close cooperation with other international development partners active in the energy sector and, as such, is expected to boost sector reform and donor-government coordination. Notably, results achieved in other projects will be taken into account when assessing the achievement of budget support matrix indicators.

1.2 Expected results and Main activities

This SPSP will give a significant boost to the implementation of the Energy Strategy, with special focus on the Energy Efficiency Action Plan (including identification of investment projects), harmonisation of primary and secondary legislation in the Energy Community Treaty context, establishing methodologies for the setting of energy tariffs at cost- and investment-recovery level and implementing these tariffs, promotion of energy efficiency and renewable energy and development and implementation of dedicated financing mechanisms. Main supported activities include:

- Development and revision of the national policies, primary and secondary legislation on energy efficiency and renewable energy (e.g. Energy Strategy 2020, Renewable Energy Programme, energy auditing regulations, energy services regulations, minimum energy performance requirements for buildings, eco-design and energy labelling regulations, etc.), in line with the relevant EU directives and the Energy Community Treaty requirements and the adaptation of the EN standards;
- Implementation of the national legislation (both primary and secondary) and policies on energy efficiency and renewable energy;
- Development of Energy Efficiency (EE) and Renewable Energy (RE) Programmes and Action Plans (National EE Program until 2020, National EE Action Plans 2011-2013, 2013-2016, Renewable Energy Sources (RES) Action Plan, etc.) and identification and allocation of funds for their implementation;
- Strengthening the existing institutional capacities (Energy Security Department, Energy Efficiency Agency, etc.) in charge of promoting EE and RE;
- Strengthening the independence and institutional capacity of the energy regulator, e.g. National Agency for Energy Regulation (ANRE) and improving the energy regulatory framework (methodologies to set tariffs at cost and investment recovery levels, etc.);
- Capacity building for energy managers, energy auditors, building inspectors;

- Performing energy audit of public buildings, retrofitting thereof and issuing Energy Performance Certificates;
- Support of research and development in the field of EE and RE technologies, including provision of a wind map for Moldova;
- Development of media communication and public awareness campaigns;
- Strengthening the energy sector financial capacity and donor coordination;
- Improvement of communication channels between the Ministry of Finances (MoF) and the Ministry of Economy (MoE) for energy budgeting purposes;
- Further support of the financing instrument provided in the Renewable Energy Law 2007 to finance EE and RE projects (operational manual and rules approved, team created, etc.).
- Advancement of the work on the Energy Interconnections between the RoM and the EU.
- Transposition of some directives under 3rd Energy Package.

1.3 Duration

The execution period of the Agreement will be 96 months. This execution period will comprise 2 phases under the conditions provided for in article 4.1 of the General Conditions (Annex I of the present Agreement):

1. Operational implementation phase that starts from the entry into force of the financing agreement and will have duration of 72 months.

2. Closure phase of a duration of 24 months that starts from the expiry date of the operational implementation phase.

Pursuant to article 6 of the General Conditions (Annex I of the present Agreement), the contracts implementing the financing agreement shall be signed at the latest within three years of the entry into force of the financing agreement (except audit and evaluation). For the EaPIC 2013 allocation, this period of three years is counted from the entry into force of Addendum No.2 to the Financing Agreement. That deadline may not be extended ('sunset clause').

2 IMPLEMENTATION

2.1 Implementation method and Procurement and Payment clauses

The Budget Support component will be implemented through direct centralised management. The government of the partner country will confirm that the relevant Treasury account has been credited and provide documentary evidence of the transfer, including the exchange rate used.

The technical assistance component of the programme will be managed centrally and directly by the Commission.

All contracts implementing the action must be awarded and implemented in accordance with the procedures and standard documents drawn up and published by the Commission for the implementation of external operations in force at the time of the launch of the procedure in question.

All payments must be made by the Commission in accordance with the general and specific conditions of the Financing Agreement and with the procedures and standard documents drawn up and published by the Commission for the implementation of external operations in force at the time of the launch of the procedure in question.

Participation in the award of contracts for the present action shall be open to all natural and legal persons covered by ENPI regulation. Further extensions of this participation to other natural or legal persons by the concerned authorising officer shall be subject to the conditions provided for in article 21(7) of ENPI regulation.

2.2 Budget and calendar

2.2.1 Budget

The programme has a budget of EUR 52.6 million, out of which EUR 2.6 million are allocated to Technical Assistance and EUR 50 million are allocated to budget support.

EUR 42.6 million originate from the ENPI 2011 Annual Action Programme in favour of the Republic of Moldova (ENPI/2011/022-515) and EUR 10 million originate from the ENPI 2013 Special Measure "EaPIC" (Eastern Partnership Integration and Cooperation) programme (ENPI/2013/025-038).

Technical Assistance component will be used inter alia for providing targeted technical assistance to the Moldovan partner institutions in order to support these institutions in the implementation of the sector reforms required under the budget support component; and for providing administrative support to the steering committee established under the budget support component. Technical Assistance component will also be used for audit and evaluation activities.

	Amount	EU contribution	Other donors	Sector/ministry budget/funding over programme duration
Budget Support	EUR 50.0 million	EUR 50.0 million *AAP 2011: EUR 40.0 million* *EaPIC 2013: EUR 10.0 million*		EUR 13.2 million
Technical Cooperation	EUR 2.4 million	EUR 2.4 million	EUR 37.5 million USD 57 million	
Audit & Evaluation	EUR 0.2 million	EUR 0.2 million		

2.2.2 Calendar

The indicative operational duration of the programme is 72 months as from the signature of the Financing Agreement.

The EUR 40.0 million Budget Support funded by the Annual Action Programme 2011 will be disbursed tentatively in three yearly instalments starting in 2011: a first fixed tranche of EUR 13.0 million and two variable tranches of maximum EUR 12.415 million and EUR 14.585 million (following postponement of two targets from Installment II to Installment III) expected to be paid in 2013 and 2014 respectively. The payment of variable tranches will be subject to independent reviews of the implementation of the Policy Matrix in 2012 and 2013.

The additional EUR 10.0 million Budget Support component funded by the EaPIC programme will be disbursed in one instalment: one variable tranche expected to be paid in 2017. The payment of this third variable tranche will be subject to independent reviews of the implementation of the Policy Matrix in 2015-2017.

2.3 Performance monitoring and criteria for disbursement

2.3.1. Description of performance monitoring arrangements

A steering committee will oversee the implementation of this SPSP. It will include the following institutions: State Chancellery under the Prime-Minister (in its quality of Aid Coordination in the Republic of Moldova), Ministries of Economy, Regional Development and Construction and Finance, ANRE and Energy Efficiency Agency (EEA). Cooperation with other development partners will be assured. The Steering committee will be chaired by the Ministry of Economy. In order to avoid parallel structures and donor-led procedures, existing Moldovan monitoring institutions will be used to a maximum extent.

The Steering Committee will meet at least twice a year to review progress. It may decide on modification or inclusion of specific energy sector performance indicators.

To guarantee sound implementation of the Sector Policy Support Programme, the Steering Committee will ensure that the Government of Moldova fulfils the following commitments throughout the programme implementation period:

1. Associate the European Commission in all Government – donor discussions and institutional arrangements on the elaboration and implementation of the energy sector reform and Medium Term Budget Framework as related to the energy sector.

2. The Ministry of Finance and all supported ministries and institutions will make available to the European Commission the following documentation related to the implementation of the Sector Policy Support Programme:

(a) Bank statements for the bank accounts referred to in section 2.1. of the present Technical and Administrative Provisions.

(b) Statements of expenditures (Treasury) on sectors relevant to the Sector Policy Support Programme.

(c) Reports on budget execution of the general budgets of the involved bodies (Ministry of Economy, Energy Efficiency Agency).

(d) Laws, Government Decrees, other legislative acts and administrative provisions, draft and final, related to implementation of the Sector Policy Support Programme.

(e) Reports and agreements with the Bretton Woods institutions in relation to energy sector reforms.

(f) Government and other donor policy documents and reports, draft and final, relevant to the implementation of the Sector Policy Support Programme.

Prior to each meeting of the Steering Committee progress reports will be prepared, under the responsibility of the Chairman. Progress reports will describe development in the implementation of the energy sector reform and the Public Financial Management (PFM) reforms. They will, in particular show how far the foreseen activities of the Policy Matrix have been implemented.

Information requested to draft the monitoring / progress reports will be collected from the ministries in charge of implementing the reforms.

Until a functional monitoring mechanism satisfying the requirements of the programme is in place, the European Commission will mandate the Technical Assistance component Consultant to carry out an independent review of some or all disbursement indicators. As soon as the Government will have put in place a monitoring mechanism of the energy sector, acceptable to the Commission, the remaining part of the Consultant contract budget allocated to this task may be transferred to the Budget Support component of the programme, increasing the amounts allocated to the remaining variable instalments, subject to the fulfilment of the related indicators.

2.3.2. Criteria for disbursement

General conditions for the disbursement of all tranches covering at least the eligibility criteria for budget support:

- Satisfactory progress in the implementation of the partner country sector policy and strategy;
- Satisfactory progress in maintaining a policy of macroeconomic stability as evidenced by continued implementation of an IMF-backed macroeconomic programme. If the review of the IMF programme is delayed, temporarily suspended or invalid, the Commission may still decide to disburse the budget support if it considers that the macroeconomic stability policy is still being implemented or that it does not jeopardise the sectoral objectives after consultations at an appropriate level with the partner country and the IMF;
- Satisfactory progress on implementation of the programme to improve and reform public finance management and demonstrate commitment to implement articles 40 (Public Procurement) and 42 (Sound management and control of public finances) of the EU-Moldova Action Plan.
- Satisfactory progress with regard to the public availability of accessible, timely, comprehensive, and sound budgetary information (applicable to Instalment IV only).

Specific conditions for disbursement of individual tranches: the details are given in Appendices 1 and 2 (expected performance levels and timetable, indicators, base and target values for the first year and indicative values for subsequent years; standard table listing conditions for tranche releases).

Analysis of the chosen performance indicators in Appendix 1 tells us that they are of adequate quality to justify their use for the disbursement of budget support.

The chosen performance targets and indicators specified in Appendix 1 will apply for the duration of the programme. However, in duly justified circumstances, the State Chancellery of the Republic of Moldova under the Prime Minister may submit a request to the European Commission for the targets and indicators to be changed. The changes agreed to the targets and indicators may be authorised by exchange of letters between the two parties.

3. MONITORING, EVALUATION AND AUDIT

The European Commission reserves the right to contract independent evaluations. Standard procedures for audit of EU budget support apply.

The programme will be subject to independent reviews that will assess the level of compliance / performance with its conditions / indicators set forth in the present Financing Agreement.

The European Commission may mandate consultants to carry out, in close cooperation with the Court of Accounts of Moldova, an audit of sample of expenditures related to the implementation of the selected specific activities

Prior to completion of this SPSP, the European Commission will appoint consultants to carry out an independent final evaluation of the programme.

Furthermore, from a more general point of view, budget support operations may be subject to the Results-Oriented Monitoring (ROM) mechanism.

4. COMMUNICATION AND VISIBILITY

As part of the Financing Agreement requirements, the Government will commit itself to ensure that visibility of the EU contribution is at least equivalent to that given to other donors supporting the National Development Strategy and the Anti-Crisis-Plan. The Communication and Visibility Manual for EU External Actions will apply.

APPENDICES

1. Performance criteria and indicators used for disbursement (Policy matrix)
2. Disbursement arrangements and timetable

Appendix 1 – Performance criteria and indicators used for disbursement (Policy Matrix)

List of acronyms

ANRE – National Agency for Energy Regulation
EEA – Energy Efficiency Agency
LPA – Local Public Authorities
MoF – Ministry of Finances
MRDC – Ministry for Regional Development and Construction
MTRI – Ministry of Transport and Road Infrastructure
MoE – Ministry of Economy
NISM – National Institute for Standardization and Metrology

GoM Energy Strategy Objectives	Targets for installment II (To be achieved by December 2012)	Means of verification	Resp. agencies	Targets for installment III (To be achieved by December 2013)	Means of verification	Resp. agencies
Objective 1: To support the reform of the energy sector and to facilitate technical improvement in its operation						
1. Adoption of the energy efficiency and renewable energy policy and legal framework (25%)	1.1 Revised Energy Strategy 2020 (20%)	Government Decision	MoE	1.1 National EE Action Plan (NEEAP) 2014-2016 developed and approved and implementation of NEEAP 2011-2013 reported. (20%)	Government Decision and draft implementation report on NEEAP 2011-2013	MoE/EEA
	1.2 National EE Program and National EE Action Plan 2011-2013 developed and approved (20%)	Government Decision	MoE	1.2 Transposition of the relevant EU Ecodesign Directives (10%)	Government Decisions	MoE
	1.3 Minimum energy performance indicators for buildings developed and approved (10%)	Government Decision	MRDC	1.3 Adaptation of EN Standards[1](5%)	Ministry Decision	MoE/MRDC NISM
	1.4 RE and Biofuels Implementation Plans according to Directives 2001/77/EC and 2003/30/EC (Energy Community Treaty template) developed (10%)	Implementation Plans approved by the Ministry	MoE	1.4 Transposition of the Directive 2009/28/EC on promotion of energy from renewable sources (15%)	Government decision transmitting to the Parliament the transposition of the related Directive	MoE
	1.5Road Map for legal approximation (10%)	Road Map approved by the Ministry	MoE	1.5 Energy saving program for the transport sector and the action plan approved (5%)	Government Decision	MTRI/EEA
	1.6 Transposition of the Framework	Government	MoE	1.6 Development and adoption of the	Government	MoE

[1] Standards relevant to ecodesign, energy labelling, energy performance, etc. directives.

GoM Energy Strategy Objectives	Targets for installment II (To be achieved by December 2012)	Means of verification	Resp. agencies	Targets for installment III (To be achieved by December 2013)	Means of verification	Resp. agencies
	Labeling Directive and its Implementing Directives and/or Delegated Acts (10%)	Decisions		Concept on promotion of cogeneration (15%)	Decision	
	1.7Development and adoption of the secondary legislation under EE Law (10%)	Government Decisions	MoE	1.7 Adoption of the Heat Law and transposition of the cogeneration Directive (30%)	Law adopted by the Parliament	MoE
				1.8 Development and adoption of the RES Programme (renewable indicators set), Biofuels Action Plan, and Action Plan on solid fuel production for heating purposes in rural areas (10%)	Government Decisions	MoE
2. Creation of EE and RES Institutional Capacities (25%)	2.1 Institutional capacity in charge of Energy Efficiency and RES established. Min. 3 qualified staff hired; office equipment & budget allocated (30%)	Report	MoE	2.1 Increase the number of EEA personnel and budget in line with expanding operations (40%)	Report of the EEA	MoE/
	2.2 Energy management capacities, boilers' inspection capacities and energy auditing capacities built (5%)	Report certifying the increased capacities	EEA/MRDC	2.2 Energy audits and energy performance certification for the public buildings; 150 audits and 50 energy performance certifications of public buildings (20%)	Report of the EEA	EEA/MRDC
	2.3 One-stop shop to support investors in renewable energy (20%)	Government Decision	Cabinet of Ministers	2.3 Energy labeling promotion and inspection (10%)	Steps taken to allow and encourage industry to adapt to new requirements on the basis of at least 5 implementing acts on energy labeling for specific products adopted; 30.000 leaflets on efficient appliances and equipment	EEA
	2.4 The institutional capacity of the national energy regulator (ANRE) strengthened (20%)	Report certifying the increased capacities	ANRE	2.4 Trainings for the building materials producers (5%)	Report on Trainings performed	EEA/MRDC
GoM Energy Strategy Objectives	**Targets for installment II (To be achieved by December 2012)**	**Means of verification**	**Resp. agencies**	**Targets for installment III (To be achieved by December 2013)**	**Means of verification**	**Resp. agencies**
	2.5 Train the building administrators on energy classes of appliances and the energy performance of buildings (10%)	Min. 3 trainings performed	EEA/MRDC	2.5 Energy data and statistics database on Energy Efficiency and Renewable Energy established (20%)	Database established	MoE/EEA
	2.6 The Fund for investments in EE and RE projects, as provided by the RES Law 160, made operational (10%)	Operational Manual approved and staff hired	MoE	2.6 Trainings for designers, architects, engineers and experts on energy performance certification of buildings (5%)	Report on training performed	EEA/MRDC
	2.7 Energy audits performed and energy performance certificates issued for public buildings (5%)	At least 10 public buildings	EEA/MRDC			
3. Promotion of research and developme nt (10%)	3.1 Research into solar and biomass potential (100%)	Feasibility studies carried out	EEA[2]	3.1 Research into biofuels/bioliquids potential and study on their introduction in the Republic of Moldova (100%)	Study prepared	MoE
4. EE and RES Projects Support (10%)	4.1 Evaluation of RES potential in the territory of MD and implementation of projects with priority given to schools, kindergartens, hospitals, and other social buildings (70%)	Min. 10 projects implemented	EEA/LPA	4.1 EE and/or RE projects implemented (100%)	35 projects implemented	EEA/LPA
	4.2 Create conditions for Energy Performance contracting and other instruments (30%)	Min. 3 regional trainings performed	MoE			
5. Public Awareness (10%)	5.1 Communication Plan on EE and RE developed (70%)	MoE act	MoE/EEA	5.1 Organize public energy efficiency events in regions, public campaign on energy efficient houses and disseminate information through a website to consumers (100%)	Public events organized, public campaign implemented, website pages established	MoE/EEA/EEF
	5.2 EE and RE visibility increased through public awareness campaign (30%)	EE Building Days organized, hotline for consumers,	MoE/EEA			

[2] Contracted private entities and/or institutes. Supervised by EEA.

GoM Energy Strategy Objectives	Targets for installment II (To be achieved by December 2012)	Means of verification	Resp. agencies	Targets for installment III (To be achieved by December 2013)	Means of verification	Resp. agencies
		20.000 leaflets				
Objective 2. Progress towards increased transparency on fiscal spending and revenue in line with EU policy and institutional standards						
6. Progress in energy sector's financial transparency (20%)	6.1 Improve the financial monitoring and coordination procedures (5%)	Financial reports	MoE	6.1 Allocate funds for energy audits and certification of at least (a further) 300 public buildings in 2014 (80%)	Report on the achievement of the target	MoE/MoF
	6.2 Take steps to address the historical energy debts (Debt restructuring Concept developed and approved and Agreement to settle the debts signed) (30%)	Government decision and signed agreement	MoE	6.2 Allocate financial resources for Energy Efficiency Fund (according to the RES Law 160) (20%)	Energy Efficiency Fund Budget	MoE/MoF/ MRDC
	6.3 Ensure ANRE budgetary independence (20%)	Energy Law 1525 and the related laws modified accordingly (Government decision)	MoE, Cabinet of Ministers			
	6.4 Improve the budget coordination and preparation (10%)	Report from the Ministry of Finance	MoE/MoF			
	6.5 Develop the Sector Expenditure Plans in line with energy strategies and plans (10%)	Sector expenditure plan prepared	MoE/MoF			
	6.6 Allocate funds for energy audits and certification of at least 200 public buildings in 2013 (10%)	Funds allocated for at least 200 public buildings	MoE/MoF MRDC			
	6.7 Allocate financial resources for the Energy Efficiency Fund (according to the RES Law 160) (5%)	Energy Efficiency Fund Budget	MoE/MoF			
				6.8 Adopt the methodology of gas assets assessment and conduct the assessment (10%)	Government Decision and assessment report	MoE

EaPIC allocation 2013 – Performance criteria and indicators used for disbursement (EUR 10.0 million)

GoM Energy Strategy Objectives	Targets for installment IV (To be achieved by December 2016)	Means of verification	Resp. agencies
Objective 3: Advancement of the work on the Energy interconnections between the Republic of Moldova and the EU and transposition of some directives under 3rd Energy Package			
7.. Energy Supply Diversification and Connection to EU market (100%).	7.1 Loan Agreements signed for the Ungheni-Chisinau Pipeline and Government Funds used for the Financing of the Pipeline (90%)	Loan Agreement signed between the GoM and EIB/EBRD whereby the Government undertakes to contribute an amount not less than the maximal amount of Installment IV of the SPSP Energy in the form of financial contribution towards the construction of the Ungheni-Chisinau Pipeline The Government paid its pro-rata share of the first drawdown under the project funds	MoE/ Ministry of Finance/ Government
	7.2 Draft Law Amending and supplementing Law 'On Electricity' by provisions of Directive 2009/72/EC (5%)	Draft Law approved by GoM	MoE/Government
	7.3 Draft Law Amending and supplementing Law 'On Natural Gas' by provisions of Directive 2009/73/EC (5%)	Draft Law approved by GoM	MoE/Government

Appendix 2: Disbursement arrangements and timetable (budget support)

1. Responsibilities

On the basis of the conditions for disbursement set out in this Financing Agreement, the Ministry of Finance shall make a formal request to the European Commission for each tranche disbursement on the dates set out in table A below, including (i) the fullest possible analysis and justification for the release of funds, including supporting documentation which should be annexed; and (ii) a duly signed Financial Identification Form in order to facilitate subsequent payment.

2. Indicative disbursement timetable

An indicative disbursement timetable is set out below.

Table A: Summary Indicative disbursement timetable (in EUR million)

Tranche Type	2011		2012				2013			2015			2016	2017		
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	S 2	Q1	Q2	S 2	Year	Q1	Q2	Total
Fixed Tranches		**13**														**13.0**
Variable tranches								**12.415**			**14.585**				**10**	**37.0**
Total		**13**						**12.415**			**14.585**				**10**	**50.0**

* Targets 1.8 and 6.8 from Installment II were postponed to Installment III.

3. General conditions for tranche release

The General Conditions for tranche release set out below shall apply to the disbursement of all tranches and all requests for tranche release shall be accompanied by supporting information on this matter.

Table B: General Conditions for tranche release

Area	Condition	Source of verification
Sector policy and strategy	Satisfactory progress in the implementation of the partner country sector policy and strategy.	Reports from the Government of the Republic of Moldova on the implementation of the Stabilisation and Economic Recovery Programme and of relevant sector strategies.
Macroeconomic stability	Satisfactory progress in the maintenance of a stability-oriented macroeconomic policy as evidenced by the continued implementation of an IMF-supported programme. In the event that the review of the IMF-supported programme is delayed, temporarily suspended or terminated, the European Commission may still decide, after consultation at an appropriate level with the partner country, to disburse the budget support if it considers that a stability-oriented macroeconomic policy is still being implemented .	Relevant reports from the IMF, the World Bank and the Government of the Republic of Moldova
Public Financial Management	Satisfactory progress in the implementation of the national public finance management (PFM) reforms.	Relevant reports including reports from the World Bank, the IMF, the Government of the Republic of Moldova and of the European Commission (e.g. ENP Progress Reports).
Transparency and Oversight of the Budget (applicable to Instalment IV only)	Satisfactory progress with regard to the public availability of accessible, timely, comprehensive, and sound budgetary information.	Key budget documents (including the Executive's budget proposal, the Enacted Budget and the Audit report).

4. Specific conditions for tranche release

The specific conditions for tranche release apply to individual tranches in addition to General Conditions which are applicable to all tranches.

Table C: Specific conditions for the release of tranches

Tranche	Amount (EUR million)	Indicative date of the disbursement request	Indicative disbursement date (month/year)	Conditions/criteria/ activities for disbursement	Verification source (where applicable)

		(month/year)			
First fixed tranche	13.0	Q4/2011	Q4/2011	General conditions as set out in Table B above.	See Table B above
First variable tranche	12.415	Q1/2013	Q2/2013	General conditions as set out in Table B above. (i) Specific conditions defined in Appendix 1, under "Targets for instalment II (To be achieved by December 2012)"	See Table B and Appendix 1
Second variable tranche	14.585	Q1/2014	Q2/2014	General conditions as set out in Table B above. (i) Specific conditions defined in Appendix 1, under "Targets for instalment III (To be achieved by December 2013)" + Two Targets from Instalment II (targets 1.8 and 6.8) are postponed to Instalment III	See Table B and Appendix 1
Third variable tranche	10.0	Q1/2017	Q2/2017	General conditions as set out in Table B above. (i) Specific conditions defined in Appendix 1, under "Targets for instalment IV (To be achieved by December 2016)"	See Table B and Appendix 1

The conditions for disbursement under the variable tranche are fixed for the duration of the programme, but may be modified in accordance with the TAPs section 2.3.2 of this Financing Agreement.

5. Modalities of assessment of performance in the case of variable tranches

The programme foresees variable instalments of up to a maximum of EUR 12.415 million in the year 2013, EUR 14.585 million in 2014 and up to EUR 10 million in 2015-2017.

Variable instalments allow for less than the full amount to be released in the case of only partial compliance with the indicators conditioning release of instalments, defined in Appendix 1.

For each indicator, performance assessment is based upon fulfilment of sub-indicators, as detailed in the Policy Reform Matrix (appendix 1). Each sub-indicator carries a weight, triggering disbursement, in proportion of this weight, of the percentage of the variable tranche attached to the corresponding indicator.

The underlying methodology for the calculation of performance of conditions that determine the disbursement of the variable instalments will be as follows:

- If the agreed condition is fulfilled then it is awarded a score point of 1;
- If the agreed condition is not fulfilled but considerable progress is evident then it is awarded a score point of 0.5; and
- If the agreed condition is not fulfilled and where progress is negligible then it is awarded a score point of 0.

The above score points are then multiplied with the agreed weight – see in Table D below – attached to each sub-indicator to determine the volume of the variable instalment eligible for disbursement.

Table D: Weight of evaluation criteria*

Area I. Energy strategy objectives			
Evaluation criteria	**Indicator Maximum weight, %**	**Instalment II Sub-Indicator Maximum weight, %**	**Instalment III Sub-Indicator Maximum weight, %**
1. Legal Framework Adoption for Energy Efficiency (EE) and Renewable Energy (RE)	25%	1.1 20% 1.2 20% 1.3 10% 1.4 10% 1.5 10% 1.6 10% 1.7 10% *1.8 10%* *(1.8 is postponed to Instalment III)*	1.1 20% 1.2 10% 1.3 5% 1.4 15% 1.5 5% 1.6 15% 1.7 30%
2. Creation of EE and RE Institutional Capacities	25%	2.1 30% 2.2 5% 2.3 20% 2.4 20% 2.5 10% 2.6 10% 2.7 5%	2.1 40% 2.2 20% 2.3 10% 2.4 5% 2.5 20% 2.6 5%
3. Promotion of Research and Development	10%	3.1 100%	3.1 100%
4. EE and RES Projects Support	10%	4.1 70% 4.2 30%	4.1 100%
5. Education and Public Awareness	10%	5.1 70% 5.2 30%	5.1 100%
Area II. Increased transparency on fiscal spending and revenue in line with EU policy and institutional standards*			
Evaluation criteria	**Indicator Maximum weight, %**	**Instalment II Sub-Indicator Maximum weight, %**	**Instalment III Sub-Indicator Maximum weight, %**
6. Progress in energy sector's financial transparency	20%	6.1 5% 6.2 30% 6.3 20% 6.4 10% 6.5 10% 6.6 10% 6.7 5% *6.8 10%* *(6.8 is postponed to Instalment III)*	6.1 80% 6.2 20%
Total	**100**	**100**	
			1.8 (EUR 325 000) *6.8 (EUR 260 000)* *(both indicators are postponed from Installment II)*
Total			***EUR 585 000***

Area III. Advancement of the work on the Energy interconnections between the Republic of Moldova and the EU and transposition of some directives under 3rd Energy Package		
Evaluation criteria	**Indicator Maximum weight, %**	**Instalment IV Sub-Indicator Maximum weight, %**
7. Energy Supply Diversification and connection to EU Energy market	100%	7.1 90% 7.2 5% 7.3 5%
Total (EaPIC)	**100**	**100%**

*Maximum weight of indicators and sub-indicators in percentages is calculated on the bases of variable tranches foreseen in initial TAPs (EUR 13 million for Instalment II and EUR 14 million for Instalment III)

ADDENDUM Nr. 4 LA CONTRACTUL DE FINANȚARE

PROGRAMUL DE SUPORT A POLITICILOR SECTORIALE PENTRU REFORMA SECTORULUI ENERGETIC

ENPI/2011/22515

CONDIȚII SPECIALE

Comisia Europeană, denumită în continuare **"Comisie"**, acționând în numele Uniunii Europene, denumită în continuare **"UE"**,

pe de o parte, și

Republica Moldova, reprezentată de Guvernul Republicii Moldova, denumite în continuare **"Beneficiar",**

pe de altă parte,

au convenit după cum urmează:

Contractul de Finanțare a Programului "Suport pentru Reforma sectorului energetic" care a intrat în vigoare la 6 decembrie 2011, amendat la 15 ianuarie 2014 prin Addendum 1, la 12 iunie 2014 prin Addendum 2, la 3 decembrie 2015 prin Addendum 3 pentru implementarea programului "Suport a Politicilor Sectoriale pentru Reforma Sectorului Energetic" se modifică după cum urmează:

ARTICOLUL 5 – PERIOADA DE EXECUȚIE

5.1 Perioada de executare a Contractului de Finanțare, astfel cum este definit în articolul 4 din Condițiile Generale, va începe la data intrării în vigoare a Contractului de Finanțare și se încheie 96 luni de la această dată.

5.2 Durata etapei de implementare operațională este fixată la 72 de luni.

5.3 Durata fazei de închidere este fixată la 24 de luni.

ARTICOLUL 6 – ADRESE

Toate comunicările privind implementarea Contractului de Finanțare trebuie să fie în scris, să se refere în mod expres la Program și să fie expediată la următoarea adresă:

a) pentru Comisie

Dnul Pirkka Tapiola
Șef al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova
Str. Kogalniceanu 12
MD 2011, Chișinău
Republica Moldova

b) pentru Beneficiar

Dnul Pavel Filip
Prim-ministrul Republicii Moldova
Str. Piața Marii Adunări Naționale 1
Chișinău
Republica Moldova

Anexa II: „Prevederile Tehnice şi Administrative", menţionate în art. 7.1, este substituită de alta nouă, anexat la acest addendum.

Toţi ceilalţi termeni şi condiţii ale Contractului de Finanţare rămân neschimbate. Acest act adiţional va face parte integrantă din Contractul de Finanţare şi va intra în vigoare la data la care este semnat de către ultima parte.

Redactat în limba engleză, în două exemplare originale, un exemplar fiind înmânat Comisiei şi unul Beneficiarului.

PENTRU COMISIE
Lawrence Meredith
Directorul pentru Vecinătatea Estică
Direcţia Generală pentru Negocieri
De vecinătate şi extindere

Semnătura:

Data:

PENTRU BENEFICIAR
Pavel Filip
Prim Ministru al Republicii Moldova

Semnătura:

Data:

ADDENDUM nr. 2 LA ACORDUL DE FINANŢARE

Asistenţă pentru reforma sectorului energetic

ENPI/2011/22515

ANEXA II: PREVEDERI DE ORDIN TEHNIC ŞI ADMINISTRATIV

ŢARA /REGIUNEA BENEFICIARĂ	REPUBLICA MOLDOVA		
AUTORITATEA SOLICITANTĂ	Guvernul Republicii Moldova		
TITLU BUDGET	19.080103		
Denumirea	Asistenţă pentru reforma sectorului energetic		
Cost total	**EUR 52.6 milioane**, din care: - 42 600 000 EUR din Programul Anual de Actiuni ENPI 2011 în favoarea Republicii Moldova (ENPI/2011/22515) - 10 000 000 EUR din Măsura Specială ENPI 2013 din cadrul programului "EaPIC" (Programul de Integrare şi Cooperare Parteneriatului Estic) (ENPI/2013/025038).		
Metoda de susţinere / Modul de gestionare	**Programul de susţinere a politicilor sectoriale:** – suport bugetar pentru sector (gestionare centralizată): 50,0 milioane EUR – modalitate Proiect (gestionare directă centralizată) 2,6 milioane EUR		
CODUL DAC	23010	**SECTOR**	*Politica energetică şi management administrativ*

1. INTERVENȚIA

1. 1 Obiective

Obiectivul principal al acestui PSPS este susținerea reformei sectorului energetic și facilitarea evoluțiilor tehnice în funcționarea sa. Aceasta va oferi un instrument flexibil pentru a sprijini eforturile Guvernului Republicii Moldova (GRM) în vederea progreselor ulterioare în implementarea strategiei energetice a RM și dezvoltarea sectorului energetic. Acesta va fi realizat prin sprijinul intervențiilor în pregătirea și adoptarea legislației adecvate, care sunt expuse în matricea de politici, precum și asistență tehnică și dialogul politic.

Acest Program de susținere a politicilor sectoriale (PSPS) are ca scop de a ajuta RM să realizeze obiectivele Strategiei Energetice, aprobate prin Hotărârea Guvernului din 2007. Acest lucru se va realiza în strânsă colaborare cu alți parteneri de dezvoltare internaționali activi în sectorul energetic și, ca atare, se preconizează că vor impulsiona reforma sectorului și coordonarea dintre donatori și guvern. De menționat, că rezultatele obținute în alte proiecte vor fi luate în considerare atunci la evaluarea realizării indicatorilor de suport bugetar din matrice.

1.2 Rezultate scontate și activități principale

Acest PSPS va impulsiona semnificativ implementarea Strategiei Energetice, cu accent special pe Planul de acțiuni în domeniul eficienței energetice (inclusiv identificarea proiectelor de investiții), armonizarea legislației primare și secundare în contextul Tratatului Comunității Energetice, elaborarea metodologiilor de stabilire a tarifelor la energie la nivelul de recuperare a costurilor și investițiilor și implementarea acestor tarife, promovarea eficienței energetice și energiei regenerabile și dezvoltarea și implementarea mecanismelor de finanțare dedicate.
Principalele activități sprijinite includ:

- Elaborarea și revizuirea politicilor naționale, a legislației primare și secundare privind eficiența energetică și energia regenerabilă (de exemplu, Strategia energetică 2020, Programul privind energia regenerabilă, regulamentele privind auditul energetic, regulamentele privind serviciile energetice, cerințele de performanță energetică minimă pentru clădiri, regulamente privind proiectarea ecologică și etichetarea energetică, etc.), în conformitate cu directivele UE relevante și cerințele Tratatului Comunității Energetice și adaptarea standardelor NE;
- Implementarea legislației naționale (atât primare, cât și secundare) și a politicilor privind eficiența energetică și energia regenerabilă;
- Elaborarea programelor și planurilor de acțiune în eficiență energetică (EE) și energie regenerabilă (ER) (Programul Național de EE până în 2020, Planurile National de Acțiune EE 2011-2013, 2013-2016, Planul de Acțiune privind sursele regenerabile de energie (SRE), etc.) și identificarea și alocarea fondurilor pentru implementarea acestora;
- Fortificarea capacităților instituționale existente (Departamentul de securitate energetică, Agenția pentru Eficiență Energetică, etc.) se ocupă de promovarea EE și ER;
- Consolidarea independenței și capacității instituționale a autorității de reglementare în domeniul energeticii, ex. Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) și perfecționarea cadrului de reglementare în energetică (metodologii de stabilire a tarifelor la energie la nivelul de recuperare a costurilor și investițiilor, etc.);
- Fortificarea capacităților pentru managerii energetici, auditorii energetici, inspectorii de construcție;
- Efectuarea auditului energetic al cladirilor publice, reabilitarea acestora și emiterea certificatelor de performanță energetică;
- Suport în cercetare și dezvoltare în domeniul tehnologiilor EE și ER, inclusiv furnizarea unei hărți eoliane pentru Moldova;
- Dezvoltarea comunicării cu mass-media și elaborarea campaniilor de sensibilizare a opiniei publice;
- Fortificarea capacității financiare a sectorului energetic și coordonarea donatorilor;
- Îmbunătățirea canalelor de comunicare între Ministerul Finanțelor (MF) și Ministerul Economiei (MEc) în scopuri de bugetare a sectorului energetic;
- Suport suplimentar pentru instrumentul de finanțare prevăzut în Legea cu privire la energia regenerabilă din 2007, de finanțare a proiectelor EE și ER (manualul operațional și regulamentele aprobate, echipa creată, etc.).
- Avansarea lucrărilor pe Interconexiunile energetice dintre RMl și UE.
- Transpunerea unor directive în cadrul Pachetului Energetic 3.

1.3 Durata

Perioada de executare a Acordului va fi 96 de luni. Această perioadă de executare va cuprinde 2 faze la condițiile prevăzute la articolul 4.1 al Conditiilor Generale (Anexa I a prezentului Acord):

1. Faza de implementare operațională, care începe de la intrarea în vigoare a Acordului de Finanțare și va avea durata de 72 de luni.
2. Faza de încheiere cu durata de 24 de luni care începe de la data expirării fazei de implementare operațională.

În temeiul Articolului 6 din Condiții Generale (Anexa I la prezentul Acord), contractele de implementare a Acordului de Finanțare vor fi semnate cel târziu în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a Acordului de Finanțare (cu excepția auditului și evaluării). Pentru alocarea EaPIC 2013, perioada de 3 ani va fi calculată de la data intrării în vigoare a Addendum-ului nr. 2 la Contractul de finanțare. Acel termen nu poate fi prelungit (”clauza de apus”).

2 IMPLEMENTAREA

2.1 Metoda de implementare și clauzele privind achizițiile și achitările

Componenta Sprijin Bugetar va fi implementată prin gestionare centralizată directă. Guvernul țării partenere va confirma că contul de trezorerie relevant a fost creditat și va oferi documente justificative ale transferului, inclusiv rata de schimb aplicată. Componenta de asistență tehnică a programului va fi gestionată central și direct de către Comisie. Toate contractele de implementare trebuie să fie atribuite și implementate în conformitate cu procedurile și documentele standard elaborate și publicate de către Comisie pentru implementarea operațiunilor externe în derulare la momentul de lansare a procedurii în cauză. Toate plățile trebuie să fie efectuate de către Comisie conform condițiilor generale și specifice din Acordul de Finanțare și procedurilor și documentelor standard elaborate și publicate de către Comisie pentru implementarea operațiunilor externe în derulare la momentul de lansare a procedurii în cauză.

Participarea în atribuirea contractelor pentru prezenta acțiune va fi deschisă tuturor persoanelor fizice și juridice, care cad sub incidența regulamentului ENPI. Extensii suplimentare pentru această participare asupra altor persoane fizice sau juridice de către ordonatorul în cauză trebuie să se efectueze în conformitate cu condițiile prevăzute de articolul 21(7) al regulamentului ENPI.

2.2 Buget și calendar

2.2.1 Buget

Acest program are un buget de 52,6 milioane EUR, din care 2,6 milioane EUR sunt alocate pentru Asistență Tehnică și 50 milioane EUR sunt alocate pentru sprijin bugetar. 42 600 000 EUR provin din Programul Anual de Acțiune ENPI 2011 în favoarea Republicii Moldova (ENPI/2011/22515) și 10 000 000 EUR din Măsura Specială ENPI 2013 din cadrul programului "EaPIC" (Programul de Integrare și Cooperare Parteneriatului Estic) (ENPI/2013/025038).

Componenta Asistență Tehnică va fi utilizată printre altele pentru furnizarea de asistență tehnică direcționată spre instituțiile partenere din Moldova pentru a sprijini aceste instituții în implementarea reformelor sectoriale necesare la componenta de sprijin bugetar; și pentru furnizarea de sprijin administrativ pentru Comitetul de Coordonare stabilit în cadrul componentei sprijin bugetar. Componenta Asistență Tehnică, de asemenea, va fi folosită pentru activitățile de audit și evaluare.

	Suma	Contribuția UE	Alți donatori	Finanțare sector/minister/buget/pe durata programului
Sprijin Bugetar	*50 mil EUR*	*50 mil EUR* *AAP: 2011 40 mil EUR* *EaPIC: 10 mil EUR*		*13.2 mil EUR*
Cooperare tehnică	*2.4 mil EUR*	*2.4 mil EUR*	*37.5 mil EUR* *57 mil USD*	
Audit și evaluare	*0.2 mil EUR*	*0.2 mil EUR*		

2.2.2 Calendar

Durata operațională indicativă a programului este 72 de luni de la semnarea Acordului de Finanțare.
Sprijinul Bugetar de 40,0 milioane EUR finanțat din Programul Anual de Acțiune, vor fi plătite tentativ în trei tranșe anuale începând cu 2011: prima tranșă fixă de 13,0 milioane EUR și două tranșe variabile de maxim 12,415 milioane EUR și 14,585 milioane EUR (după amânarea a două ținte din tranșa II în tranșa III), preconizate să fie achitate în 2013 și 2014, respectiv. Achitarea tranșelor variabile va fi condiționată de evaluările independente de implementare a Matricei de Politici în 2012 și 2013.

Cele 10.0 milioane EUR adiționale la componenta suportului bugetar, finanțată de către Programul EaPIC vor fi debursate în o singură tranșă: achitare unei tranșe variabile este preconiată pentru 2017. Achitarea celei de-a III tranșa variabilă va fi condiționată de evaluarea independentă de implementarea a Matricei de Polittici în 2015-2017.

2.3 Monitorizarea performanței și criteriile pentru debursare

2.3.1. Descrierea aranjamentelor de monitorizare a performanței

Comitetul de Supraveghere va supraveghea implementarea acestui PSPS. Acesta va include următoarele instituții: Cancelaria de Stat pe lângă cabinetul Prim-Ministrului (în calitatea sa de coordonare de ajutoare în Republica Moldova), Ministerele Economiei, Dezvoltare Regională și Construcții, Finanțe, ANRE și Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE). Cooperarea cu alti parteneri de dezvoltare va fi asigurată. Comitetul de Supraveghere va fi prezidat de Ministerul Economiei. Pentru a evita structurile paralele și procedurile conduse de donator, instituțiile de monitorizare existente în RM vor fi folosite în măsură maximală.
Comitetul de Supraveghere se va întruni cel puțin două ori pe an pentru a trece în revistă desfășurarea programului. Acesta poate decide privind modificarea sau includerea unor indicatori specifici de performanță a sectorului energetic.
Pentru a garanta implementarea rațională a Programului de Susținere a Politicilor Sectoriale, Comitetul de Supraveghere va asigura ca Guvernul Republicii Moldova să îndeplinească următoarele angajamente pe parcursul perioadei de implementare a Programului:

1. Asocierea Comisiei Europene în toate discuțiile dintre Guvern și donatori și aranjamentele instituționale privind elaborarea și implementarea reformei sectorului energetic și al Cadrului Bugetar pe Termen Mediu cu privire la sectorul energetic.

2. Ministerul Finanțelor și toate ministerele și instituțiile sprijinite vor pune la dispoziția Comisiei Europene următoarele documente aferente implementării Programului de Susținere a Politicilor Sectoriale:

(a) Extrase de cont pentru conturile bancare prevăzute la punctul 2.1. al prezentelor Prevederi Tehnice și Administrative.

(b) Rapoarte de cheltuieli (trezoreriale) pe sectoarele relevante Programului de Susținere a Politicilor Sectoriale.

(c) Rapoarte de executare a bugetului privind bugetele generale ale organismelor implicate (Ministerul Economiei, Agenția pentru Eficiență Energetică).

(d) Legi, Hotărâri ale Guvernului, alte acte legislative și prevederi administrative, în proiect și finale, aferente implementării Programului de Susținere a Politicilor Sectoriale.

(e) Rapoarte și acorduri cu instituțiile Bretton Woods în legătură cu reformele în sectorul energetic.

(f) Documente de politici și rapoarte ale Guvernului și altor donatori, în proiect și finale, relevante pentru implementarea Programului de Susținere a Politicilor Sectoriale.

Înainte de fiecare reuniune a Comitetului de Supraveghere vor fi pregătite rapoarte de progres, în responsabilitatea Președintelui. Rapoarte de progres vor descrie evoluția în implementarea reformei în sectorul energetic și reformelor în Management Finanțelor Publice (MFP). Aceste rapoarte, vor arată, în special, în ce măsură au fost implementate activitățile prevăzute în Matricea de Politici.
Informațiile solicitate pentru elaborarea rapoartelor de monitorizare / progres vor fi colectate de la ministerele

responsabile de implementarea reformelor.
Până la elaborarea unui mecanism de monitorizare funcțional care îndeplinește cerințele programului, Comisia Europeană va mandata Consultantul pentru componenta Asistență Tehnică pentru efectuarea analizei independente a unor sau a tuturor indicatorilor pentru debursări. De îndată ce Guvernul va avea pus în aplicare un mecanism de monitorizare a sectorului energetic, acceptabile pentru Comisie, partea rămasă din bugetul Contractului Consultantului alocat pentru această sarcină poate fi transferat la componenta Sprijin Bugetar a Programului, sporind sumele alocate pentru tranşele variabile rămase, cu condiția îndeplinirii indicatorilor aferenți.

2.3.2. Criterii pentru debursări

Condiţii generale pentru debursarea tuturor tranşelor care acoperă cel puțin criteriile de eligibilitate pentru sprijinul bugetar:
- Progrese satisfăcătoare în implementarea de către ţara partener a politicii şi strategiei din sector;
- Progrese satisfăcătoare în menţinerea unei politici de stabilitate macroeconomică, dovedite prin implementarea continuă a unui program macroeconomic sprijinite de FMI. În cazul în care evaluarea programului FMI este întârziată, temporar suspendată sau nevalabilă, Comisia poate totuşi decide, după consultări la nivel corespunzător cu ţara partener şi FMI, să deburseze sprijinul bugetar, dacă va considera că politica stabilităţii macroeconomice continuă să fie implementată sau că aceasta nu compromite obiectivele sectoriale,
- Progrese satisfăcătoare în implementarea Programului de îmbunătăţire şi reforma managementului finanţelor publice şi va demonstra angajamentul de implementare a articolelor 40 (achiziţii publice) şi 42 (Administrarea raţională şi controlul finanţelor publice) din Planul de Acţiuni Republica Moldova - UE.
- Progrese satisfăcătoare în ceea ce priveşte disponibilitatea publică a informaţiilor accesibile, oportune, cuprinzătoare şi informaţiilor bugetare corecte.

Condiţiile specifice pentru debursarea tranşelor individuale: detalii sunt prezentate în Anexele 1 şi 2 (nivelurile de performanţă aşteptate şi calendarul, indicatori, valorile de bază şi ţintate pentru primul an şi valorile indicative pentru anii următori; tabelul standard cu enumerarea condiţiilor pentru eliberarea tranşelor).
Analiza indicatorilor de performanţă alese în Anexa 1 ne spune că acestea sunt de o calitate adecvată pentru a justifica utilizarea lor pentru debursarea de sprijin bugetar.
Obiectivele de performanţă şi indicatorii aleşi specificate în Anexa 1 se vor aplica pe durata Programului. Cu toate acestea, în împrejurări bine justificate, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova pe lângă cabinetul Prim-Ministrului poate înainta o cerere la Comisia Europeană pentru schimbarea obiectivelor şi indicatorilor. Modificările convenite la obiective şi indicatori pot fi autorizate prin schimb de scrisori între cele două părţi.

3. MONITORIZARE, EVALUARE ŞI AUDIT

Comisia Europeană îşi rezervă dreptul să contracteze lucrările de evaluare independentă. Se vor aplica procedurile standard ale UE de audit a suportului bugetar.
Programul va fi supus evaluărilor independente, prin care se va evalua nivelul de conformitate / performanţă cu condiţiile / indicatorii programului expuse în prezentul Acord de Finanțare.
Comisia Europeană poate mandata consultanţi pentru a efectua, în strânsă colaborare cu Curtea de Conturi a Republicii Moldova, auditul unui eşantion de cheltuieli aferente implementării activităţilor specifice selectate.
Înainte de finalizarea acestui PSPS, Comisia Europeană va numi consultanți pentru a efectua o evaluare independentă finală a Programului.

În plus, din punct de vedere mai general, operațiunile de suport bugetar pot fi supuse mecanismului de Monitorizare Orientată spre Rezultate (MOR).

4. COMUNICARE ŞI VIZIBILITATE

Ca parte a cerințelor Acordului de Finanțare, Guvernul se va angaja să asigure ca vizibilitatea contribuției EU să fie cel puțin echivalentă cu cea asigurată altor donatori care sprijină Strategia Națională de Dezvoltare şi Planul Anti-Criză. Se va aplica Manualul de Comunicare şi Vizibilitate pentru acțiuni externe ale UE.

ANEXE

1. Criteriile şi indicatorii de performanță utilizate pentru debursare (Matricea de Politici)
2. Aranjamente de debursări şi calendar.

Anexa 1 - Criterii de performanţă şi indicatori utilizaţi pentru efectuarea plăţilor (Matricea de politici)

Lista de acronime

ANRE – Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică
AEE – Agenţia pentru Eficienţa Energetică
APL – Autorităţile Publice Locale
MF – Ministerul Finanţelor
MDRC – Ministerul Dezvoltării Regionale şi Construcţiei
MTID – Ministerul de Transport şi Infrastructurii Drumurilor
MEc – Ministerul Economiei
INSM – Institutul Naţional de Standardizare şi Metrologie

Obiectivele Guvernului Moldovei în Strategia Energetică	Ţintele fazei II (ce urmează a fi atinse spre decembrie 2012)	Mijloace de verificare	Agenţiile responsabile	Ţintele fazei III (ce urmează a fi atinse spre decembrie 2013)	Mijloace de verificare	Agenţiile responsabile
Obiectivul 1: Acordarea suportului reformei sectorului energetic şi facilitarea îmbunătăţirilor tehnice în exploatare						
1. Adoptarea cadrului legal pentru eficienţa energetică şi politica în domeniul energiei din surse regenerabil (25%)	1.1 Strategia Energetică revizuită pentru 2020 (20%)	Hotărârea Guvernului	MEc	1.1 Planul Naţional de Acţiuni de Eficienţă Energetică (PNAEE) 2014-2016 sunt elaborate şi aprobate, raportul privind implementarea PNAEE pentru anii 2011-2013. (20%)	Hotărârea Guvernului şi raportul cu privire la implementarea PNAEE 2011-2013	MEc/AEE
	1.2 Programul Naţional de Eficienţă Energetică şi Planul Naţional de Acţiuni de Eficienţă Energetică 2011-2013 elaborate şi aprobate (20%)	Hotărârea Guvernului	MEc	1.2 Transpunerea Directivelor relevante ale CE privind proiectarea prietenoasă mediului (10%)	Hotărârile de Guvern	MEc
	1.3 Indicatorii minimi de eficienţă energetică pentru clădiri sunt elaboraţi şi aprobaţi (10%)	Hotărârea Guvernului	MDRC	1.3 Adoptarea standardelor EN[1](5%)	Decizia Ministerului	MEc /MDRC NISM
	1.4 Planurile de implementare a ER şi a biocombustibilului sunt conform Directivelor 2001/77/EC şi 2003/30/EC (conform şablonului Acordului Comunităţii Energetice) şi elaborate(10%)	Planurile de Implementare elaborate de Minister	MEc	1.4 Transpunerea Directivei 2009/28/EC privind promovare energiei din surse regenerabile (15%)	Hotărârea Guvernului privind prezentarea Parlamentului a transpunerii Directivei susnumite	MEc

[1] Standarde de proiectare ecologică, de etichetare energetică, de eficienţă energetică, etc., prevăzute de directive.

Obiectivele Guvernului Moldovei în Strategia Energetică	Ţintele fazei II (ce urmează a fi atinse spre decembrie 2012)	Mijloace de verificare	Agenţiile responsabile	Ţintele fazei III (ce urmează a fi atinse spre decembrie 2013)	Mijloace de verificare	Agenţiile responsabile
	2.3 O singură instanţă pentru acordarea suportului investitorilor în energia din surse regenerabile (20%)	Hotărârea Guvernului	Cabinetul de Miniştri	2.3 Promovarea şi inspectarea etichetării energetice (10%)	Activităţile implementate trebuie să încurajeze industria să se adapteze la cerinţele noi pe baza a cel puţin 5 acte de implementare a etichetării energetice pentru anumite produse; 30.000 pliante privind aparatele şi echipamentele eficiente din punctul de vedere energetic	EEA
	2.4 Capacitatea instituţională a regulatorului naţional în domeniul energeticii (ANRE) este consolidată (20%)	Raportul privind certificarea capacităţii consolidate	ANRE	2.4 Instruirea producătorilor de materiale de construcţii (5%)	Raport cu privire la instruirile efectuate	EEA/MDRC
	2.5 Instruirea administratorilor de clădiri în ceea ce priveşte clasele energetice ale dispozitivelor şi eficienţa energetică a clădirilor (10%)	Cel puţin 3 sesiuni de instruire efectuate	AEE/MDRC	2.5 Este stabilită baza de date privind energia şi statistica în domeniul eficienţei energetice şi a energiei din surse regenerabile (20%)	Baza de date este stabilită	MEc /EEA
	2.6 Fondul de investiţii în proiecte de EE şi RE, conform Legii cu privire la SIER nr. 160, operaţional (10%)	Manualul operaţional este aprobat şi personalul este angajat	MEc	2.6 Instruirea proiectanţilor, arhitecţilor inginerilor şi experţilor în certificarea energetică a clădirilor (5%)	Raportul privind instruirea efectuată	EEA/MDRC
	2.7 Auditul energetic este îndeplinit, certificatele de performanţă energetică au fost emise pentru clădiri publice (5%)	Cel puţin 10 clădiri publice	AEE/MDRC			

Obiectivele Guvernului Moldovei în Strategia Energetică	Ţintele fazei II (ce urmează a fi atinse spre decembrie 2012)	Mijloace de verificare	Agenţiile responsabile	Ţintele fazei III (ce urmează a fi atinse spre decembrie 2013)	Mijloace de verificare	Agenţiile responsabile
3. Promovarea cercetărilor şi dezvoltării în domeniu (10%)	3.1 Cercetările în domeniul potenţialului energiei solare şi a biomasei (100%)	Studiile de fezabilitate sunt îndeplinite	AEE[2]	3.1 Cercetările în domeniul potenţialului energiei solare şi a biomasei şi studiul introducerii lor în Republica Moldova (100%)	Studiu elaborat	MEc
4. Suport pentru proiectele EE şi SIER (10%)	4.1 Evaluarea potenţialului SIER în teritoriul MD şi implementarea proiectelor cu acordarea priorităţii şcolilor, grădiniţelor, spitalelor şi altor clădiri sociale (70%)	Cel puţin 10 proiecte implementate	AEE/APL	4.1 Proiecte EE şi/sau RE implementate (100%)	35 proiecte implementate	AEE/APL
	4.2 Crearea condiţiilor pentru contractare şi a altor instrumente de eficienţă energetică (30%)	Cel puţin 3 instruiri la nivel regional efectuate	MEc			
5. Conştientizare a publicului (10%)	5.1 Planul de Comunicare în domeniul EE şi RE este elaborat (70%)	Act al MeC	MEc /AEE	5.1 Organizarea evenimentelor în domeniul eficienţei energetice în regiuni, organizarea campaniilor publice privind casele energetic eficiente şi răspândirea informaţiei consumatorilor prin intermediul unei pagini web (100%)	Evenimente publice organizate, campanii publice implementate, pagini web stabilite	MEc /AEE/FEE
	5.2 Vizibilitatea EE şi RE este sporită prin intermediul campaniei de conştientizare (30%)	Organizarea zilelor de EE a clădirilor, linie fierbinte pentru consumatori, 20.000 pliante	MEc /AEE			
Obiectivul 2. Progresul în sporirea transparenţei cheltuielilor şi veniturilor fiscale conform standardelor instituţionale şi politicilor EU						
6. Progresul în transparenţa financiară a sectorului (20%)	6.1 Consolidarea procedurilor de monitorizare financiară şi coordonare (5%)	Rapoarte financiare	MEc	6.1 Alocarea mijloacelor băneşti pentru audit energetic şi pentru certificarea cel puţin (a următoarelor) 300 clădiri publice în anul 2014 (80%)	Raportul privind atingerea ţintei	MEc /MF
	6.2 Preluarea măsurilor în privinţa datoriilor istorice pentru energie (Concepţia de restructurare a datoriilor elaborată şi aprobată, Acordul privind achitarea datoriilor semnat) (30%)	Hotărârea Guvernului şi acordul semnat	MeC	6.2 Alocarea mijloacelor financiare Fondului de Eficienţă Energetică (conform legii cu privire la SIER 160) (20%)	Bugetul Fondului de Eficienţă Energetică	MEc/MF/ MDRC
	6.3 Asigurarea independenţei bugetare a ANRE (20%)	Legea cu privire la energetică 1525 şi legile asociate sunt modificate corespunzător (Hotărârea Guvernului)	MEc, Cabinetul de Miniştri			
	6.4 Îmbunătăţirea elaborării şi coordonării bugetului (10%)	Raport de la Ministerul Finanţelor	MEc /MF			
	6.5 Elaborarea Planurilor de Cheltuieli ale Sectorului în conformitate cu strategiile şi planurile energetice (10%)	Planurile de cheltuieli ale sectorului sunt elaborate	MEc /MF			
	6.6 Alocarea mijloacelor băneşti pentru auditul energetic şi certificarea a cel puţin 200 clădiri publice în anul 2013 (10%)	Mijloace băneşti alocate pentru cel puţin 200 clădiri publice	MEc/MF MDRC			
	6.7 Alocarea mijloacelor băneşti pentru Fondul de Eficienţă Energetică (conform legii cu privire la SIER 160) (5%)	Bugetul fondului de eficienţă energetică	MEc /MF			
				6.8 Adoptarea metodologiei de evaluare a activelor în domeniul alimentării cu gaze şi efectuarea evaluării (10%)	Hotărârea Guvernului şi raportul de evaluare	MEc

[2] Contracted private entities and/or institutes. Supervised by EEA.

Obiectivele Guvernului Moldovei în Strategia Energetică	Ţintele fazei IV (ce urmează a fi atinse spre iulie 2015)	Mijloace de verificare	Agenţiile responsabile
Obiectivul 3: Avansarea lucrărilor de interconectare între RoM şi UE.			
7. Diversificarea furnizorilor de energie şi conectarea la piaţa energetică a UE.	7.1 Acordurile de împrumut semnate pentru conducta Ungheni-Chişinău şi Fondurile Guvernamentale utilizate pentru Finanţarea Conductei.	Acordurile de Împrumut semnate între GM şi BIE /BERD, conform cărora GM asumă obligaţia de a contribui cu o sumă cel puţin egală cu suma maximă a ratei IV a Energiei SPSP în formă de contribuţie financiară la construcţia Conductei Ungheni-Chişinău. GM a achitat cota proporţională a primei trageri din fondurile proiectului	MEc / Ministerul Finanţelor/ GM
	7.2 Proiectul de lege privind operarea modificărilor şi adăugărilor în Legea 'Cu privire la energia electrică" conform prevederilor Directivei 2009/72/EC	Proiectul de lege aprobat de GM	MEc /GM
	7.3 Proiectul de lege privind operarea modificărilor şi adăugărilor în Legea „Cu privire la gaze naturale" conform prevederilor Directivei 2009/73/EC	Proiectul de lege aprobat de GM	MEc /GM

ANEXA 2-Aranjamente de debursări şi calendarul

1. Responsabilităţi

Pe baza condiţiilor de debursare stabilite în prezentul Acord de Finanţare, Ministerul Finanţelor va depune o solicitare la Comisia Europeană pentru fiecare tranşă de debursări la datele stabilite în Tabelul A de mai jos, inclusiv (i) analiza cât se poate de deplină şi justificarea pentru eliberarea fondurilor, documentele de justificare care trebuie anexate; şi (ii) un Formular de Identificare Financiară semnat în mod corespunzător pentru a facilita plata ulterioară.

2. Calendarul indicativ al debursărilor

Un calendar indicativ al debursărilor este prezentat mai jos.

Tabel A: Calendarul indicativ sumar al debursărilor (în milioane EUR)

Tip tranşă	2011		2012				2013				2015			2016	2017		
	Q3	Q 4	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4	Q 1	Q2	Q 3	Q 4	Q 1	Q2	Q 3	Q 4	Year	Q1	Q2	Total
Tranşe fixe		**13**																**13,0**
Tranşe variabile								**12,415**				**14,585**						**37,0**
Total		**13**						**12,415**				**14,585**						**50,0**

* Ţintele 1.8 şi 6.8 din Tranşa II au fost amânate pentru Tranşa III.

3. Condiţiile generale pentru eliberarea tranşelor

Condiţiile generale pentru eliberarea tranşei expuse mai jos se vor aplica pentru debursarea tuturor tranşelor şi toate solicitările de eliberare a tranşei trebuie să fie însoţite de informaţii de justificare în acest sens.

Tabel B: Condiţiile generale pentru eliberarea tranşei

Domeniul	Condiţii	Sursa de verificare
Politica şi strategia sectorului	Progrese satisfăcătoare în implementarea de către ţara partener a politicii şi strategiei sectorului.	Rapoarte de la Guvernul Republicii Moldova privind implementarea Programului de Stabilizare şi Redresare Economică şi a strategiilor sectoriale relevante.

Stabilitatea macroeconomică	Progrese satisfăcătoare în menținerea unei politici macroeconomice orientate spre stabilitate, dovedite prin implementarea continuă a programului sprijinit de FMI. În cazul în care evaluarea programului FMI este întârziată, temporar suspendată sau reziliată, Comisia poate totuși decide, după consultări la nivel corespunzător cu ţara partener, să deburseze sprijinul bugetar, dacă va considera că politica stabilității macroeconomice continuă să fie implementată.	Rapoarte relevante ale FMI, Băncii Mondiale şi Guvernului Republicii Moldova
Managementul Finanțelor Publice	Progrese satisfăcătoare în implementarea reformelor naționale în managementul finanțelor publice (MFP)	Rapoarte relevante, inclusiv rapoartele a Băncii Mondiale, FMI, Guvernului
		Republicii Moldova şi Comisiei Europene (ex. rapoarte PEV).
Transparența și supravegherea bugetului (Valabil doar pentru tranșa IV)	Progrese satisfăcătoare în ceea ce privește disponibilitatea publică a informațiilor accesibile, oportune, cuprinzătoare și informațiilor bugetare corecte.	Documentele bugetare cheie (inclusiv propunerea bugetului executiv, bugetul executat și raportul de audit).

4.Condiții specifice pentru eliberarea tranșei

Condițiile specifice pentru eliberarea tranşei sunt aplicabile tranşelor individuale adițional la condițiile generale care se aplică pentru toate tranşele.

Tabel C: Condiții specifice pentru eliberarea tranșelor

Tranșa	**Suma (mil EURO)**	**Data indicativă a solicitării de debursare (luna/anul)**	**Data indicativă a debursării (luna/anul)**	**Condiții /criteria/ activități pentru debursare**	**Verificarea sursei (acolo unde este aplicabil)**
Prima tranşă fixă	€13 m	Q4/2011	Q4/2011	Condițiile generale aşa cum sunt stabilite în Tabelul B de mai sus.	A se vedea Tabelul B
Prima tranşă variabilă	€12.415 m	Q1/2013	Q2/2013	Condițiile generale aşa cum sunt stabilite în Tabelul B de mai sus. (i) Condițiile specifice definite în Appendice 1 la "Ținte pentru tranşa II (Urmează a fi realizate până în decembrie 2012)"	A se vedea Tabelul B şi Anexa 1
A doua tranşă variabilă	€14.585 m	Q1/2014	Q2/2014	Condițiile generale aşa cum sunt stabilite în Tabelul B de mai sus. (i) Condițiile specifice definite în Appendice 1 la "Ținte pentru tranşa III (Urmează a fi realizate până în decembrie 2013)"+ două ținte din Tranşa II (țintele 1.8 şi 6.8) sunt amânate pentru Tranşa III	A se vedea Tabelul B şi Anexa 1
A tr eia tranşă variabilă	€10 m	Q1/2017	Q2/2017	Condițiile generale aşa cum sunt stabilite în Tabelul B de mai sus. (i) Condițiile specifice definite în Appendice 1 la "Ținte pentru tranşa IV (Urmează a fi realizate până în decembrie 2016)"	A se vedea Tabelul B şi Appendiele 1

Condițiile prevăzute pentru debursarea variabile sunt fixate pe durata programului, dar pot fi modificate în conformitate cu punctul 2.3.2 din acest Acord de Finanțare.

3. Modalitățile de evaluare a performanței în cazul tranșelor variabile

Programul prevede tranşe variabile de până la cel mult 12,415 milioane EUR în anul 2013, 14,585 milioane EUR în 2014 şi până la 10 milioane EUR în 2015-2017.

Tranşele variabile permit eliberarea unei sume mai mici decât suma totală în cazul realizării parțiale a indicatorilor care condiționează eliberarea tranşelor, definite în Anexa 1.

Pentru fiecare indicator, evaluarea performanței se bazează pe realizarea sub-indicatorilor, aşa cum este detaliat în Matricea de reformă a politicilor (Anexa 1). Fiecare sub-indicator are o greutate care declanşează debursările, proporțional acestei greutăți, a procentului din tranşa variabilă ataşată la indicatorul corespunzător.

Metodologia care stau la baza calculării îndeplinirii condițiilor care determină debursarea tranşelor variabile va fi după cum urmează:

- Dacă condiția convenită este îndeplinită atunci acestei îi este acordat un scor de 1 punct;
- Dacă condiția convenită nu este îndeplinită, dar este evident un progres considerabil, atunci este acordat un scor de 0,5 puncte; şi
- Dacă condiția convenită nu este îndeplinită şi în cazul în care progresul este neglijabil, atunci este acordat un scor de 0 puncte.

Punctele de scor de mai sus sunt apoi multiplicate cu greutatea convenită – a se vedea în Tabelul D mai jos -ataşate la fiecare sub-indicator pentru a determina volumul de tranşă variabilă eligibil pentru plată.

Tabel D: Ponderea criteriilor de evaluare*

Domeniul I. Obiectivele strategiei energetice			
Criteriile de evaluare	**Ponderea maximă a indicatorului, %**	**Ponderea maximă a sub-indicatorului pentru Tranșa II, %**	**Ponderea maximă a sub-indicatorului pentru Tranșa III, %**
1. Adoptarea cadrului legal pentru Eficiența Energetică (EE) și Energia Regenerabilă (ER)	25%	1.1 20% 1.2 20% 1.3 10% 1.4 10% 1.5 10% 1.6 10% 1.7 10% *1.8 10%* *(1.8 este amânat pentru Tranșa III)*	1.1 20% 1.2 10% 1.3 5% 1.4 15% 1.5 5% 1.6 15% 1.7 30%
2. Crearea capacităților instituționale în EE și ER	25%	2.1 30% 2.2 5% 2.3 20% 2.4 20% 2.5 10% 2.6 10% 2.7 5%	2.1 40% 2.2 20% 2.3 10% 2.4 5% 2.5 20% 2.6 5%
3. Promovarea cercetării și dezvoltării	10%	3.1 100%	3.1 100%
4. Suport pentru Proiectele EE și SRE	10%	4.1 70% 4.2 30%	4.1 100%
5. Educație și Sensibilizarea opiniei publice	10%	5.1 70% 5.2 30%	5.1 100%
Domeniul II. Sporirea transparenței cheltuielilor și veniturilor fiscale în concordanță cu politica UE și standardele instituționale			
Criteriile de evaluare	**Ponderea maximă a indicatorului, %**	**Ponderea maximă a sub-indicatorului pentru Tranșa II, %**	**Ponderea maximă a sub-indicatorului pentru Tranșa III, %**
6. Progresul în transparența financiară a sectorului energetic	20%	6.1 5% 6.2 30% 6.3 20% 6.4 10% 6.5 10% 6.6 10 % 6.7 5% 6.8 10 % *(6.8 este amânat pentru Tranșa III)*	6.1 80% 6.2 20%
Total	100	100	
			1.8 (325 000 EUR) 6.8 (260 000 EUR) (ambii indicatori au fost amânați din tranșa II)
Total			585 000 EUR
Domeniul III. Avansarea lucrărilor de interconexiune energetică între RM și UE și transpunerea unor Directive conform Pachetului energetic 3			

Criteriile de evaluare	**Ponderea maximă a indicatorului, %**	**Ponderea maximă a sub - indicatorului pentru Tranșa IV, %**
7. Diversificarea furnizărilor de energie și aderarea la piața energetică UE	100%	7.1 90% 7.2 5% 7.3 5%
Total (EaPIC)	100	100 %

* Ponderea maximă a indicatorilor și sub-indicatorilor în procente este calculată în baza tranșelor variabile prevăzute în TAPs inițiale (13 milioane EUR pentru Tranșa II și 14 milioane EUR pentru Tranșa III).

ADDENDUMUL NR 1. LA ACORDUL DE FINANȚARE ENPI/2013/024-401

Comisia Europeană, denumită în continuare „**Comisia**", acționând în numele Uniunii Europene, denumită în continuare „UE",

pe de o parte, și

Guvernul Republicii Moldova, denumită în continuare „**beneficiar**",

pe de altă parte,

convin după cum urmează:

Următoarele prevederi ale acordului de finanțare nr ENPI / 2013 / 024-401 încheiat între Comisie și beneficiar la 11 iulie 2014, pentru punerea în aplicare a Programului "Măsuri de consolidare a încrederii" sunt modificate prin prezentul acord:

Condiții speciale

ARTICOLUL 6 – ADRESE

Toate comunicările privind punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare se vor face în scris, în mod expres cu referire la program și vor fi trimise la următoarele adrese:

a) Pentru Beneficiar
Pavel Filip
Prim-ministru al Republicii Moldova
Piața Marii Adunări Naționale, 1
MD-2001, Chișinău
Republica Moldova

ARTICOLUL 7 - ANEXE

Noua versiune a Anexei nr. II "Prevederi tehnice și administrative" se anexează la prezentul addendum.

Toți ceilalți termeni și condiții ale Acordului de Finanțare rămân neschimbate.
Acest Addendum va intra în vigoare la data semnării ultimei părți.

Întocmit în limba engleză, în două exemplare originale, un exemplar fiind predat Comisiei și unul Beneficiarului.

Pentru Comisie	Pentru Beneficiar
Lawrence Meredith Director Vecinătatea Estică Direcția Generală pentru Vecinătate și a Negocierilor de Extindere	Pavel Filip Prim-ministru Guvernul Republicii Moldova
Semnătura:	Semnătura:
Data:	Data:

ADDENDUMUL NR 1 LA ACORDUL DE FINANȚARE

ANEXA II LA ACORDUL DE FINANȚARE № ENPI/2013/024-401

PREVEDERI TEHNICE ȘI ADMINISTRATIVE

ȚARA/REGIUNEA BENFICIARĂ	Republica Moldova		
AUTORITATEA	Guvernul Republicii Moldova		
LINIA BUGETARĂ	21 03 51 00		
TITLU	Măsuri de consolidare a încrederii		
TOTAL COSTURI	Contribuția UE: 28 000 000 EUR		
MODALITATEA DE ASISTENȚĂ/ MOD DE MANAGEMENT	Management non-descentralizat Management centralizat/ gestiune în comun		
COD-DAC	15220	**SECTORUL**	Consolidarea păcii civile, prevenirea și soluționarea conflictelor

1. DESCRIERE

Obiectivul general al programului constă în facilitarea soluționării problemei transnistrene prin consolidarea încrederii între Chișinău și Tiraspol prin intermediul inițiativelor comune, ce implică autoritățile publice locale, organizațiile societății civile și alte părți interesate de pe ambele maluri. Acțiunea își propune, de asemenea, să stimuleze dialogul la nivel tehnic (Grupurile de Lucru Sectoriale) și armonizarea dintre malul drept și cel stâng.

Un cadru logic este atașat. Acesta poate fi actualizat sau adaptat fără un amendament la acordul de finanțare, în cazul în care aceste modificări nu modifică obiectivele proiectului.

1.1 Obiective

Obiectivul general este de a contribui la soluționarea pașnică a conflictului transnistrean și de a promova consolidarea încrederii în Republica Moldova.

Obiectivele specifice sunt următoarele

- A contribui la apropierea economică, socială și sectorială între cele două maluri ale Nistrului.
- A impulsiona dezvoltarea societății civile și înființarea platformelor de cooperare trans-fluviale.
- A acorda asistență autorităților implicate în soluționarea conflictului și a impulsiona mecanismele funcționale de dialog tehnic în raport cu grupurile de lucru existente.
- A consolida actorii locali din Găgăuzia pentru a le da posibilitate, în cooperare cu autoritățile centrale ale Republicii Moldova, să implementeze și să monitorizeze prioritățile de dezvoltare.
- A include progresiv Transnistria în inițiativele de dezvoltare la nivelul întregii republici

Având în vedere specificul regiunii, buna guvernare, egalitatea de gen și a drepturilor omului, precum și dezvoltarea durabilă sunt promovate prin activitățile propuse în cadrul noului pachet CBM.

1.2 Rezultate scontate

- Interacțiunea economică și inițiativele de cooperare sectorială între cele două maluri au sporit.
- Capacitățile societății civile în regiunea transnistreană au crescut; platformele comune de cooperare între ONG-urile de pe cele două maluri au fost stabilite.
- Autoritățile de la Chișinău și administrația de facto de la Tiraspol au elaborat foi de parcurs concrete pentru apropierea/reintegrarea sectorială și au suficiente cunoștințe și expertiză.
- UTA Găgăuzia a elaborat o strategie clară de dezvoltare regională și se integrează progresiv în politica națională de dezvoltare.
- Transnistria este deplin angajată în inițiativele naționale în domeniul sănătății și migrației pentru care s-au inițiat procese de armonizare.

1.3 Activități și calendarul de implementare

Componenta I: Măsuri sectoriale de consolidare a încrederii și proiectele de dezvoltare a infrastructurii

Această componentă este construită pe inițiativele precedente de consolidare a încrederii care au avut succes – implementate de PNUD și beneficiari de expertiza sectorială ONU – care asigură un potențial clar de consolidare a încrederii în Transnistria și în Zona de Securitate. Această componentă va stimula implementarea inițiativelor de apropiere la nivel înalt în termenii infrastructurii și crearea de rețele sociale. Această componentă ia în calcul de asemenea și oportunitățile oferite de negocierile DCFTA și crearea Euroregiunii Nistru, repartizată după cum urmează:

a) Dezvoltarea sectorului afacerilor

Scopul proiectelor de dezvoltare a afacerilor este de a stimula dezvoltarea economică sustenabilă, creând oportunităţi de cooperare între actorii economici, dar şi interacţiunea între toate părţile interesate de pe ambele maluri. În special, va fi promovat sprijinul pentru activităţile de afaceri (cooperarea între asociaţiile de afaceri de pe ambele maluri, participarea la evenimente comune consacrate afacerilor), stimularea serviciilor de dezvoltare a afacerilor (stabilirea unui centru de suport al întreprinderilor, certificarea consultanţilor de afaceri şi consolidarea capacităţilor pentru consultanţii de afaceri de pe ambele maluri ale Nistrului) şi promovarea culturii de antreprenoriat în regiunea transnistreană, în cooperarea cu specialiştii în domeniul afacerilor şi educaţional. Bazându-ne pe studiul de fezabilitate efectuat în cadrul Programului Măsurilor de Consolidare a Încrederii, va fi stabilit un instrument de microfinanţare a întreprinderilor mici şi mijlocii (IMM-uri) pentru promovarea coeziunii economice pe ambele maluri ale Nistrului.

b) Infrastructura socială şi comunitară, transport şi mediu

Abordată într-o modalitate non-politică, orientată prioritar spre dezvoltare, componenta infrastructurii s-a dovedit eficientă şi sustenabilă din punctul de vedere al consolidării încrederii, generând cooperarea inter-comunitară şi reţele de cooperare între maluri. Această componentă va fi consolidată şi se va concentra în special în Zona de Securitate pentru redresarea problemelor comunităţilor şi cele cu un mare potenţial de consolidare a încrederii. Acestea cuprind: instituţii sociale, grădiniţe, şcoli, spitale, sectorul transporturilor, asigurarea cu apă şi salubritate. Se va orienta spre domeniile unde există interes în cooperare şi asigurarea funcţionalităţii ambelor părţi. Proiectele vor fi selectate pe baza de concurs, prioritate va fi acordată proiectelor conform căruia comunităţile de pe ambele maluri lucrează într-un parteneriat. Pentru a face faţă lipsei de date fiabile de pe malul stâng, va fi promovată cooperarea dintre oficiile de statistică de la Chişinău şi Tiraspol.

Componenta II: Suport pentru societatea civilă

Această componentă consolidează şi extinde activităţile ce ţin de societatea civilă în cadrul programului de consolidare a încrederii (AAP 2011). Având în vedere sensibilitatea problemei, această componentă va fi condusă în mod direct pe baza propunerilor ambelor părţi.

Priorităţile apelului pentru propuneri de proiecte vor fi orientate spre promovarea interacţiunii şi consolidarea capacităţilor de cooperare şi încredere, precum şi construcţia unor parteneriate de durată. În acest scop vor fi prevăzute şi posibilităţi de acordare a granturilor mici.

Luând în consideraţie recenta deschidere a autorităţilor spre cooperare şi explorarea noilor sfere de cooperare, propunerile vor fi orientate spre extinderea domeniilor de cooperare, reconciliere, armonizare a sferei intereselor prin realizarea iniţiativelor comune şi cooperarea în următoarele domenii: drepturile omului, media şi jurnalism, educaţie, sectorul social şi persoanele cu dizabilităţi, gender, dezvoltarea afacerilor, protecţia consumatorului, mediu, sănătate, artă, sport, cultură.

Componenta III: Acordarea suportului la nivel de dialog tehnic şi Grupurile de Lucru

Asistenţa tehnică actuală acordată Biroului pentru Reintegrarea politicilor, în cadrul programului de consolidare a încrederii, componenta III va dezvolta următoarele activităţi:

- Campanie media de informare privind perspectivele de soluţionare a problemei transnistrene – pentru a acorda posibilitatea cetăţenilor de pe ambele maluri ale Nistrului să dispună de o imagine clară a problemelor existente, beneficiile reintegrării, necesitatea cooperării, anularea stereotipurilor şi promovarea implicării UE în regiune. Acest segment poate include şi măsuri de consolidare a capacităţilor pentru media locale.
- Studii privind impactul şi implicaţiile financiare ale integrării - prezentarea unei perspective clare asupra costurilor şi beneficiilor reintegrării. Studiile vor cuprinde şi o analiză a evoluţiilor sectoriale.
- Asistenţă tehnică: Acordarea de suport continuu Grupurilor de Lucru şi Consolidarea Încrederii – pentru a furniza o expertiză calitativă într-un termen rezonabil asupra oricăror probleme anunţate de comun acord: cooperarea economică, sistemul bancar, vama, statistica, norme şi standarde, transport, telecomunicaţii, dialogul privind liberalizarea vizelor, precum şi impactul tuturor acestor activităţi asupra regiunii transnistrene.
- Iniţiativa pentru dialogul tehnic: va prelungi şi transforma actualul Program pentru dialog (AAP 2011), care în prezent convoacă actorii de pe ambele maluri pentru a stimula apropierea la diferite nivele şi care se încheie în martie 2015, şi care va fi transformat ulterior într-un dialog tehnic amplu şi complex orientat în jurul Grupurilor de Lucru, cu scopul de a impulsiona cooperarea tehnică între instituţiile de pe ambele maluri.

Această componentă va fi implementată prin intermediul unui contract de furnizare a serviciilor care va fi completat de contracte ad-hoc pentru a acorda suport şi expertiză la nivelul tehnic de soluţionare a conflictului.

Componenta IV: Suport dezvoltării regionale, autorităţilor publice locale şi societăţii civile UTA Găgăuzia

a) Integrarea UTA Găgăuzia în cadrul naţional de dezvoltare regională

Această sub-componentă are drept scop promovarea dezvoltării economice şi sociale în UTA Găgăuzia, încurajând în acelaşi timp, cooperarea dintre Chişinău şi autorităţile publice locale. Intervenţia se va baza pe aprecierea necesităţilor de dezvoltare în regiune şi racordarea proiectelor de dezvoltare la aceste necesităţi şi dezvoltarea perspectivelor de cooperare în conformitate cu necesităţile examinate detaliat prin intermediul studiilor de fezabilitate.
Această acţiune va fi implementată prin intermediul unui contract de furnizare a serviciilor

b) Suport societăţii civile din UTA Găgăuzia

Bazat pe intervenţia expusă mai sus, precum şi pe experienţa de succes a cooperării cu comunităţile locale din regiunea transnistreană, această sub-componentă va oferi un grant pentru o acţiune globală având ca scop consolidarea OSC-urilor în Găgăuzia, în parteneriat cu omologi din alte regiuni ale Moldovei, pentru a se asigura un nivel adecvat de consolidare a încrederii.

Pe baza acestor activităţi de consolidare a capacităţilor, acţiunea va permite posibilitatea de a oferi iniţiativelor comune care decurg din OSC-urile locale, în scopul promovării unei bune guvernări şi a dezvoltării socio-economice.

Grantul va fi acordat printr-un lot separat în cadrul solicitării de propuneri prevăzute în Componenta II.

c) Suport autorităţilor publice locale din ATU Găgăuzia

Intervenţia va fi bazată pe un diagnostic prealabil (evaluarea nevoilor) a necesităţilor şi planificarea strategiilor de dezvoltare locală în regiune în corespundere cu strategia naţională de dezvoltare regională şi procesul de descentralizare actuală desfăşurate în ţară.

Pe baza acestui fapt, această sub-componentă va prevedea, de asemenea, activităţi în sprijinul consolidării încrederii şi desfăşurarea discuţiilor dintre autorităţile centrale şi autorităţile din Găgăuzia cu privire la definirea unui cadru juridic comun acceptat prin punerea în aplicare a Legii organice privind juridic special statutul regiunii Autonome Găgăuzia, în conformitate cu Constituţia Republicii Moldova, astfel încât cadrul juridic şi priorităţile strategice ale autonomiei găgăuze sunt lin integrate în politica naţională la nivel de dezvoltare.

Sub-componenta va urmări, de asemenea, promovarea dezvoltării economice şi sociale în regiunea Găgăuzia, încurajând totodată cooperarea cu Chişinăul şi alte autorităţi locale din Moldova. Aceasta va viza, de asemenea, îmbunătăţirea furnizării de servicii prin îmbunătăţirea infrastructurii locale/

facilităţi. Subcomponentei poate acoperi, de asemenea, renovarea infrastructurilor la scară mică (cum ar fi grădiniţele, sport la scară mică şi facilităţi educaţionale pentru tineret, centre sociale, etc.)

Acţiunea va fi pusă în aplicare prin grant direct către UTA Găgăuzia.

Componenta V: Transpunerea programelor sectoriale în Transnistria

Conform prevederilor Programului Indicativ Naţional 2011-2013, o parte din fondurile destinate măsurilor de consolidare a încrederii pot fi redirecţionate către Transnistria în scopul realizării programelor similare care au fost implementate în alte regiuni ale ţării. În cadrul acestui program au fost identificate două proiecte realizabile în timp util, lipsite de sensibilitate politică şi cu potenţial mare de consolidare a încrederii.

a) Transpunerea proiectului: Susţinerea implementării componentei de migraţie şi dezvoltare a Parteneriatului de Mobilitate UE - Republica Moldova[1]: proiectul, implementat de Organizaţia Internaţională pentru Migraţie (OIM) pe malul drept, abordează fenomenul migraţiei care afectează Republica Moldova în ansamblu. Extinderea domeniului său de aplicare geografică va stimula consolidarea încrederii, în special, datorită unor necesităţi de expertiză, iniţiative ale comunităţilor locale, precum şi activităţi de cercetare comune la nivel academic.

b) Transpunerea activităţilor de consolidare a capacităţilor în sectorul sănătăţii[2].
Activităţile desfăşurate împreună cu Organizaţia Mondială a Sănătăţii (OMS) în cadrul acestui proiect susţinute şi de resursele provenite din AAP 2008 Suport bugetar pentru sănătate pentru malul drept au fost semnificative în conturarea unor reforme complexe şi dificile în domeniul sănătăţii. Acelaşi efect l-ar putea avea extinderea acestor activităţi pe malul stâng, având ca scop final apropierea prin armonizarea politicilor de sănătate, managementul personalului şi serviciile orientate spre necesităţile populaţiei. Acest domeniu nu este unul sensibil, iar structurile de la Tiraspol au exprimat interesul de a beneficia de experienţa Republicii Moldova în acest domeniu.

Aceste două proiecte vor fi implementate prin contracte noi ad-hoc, care în general vor avea aceiaşi descriere a acţiunilor adaptată la particularităţile regiunii transnistrene, cuprinzând şi prevederi clare pentru măsuri de consolidare a încrederii.

Calendar indicativ de implementare este prezentat în Anexa 2 la prezentele dispoziţii tehnice şi administrative.

2. LOCUL ŞI DURATA

2.2 LOCUL

Acest program va fi implementat pe tot teritoriul Moldovei cu focusarea asupra Transnistriei, Zonei de Securitate şi Găgăuzia.

2.3 Durata

Perioada de implementare a Acordului este specificată în art. 5 din Condiţiile Speciale

[1] "Susţinerea implementării componentei de migraţie şi dezvoltare a Parteneriatului de mobilitate UE-Republica Moldova" (ENPI/2009/229-284),
[2] "Asistenţă tehnică pentru suport bugetar sectorului sănătăţii" (ENPI/2010/228-860).

3. IMPLEMENTAREA

3.1 Proceduri interne şi responsabilităţi

Componenta I: Gestionare comună cu o organizaţie internaţională
Componenta II: Management centralizat direct (contracte de grant)
Componenta III: Management centralizat direct (contracte de servicii)
Componenta IV: Management centralizat directă (grant direct, contracte de servicii şi de grant)
Componenta V: Gestionare comună cu organizaţii internaţionale

Implementarea de către Comisia Europeană

O parte din acest program **(Componentele II. III. IV)** vor fi implementate de către Comisia Europeană prin intermediul Delegaţiei UE din Moldova.

Toate contractele şi cheltuielile vor fi efectuate din partea Comisiei în numele beneficiarului

Componenta II - Granturile

(a) Obiectivele granturilor, domeniile de intervenţie, priorităţile anului şi rezultatele scontate
Obiectivul apelului constă în asigurarea iniţiativelor comune pentru dezvoltarea societăţii civile, şi stabilirea platformelor comune pentru cooperare.

(b) condiţiile de eligibilitate
Apelul va fi focusat asupra organizaţiilor societăţii civile şi autorităţilor locale din Transnistria.

(c) Criteriile de selecţie
Criteriul de selecţie va fi capacitatea financiară şi operaţională a aplicantului.
Criteriul esenţial constă în relevanţa dintre acţiunile propuse şi obiectivele ofertei, design, eficacitatea, fezabilitatea, sustenabilitatea şi analiza cost-eficacitate a acţiunii.

(d) Rata maximă de co-finanţare
Rata maximă de co-finanţare pentru granturi este până la 80%.

(e) Trimestrul indicativ pentru lansarea cererii
Apelul va fi lansat în trimestrul II al anului 2015.

Componenta III – Procurări

Subiectul	Tipul	Numărul indicativ de contracte	Trimestrul indicativ de lansare a procedurilor
Campania media/de informare cu privire la reglementarea Transnistreană şi dialogul tehnic	Servicii	1	Începând cu trimestrul I al anului 2015

Studiile privind impactul financiar al reintegrării	Servicii	Cererea –până la 5 contracte	Începând cu trimestrul I al anului 2015
Facilitățile asistenței tehnice	Servicii	Cererea –până la 5 contracte	Începând cu trimestrul I al anului 2015

Componenta IVa – Procurări

Subiectul	**Tipul**	**Numărul indicativ de contracte**	**Trimestrul indicativ de lansare a procedurilor**
Integrarea UTA Găgăuzia în cadrul național pentru dezvoltare regional (Componenta IVa)	Servicii	Până la 2	Începând cu trimestrul III 2014

Componenta IVb - Granturi

Componenta IV b "Sprijin pentru societatea civilă din UTA Găgăuzia" va fi implementat ca lot separat în cadrul cererii de propuneri prevăzute în cadrul componentei II. Apelul se va concentra în primul rând asupra organizațiilor societății civile (OSC) din regiunea găgăuză. Apelul de propuneri este de așteptat să fie lansat în al doilea trimestru al anului 2015.

Componenta IVc – Grant direct

Componenta IV c "Sprijin autorităților publice locale din UTA Găgăuzia", vor fi puse în aplicare prin subvenție directă către Comitetul Executiv al Găgăuziei. Acordarea directă va fi utilizată pentru implementarea activităților din cadrul componentei IV c), cu obiectivul de grant pentru a sprijini autoritățile locale ale UTA Găgăuzia pentru implementarea și monitorizarea priorităților de dezvoltare, în cooperare cu autoritățile centrale moldovenești.

Implementarea de către organizațiile internaționale

Componentele I și V vor fi implementate de către organizațiile internaționale, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului financiar al UE.

Componenta I

Componenta I, cu obiectivul de a contribui la apropierea economică, socială și sectorială între cele două maluri ale Nistrului vor fi implementate în comun cu PNUD Moldova, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului financiar al UE. Această punere în aplicare este justificată datorită experienței specifice a PNUD în regiunea transnistreană, în ceea ce privește programele anterioare de măsuri de consolidare a încrederii finanțate de UE, care promovează infrastructurile și cooperarea în afaceri.

Se așteaptă contractul să fie semnat în al doilea trimestru al anului 2014 și, în orice caz, înainte de 31 decembrie 2014.

Componenta V

Componenta Va va fi pusă în aplicare în comun cu OIM Moldova, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului financiar al UE. Această punere în aplicare este justificată prin extinderea în Transnistria a unui proiect care este implementat de OIM și în alte părți ale Moldovei.

Se așteaptă contractul să fie semnat în al doilea trimestru al anului 2014 și, în orice caz, înainte de 31 decembrie 2014.

Componenta Vb va fi pus în aplicare în comun cu OMS Moldova, în conformitate cu dispozițiile aplicabile ale Regulamentului financiar al UE. Această punere în aplicare este justificată prin extinderea în Transnistria a unui proiect care este implementat de către OMS și în alte părți ale Moldovei.

Se așteaptă contractul să fie semnat în al doilea trimestru al anului 2014 și, în orice caz, înainte de 31 decembrie 2014.

Având în vedere principiul asumării responsabilității, Comisia Europeană își rezervă dreptul de a schimba organizația (organizațiile) indicate mai sus, sau domeniul de aplicare al delegării, fără ca aceasta să necesite în mod necesar o modificare a acordului de finanțare. În acest caz, aceasta se va consulta cu Beneficiarul cu privire la această modificare și-i va notifica numele noii organizații (e) și / sau domeniul de aplicare a sarcinii (sarcinilor) delegate acestora.

Un comitet director se va institui pentru a supravegherea și validarea direcției generale și politica proiectului (sau alte responsabilități care urmează să fie specificate). Comitetul director se va reuni de două ori pe an, cu titlu indicativ.

Comitetul director al proiectului este alcătuit din:

- un reprezentant al țării beneficiare,
- un reprezentant al Delegației UE în Republica Moldova,
- un reprezentant al instituțiilor relevante implicate în procesul de soluționare.

3.2 Raportarea

Toate activitățile programului vor fi supuse unei monitorizări continue conform indicatorilor stabiliți în Planul de monitorizare a programului, care vor fi dezvoltate în timpul fazei de inițiere, și să fie revizuite prin întâlniri lunare de implementare, comitetele de coordonare și revizuiri anuale.

3.3. Bugetul

Costul total al programului este estimat la 28 000 000 EUR, finanțată de la bugetul general al Uniunii Europene.

Categorii	**Contribuția UE**
	Milioane EURO
Componenta I: Măsuri sectoriale de consolidare a încrederii și Proiecte de Infrastructură *(Gestionare Comună)*	**10.0**
a) Dezvoltarea Afacerilor	**2.5**
b) Infrastructura socială, transport, mediu	**7.5**
Componenta II: Susținerea societății civile *(Management Direct Centralizat - Contracte Granturi)*	**5.5**
Componenta III: Susținerea Dialogului Tehnic și a Grupurilor de Lucru *(Management centralizat direct – Contracte pentru Servicii)*	**4.0**
Componenta IV: Sprijinul dezvoltării regionale, autorităților publice locale și a societății civile în UTA Găgăuzia *(Management centralizat direct)*	**5.0**

a) **Integrarea a UTA Găgăuzia în cadrul național pentru dezvoltare regională** *(contracte de servicii).*	1.0
b) **Susținerea societății civile din UTA Găgăuzia** *(Contracte pentru granturi)*	1.0
c) **Susținerea autorităților publice locale din UTA Găgăuzia** *(grant direct)*	3.0
ComponentaV: Transpunerea programelor sectoriale în Transnistria *(Management comun)*	**3.0**
a) Transpunerea proiectului: Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului de Mobilitate UE-Moldova	1.5
b) Transpunerea consolidării capacităților în sectorul de sănătate	1.5
Evaluare externă și audit *(Management direct centralizat – contracte pentru servicii)*	**0.5**
TOTAL	**28.0**

4. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA

4.1 Monitorizarea

Comisia poate efectua monitorizare orientată spre rezultate (MOR) prin consultanți independenți, începând din a șasea lună a activităților proiectului, care va fi finalizat cel târziu cu 6 luni înainte de încheierea etapei de implementare operațională.

4.2 Evaluarea

a) Comisia va efectua evaluări externe prin consultanți independenți, după cum urmează:
- Eventual, o misiune de evaluare intermediară;
- O evaluare finală, la începutul fazei de închidere;
- Eventual, o evaluare ex-post.

b) În cazul în care este prevăzută o misiune de evaluare intermediară, Beneficiarul și Comisia analizează concluziile și recomandările evaluării intermediare și să decidă de comun acord cu privire la acțiunile de urmărire care urmează să fie luate și orice ajustări necesare, inclusiv, în cazul în care indicat, reorientarea proiectului. Rapoartele celorlalte misiuni de evaluare și de monitorizare vor fi acordate Beneficiarului, pentru a se lua în considerare orice recomandări care ar putea rezulta din utilizarea unor astfel de misiuni.

c) Comisia informează beneficiarul cu cel puțin 2 săptămâni înainte de datele prevăzute pentru misiunile externe. Beneficiarul va colabora în mod eficient și eficient cu experții de monitorizare și evaluare / sau, și, printre altele, să le furnizeze toate informațiile necesare și documentare, precum și accesul la spațiile și activitățile proiectului.

5. INFORMAREA ȘI TRANSPARENȚA

Se va aplica Manualul de Comunicare și vizibilitate pentru acțiunile externe ale UE. O atenție deosebită va fi acordată pentru a transporta un mesaj similar - atât în conținut și intensitate - pe ambele maluri ale râului.

Un accent deosebit se va pune în promovarea vizibilității și a comunicării proiectelor finanțate de UE, în special atunci când acestea sunt puse în aplicare prin procedura de gestionare în comun.

6. ANEXE

Anexa 1 - Cadrul logic
Anexa 2 - Calendar operațional indicativ

Anexa II la Acordul de Finanțare ENPI/2013/024-401

Anexa 1 la Prevederi tehnice și administrative - Cadrul logic

■ INTERVENȚIE LOGICA	■ INDICATORI	■ SURSA DE VERIFICARE	■ RISCURI
OBIECTIVUL GENERAL 1			
Pentru a contribui la soluționarea pașnică a conflictului transnistrean și de a promova consolidarea încrederii în Republica Moldova.	. Progresul atins la nivel politic în cadrul discuțiilor "5+2".	. Raport de progres Țară PEV	• Continuarea angajamentului față de soluționarea pașnică a conflictului transnistrean. • Mediul politic și de securitate rămâne stabil satisfăcător.
SCOP / OBIECTIVE SPECIFICE			
• Pentru a contribui la apropierea economică, socială și sectorială între cele două maluri ale râului Nistru. • Pentru a stimula dezvoltarea societății civile și a contribui la crearea unor platforme de cooperare. • Pentru a sprijini autoritățile competente implicate în procesul de reglementare și pentru a favoriza funcționare a mecanismelor de dialog tehnic în raport cu grupurile de lucru existente. • Împuternicirea actorilor locali din Găgăuzia, în scopul de a le permite să implementeze și să monitorizeze prioritățile de dezvoltare, în cooperare cu autoritățile centrale moldovenești. • Pentru a include în mod progresiv Transnistria în inițiativele de dezvoltare moldovenească la nivel.	• Nivelul schimburilor economice între cele două maluri ale Nistrului / Nistru • Numărul de parteneriate sectoriale stabilite • Numărul societății civile parteneriate inter-hidrografice stabilite • Numărul deciziilor tehnice adoptate în cadrul grupurilor de lucru • UTA Găgăuzia este pregătită să fie pe deplin integrată în strategia națională de dezvoltare a Republicii Moldova • Proiectele finanțate de UE "Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului de Mobilitate UE-Moldova" și "TA pentru sectorul de sănătate de reformă" Activitățile acoperă întregul teritoriu al Republicii	• Raport de progres Țară PEV • Datele oficiale de la Ministerul Economiei al Republicii Moldova • Datele oficiale de la Biroul pentru politicile de reintegrare a Republicii Moldova • Rapoarte ale EUBAM • Minutele OSCE și rapoartele grupurilor de lucru • Datele oficiale din UTA Găgăuzia • Raport intermediar privind strategia de dezvoltare regională • Proiecte rapoarte intermediare și narative	Cele două părți continuă să-și exprime voința politică de a continua dialogul pe probleme tehnice. schimburile economice dintre cele două maluri ale râului au continuat să fie facilitată de către autoritățile moldovene. Integrarea europeană și accesul la piețele UE continuă să servește ca un stimulent. Experții internaționali și moldoveni pot lucra pe proiecte specifice în regiunea transnistreană și găgăuză în condiții rezonabile. Plugului de asistență tehnică și de finanțare poate ajunge la Transnistria, în condiții legale și financiare rezonabile
RESULTS TO BE ACHIEVED			
R.1 Schimburile economice și de inițiative de cooperare sectoriale au fost consolidate între cele două maluri ale Nistrului.	• Nivelul schimburilor economice dintre cele două maluri ale Nistrului /numărul schimburilor de parteneriate stabilite în sectorul transporturilor sociale, sănătate, mediu și. • Numărul autorităților publice locale din Transnistria și zona de securitate implicate în activitățile menționate mai sus	• Datele oficiale de la Ministerul Economiei al Republicii Moldova • Datele oficiale de la Biroul pentru politicile de reintegrare a Republicii Moldova • * Rapoarte EUBAM	• Mediul politic și economic au rămas stabile în Transnistria. • schimburile economice dintre cele două maluri ale râului au continuat să fie facilitată de către autoritățile moldovene. • Integrarea europeană și accesul la piețele UE continuă să servește ca un stimulent.
R.2. Capacitatea societății civile din regiunea transnistreană a crescut; platforme comune de cooperare au fost stabilite între ONG-uri de pe ambele maluri.	• Numărul de parteneriate durabile stabilite • Numărul ONG-urilor transnistrene implicate în formare și schimb de experiență între cele două maluri • Numărul de cereri, în cazul apelurilor altor donatori UE și de către ONG-uri situate în Transnistria. • Numărul ONG-urilor transnistrene care participă la forurile naționale și regionale ale societății civile (Platforma Națională a Societății Civile din cadrul Parteneriatului estic, Consiliul Național de Participare, Consiliul Societății Civile la Marea Neagră)	• Apel în UE și alți donatori "pentru rapoartele de evaluare . Raport de activitate • PaE Forumul Societății Civile • Evaluările independente (cartografiere de cooperare etc.)	• Asistența si finanțarea poate ajunge la Transnistria, în condiții legale și financiare rezonabile • Cadrul juridic și administrativ pentru organizațiile societății civile rămâne relativ favorabil în Transnistria

R.3 Autoritățile de la Chișinău și Tiraspol au elaborat foia de parcurs pentru armonizare / reintegrare sectoriale și sunt suficient echipate în know-how și expertiză.	• Numărul și regularitatea reuniunilor tehnice ("experți grupuri de lucru") a avut loc. • Numărul de foi de parcurs sectoriale elaborate și convenite la nivelul grupurilor de lucru • Numărul de training-uri de consolidare a abilităților în domenii relevante (managementul conflictelor, reintegrare, etc.) și training-uri în domenii tematice relevante pentru grupurile tehnice de lucru (transport, servicii bancare, etc.). • Sensibilizarea publicului extinsă privind reglementarea transnistreană	• Procesele-verbale OSCE și rapoartele grupurilor de lucru • Declarații politice din partea autorităților de la Chișinău și la Tiraspol • Sondaje de opinie	• Cele două părți continuă să-și exprime voința politică de a continua dialogul pe probleme tehnice. • Autoritățile moldovene rămân punct de vedere politic și instituțional angajat să abordeze soluționarea conflictelor ca o chestiune prioritară.
R.4 UTA Găgăuzia a elaborat o strategie de dezvoltare regională clară și este progresiv integrată în politica națională la nivel de dezvoltare.	• Deciziile legislative și strategice luate pentru a integra UTA Găgăuzia în politica națională de dezvoltare regională • Număr de studii de fezabilitate realizate pentru proiecte socio-economice din regiunea găgăuză. • Numărul de inițiative lansate între autoritățile publice locale din Găgăuzia și ONG-uri a crescut	• Datele oficiale de la Ministerul Dezvoltării Regionale • Rapoartele comitetului director • Monitorizare independentă • Apel UE pentru propuneri (Rapoarte de Evaluare)	• Mediul politic și economic au rămas stabile în UTA Găgăuzia.
R.5 Transnistria este pe deplin implicată în inițiative moldovenești la nivel în domeniul sănătății și migrației, pentru care au fost implicate procese de aproximare.	• Proiectul Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului de Mobilitate UE-Moldova acoperă întreg teritoriul Republicii Moldova • Proiectul de asistență sectorului de sănătate Buget de asistență tehnică care acoperă întreg teritoriul Moldovei • Au fost stabilite schimburi Cross-râu în domeniile acoperite de cele două proiecte	• Rapoarte de proiecte relevante • Monitorizare independentă	• Fluxul de asistență tehnică și de finanțare poate ajunge la Transnistria, în condiții legale și financiare rezonabile.

Anexa II la Acordul de Finanțare ENPI/2013/024-401

Anexa 2 – Calendarul indicativ de punere în aplicare

	Anul I				Anul II				Anul III				Anul IV				Anul V	Anul VI
Componenta	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Componenta I: Măsuri Sectoriale de consolidare a încrederii și Proiecte																		
Componenta II: Sprijin Societății Civile						CFP*												
Componenta III: Susținerea dialogului tehnic si Grupurile de lucru																		
Component IV: Sprijin pentru dezvoltarea regională, autoritățile publice locale și societatea civilă din UTA Găgăuzia																		
a) Integrarea UTA Găgăuzia în cadrul național pentru dezvoltare regională																		
b) Susținerea autorităților publice locale și societatea civilă în UTA Găgăuzia						CFP*												
c) Susținerea autorităților publice locale din UTA Găgăuzia																NA**		
Componenta V: Transpunerea programelor sectoriale în Transnistria																		
a) Transpunerea proiectului: Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului pentru Mobilitate UE-Moldova *b) Transpunerea activităților de consolidare a capacităților în sectorul de sănătate*																		
Monitorizarea, Evaluarea Externă și Auditul																		

* CFP: cerere de oferte
** NA: evaluarea necesităților

ADDENDUM NO 1 TO FINANCING AGREEMENT ENPI/2013/024-401

The European Union, hereinafter referred to as "**the EU**", represented by the European Commission, hereinafter referred to as "**the Commission**",

of the one part, and

the Government of Moldova, hereinafter referred to as "**the Beneficiary**",

of the other part,

have agreed as follows:

The following provisions of the Financing Agreement No. ENPI/2013/024-401 concluded between the Commission and the Beneficiary on 11 July 2014 for the implementation of the Programme "Confidence Building Measures" are hereby modified:

Special Conditions

ARTICLE 6 – ADDRESSES

This paragraph is replaced to read as follows:

All communications concerning the implementation of this Financing Agreement shall be in writing, refer expressly to the programme and be sent to the following addresses:

a) for the Beneficiary

Pavel Filip

Prime Minister of the Republic of Moldova

1, Piata Marii Adunari Nationale

MD-2001, Chisinau

Republic of Moldova

ARTICLE 7 - ANNEXES

New version of Annex II: Technical and Administrative Provisions is attached to this Addendum.

All other terms and conditions of the Financing Agreement remain unchanged. This Addendum shall enter into force on the date on which it is signed by the last party.

Done in two original copies in English, one copy being handed to the Commission and one to the Beneficiary.

FOR THE COMMISSION

Lawrence Meredith
Director Neighbourhood East
Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations

Date: 24.10.2016

FOR THE BENEFICIARY

Pavel Filip
Prime Minister
Government of the Republic of Moldova

Date: 05.12.2016

ADDENDUM NO 1 TO FINANCING AGREEMENT

ANNEX II TO FINANCING AGREEMENT № ENPI/2013/024-401

TECHNICAL AND ADMINISTRATIVE PROVISION

BENEFICIARY COUNTRY/REGION	The Republic of Moldova		
REQUESTING AUTHORITY	The Government of the Republic of Moldova		
BUDGET HEADING	21 03 51 00		
TITLE	Confidence Building Measures		
TOTAL COST	EU contribution: EUR 28 000 000		
AID METHOD/ MANAGEMENT MODE	Project approach **Non-Decentralised management** **Direct centralised management / Joint management**		
DAC-CODE	15220	**SECTOR**	Civilian peace building, conflict prevention and resolution

1. DESCRIPTION

The overall objective of the programme is to facilitate the settlement of the Transnistrian issue by increasing confidence between Chisinau and Tiraspol through joint initiatives involving local authorities, civil society organisations and other stakeholders from both sides of the river. The action also aims at fostering technical dialogue (Working Groups) and approximation between the Right and Left banks in the event of a significant rapprochement.

An initial logical framework is attached. It may be updated or adapted without an amendment to the financing agreement as long as these modifications do not change the objectives of the programme.

1.1 Objectives

The **overall objective** is to contribute to the peaceful settlement of the Transnistrian conflict and promote confidence building in the Republic of Moldova.

The **specific objectives** are

- To contribute to economic, social and sectoral rapprochement between the two banks of the Nistru River.
- To foster civil society development and help establishing cross-river platforms for cooperation.
- To assist the relevant authorities involved in the settlement process and to foster functioning technical dialogue mechanisms in relation to the existing working groups.
- To empower local actors in Gagauzia in order to enable them to implement and monitor development priorities in cooperation with Moldovan central authorities.
- To progressively include Transnistria in Moldovan-wide development initiatives.

Considering the specificity of the region, good governance, gender equality and human rights as well as sustainable development are promoted throughout the activities proposed within the new Confidence Building Measures (CBM) package.

1.2 Expected results

- Economic exchanges and sectoral cooperation initiatives have been enhanced between the two sides of the Dniester/Nistru River.
- Capacity of civil society in the Transnistrian region has increased; joint platforms for cooperation have been established between NGOs from both banks.
- Chisinau authorities and Tiraspol de facto administration have developed concrete roadmaps for sectoral approximation/reintegration and are sufficiently equipped in knowhow and expertise.
- ATU Gagauzia has elaborated a clear regional development strategy and is progressively integrated in national-wide development policy.
- Transnistria is fully involved in Moldovan-wide initiatives in the fields of health and migrations for which approximation processes have been engaged.

1.3 Activities and implementation timetable

Component I: Sectoral confidence building measures and infrastructures projects

This component builds on the previous successful initiatives - implemented by United Nations Development Programme (UNDP) and benefiting from UN agencies pool of sectoral expertise - which provide a clear potential for confidence building in Transnistria and in the Security zone. This component will help materializing high level rapprochement initiatives, both in terms of infrastructures and

establishment of networks. This component also takes into consideration the opportunities offered by the Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA) negotiations and by the establishment of the Dniester Euroregion. It is broken down as follows:

a) Business development

The goal of business development projects is to stimulate sustainable economic development while promoting cooperation between economic actors and creating platforms for stakeholders from both sides to interact. In particular, it will promote support to business activities (cooperation between business associations from both banks, participation to joint business events), stimulate business development services (establishment of an enterprise support centre, certification of business consultants and capacity building for specialized business consultants from both banks) and promote a culture of entrepreneurships in the Transnistrian region, in cooperation with business and education specialists. Based on the feasibility study conducted under the on-going CBM programme, a microfinance facility for small and medium enterprises (SMEs), accompanied by a clear exit strategy, will be established to promote economic cohesion of both banks and address one other key shortcoming, lack of accessible funding.

b) Social and community infrastructure, transports, environment

Handled in a non-political, development-focused way, the infrastructure component has proved efficient and sustainable from the viewpoint of confidence-building during the previous phases, generating community involvement and fostering closer links between the banks. This component will be enhanced and will focus heavily on the Security zone and on issues and community problems that have a high confidence-building potential. This includes social institutions, kindergartens, schools, hospitals, the transport sector (e.g. bridges), water and waste management systems, as well as and other social institutions that are used by both sides and where both sides have an interest in working together to enhance their functionality. Projects will be selected on the basis of competition, and priority will be accorded to projects in which communities from both banks work in a partnership. To tackle the lack of reliable data from the Left bank, cooperation between statistics offices from Chisinau and Tiraspol will also be encouraged throughout.

Component II: Support to civil society

This component builds on and expands civil society related activities implemented under the CBM programme approved with the AAP 2011. Considering the sensitive nature of this cooperation and the visibility potential it entails, this component will be managed through direct centralised management via a call for proposals.

The priorities of the call will focus primarily on promoting cross-river exchanges and capacity building, by encouraging sustainable partnerships. In order to further promote capacity building and support grassroots organisations, the call will also include the possibility for sub-granting.

Taking into account the recent opening of the de facto authorities on the Left bank to explore new areas of cooperation, the scope of the call will be designed for reconciliation, rapprochement and harmonization in a wide fashion to cover joint initiatives and encourage the creation of platforms of cooperation in the following fields: human rights, media and journalism, education, social sector and persons with disabilities, gender, business development, consumer protection, environment, health, arts, sports, culture.

Component III: Support to the technical dialogue and the Working Groups

Based on the Technical Assistance (TA) which is currently provided to the Bureau for Reintegration[1] in the framework of the 2011 CBM programme, this component will further develop the following activities:

- Information/media campaign on the Transnistrian settlement - to provide communities on the Right bank as well as in the Transnistrian region with information aimed at objectively depicting the issues at stake, the benefits of reintegration, the need for cooperation, stereotype-breaking as well the EU involvement. This action could also include a component on training/capacity enhancement for local media.

- Studies on the impact and financial implications of reintegration - to support the conflict resolution process with providing analysis of the costs and benefits of the full reintegration of the population of the left bank (for example the consequences on the health and social protection system etc.). The studies will also include a sectoral data collection component.

- Technical assistance facility: continued support for the "Working Groups on Confidence Building" - to provide timely expertise on the issues commonly agreed by the two sides: economic cooperation, banking systems, customs, statistics, standards and norms, transport, telecommunication, visa liberalization dialogue and these activities' impact on the Transnistrian region.

- The Technical Dialogue Initiative: should prolong and transform the on-going Dialogue programme (AAP 2011), which convenes actors from both banks of the Nistru to foster rapprochement at different levels (the so-called Tracks II and III diplomacy) and ends in March 2015, into a full-fledged technical dialogue articulated around the Working Groups, with the aim to feed in the technical dialogue between relevant institutions from both banks.

This component will be implemented through a service contract which will be completed by ad hoc framework contracts to provide support and expertise to the technical settlement process.

Component IV: Support to regional development, local public authorities and civil society in ATU Gagauzia

a) Integration of ATU Gagauzia in the national framework for regional development

The intervention will support the creation of an enabling environment for regional development by building institutional capacity to implement regional development according to standards and practices in other regions (south, center and north regions), regional strategic planning support and project formulation for accessing regional development funds and define future projects through feasibility studies.

This action will be implemented through a service contract.

b) Support to civil society in ATU Gagauzia

Based on the intervention exposed above and on the successful experience of cooperation with local communities in the Transnistrian region, this sub-component will provide a grant for a comprehensive action aiming at strengthening CSOs in Gagauzia, in partnerships with counterparts from other regions of Moldova, in order to ensure an adequate level of confidence building.

Based on these capacity building activities, the action will allow for the possibility to provide sub-granting to joint initiatives stemming from local CSOs in order to promote good governance and socio-economic development.

[1] Technical assistance to the Bureau for Reintegration of the Republic of Moldova" (ENPI/2013/311-386)

The grant will be awarded through a separate lot under the call for proposals envisaged in Component II.

c) Support to the local public authorities in ATU Gagauzia

The intervention will be based on a prior diagnosis (needs assessment) of the needs and the planning of local development strategies in the region against the national regional development strategy and current decentralization process undertaken in the country.

On the basis of this, this sub-component will also foresee activities in support to the consolidation of trust and conduct of discussions between the central authorities and Gagauz authorities on defining a commonly accepted legal framework over the implementation of the organic Law on the Special Legal Status of the Autonomous Region of Gagauzia in compliance with the Republic of Moldova Constitution so that the legal framework and the strategic priorities of the Gagauz autonomy are smoothly integrated into the national-wide development policy.

The sub-component will also aim at promoting economic and social development in the Gagauzia region while encouraging cooperation with Chisinau and other Moldovan local authorities. It will also target the improvement of service delivery through the enhancement of local infrastructure/facilities. The sub-component may also cover the refurbishment of small scale infrastructures (such as kindergartens, small scale sports and education facilities for youth, social centers, etc.)..

The action will be implemented via direct grant to the ATU Gagauzia.

Component V: Transposition of sectoral programmes to Transnistria

As foreseen in the National Indicative Programme 2011-2013, a part of the funds earmarked for CBMs can be channelled to extend to Transnistria programmes that have been implemented so far in the rest of the country, provided that the implementation has given satisfaction. Under this programme, two projects have been identified which present the advantage to be rapidly transposable, non-politically sensitive and to entail a high potential for confidence building:

a) **Transposition of the project: "Supporting the implementation of the migration and development component of the EU-Moldova Mobility Partnership"[2]:** This project, implemented by the International Organisation for Migration (IOM) on the right bank, tackles the challenge of migrations which affects the country on both banks of the Nistru/Dniester river. The extension of its geographical scope will entail a clear confidence building potential notably through exchange of expertise, joint community initiatives and joint academic and research activities.

b) **Transposition of capacity building activities in the Health Sector[3]:** The activities implemented with World Health Organisation (WHO) under this project accompanying the AAP 2008 Health Budget Support on the right bank have been crucial in accelerating a series of complex and challenging reforms. Similar effect could be expected by scaling up the on-going initiatives to the left bank including mutual sharing of the experience with the final aim of rapprochement through harmonization of health policies, population based services and health personnel management. The area appears as non-politically sensitive while the Transnistrian de facto administration has expressed a strong interest in benefiting from Right bank Moldova's experience, setting the ground for confidence building activities and approximation.

These two projects will be transposed through ad hoc new contracts based however on the same description of the action, adapted to the specificities of the Transnistrian region and including clear provisions for confidence building activities.

[2] (ENPI/2009/229-284

[3] Health Sector Budget Support TA (ENPI/2010/228-860).

An indicative operational timetable is presented in Appendix 2 to the present Technical and Administrative Provisions.

2. LOCATION AND DURATIONLocation

The programme will be implemented on the entire territory of Moldova with a specific focus on Transnistria, the Security Zone and Gagauzia.

2.2 Duration

The execution period of the Agreement will be as specified in Article 5 of the Special Conditions

3. IMPLEMENTATION

3.1 Organisational set-up and responsibilities

Component I: Joint management with an international organisation
Component II: Direct centralised management (grant contracts)
Component III: Direct centralised management (service contracts)
Component IV: Direct centralised management (service, direct grant and grant contracts)
Component V: Joint management with international organisations

Implementation by the European Commission

A part of this programme **(Components II. III. IV)** will be implemented by the European Commission through its Delegation in Moldova.

All contracts and payments are made by the Commission on behalf of the Beneficiary.

Component II - Grants

(a) Objectives of the grants, fields of intervention, priorities of the year and expected results

The objective of the call is to support joint initiatives aiming to foster civil society development and help establishing cross-river platforms for cooperation.

(b) Eligibility conditions

The call will primarily focus on civil society organisations (CSOs) as well as local public authorities (LPAs) from the Transnistrian region.

(c) Essential selection and award criteria

The essential selection criteria are financial and operational capacity of the applicant.

The essential award criteria are relevance of the proposed action to the objectives of the call (confidence building potential); design, effectiveness, feasibility, sustainability and cost- effectiveness of the action.

(d) Maximum rate of co-financing

The maximum possible rate of co-financing for grants under this call is 80%.

(e) Indicative trimester to launch the call

The call for proposals is expected to be launched in the second quarter of 2015.

Component III – Procurement

Subject	Type	Indicative number of contracts	Indicative trimester of launch of the procedure
Information/media campaign on the Transnistrian settlement and Technical Dialogue Initiative	Services	1	Starting from the 1st quarter of 2015
Studies on the impact and financial implications of reintegration	Services	Demand driven - up to 5 contracts	Starting from the 1st quarter of 2015
Technical assistance facility	Services	Demand driven - up to 5 contracts	Starting from the 1st quarter of 2015

Component IVa – Procurement

Subject	Type	Indicative number of contracts	Indicative trimester of launch of the procedure
Integration of ATU Gaugazia in the national framework for regional development (component IVa)	Services	Up to 2	3rd quarter of 2014

Component IVb - Grants

Component IV b "Support to civil society in ATU Gagauzia" will be implemented as a separate lot in the framework of the call for proposals foreseen under Component II. The call will primarily focus on civil society organisations (CSOs) from the Gagauz region. The call for proposals is expected to be launched in the second quarter of 2015.

Component IVc – Direct grant

Component IV c "Support to local public authorities in ATU Gagauzia" will be implemented via direct grant to the Executive Committee of Gagauzia. The direct grant will be used to implement the activities under Component IV c) with the objective of the grant to support local authorities of ATU Gagauzia to implement and monitor development priorities in cooperation with Moldovan central authorities.

Implementation by international organisations

Components I and V will be implemented by the international organisations, subject to compliance with applicable provisions of EU Financial Regulation.

Component I

Component I with the objective of contributing to economic, social and sectoral rapprochement between the two banks of the Nistru river will be implemented in joint management with UNDP Moldova, subject to compliance with applicable provisions of EU Financial Regulation. This implementation is justified because of the specific experience of UNDP in the Transnistrian region, in relation to prior EU funded confidence building measures programmes promoting infrastructures and business cooperation.

The contract is expected to be signed in second quarter of 2014 and in any case before 31 December 2014.

Component V

Component Va will be implemented in joint management with IOM Moldova, subject to compliance with applicable provisions of EU Financial Regulation. This implementation is justified because it constitutes the extension to Transnistria of a project that is being implemented by IOM in other parts of Moldova.

The contract is expected to be signed in the second quarter of 2014 and in any case before 31 December 2014.

Component Vb will be implemented in joint management with WHO Moldova, subject to compliance with applicable provisions of EU Financial Regulation. This implementation is justified because it constitutes the extension to Transnistria of a project that is being implemented by WHO in other parts of Moldova.

The contract is expected to be signed in the second quarter of 2014 and in any case before 31 December 2014.

In due consideration of the principle of ownership, the European Commission reserves its right to change the organisation(s) indicated above or the scope of the delegation, without this necessarily requiring an amendment to the Financing Agreement. In that case, it shall consult the Beneficiary on this change and notify to it the name of the new organisation(s) and/or the scope of the task(s) delegated to them.

A **steering committee** shall be set up to oversee and validate the overall direction and policy of the project (or other responsibilities to be specified). The project steering committee shall indicatively meet twice a year.

The project steering committee shall be made up of:

- a representative of the Beneficiary Country,
- a representative of the EU Delegation to the Republic of Moldova,
- a representative of other relevant institutions involved in the settlement process.

3.2 Reporting

All programme activities will be subject to continuous monitoring against the indicators determined in the programme Monitoring Plan, which will be developed during the project inception phase, and be reviewed through monthly implementation meetings, steering committees and annual reviews.

3.3 Budget

The total programme cost is estimated at EUR 28 000 000 financed from the general budget of the European Union.

Categories	EU contribution
	EUR million
Component I: Sectoral Confidence Building Measures & Infrastructures Projects *(Joint management)*	**10.0**
a) Business development	**2.5**
b) Social and Community Infrastructure, Transports, Environment	**7.5**

Component II: Support to Civil Society *(Direct centralised management - Grant contracts)*	**5.5**
Component III: Support to the technical dialogue and the Working Groups *(Direct centralised management - Service contracts)*	**4.0**
Component IV: Support to regional development, local public authorities and civil society in ATU Gagauzia *(Direct centralised management)*	**5.0**
a) Integration of ATU Gagauzia in the national framework for regional development (Service contracts)	1.0
b) Support to civil society in ATU Gagauzia (Grant contracts)	1.0
c) Support to local public authorities in ATU Gagauzia (direct grant)	3.0
Component V: Transposition of sectoral programmes to Transnistria *(Joint management)*	**3.0**
a) Transposition of the project: Supporting the implementation of the migration and development component of the EU-Moldova Mobility Partnership	1.5
b) Transposition of capacity building activities in the Health Sector	1.5
External Evaluation and Audit *(Direct centralised management - service contracts)*	**0.5**
TOTAL	**28.0**

4. MONITORING AND EVALUATION

4.1 Monitoring

The Commission may carry out Results Oriented Monitoring (ROM) via independent consultants, starting from the sixth month of project activities, which will be finalised at the latest 6 months before the end of the operational implementation phase.

4.2 Evaluation

a) The Commission will carry out external evaluations via independent consultants, as follows:
   - possibly, a mid-term evaluation mission;
   - a final evaluation, at the beginning of the closingphase;
   - possibly, an ex-post evaluation.

b) In case a mid-term evaluation mission is foreseen, the Beneficiary and the Commission shall analyse the conclusions and recommendations of the mid-term evaluation and jointly decide on the follow-up action to be taken and any adjustments necessary, including, if indicated, the reorientation of the project. The reports of the other evaluation and monitoring missions will be given to the Beneficiary, in order to take into account any recommendations that may result from such missions.

c) The Commission shall inform the Beneficiary at least 2 weeks in advance of the dates foreseen for the external missions. The Beneficiary shall collaborate efficiently and effectively with the monitoring and/or evaluation experts, and *inter alia* provide them with all necessary information and documentation, as well as access to the project premises and activities.

5. COMMUNICATION AND VISIBILITY

The Communication and Visibility Manual for EU External Actions will apply. Particular attention will be paid to carry a similar message - both in content and intensity - on both banks of the river.

A particular emphasis will be put in promoting visibility and communication of EU funded projects, especially when these are implemented through joint management procedure.

6. APPENDICES

Appendix 1 - Logical Framework
Appendix 2 - Indicative operational timetable

Annex II to Financing Agreement ENPI/2013/024-401

Appendix 1 to Technical and Administrative Provisions - Logical Framework

■ INTERVENTION LOGIC	■ OBJECTIVELY VERIFIABLE INDICATORS	■ SOURCES OF VERIFICATION	■ ASSUMPTIONS/RISKS
OVERALL OBJECTIVE 1			
***To contribute to the peaceful settlement of the* Transnistrian conflict and promote confidence building in the Republic of Moldova.**	• Progress achieved at the political level in the framework of the "5+2" talks.	• ENP Country Progress Report	• Continued engagement towards the peaceful settlement of the Transnistrian conflict. • Political and security environment remains satisfactory stable.
PURPOSE/SPECIFIC OBJECTIVES			
• To contribute to economic, social and sectoral rapprochement between the two banks of the Nislru River. • To foster civil society development and help establishing cross-river platforms for cooperation. • To assist the relevant authorities involved in the settlement process and to foster functioning technical dialogue mechanisms in relation to the existing working groups. • To empower local actors in Gagauzia in order to enable them to implement and monitor development priorities in cooperation with Moldovan central authorities. • To progressively include Transnistria in *Moldovan-wide development initiatives.*	• Level of economic exchanges between the two banks of the Dniester/Nistru river • Number of sectoral cross-river partnerships established • Number of civil society cross-river partnerships established • Number of technical decisions adopted in the framework of the Working Groups • ATU Gagauzia is ready to be fully integrated in the national Moldovan development strategy • The EU-funded projects " Supporting the implementation of the migration and development component of the EU- Moldova Mobility Partnership " and "TA to the Health Sector Reform" activities cover the entire territory of Moldova	• ENP Country Progress Report • Official data from the Ministry of Economy of the Republic of Moldova • Official data from the Bureau for Reintegration of the Republic of Moldova • EUBAM's reports • OSCE Minutes and reports on the Working Groups • Official data from the ATU Gagauzia • Progress report on the regional development strategy • Projects interim and narrative reports	The two sides continue to express political willingness in pursuing dialogue on technical issues. Economic exchanges between the two banks of the river have continued to be facilitated by Moldovan authorities. European integration and access to EU markets continues to serves as an incentive. International and Moldovan experts can work on specific projects in the Transnistrian and Gagauz regions under reasonable conditions. Plow of technical assistance and funding can reach Transnistria under reasonable legal and financial conditions
RESULTS TO BE ACHIEVED			
R.1 Economic exchanges and sectoral cooperation initiatives have been enhanced between the two sides of the Dniester/Nistru River.	• Level of economic exchanges between the two banks of the Dniester/Nistru river -Number of cross-river exchanges and partnerships established in the social, health, environment and transport sectors. • Number of local public authorities from Transnistria and the Security zone involved in the above mentioned activities	• Official data from the Ministry of Economy of the Republic of Moldova • Official data from the Bureau for Reintegration of the Republic of Moldova • * EUBAM reports	• Political and economic environment have remained stable in Transnistria. • Economic exchanges between the two banks of the river have continued to be facilitated by Moldovan authorities. • European integration and access to EU markets continues to serves as an incentive.
R.2. Capacity of civil society in the Transnistrian region has increased; joint platforms for cooperation have been established between NGOs from both banks.	• Number of sustainable cross-river partnerships established • Number of Transnistrian NGOs involved in training and cross-river exchanges • Number of applications to EU and other donors' calls by NGOs located in Transnistria. • Number of Transnistrian NGOs participating in national and regional civil society fora (EaP Civil Society National Platform, National Participatory Council, Black Sea Civil Society Council)	• EU and other donors' Call for Proposals evaluation reports • EaP Civil Society Forum's Activity Report • Independent evaluations (Cooperation mapping etc.)	• Assistance and funding can reach Transnistria under reasonable legal and financial conditions • Legal and administrative environment for Civil Society Organizations remains relatively conducive in Transnsitria
R.3 Chisinau authorities and Tiraspol de facto administration have developed concrete roadmaps for sectoral approximation /reintegration and are sufficiently equipped in know-how and expertise.	• Number and regularity of technical meetings ("experts working groups") held. • Number of sectoral roadmaps produced and agreed at the level of the Working Groups • Number of skills-building trainings in relevant areas (conflict management, reintegration, etc.) and trainings in thematic areas of relevance for the technical working groups (transport, banking, etc.). • Wider public's awareness on the Transnistrian settlement	• OSCE Minutes and reports on the Working Groups • Political declarations from authorities in Chisinau and in Tiraspol • Opinion Polls	• The two sides continue to express political willingness in pursuing dialogue on technical issues. • The Moldovan authorities remain politically and institutionally engaged to tackle conflict settlement as a priority issue.
R.4 ATU Gagauzia has elaborated a clear regional development strategy and is progressively integrated in national-wide development policy.	• Legislative and strategic decisions taken to integrate ATU Gagauzia in the national policy for regional development • Number of feasibility studies completed for socio-economic projects in the Gagauz region. • Number of initiatives launched between Gagauz local public authorities and NGOs has increased	• Official data from the Ministry of Regional development • Project's steering committee reports • Independent monitoring • EU Call for Proposals (Evaluation Reports)	• Political and economic environment have remained stable in ATU Gagauzia.
R.5 Transnistria is fully involved in Moldovan-wide initiatives in the fields of health and migration for which approximation processes have been engaged.	• The project Supporting the implementation of the migration and development component of the EU-Moldova Mobility Partnership covers the entire territory of Moldova • The project Health Sector Budget Support Related Technical Assistance covers the entire territory of Moldova • Cross-river exchanges in the fields covered by the two projects have been established	• Relevant projects' reports • Independent monitoring	• Flow of technical assistance and funding can reach Transnistria under reasonable legal and financial conditions.

Annex II to Financing Agreement ENPI/2013/024-401

Appendix 2 – Indicative Implementation Timetable

	Year 1				Year 2				Year 3				Year 4				Year 5	Year 6
Component	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Component 1: Sectoral Confidence **Building** Measures & Infrastructures Projects																		
Component II: Support to Civil Society						CFP*												
Component III: Support to the technical dialogue and the Working Groups																		
Component IV: Support to regional development, local public authorities and civil society in ATU Gagauzia																		
a) Integration of ATU Gagauzia in the national framework for regional development																		
b) Support to local public authorities and civil society in ATU Gagauzia						CFP*												
c) Support to local public authorities in ATU Gagauzia																NA**		
Component V: Transposition of sectoral programmes to Transnistria																		
a) Transposition of the project: Supporting the implementation of the migration and development component of the EU-Moldova Mobility Partnership																		
b) Transposition of capacity building activities in the Health Sector																		
Monitoring, External Evaluation and Audit																		

* CFP: Call for Proposals

** NA: Needs Assessment

ACORD DE FINANȚARE

CONDIȚII SPECIALE

Comisia Europeană, denumită în continuare „**Comisia**", acționând în numele Uniuni Europene, denumită în continuare „**UE**",

pe de o parte, și

Guvernul Republicii Moldova, denumită în continuare „**Țara Parteneră**",

pe de altă parte,

convin după cum urmează:

Articolul 1 — Tipul acțiunii

1.1. UE este de acord să finanțeze și Țara Parteneră este de acord să accepte finanțare a următoarelor acțiuni:

Facilitatea pentru Societatea Civilă (Moldova)
Numărul deciziei CRIS: ENI/2015/038-137

Această acțiune este finanțată din bugetul UE din cadrul următorului act de bază Instrumentul European de Vecinătate.

1.2. Costul total estimat al acțiunii este de 8 368 000 EUR și valoarea maximă a contribuției UE la această acțiune este stabilită la 8 000 000 EUR.

1.3. Țara Parteneră nu cofinanțează acțiunea. Estimarea cofinanțării de către beneficiari potențiali de granturi este de 368 000 EUR.

Articolul 2 — Termenul de executare

2.1. Perioada de execuție a prezentului Acord de Finanțare, astfel cum este stipulat în articolul 15 din Anexa II (Condiții Generale) începe la data intrării în vigoare a prezentului Acord de Finanțare și se încheie la 72 luni după această dată.

2.2. Durata etapei de implementare operațională este fixată la 48 luni.

2.3. Durata etapei de încheiere este fixată la 24 luni.

Articolul 3 — Destinatarii

Toate comunicările privind implementarea acestui Acord de Finanțare se formulează în scris, și se referă explicit la prezenta acțiune, asa cum este specificat in Articolul 1.1 din prezentele Condiții Speciale și se trimit la următoarele adrese:

a) **pentru Comisie**

Dl Pirkka TAPIOLA
Șeful Delegației UE în Republica Moldova
12, Kogălniceanu Street
MD-2001 Chișinău
Republica Moldova
DELEGATION-MOLDOVA@eeas.europa.eu

b) **pentru Țara Parteneră**

Dl Pavel Filip
Prim-ministrul Republicii Moldova
1, Piața Marii Adunari Nationale
MD-2001 Chișinău
Republica Moldova

Articolul 4 — punctul de contact OLAF

Punctul de contact al Țării Partenere care are competențele corespunzatoare de a coopera în mod direct cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) cu scopul de a facilita activitățile operaționale ale OLAF este:

Dl Veaceslav UNTILA
Președinte
Curtea de Conturi a Republicii Moldova
Adresă: Bd. Ștefan cel Mare 69, Chișinău, Moldova 2001
Tel: + 373 22 233-776

Articolul 5 — Anexe

5.1. Prezentul Acord de Finanțare se compune din:

(a) aceste Condiții Speciale;

(b) Anexa I: Dispozițiile Tehnice și Administrative, precizând obiectivele, rezultatele preconizate, activitățile, descrierea sarcinilor de execuție bugetară încredințate și bugetului prezentei Acțiuni;

(c) Anexa II: Condiții Generale;

(D) Anexa III: Model de Raportare — nu se aplică şi nu este inclus la prezentul Acord de Finanţare;

(e) Anexa IV: Model de Declaraţie de Management — nu se aplică şi nu este inclus la prezentul Acord de Finanţare.

5.2. În cazul unui conflict între, pe de o parte, dispoziţiile din Anexe, iar, pe de altă parte, dispoziţiile prezentelor Condiţii Speciale, acestea din urmă prevalează. În cazul unui conflict între, pe de o parte, dispoziţiile Anexei I (Dispoziţii Tehnice şi Administrative) şi, pe de altă parte, dispoziţiile din Anexa II (Condiţii Generale), acestea din urmă prevalează.

Articolul 6 — Intrarea în vigoare

Prezentul Acord de Finanţare intră în vigoare la data ultimei semnări, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2016.

Redactată în limba engleză în două exemplare, o copie fiind transmisă Comisiei şi una Ţării Partenere.

Pentru Ţara Partener:	Pentru Comisie:
Excelenţa sa dl Pavel Filip	Dl Lawrence Meredith
Prim-ministrul Republicii Moldova	Director Vecinătatea Estică Direcţia Generală pentru Vecinătate şi Negocieri pentru Extindere
Semnătura:	Semnătura:
Data:	Data:

ANEXA 1: DISPOZIŢII TEHNICE ŞI ADMINISTRATIVE

1. Titlu/act de bază/Număr CRIS	Facilitatea pentru Societatea Civilă (Moldova) Număr CRIS: ENI/2015/038-137 finanţat din cadrul Instrumentului European de Vecinătate			
2. Zona care beneficiază de acţiune/amplasare a	Republica Moldova Acţiunea se desfăşoară în următoarea zonă: întregul teritoriu al Republicii Moldova (inclusiv Transnistria)			
3. Documentul de programare	Cadrul Unic de Sprijin (SSF) pentru sprijinul UE pentru Republica Moldova (2014-2017)			
4. Sector de concentrare/aria tematică	Sprijin complementar pentru societatea civilă			
5. Sumele în cauză	Costul total estimat: 8.368 milioane EUR Valoarea totală a contribuţiei de la bugetul UE: 8 milioane EUR Această acţiune este cofinanţată de către potenţialii beneficiari de granturi cu o valoare indicativă de 0.368 de milioane EUR			
6. Modalitate (ţi) de ajutor modalitate (ţi) de implementare	Gestiune directă: Subvenţii — Cerere de propuneri, achiziţii de servicii.			
7. Codul (urile) DAC	**15150 — Participarea democratică şi societatea civilă**			
8. Marcajele (din fromularele CRIS DAC)	**Obiectiv de politică generale**	**Care nu este vizat**	**Obiectiv important**	**Obiectiv principal**
	Cresterea participării/buna guvernare	□	□	X
	Ajutor pentru protecţia mediului	X	□	□
	Egalitatea de şanse între femei şi bărbaţi (includerea femeilor în procesul de dezvoltare)	□	X	□
	Dezvoltarea comerţului	□	X	□
	Sanatatea reproductivă, maternă, noi-născuţilor şi a copiilor	X	□	□
	Markerii Convenţiei RIO	**Care nu este vizat**	**Obiectiv important**	**Obiectiv principal**
	Diversitatea biologică	X	□	□
	Combaterea deşertificării	X	□	□
	Atenuarea schimbărilor climatice	X	□	□
	Adaptarea la schimbările climatice	X	□ □	
9. Bunuri Publice Mondiale şi Provocari (GPGC) iniţiative tematice	Nu se aplică (N/A)			

REZUMAT

Cooperarea dintre Republica Moldova şi Uniunea Europeană (UE) este ghidată de Acordul Asociere (AA) UE-Moldova, semnat la 27 iunie 2014. Succesul implementării prezentu acord se bazează pe angajamentul Guvernului Republicii Moldova de a implementa refor precum şi de angajamentul unei societăţi civile solide.

AA subliniază necesitatea unor reforme prioritare esenţiale pentru democraţie, statul de dr drepturile omului şi libertăţile fundamentale, buna guvernare, economie de piaţă funcţional dezvoltare durabilă. Asistenţa UE este sincronizată cu priorităţile şi obiectivele stabilite în şi este încadrată în Cadrul Unic de Sprijin (SSF) 2014-2017, care prevede un pachet finan specific destinat sprijinului complementar pentru angajamentul societăţii civile în secto neprioritare.

Obiectivul general al acţiunii propuse vizând Proficienţa Societăţii Civile din Repub Moldova este de a contribui la dezvoltarea societăţii civile în a deveni un actor mai puter inclusiv la participarea activă în procesul de luare a deciziilor şi elaborarea politicilor ş implementarea proceselor de asociere UE-Moldova cu scopul de a spori transparenţa poli şi financiară interna şi răspunderea.

Obiectivele sunt, în primul rând pentru a dezvolta capacitatea internă, profesionalisn colaborarea, abilitatea de a pleda pentru mediul lor favorabil şi structurarea organiz reprezentativă şi circumscripţiei societăţii civile inclusive şi, în al doilea rând, pentr construi parteneriate între guvern, societatea civilă şi alţi actori socioeconomici, inclusiv d contribui la implementarea AA în domeniul bunei guvernări, al dezvoltării socio-economic şi al protecţiei sociale.

Ca urmare a acestei acţiuni, se preconizează că sectorul societăţii civile să fi distribuit m mai uniform, cu mai multe organizaţii puternice care au o capacitate sporită de a crea coa şi consorţii care să coordoneze mai bine actorii societăţii civile. Activităţile propuse ar tre să ducă la creşterea participării la elaborarea şi implementarea politicilor, să însoţea punerea în aplicare a AA, precum şi inovarea în domeniul prestării serviciilor sociale, cre în acelaşi timp sinergii cu autorităţile locale.

1. DESCRIEREA ACŢIUNII

1.1 Obiective/rezultate

Obiectivul general al acţiunii propuse este de a contribui la dezvoltarea societăţii civile î deveni un actor mai puternic, inclusiv prin participarea activă în procesul de luare a decizii şi elaborare a politicilor şi la implementarea proceselor Acordului de Asociere UE-Mold cu scopul de a spori transparenţa politică şi financiară internă şi responsabilitatea.

Obiectivele specifice (OS) şi rezultatele acestei acţiuni sunt:

OS 1: De a dezvolta capacitatea internă, profesionalismul, colaborarea, abilitatea de a pleda pentru mediul lor favorabil şi structurarea organizării reprezentativă şi circumscripţiei societăţii civile inclusive.

- Rezultatul 1: Sectorul societăţii civile este distribuit mult mai uniform prin creşterea numărului şi dimensiunii organizaţiilor societăţii civile, mai ales la nivel local şi capacitatea acestora de a fi implicate activ în procesele de reformă a ţării.
- Rezultatul 2: Consorţiul de consolidare şi coordonare a capacităţilor este îmbunătăşit în cadrul tuturor tipurilor de organizaţii ale societăţii civile.
-

SO 2: De a consolida parteneriate între guvern, societatea civilă şi alţi actori socio-economici în dialogul politic, inclusiv de a contribui la implementarea Acordului de Asociere în domeniul bunei guvernări, al dezvoltării economice şi sociale şi al protecţiei sociale.

- Rezultatul 1: Implicarea organizaţiilor societăţii civile în toate nivelurile de luare a deciziilor şi de implementare a politicilor este îmbunătăţită la nivel local şi central pentru realizarea guvernanţei financiare şi responsabilităţii guvernului prin existenţa unor dialoguri eficiente şi durabile între organizaţiile societăţii civile şi autorităţile publice în care cetăţenii joacă un rol activ şi sunt angajaţi în dialogul politic.

- Rezultatul 2: Contribuţia societăţii civile la îmbunătăţirea coeziunii sociale este sporită prin implicarea sa activă în reformele sistemului de servicii sociale şi dezvoltarea economică şi socială.

1.2 Principalele activităţi

<u>Componenta 1: Sprijin pentru organizaţiile societăţii civile printr-un program de granturi</u>

Domeniile de intervenţie şi activităţi:

1. **Buna guvernanţă**
   - îmbunătăţirea transparenţei şi responsabilităţii instituţiilor publice prin monitorizarea de către societatea civilă a politicilor publice de dezvoltare şi de punere în aplicare precum şi monitorizarea activităţilor autorităţilor publice şi al altor instituţii similare;
   - consolidarea participării organizaţiilor societăţii civile la toate nivelurile procesului decizional şi guvernanţa finanţelor publice prin intermediul supravegherii bugetelor publice/finanţe şi verificării/analizei cheltuielilor publice, prin asigurarea unei cooperări corespunzătoare între autorităţile publice şi organizaţiile societăţii civile;
2. **Dezvoltarea economică şi socială**

Consolidarea rolului societăţii civile prin:

- Realizarea Pieţei Forţei de Muncă mai inclusivă şi sprijinirea sectorului privat prin incorporarea celor mai bune avantaje ale oportunităţilor economice oferite de ZLSAC;

- consolidarea rolului societății civile în ameliorarea cadrului juridic al Pieței Forței de Muncă, precum și competențelor și competitivităților forței de muncă;
- sprijinirea unui dialog social eficient;
- îmbunătățirea mediului de afaceri, promovarea spiritului antreprenorial, inclusiv a antreprenoriatului social, și accesul la piața UE, prin elaborarea și punerea în aplicare a unor inițiative practice care să acopere toți actorii economici (de exemplu, cursuri de formare individuală și colectivă, recalificare, consiliere de manageent, participarea la forurile de afaceri).

3. **Coeziunea socială prin îmbunătățirea sistemului de furnizare a serviciilor sociale**

Sprijinirea societății civile prin:

- promovarea unei societăți inclusive mai favorabilă prin îmbunătățirea coeziunii sociale și serviciilor sociale;
- promovarea, printre altele, a soluțiilor sociale inovatoare care să sporească incluziunea socială a grupurilor mai vulnerabile;
- crearea de noi servicii sociale în zone izolate; dezvoltarea și testarea serviciilor sociale inovatoare.

Componenta 2: Consolidarea capacităților globale ale societății civile prin intermediul Asistenței Tehnice

1. **Consolidarea organizațiilor societății civile în general și contribuirea la un sistem distribuit mai uniform a Socităților Civile din Moldova.**
   - Sesiuni de formare și de consolidare a capacităților pentru organizațiile societății civile la nivel central și local, vizând în principal micile organizații neguvernamentale de nivel local care își desfășoară activitatea la nivel local;
   - Creșterea capacității tehnice a organizațiilor societății civile în abordarea constrângerilor organizaționale, cum ar fi: planificarea activităților de bază, stabilirea priorităților, elaborarea și implementarea strategiilor și planurilor de acțiuni, monitorizarea și evaluarea activităților, asigurând o bună gestiune financiară și sustenabilitatea financiară și îmbunătățirea guvernanței interne.

2. **Asistență Tehnică (AT) sub-beneficiari**
   AT va oferi sprijin individual pentru fiecare subsector beneficiar considerat adecvat astfel ca să limiteze riscurile inerente gestionării acestor activități, îmbunătățind în același timp capacitățile de gestionare internă a organizațiilor societății civile. În niciun caz, AT va pune în aplicare activități în locul sub-beneficiarilor. Acestea vor include furnizarea de sprijin individual și practic la locul de muncă, transferul de cunoștințe și de tipul de activități. Acesta are rolul de a-l ajuta pe beneficiar al sub-grantului în toate fazele ciclului de gestionare a proiectului.

3. **Sprijinirea organismelor consultative ale societății civile de monitorizare a AA.**
   Această componentă abordează asistența tehnică pentru organismele/grupurile societății civile prevăzute în AA pentru a facilita funcționarea acestora. Aceasta include dezvoltarea unor mecanisme care să garanteze fluxul de informații dintre reprezentanții platformei și circumscripțiile lor.

1.3 **Logica de intervenție**

Pentru realizarea progreselor politice într-o societate modernă și democratică este esențial să fie sprijinul activ și angajamentul cetățenilor și a organizațiilor lor. După semnarea acordului de asociere, organizațiile societății civile trebuie să fie în măsură să urmărească și să se implice în implementarea AA.

În noul context de instituire a unei mai strânse cooperări politice și economice dintre Republica Moldova și UE, societatea civilă va fi promovată și consolidată pentru a deveni un partener de încredere și sigur, capabil să însoțească reformele politice și socio-economice ale țării. Prin urmare, această acțiune va aborda principalele provocări cu care se confruntă societatea civilă din Republica Moldova, și anume lipsa capacităților, coordonare slabă și resurse de finanțare limitate. Acest lucru se va realiza prin utilizarea instrumentului sub-grant pentru a canaliza fonduri către organizațiile de bază în afara Chișinăului, care activează în domeniul bunei guvernanțe, dezvoltarea socioeconomică și coeziunea socială. Prin implementarea granturilor, beneficiarii vor dobândi cunoștințe practice în materie de management al proiectelor. În plus, în cadrul componentei de asistență tehnică se va consolida capacitățile globale ale societății civile.

2. IMPLEMENTAREA

2.1 Modalități de implementare

2.1.1 Granturi: Cerere de propuneri „Sprijin pentru Societatea Civilă" — componenta 1 (gestiune directă)

(a) Obiectivele grantului, domeniile de intervenție, prioritățile anului și rezultatele preconizate

Obiectivele granturilor sunt: să dezvolte capacitatea internă, profesionalismul, colaborarea, abilitatea de a pleda pentru mediul lor favorabil și structurarea organizării reprezentativă și circumscripției societății civile inclusive și să consolideze parteneriate între guvern, societatea civilă și alți actori socioeconomici în dialogul politic, inclusiv să contribuie la implementarea AA. Scopul principal al grantului va fi acordarea de sprijin financiar părților terțe.

Domeniile de intervenție vor fi următoarele: buna guvernanță; dezvoltarea economică și socială; coeziunea socială prin îmbunătățirea serviciilor sociale.

Rezultatele preconizate sunt: un sector al societății civile mai uniform distribuit cu organizații mai numeroase și puternice, cu o capacitate sporită de creare de coaliții și consorții care să coordoneze mai bine; participarea sporită a societății civile în elaborarea și implementare a politicilor; creșterea gradului de inovare în domeniul prestării de servicii sociale, creând în același timp sinergii cu autoritățile locale.

(b) Condițiile de eligibilitate pentru finanțare

Candidații trebuie să fie Organizații a Societății Civile definite după cum urmează: organizațiile neguvernamentale, organizațiile care reprezintă populațiile indigene, organizațiile care reprezintă minoritățile naționale și/sau etnice, organizațiile diasporei, organizațiile migranților în țările partenere, asociațiile comercianților locali și grupurile de cetățeni, cooperativele, asociațiile patronale și sindicatele (partenerii sociali), organizațiile care reprezintă interese economice și sociale, organizațiile de luptă împotriva corupției și

fraudei şi de promovare a bunei guvernanţe, organizaţiile de apărare a drepturilor civile şi de luptă împotriva discriminărilor, organizaţiile locale (inclusiv reţele) care activează în domeniul cooperării şi al integrării regionale descentralizate, organizaţiile de consumatori, organizaţiile de femei şi de tineret, organizaţiile de mediu, de învăţământ, culturale, de cercetare şi ştiinţifice, universităţile, bisericile şi asociaţiile sau comunităţile religioase, mass-media şi orice asociaţii neguvernamentale şi fundaţii independente, inclusiv fundaţii politice independente.

Agenţiile naţionale sau organizaţiile internaţionale nu sunt eligibile.

Sub rezerva informaţiilor care urmează să fie publicate în cererea de propuneri, valoarea indicativă a contribuţiei UE pentru fiecare subvenţie este între 2 000 000 EUR şi 3 000 000 EUR şi se pot acorda granturi pentru beneficiari unici şi consorţiilor de beneficiari (coordonator şi beneficiar). Durată indicativă a grantului (perioada de implementare) este de 30 de luni.

(c) Criteriile principale de selecţie şi de atribuire

Criteriile principale de selecţie au capacitatea financiară şi operaţională a solicitantului.

Criteriile principale de atribuire sunt relevanţa acţiunii propuse pentru obiectivele cererii de propuneri; planul, eficacitatea, fezabilitatea, durabilitatea şi raportul cost-eficacitate al acţiunii.
(d) Rata maximă de cofinanţare

Rata maximă posibilă de cofinanţare pentru granturi în cadrul prezentei cereri de propuneri este de 95 %. În conformitate cu articolele 192 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012, în cazul în care finanţarea integrală este esenţială pentru acţiunile care urmează să fie întreprinse, rata maximă posibilă de cofinanţare poate fi majorată până la 100 %. Caracterul esenţial al finanţării integrale va fi justificat de către ordonatorul de credite competent al Comisiei în decizia de atribuire, confrom principiilor egalităţii de tratament şi de gestiune financiară.
(e) Calendar indicativ pentru lansarea cererii

Al doilea trimestru al anului 2016.

2.1.2 Achiziţii publice (gestiune directă)

Subiect	Tipul (lucrări, bunuri, servicii)	Număr indicativ de contracte	Trimestru indicativ pentru lansarea procedurii
Asistenţă tehnică pentru a sprijini dezvoltarea societăţii civile în Republica Moldova	Serviciu	1	Al doilea trimestru 2016
Evaluare/audit	Servicii	2	Al treilea trimestru 2018

2.2 Domeniul de eligibilitate geografice, în domeniul achiziţiilor publice şi al granturilor

Eligibilitatea geografică în ceea ce priveşte locul de stabilire, pentru participarea la procedurile de achiziţii şi de acordare a granturilor şi, în ceea ce priveşte originea bunurilor achiziţionate, astfel după cum este stabilit în actul de bază şi prevăzut în documentele contractuale relevante se supun următoarelor dispoziţii.

Ordonatorul de credite competent al Comisiei poate extinde eligibilitatea geografică în conformitate cu articolul 9 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 236/2014 pe baza de urgenţă sau indisponibilităţii produselor şi serviciilor pe pieţele ţărilor în cauză, sau în alte cazuri justificate în care normele de eligibilitate ar face realizarea acestei actiuni imposibilă sau exterm de dificilă

2.3Bugetul indicativ

	Contribuţia UE (suma în euro)	**Contribuţia indicativă a părţilor terţe (suma în euro)**
2.1.1. — Cerere de propuneri — sprijin pentru Societatea Sivilă (gestiune directă)	7 000 000	368 000
2.1.2. Achiziţiile publice de servicii — (gestiune directă)	900 000	NU SE APLICĂ
2.6, 2.7 — Evaluare, Audit	100 000	NU SE APLICĂ
Total	**8 000 000**	**368 000**

2.4 Structura organizaţională şi responsabilităţile

Proiectul va fi implementat de către Delegaţia Uniunii Europene în Republica Moldova (EUD) în calitate de autoritate contractantă.
Omologii naţionali ale acţiunii sunt:

- Organizaţiile societăţii civile şi/sau organele reprezentative ale acestora;
- Autorităţile naţionale responsabile de coordonarea organizaţiilor societăţii civile.

Pentru fiecare contract (ex. unul pentru fiecare grant şi unul pentru contractul de prestare servicii), un Comitet Director (CD) va supraveghea implementarea şi monitorizarea activităţilor. Comitetul Director revizuieşte şi orientează activităţile lucrului şi supraveghează implementarea în ansamblu a acestora.

2.5 Monitorizarea şi raportarea cu privire la performanţă

Monitorizarea zilnică tehnică şi financiară a implementării acestei acţiuni va fi un proces continuu şi o parte din responsabilităţile partenerilor responsabili de implementare. În acest scop, partenerul de implementare stabileşte un sistem intern permanent de monitorizare tehnică şi financiară pentru acţiune şi elaborează rapoarte de progres periodice (cel puţin anual) şi rapoartele finale. Fiecare raport oferă o prezentare exactă a punerii în aplicare a acţiunii, dificultăţile întâmpinate, de modificările introduse, precum şi gradul de realizare a rezultatelor (realizările şi efectele directe), măsurate prin indicatorii corespunzători, utilizând ca referinţă matrice de cadru logic (Logframe) (pentru proiecte). Raportul trebuie să fie

dispuse în așa fel încât să permită monitorizarea mijloacelor preconizate și utilizate și detaliile bugetului pentru acțiune. Raportul final, narative și financiare va acoperi întreaga perioadă de implementare a acțiunii.

Comisia poate efectua vizite de monitorizare suplimentare a proiectului, atât prin intermediul personalului propriu și prin consultanți independenți recrutați direct de către Comisie pentru monitorizarea independentă (sau recrutați de către agentul responsabil contractat de Comisie pentru implementarea unor astfel de evaluari).

2.6 Evaluare

Având în vedere natura acțiunii, se va efectua o evaluare intermediară pentru această acțiune sau pentru componentele sale prin intermediul unui consultant independent contractat de către Comisie.

Aceasta va fi efectuată în scopul învățării, în special acela de a pregăti viitoarele acțiuni de sprijinire a Organizațiilor Societății Civile.

Comisia informează partenerul de implementare cu cel puțin două luni înainte de datele prevăzute pentru misiunile de evaluare. Partenerul de implementare colaborează în mod eficient și efectiv cu experții responsabili de evaluare și, printre altele, oferă acestora toate informațiile și toate documentele necesare, precum și acces la sediul și activitățile proiectului.

Rapoartele de evaluare sunt partajate cu țara parteneră și cu alte părți interesate. Partenerul de implementare și Comisia analizează concluziile și recomandările evaluărilor și, după caz, de comun acord cu țara parteneră, hotărăsc cu privire la acțiunile care trebuie întreprinse și eventualele ajustări necesare, inclusiv, dacă care este indicat, reorientarea proiectului.

Cu titlu indicativ, un contract de evaluare a serviciilor va fi încheiat în cadrul unui contract-cadru indicativ în cel de-al treilea trimestru al anului 2018.

2.7 Audit

Fără prejudiciu la obligațiile aplicabile contractelor încheiate pentru implementarea acestei actiuni, Comisia poate, în baza unei evaluări a riscurilor, efectuarea unui audit independent sau a misiunilor de verificare a cheltuielilor pentru unul sau mai multe contracte sau acorduri.

Cu titlu indicativ, un contract pentru servicii de audit este atribuit în cadrul unui contract-cadru în al treilea trimestru al anului 2018.

2.8 Comunicare și vizibilitate

Comunicarea și vizibilitatea UE este o obligație legală pentru toate acțiunile externe finanțate de UE.

Această acțiune cuprinde măsuri privind comunicarea și vizibilitatea care se bazează pe o Comunicare și un Plan de Vizibilitate specific (la nivel de proiect/contract). Nu se prevăzut contract specific la nivel de acțiune, dar masurile de comunicare și vizibilitate fac parte din fiecare contract.

În ceea ce privește obligațiile legale privind comunicarea și vizibilitatea, măsurile sunt implementate de către Comisie, de țara parteneră, contractanți, beneficiarii granturilor și/sau entitățile cărora le-a fost încredințată execuția. Obligațiile contractuale corespunzătoare sunt incluse în acordul de finanțare, contracte de achiziții și granturi și acordurile de delegare.

Manualul privind Comunicarea și Vizibilitatea pentru Acțiunea Externe a Uniunii Europene se folosește pentru a stabili Planul de Comunicare și de Vizibilitate a Acțiunii și a obligațiilor contractuale corespunzătoare.

APENDICE — MATRICEA INDICATIVĂ A CADRULUI LOGIC (LOGFRAME[1])

Activităţile, realizările preconizate, precum şi toţi indicatorii, obiectivele şi valorile de referinţă incluse în matricea cadrului logic (Logframe) sunt idicative şi pot fi actualizate în cursul implementarii acţiunii fără o modificare la deciziei de finanţare. Matricea indicativă a cadrului logic (Logframe) va evolua pe durata acţiunii: Noi linii vor fi adăugate pentru includerea activităţi, precum şi noi coloane pentru obiective intermediare (etape), atunci când acest lucru este relevant pentru raportare cu privire la rezultatele obţinute, măsurate prin indicatori.

	Logica de intervenţie	Indicatori	Situaţia de referinţă (inclusiv anul de referinţă)	Obiective (inclusiv anul de referinţă)	Surse şi mijloace de verificare	Ipoteze
Impactul obiectivului general:	De a contribui la dezvoltarea societăţii civile în a deveni un actor mai puternic, inclusiv la participarea activă în procesul de luare a deciziilor şi elaborarea politicilor şi la implementarea proceselor de asociere UE-Moldova cu scopul de a spori transparenţa politică şi financiară interna şi răspunderea.	Procentajul organizaţiilor care declară că au fost implicate în procesul de luare a deciziilor la nivel central Procentajul organizaţiilor care declară că au fost implicate în procesul de luare a deciziilor la nivel local	37,7 % (2014) 42,3 % (2014)	40 % (2017) 50 % (2017)	Studiu de cartografiere a societăţii civile (2014)	Mediul în care îşi desfăşoară activitatea organizaţiile societăţii civile rămâne favorabil dezvoltării acestora
Obiectiv specific: Rezultat	— capacitatea internă, profesionalismul, colaborarea, abilitatea de a pleda pentru mediul lor favorabil şi structurarea organizării reprezentativă şi circumscripţiei societăţii civile inclusive este ameliorată. — parteneriate între guverne, societatea civilă şi alţi actori socioeconomici în dialogul politic sunt create şi contribuie la implementarea Acordului de Asociere în domeniul bunei guvernări, al dezvoltării economice şi sociale şi al protecţiei sociale.	Procentajul organizaţiilor care identifică programe de formare în managementul organizaţional/ competenţe planificare strategică ca necesitate Numărul de consorţii tematice create Numărul de coaliţii de promovare create în perioada de implementare Procentajul organizaţiilor societăţii civile care au fost consultate cu privire la bugetul general Procentajul organizaţiilor societăţii civile care declară că au fost implicate în elaborarea bugetelor locale Procentajul organizaţii societăţii civile care se specializează în buna guvernanţă	63,5 % (2014) 9 1 25,4 % LpA nivelul I (27,7 %) LpA nivelul II (23,8 %) 14,6 % din CSO declară că se specializează în buna guvernanţă	55 % (2017) 13, dintre care 60 % la nivel local 5 dintre care 60 % la nivel local 30 % Nivelul I 30 % IPA Nivelul II 30 % IPA 25 % a OSC, conform căreia aceştia sunt specializaţi în buna guvernanţă	Studiu de cartografiere a societăţii civile (2014) Rapoartele de proiect Studiu de cartografiere a societăţii civile (2014)	Toţi actorii politici de la nivel central şi local rămân angajaţi în procesul de reformă şi în intervalul de timp preconizat; Guvernul Republicii Moldova continuă să rămână deschisă la dialog şi la cooperare regulată cu partenerii de reformă şi societatea civilă; Există o voinţă din partea organizaţiilor societăţii civile de a participa la dialogul politic. Societatea Civilă locală şi autorităţile de nivel central şi local preiau rezultatele şi asigură sustenabilitatea acestora cu mecanismul de finanţare corespunzătoar.
		Procentajul organizaţiilor societăţii civile care declară că sunt implicate în chestiuni de dezvoltare socioeconomică Numărul de proiecte finanţate de UE în care mecanismele de colaborare între autorităţile publice şi organizaţiile neguvernamentale au fost elaborate în domeniul serviciilor sociale Durabilitatea activităţii organizaţiilor societăţii civile în furnizarea de servicii sociale îmbunătăţite	13,1 % dintre OSC, conform căreia aceştia sunt specializaţi în aspecte legate de dezvoltarea socioeconomică 1 Proiecte finanţate de UE în care mecanismele de colaborare între autorităţile publice şi organizaţiile neguvernamentale au fost elaborate în domeniul serviciilor sociale 4,3 (2014)	20 % a OSC, conform căreia aceştia sunt specializaţi în aspecte legate de dezvoltarea socioeconomică Cel puţin 6 proiecte finanţate de UE în care mecanismele de colaborare între autorităţile publice şi organizaţiile neguvernamentale au fost elaborate în domeniul serviciilor sociale 3,7 (2017)	Studiu de cartografiere a societăţii civile (2014) USAID OSC Sustainability Index	
Realizări	Creşterea capacităţii organizaţiilor societăţii civile, în special al ONG-urilor locale mici, în gestiunea organizaţională, în dobândirea de experienţă suficientă la implicarea în procesele de reformă ţării. Capacitate sporită a societăţii civile din Republica Moldova să participe la punerea în aplicare a AA Societatea civilă din ce în ce mai strânsă în domeniul furnizării de servicii sociale, buna guvernanţă şi dezvoltarea economică şi socială	Număr de mecanisme de transfer al capacităţii profesionale stabilite intre ONG-uri de dimensiuni mici şi ONG-uri mari. Numărul de organizaţii de formate Numărul de documente/declaraţiile publice făcute de către organizaţii societăţii civile cu privire la implementarea AA/DCFTA Numărul de întâlniri ale societăţii civile organizate în contextul implementării AA Numărul de proiecte pe scară largă Numărul de proiecte pe scară mică, susţinute de UE în aceste domenii	(2015) 7 9 la nivel central 0 la nivel local 1 document/declaraţie 0 reuniune 2 proiecte de scară largă în materie de bună guvernare, 1 proiect pe scara mare in domeniul dezvoltării sociale şi economice	(2017) 60 ONG-urile mai mici Min. 40 Min. 120 6 de lucrări/declaraţii 6 şedinţe 3 proiecte pe scară mare în fiecare zonă, iar cel puţin 20 de proiecte pe scară mică în diferite domenii prin intermediul sub-granturilor	Rapoarte de proiect Rapoarte de proiect Rapoarte publice Rapoartele reuniunilor Rapoartele de proiect	Un număr suficient de cereri vor fi primite pentru cele 3 componente ale Cererii de Propuneri

[1] Indicatorii alineaţi cu documentul relevant de programare sunt marcaţi cu „*" şi a indicatorilor aliniat la cadrul UE privind rezultatele cu „* *".

Partea întâi: Dispoziții aplicabile activităților pentru care țara parteneră este Autoritatea contractantă

Articolul 1 — Principii generale

1.1 Scopul Părții întâi este de a defini sarcinile încredințate țării partenere în cadrul gestiunii indirecte, astfel cum este descrisă în anexa I (dispoziții tehnice și administrative) și să definească drepturile și obligațiile țării partenere, cât și Comisiei în îndeplinirea acestor sarcini.

Prima parte se aplică sarcinilor legate de contribuția UE separat sau în combinație cu fondurile țării partenere sau ale unei terțe părți în cazul în care aceste fonduri sunt puse în aplicare în comun de cofinanțare, și anume atunci când acestea sunt puse în comun.

Aceste sarcini includ punerea în aplicare de către țara parteneră, în calitate de autoritate contractantă, procedurile de achiziții și de atribuire a granturilor și atribuirea, semnarea și punerea în aplicare a contractelor de achiziții publice și de acordare de grant rezultate.

Desemnarea entităților care aparțin guvernului sau structurii administrative ale țării partenere și identificate în anexa I (dispozițiile tehnice și administrative) pentru a îndeplini anumite sarcini, nu se califică drept sub-delegare. Astfel de entități trebuie să respecte drepturile și obligațiile prevăzute în partea întâi pentru țara parteneră în calitate de autorități contractante, în timp ce, în același timp, țara parteneră rămâne pe deplin responsabilă de îndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul acord de finanțare. Referințele din Acordul de Finanțare pentru țara parteneră cuprinde, de asemenea acele entități.

În calitate de autoritate contractantă, țara parteneră acționează sub delegare parțială, cu excepția cazului în care acționează în cadrul unui program de estimare sau componentă a țării partenere gestionate în cadrul unui fond comun:

- În conformitate cu delegarea parțială, țara parteneră acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții publice și contracte de grant, iar Comisia verifică ex ante procedurile de atribuire și execută toate plățile referitoare la contractanții și beneficiarii granturilor;

- În cadrul componentei Imprest a unui deviz de program, țara parteneră acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții și de acordare a granturilor, care să îi permită, până la pragurile stabilite, procedurile de achiziții și de atribuire a granturilor limitată cu sau fără control ex ante din partea Comisiei și executarea de plăți către contractanții și beneficiarii de granturi, precum și în contextul manopera directă.

- În cadrul unui fond comun administrat din țările partenere, țările partenere acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții publice și contracte de grant, iar Comisia nu supune controlului ex ante tuturor procedurilor de atribuire și țara parteneră execută toate plățile relevante necesare contractanților și beneficiarilor de subvenții

În cazul în care țara parteneră este un stat ACP și acțiunile sunt finanțate de FED în temeiul Articolului 1.1 din Condițiile speciale, atribuțiile sunt cele enumerate la punctele (c) — (k) de la articolul 35 alineatul (1) al șaselea paragraf și de la articolul 35 alineatul (2) din anexa IV la Acordul de parteneriat ACP-CE

În cazul în care țara parteneră nu este altceva decât un TTPM și acțiunile sunt finanțate de FED în temeiul articolul 1.1 din Condițiile speciale, punerea în aplicare a sarcinilor încredințate trebuie să respecte, de asemenea, condițiile prevăzute la articolul 86 alineatul (3) din Decizia 2013/755/UE a Consiliului din 25 noiembrie 2013 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană („Decizia de asociere peste mări").

1.2 Țara parteneră este responsabilă pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul acord de finanțare dacă aceasta desemnează celelalte entități identificate în Anexa I (Dispoziții tehnice și administrative) pentru a efectua anumite sarcini. În special, Comisia își rezervă dreptul de a suspenda plățile și să suspende și/sau să rezilieze prezentul acord de finanțare pe baza actelor, omisiuni și/sau de orice entitate care face obiectul desemnării.

1.3 Țara parteneră instituie și asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient. Țara parteneră trebuie să respecte principiile bunei gestiuni financiare, transparenței și nediscriminării și evitarea conflictelor de interese.

Un conflict de interese survine în cazul în care exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor de orice persoană responsabilă este compromisă din motive care implică familia, viața sentimentală, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes comun cu cel al unui ofertant sau solicitant sau contractantul, sau beneficiarul grantului.

Sistemul de control intern este un proces menit să ofere o asigurare rezonabilă că operațiunile sunt eficace, eficiente și economice, că acestea sunt fiabile, că activele și informațiile sunt protejate, că fraudele și neregulile trebuie prevenite, detectate și corectate și că riscurile legate de legalitatea și regularitatea operațiunilor financiare sunt gestionate în mod adecvat, ținând seama de caracterul multianual al activităților, precum și natura plăților în cauză.

În special, atunci când țara parteneră efectuează plăți în avans o componentă a unui deviz de program sau în cadrul unui fond comun gestionate de țara parteneră, funcțiile de ordonatorul de credite și de contabil sunt separate și incompatibile între ele și țara parteneră trebuie să opereze un sistem de contabilitate care oferă informații exacte, complete, fiabile și furnizate în timp util.

1.4 În afara cazurilor în care țara parteneră aplică propriile sale (inclusiv în cazul unui fond comun, cele convenite de către Fondul comun de donatori) proceduri și documente standard pentru atribuirea unor contracte de achiziții și de contracte de subvenționare, țara parteneră efectuează procedurile de atribuire și de a încheia contractele și acordurile rezultate în limba prezentului acord de finanțare.

1.5 Țara parteneră ia toate măsurile necesare pentru a asigura vizibilitatea finanțării din partea UE pentru activitățile care îi sunt încredințate sau pentru alte activități desfășurate în cadrul acestei acțiuni. Aceste măsuri trebuie să fie definite în Anexa I, (Dispozițiile tehnice și administrative) sau trebuie să fie convenite ulterior între țările partenere și Comisie.

Aceste măsuri de comunicare și informare respectă Manualul privind comunicarea și

vizibilitatea pentru acțiunile externe ale UE, elaborat și publicat de Comisie, în vigoare la momentul adoptării măsurilor.

1.6 În conformitate cu delegarea parțială și componenta unui deviz de program, țara parteneră trebuie să păstreze toate documentele justificative, financiare și contractuale corespunzătoare începând cu data intrării în vigoare a prezentului acord de finanțare sau de la o dată anterioară, care este stabilită ca data de începere a eligibilității costurilor la articolul 6 din Condițiile speciale pentru o perioadă de cinci ani începând cu sfârșitul perioadei de execuție, în special, următoarele:

Procedurile de achiziții publice:

a. Notificarea prevăzută cu dovada publicării anunțului privind achizițiile publice și orice rectificări

b. Numirea comitetului de preselecție

c. Lista candidaților selectați (inclusiv anexele) și aplicațiile

d. Dovada publicării anunțului de selecție

e. Scrisorile adresate candidaților care nu au fost selectați

f. Invitație de participare la procedura de ofertă sau echivalenta

g. Dosarul de licitație, inclusiv anexele, clarificări, procese-verbale ale reuniunilor, dovada publicării

h. Numirea comitetului de evaluare

i. Raport de deschidere a licitațiilor, inclusiv anexele

j. Evaluarea/raport de negociere, inclusiv anexele și ofertele primite[1]

k. scrisoarea de notificare

l. Documentele justificative

m. Scrisoarea de însoțire pentru prezentarea contractului

n. Scrisorile adresate candidaților respinși

o. Atribuirea/anunț de anulare, inclusiv dovada publicării

p. semnate contracte, amendamente, corespondența relevantă

Cereri de oferte și atribuirea directă de granturi:

a. Numirea comitetului de evaluare

b. Deschiderea și administrativ, a cererilor primite, inclusiv anexele la raport[2]

c. Scrisorile adresate candidaților câștigători și necâștigători, după evaluarea notei explicative

d. Notă explicativă, raportul de evaluare

e. Raport de evaluare a aplicării integrale sau raport de negociere cu anexele relevante

f. Verificarea eligibilității și a documentelor justificative

g. Scrisorile adresate candidaților câștigători și necâștigători cu liste de rezervă în urma aplicării integrale de evaluare

h. Scrisoare de motivație pentru depunerea contractelor de grant

1. Atribuirea/dovada publicării anunțului de anulare

j. Contracte semnate, amendamente, conducătorii și corespondența relevantă.

1.7 Țara parteneră va asigura un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal. Datele cu caracter personal înseamnă orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă. Pentru orice operație care implică prelucrarea datelor cu caracter personal, precum colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, recuperarea, consultarea, utilizarea, divulgarea, ștergerea sau distrugerea acestora, se bazează pe norme și proceduri ale țării partenere și se realizează numai în măsura în care este necesar pentru punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare.

În special, țara parteneră trebuie să ia măsuri de securitate tehnice și organizatorice adecvate privind riscurile inerente în astfel de operațiuni și natura informațiilor referitoare la persoana fizică în cauză, pentru:

a) A împiedica orice persoană neautorizată să aibă acces la sistemele computerizate care efectuează astfel de operațiuni, și în special de a împiedica orice citire, copiere, modificare sau eliminare a suporturilor de stocare; introducerea neautorizată de date în memorie, precum și orice divulgare, modificare sau ștergere neautorizată a informațiilor stocate;

b) Să garanteze faptul că utilizatorii autorizați ai unui sistem informatic care efectuează aceste operațiuni pot avea acces numai ls informațiile care se referă dreptul lor de acces;

c)De a concepe structura organizațională astfel încât să îndeplinească cerințele de mai sus.

Articolul 2 — Termenul limită pentru semnarea contractelor și acordurilor încheiate de către țara parteneră

2.1 Contractele de achiziții publice și contractele de subvenționare se semnează pentru punerea în aplicare din perspectivă operațională a prezentului acord de finanțare.

În procesul de punere în aplicare a acțiunilor cofinanțate, contractele de achiziții publice și de acordare a granturilor, contractele se încheie în termen de contractare prevăzute în Condițiile speciale sau stabilite în acest sens de deviz de program.

În cazul în care măsurile nu sunt cofinanțate, contracte de achiziții și de acordare a granturilor, contractele se încheie cel târziu în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord de finanțare.

Contractele de achiziții suplimentare și la contractele de subvenționare care rezultă dintr-o modificare a prezentului acord de finanțare care adaugă noi activități și sporește contribuția UE, se semnează cel târziu în termen de trei ani de la data intrării în vigoare a acestei modificări a

1 Eliminarea propunerilor respinse, după cinci ani de la încheierea procedurii de achiziții publice
2 Eliminarea cererilor respinse la trei ani după închiderea procedurii de acordare a grantului.

prezentului acord de finanțare sau în cazul acțiunilor cofinanțate în cadrul stabilit termenul de contractare.

Cei trei ani-limită pentru acțiunile non-cofinanțate nu poate fi prelungit, cu excepția cazului în care acțiunea este finanțată de FED. În astfel de cazuri, prelungirea este stipulat la articolul 6 din Condițiile speciale.

2.2 Cu toate acestea, următoarele tranzacții pot fi semnate în orice moment pe parcursul etapei de punere în aplicare operațională:

a. Modificări la contractele de achiziții și contracte de grant deja semnate;

b. contractele de achiziții individuale care urmează a fi încheiate după rezilierea anticipată a contractelor de achiziții publice existente;

c. contractele referitoare la audit și evaluare, care pot fi semnate, de asemenea, în etapa de închidere;

d. costurile de funcționare menționate la articolul 5.1;

2.3 După expirarea termenelor menționate la articolul 2.1, echilibrul financiar pentru activitățile aferente încredințate țării partenere în care contractele nu au fost semnate în mod corespunzător trebuie să fie dezangajată de către Comisie.

2.4 O astfel de dezangajare se aplică fondurilor prevăzute în buget și evaluările de audit menționat la articolul 2.2.c) sau a costurilor de funcționare menționate la articolul 2 punctul 2 litera (d).

De asemenea, o astfel de dezangajare se aplică oricărui echilibru financiar al rezervei pentru cheltuieli neprevăzute sau la fondurile disponibile din nou după rezilierea anticipată a contractelor menționate la articolul 2 alineatul (2b)), care poate fi utilizat pentru a finanța contracte menționate la articolul 2.2.

Articolul 3 — Excludere și sancțiuni administrative

3.1 Criterii de excludere

3.1.1 Atunci când aplică procedurile și documentele tip stabilite și publicate de Comisie în vederea atribuirii contractelor de achiziții și de acordare a granturilor, țara parteneră trebuie să asigure:

- că un contract de achiziții sau de subvenționare pentru o anumită procedură de achiziții publice sau de acordare de subvenții finanțate de UE nu este atribuită unui operator economic sau solicitant care
  a) a falsificat informațiile solicitate drept condiție pentru participarea la procedură sau nu a furnizat respectivele informații;
  b) a fost implicat anterior în pregătirea documentelor aferente achiziției, ceea ce presupune o denaturare a concurenței care nu poate fi remediată în alt mod.

- faptul că niciun contract de achiziții publice sau de acordare de subvenții finanțate de UE este atribuită unui operator economic sau solicitant care fie direct, sau persoanele care au putere de reprezentare, decizie sau control asupra acestuia,
  a) se află în stare de faliment, nu face obiectul unor proceduri de insolvență sau de lichidare sau în orice altă situație similară care rezultă în urma unei proceduri de aceeași natură prevăzute de legislația sau de reglementările naționale;
  b) este prin hotărâre definitivă sau decizie administrativă definitivă care și-a încălcat obligațiile privind plata impozitelor sau a contribuțiilor la asigurările sociale.
  c) este prin hotărâre definitivă sau decizie administrativă finală declarată vinovată de abateri profesionale grave;
  d) printr-o hotărâre definitivă este declarat vinovat de fraudă, corupție, participare la o organizație criminală, spălare de bani, infracțiuni legate de activități teroriste, munca copiilor sau traficul de ființe umane;
  e) a demonstrat deficiențe semnificative în respectarea principalelor obligații în executarea unui contract finanțat de UE;
  f) prin Hotărârea definitivă sau prin decizia administrativă definitivă a declarat că au comis nereguli care afectează interesele financiare ale UE.

3.1.2 În cazul în care aplicarea propriului său (inclusiv, în cazul unui fond comun, cele convenite de către Fondul comun de donatori) procedurile și documentele standard pentru atribuirea de contracte de achiziții și de acordare a granturilor, țara parteneră adoptă măsuri, în conformitate cu propria legislație, pentru a se asigura că niciun contract de achiziții publice sau de acordare de subvenții finanțate de UE este atribuită unui operator economic sau solicitant care se află în una dintre situațiile menționate la articolul 3.1.1, a), a 1-a liniuță, articolul 3.1.1, liniuța 2, d) și articolul 3.1.1, liniuța 2, f).

Țara parteneră poate ține seama, după caz și pe propria răspundere, informațiile conținute în sistemul de detectare timpurie și de excludere atunci când atribuie contracte de achiziții și de atribuire a granturilor. Accesul la informații poate fi furnizat prin punct (e) de legătură, fie prin consultarea Comisiei (Comisia Europeană, Direcția Generală Buget, contabilul Comisiei, BRE2-13/505, B-1049 Bruxelles, Belgia și la adresa BUDG-CO1-EXCL-DB@ec.europa.eu în copie la adresa Comisiei menționate la articolul 3 din condițiile speciale). Comisia poate refuza plățile către un contractant sau beneficiarul grantului într-o situație de excludere.

3.2 Obligații de informare

Țara parteneră informează Comisia atunci când un operator economic sau de a acorda reclamantului în situația menționată la articolul 3.1, sau a comis nereguli și fraude sau au încălcat în mod serios și constatat obligațiile contractuale.

3.3 Sancțiuni administrative

În cazul în care țara parteneră ia cunoștință de una dintre situațiile menționate la articolul 3.1 în îndeplinirea sarcinilor descrise în anexa I, țara parteneră, în condițiile legislației sale naționale, să impună sau să acorde de îndată ce operatorul economic solicitant, o excludere de la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice sau de grant viitoare și/sau o sancțiune pecuniară proporțională cu valoarea contractului în cauză. Aceste penalități financiare sau sunt impuse în urma unei proceduri contradictorii care să garanteze dreptul la apărare al persoanei în cauză.

În ceea ce privește primul paragraf, țara parteneră este luat în considerare abținerea de a acționa, printre altele, în cazul în care:

- legislația națională a țării partenere, nu permite o excludere și/sau impunerea unei sancțiuni financiare,
- protecția intereselor financiare ale UE necesită să impună o sancțiune administrativă în termene compatibile cu procedurile interne ale țărilor partenere,
- impunerea unei sancțiuni administrative necesită o mobilizare a resurselor din afara țării partenere,
- legislația națională nu permite să se excludă un operator economic de la toate procedurile de atribuire a contractelor finanțate de UE.

În cazul unei astfel de defecțiuni, țările partenere vor notifica Comisia. Țările
Comisia poate decide să impună o excludere de la procedurile de atribuire viitoare finanțate de UE și/sau a unei sancțiuni financiare între 2 % și 10 % din valoarea totală a contractului în cauză.

Articolul 4 — Delegarea parțială
Procedurile de atribuire

4.1 Sarcinile vor fi efectuate de țara parteneră în conformitate cu procedurile și documentele tip stabilite și publicate de către Comisie pentru atribuirea unor contracte de achiziții și de acordare a granturilor, în vigoare în momentul lansării procedurii în cauză.

Control ex-ante

4.2 Pentru a permite un control ex-ante, țara parteneră prezintă documentele și dosarele de licitație pentru cererile de propuneri Comisiei pentru aprobare înainte de a lansa invitații de participare la licitații și cereri de propuneri. De asemenea, țara parteneră va invita Comisia la deschiderea ofertelor și a propunerilor și va furniza Comisiei copii ale ofertelor și propunerilor primite. Țara parteneră notifică Comisia în privința rezultatelor examinării ofertelor și a propunerilor și prezintă o propunere de atribuire, precum și proiectele de contracte de achiziții publice și contracte de granturi Comisiei pentru aprobare.

În cursul punerii în aplicare a contractelor de achiziții publice sau la contractele de subvenții, țara parteneră este, de asemenea, proiecte de acte adiționale și ordinele administrative, de către Comisie, în vederea aprobării prealabile.

Țara parteneră trebuie să invite Comisia pentru acceptarea provizorie și finală.

Raport

4.3 În cazul în care articolul 5 din Condițiile Speciale prevăd acest lucru, raportul privind punerea în aplicare a sarcinilor încredințate țării partenere trebuie să fie conformă cu modelul prevăzut în anexa III și declarația de gestiune respectă modelul prevăzut în anexa IV. Un audit extern independent, aviz privind declarația de gestiune, în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, nu trebuie să fie furnizate în acest caz, deoarece Comisia va efectua audituri pentru această acțiune. Aceste audituri vor verifica veridicitatea afirmațiile făcute în declarația de gestiune, precum și a legalității și regularității tranzacțiilor subiacente.

Proceduri de plată

4.4 Țara parteneră furnizează Comisiei toate cererile de plată aprobate în următoarele termene, începând de la data primirii cererii de plată, fără a lua în calcul perioadele de suspendare a termenului de plată:

(a) pentru pre-finanțările specificate în contractul de achiziție și contractul de finanțare:
  (i) 15 de zile calendaristice pentru o acțiune finanțată în cadrul bugetului;
  (ii) 30 de zile calendaristice pentru acțiuni finanțate în cadrul FED;

45 de zile calendaristice pentru alte plăți

Comisia acționează în conformitate cu articolele 4.9 și 4.10, în perioada de la data limită de plată prevăzută în contractul de achiziție și la contractele de subvenționare, cu excepția termenelor menționate anterior.

4.5 La primirea unei cereri de plată de la un contractant sau beneficiarul grantului, țara parteneră informează Comisia cu privire la primirea și analizează de îndată dacă cererea este admisibilă, și anume dacă acesta conține identificarea că contractantul sau beneficiarul grantului, a contractului sau acordului în cauză, suma, moneda și data. În cazul în care țara parteneră concluzionează că cererea este inadmisibilă, aceasta respinge cererea și informează contractantul sau beneficiarul grantului de această respingere și motivele acesteia în termen de 30 de zile de la primirea cererii. Țara parteneră trebuie, de asemenea, să informeze Comisia cu privire la această decizie și la motivele care stau la baza deciziei sale.

4.6 La primirea unei cereri de plată admisibile, țara parteneră trebuie să examineze dacă o plată este exigibilă, și anume dacă toate obligațiile contractuale au fost îndeplinite care justifică plata, inclusiv un raport de examinare, dacă este cazul. În cazul în care țara parteneră concluzionează că plata nu este exigibilă, el informează contractantul sau beneficiarul grantului și din aceste motive. Transmiterea acestor informații suspendă termenul de plată. Comisia primește o copie a informațiilor astfel expediate. Comisia trebuie, de asemenea, să fie informat cu privire la replică sau de măsuri corective de către contractant sau beneficiarul grantului. Ca răspuns, acțiuni care vizează corectarea nerespectarea obligațiilor sale contractuale va relua termenul de plată. Țara parteneră trebuie să examineze răspunsul sau o acțiune în temeiul prezentului alineat.

4.7 În cazul în care Comisia nu este de acord cu țara parteneră a concluzionat că plata nu este exigibilă, el informează țara parteneră a acestuia. Țara parteneră își reexaminează și, dacă ajunge la concluzia că plata este exigibilă, acesta informează contractantul sau beneficiarul grantului. Suspendarea termenului de plată se ridică la transmiterea acestor informații. Țara parteneră informează, de asemenea, Comisia. Țările partenere trebuie să continue, astfel cum se prevede la articolul 4.8.

În cazul în care un dezacord între țările partenere și Comisia persistă, Comisia poate acorda, în mod incontestabil, partea din suma facturată, cu condiția ca aceasta să fie în mod clar separabile de suma contestata. Comisia informează țara parteneră și contractantul sau beneficiarul grantului de această plată parțială.

4.8 În cazul în care țara parteneră concluzionează că plata este exigibilă, acesta transferă cererea de plată și toate documentele însoțitoare necesare Comisiei în vederea aprobării și a plății, Aceasta oferă o imagine de ansamblu a numărului de zile a termenului de plată rămasc și pentru toate perioadele de suspendare a acestui termen.

4.9 După transferarea sumelor rezultate din cererea de plată în conformitate cu articolul 4.8, în cazul în care Comisia concluzionează că plata nu este exigibilă, el informează țara parteneră și, în copie, contractantul sau beneficiarul grantului și din aceste motive. Informează contractantul sau beneficiarul grantului are ca efect suspendarea termenului de plată, în conformitate cu contractul încheiat. Un răspuns sau o acțiune corectivă de contractantul sau beneficiarul grantului este tratată de către țara parteneră în conformitate cu articolul 4.6.

4.10 În cazul în care țara parteneră și Comisia conchid că plata este scadentă, Comisia efectuează plata.

4.11 În cazul în care dobânda de întârziere este datorată contractantul sau beneficiarul grantului, se repartizează între țările partenere și Comisia în mod proporțional cu numărul de zile de întârziere, în plus față de termenele prevăzute la articolul 4.4, sub rezerva următoarelor condiții:

(a) numărul de zile utilizate de către țara parteneră este calculată de la data înregistrării unei cereri de plată admisibile menționate la articolul 4.6 la data transmiterii cererii către Comisie menționate la articolul 4.8 și de la data informării de către Comisie menționate la articolul 4.9, în urma transferului cererii Comisiei menționate la articolul 4.8. Orice perioadă de suspendare a termenului de plată trebuie să fie deduse.

(b) numărul de zile utilizate de Comisie se calculează din ziua următoare datei de transmitere a cererii de către țara parteneră menționate la articolul 4.8 la data plății și de la data transferului la data informării țara parteneră în conformitate cu articolul 4.9.

4.12 Orice circumstanțe neprevăzute de procedura de mai sus vor fi soluționate într-un spirit de cooperare dintre țara parteneră și Comisie prin analogie cu dispozițiile de mai sus, respectând în același timp relațiile contractuale ale țării partenere cu contractantul sau beneficiarul grantului.

În cazul în care este posibil, una dintre părți cooperează la cererea celeilalte părți în ceea ce privește furnizarea de informații utile pentru evaluarea cererii de plată, chiar înainte ca cererea de plată transferate formal, fie reîntoarse din prima parte.

4.13 Un contract de achiziții publice sau contractul de finanțare care nu a generat nicio plată în termen de doi ani de la semnarea acestuia este reziliat în mod automat și finanțarea acesteia se dezangajează, cu excepția cazului în care litigiile aflate pe rolul unei instanțe de judecată sau al unui organism arbitral.

Articolul 5 — Componente de avans a devizului de program

Aplicare

5.1 Devizul de program este un document de stabilire a programului activităților care urmează să fie desfășurate și la resursele umane și materiale necesare, bugetul corespunzător, precum și măsuri tehnice și administrative detaliate de punere în aplicare pentru executarea acestor operaționale activități în punerea în aplicare din perspectivă operațională a prezentului acord de finanțare.

Devizul de program de punere în aplicare a acordului de finanțare trebuie să respecte procedurile și documentele standard în ceea ce privește devizele de program stabilite de Comisie, în vigoare la momentul adoptării deviz de program în cauză.

Organismul de punere în aplicare a activităților operaționale în devizul de program pot fi guvernul țării partenere (operațiuni centrale) sau un organism de drept public sau privat cu o misiune de serviciu public (operațiuni publice comandate) sau, în cadrul FED, un organism de drept privat fără o misiune de serviciu public în temeiul unui contract de servicii comandate (operațiuni private comandate).

Devizul de program trebuie să aibă o componentă de avans și poat avea o componentă de angajamente specifice.

În cadrul componentei de angajamente specifice, se aplică articolul 4.

În cadrul componentei programului, organismul de punere în aplicare poate, până la pragurile stabilite, procedurile de achiziții și de atribuire a granturilor limitată cu sau fără control ex-ante din partea Comisiei și executarea de plăți către contractanții și beneficiarii de granturi, precum și în contextul manopera directă.

Manopera directă se referă la activitățile operaționale care execută direct organismului de punere în aplicare care utilizează personal care angajează și/sau resursele sale existente (mașini, echipamente și alte resurse).

Costurile de funcționare suportate de organismul de execuție pot fi eligibile pentru finanțare din partea UE în cadrul componentei de avans de deviz de program. În acest caz, acestea sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii pe toată durata perioadei de execuție din prezentul acord de finanțare, cu excepția datei de eligibilitate a costurilor este stipulată la articolul 6 din Condițiile speciale. Costurile de funcționare sunt costurile suportate de organismul de execuție în îndeplinirea sarcinilor de punere în aplicare și include personal local, utilități publice (de exemplu, apă, gaze și energie electrică), închirierea de spații, consumabile, întreținerea, călătorii de afaceri pe termen scurt și de combustibil pentru vehicule. Acestea nu includ achiziția de vehicule sau a oricărui alt echipament sau nicio activitate operațională. Astfel de costuri de exploatare pot fi percepute și plătite în conformitate cu procedurile proprii ale organismului de execuție.

Procedurile de atribuire

5.2 În cadrul componentei de avansa a programului, organismul de punere în aplicare poate efectua, în totalitate sau parțial, la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții și de acordare a granturilor, în conformitate cu propriile sale proceduri și documente standard, în măsura în care se obțin probe prealabile de către Comisie, organismului de punere în aplicare a țării partenere:

- asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient și
- aplică normele și procedurile adecvate de achiziții publice și/sau acordarea de granturi.

În măsura în care astfel de dovezi nu sunt obținute, procedurile de atribuire a contractelor de achiziții și de atribuire a granturilor sunt efectuate de organismul de execuție în conformitate cu procedurile și documentele tip stabilite și publicate de Comisie, în vigoare în momentul lansării procedurii în cauză.

Control ex-ante

5.3 În acest sens, cu excepția cazului în care mecanismele tehnice și administrative din Devizul de program dispun altfel, organismul de punere în aplicare prezintă Comisiei spre aprobare prealabilă, la dosarele de licitație și propuneri de decizie de atribuire a contractelor de achiziții publice a căror valoare depășește 100.000 de euro, precum și toate propunerile pentru orientările privind cererile și deciziile de atribuire a contractelor de grant, în conformitate cu procedurile și documentele tip stabilite și publicate de către Comisie.

În plus față de obligațiile de păstrare a evidenței prevăzute la articolul 1.6 din prezentele condiții generale, țara parteneră, în aceeași perioadă, păstrează toate documentele contractuale și financiare relevante.

Declarația de gestiune

5.4 Țara parteneră trebuie să prezinte în fiecare an Comisiei, până la data menționată la articolul 6 din Condițiile Speciale care prevăd acest lucru, o declarație de gestiune semnată de țara parteneră, folosind modelul din anexa IV.

Un audit extern independent, aviz privind declarația de gestiune, în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, nu trebuie să fie furnizate în acest caz, deoarece Comisia va efectua audituri pentru această acțiune. Aceste audituri vor verifica veridicitatea afirmațiile făcute în declarația de gestiune, precum și a legalității și regularității tranzacțiilor subiacente.

Plăți

5.5 Comisia va transfera prima tranșă de pre-finanțare, la semnarea unui deviz de program de către toate părțile, în termen de 60 de zile calendaristice, în cazul în care devizul de program este finanțat prin FED și de 30 zile calendaristice atunci când este finanțată de la bugetul UE,

Comisia alocă mai multe tranșe de pre-finanțare în termen de 60 de zile calendaristice de la primirea și aprobarea cererea de plată și rapoartele sale.

Dobânda penalizatoare nu este datorată în conformitate cu Regulamentul financiar aplicabil. Termenul-limită de plată pot fi suspendate de către Comisie, informând țara parteneră, în orice moment în cursul perioadei menționate mai sus, că cererea de plată nu poate fi onorată, fie datorită faptului că suma nu este exigibilă, fie pentru că nu au fost prezentate documentele justificative corespunzătoare. În cazul în care informațiile care pun la îndoială eligibilitatea cheltuielii care apare într-o solicitare de plată intră în posesia Comisiei, Comisia poate suspenda termenul-limită de plată pentru a face verificări suplimentare, inclusiv o verificare la fața locului în scopul de a determina, înainte de efectuarea plății, dacă suma este eligibilă. Suspendarea și motivele care au stat la baza acesteia se comunică țării partenere cât mai curând posibil. Termenul-limită de plată va fi reluată în momentul în care au fost furnizate documente justificative care lipsesc sau dacă cererea de plată a fost corectată.

5.6 Comisia efectuează plăți într-un cont bancar deschis la o instituție financiară aprobată de Comisie.

5.7 Țara parteneră trebuie să garanteze că fondurile acordate de Comisie pot fi identificate în acest cont bancar.

5.8 Transferurile în euro, în cazul în care este necesar, se convertesc în moneda națională a țării partenere și dacă plățile trebuie efectuate de către țara parteneră, la rata în vigoare la data plății de către țara parteneră.

5.9 Componenta de avans de deviz de program care nu a condus la nicio plată către țara parteneră în termen de doi ani de la încheierea programului estima este revocat, iar finanțarea sa trebuie să fie dezangajate. Pentru acțiunile finanțate în cadrul FED, o prelungire a acestui termen poate fi stipulată la articolul 6 din Condițiile speciale.

Articolul 6 — Fondul comun gestionat de către țara parteneră

Cererile

6.1 Țara parteneră care gestionează un fond comun, pot fi eligibile pentru o contribuție a UE la fondul de rezervă, în măsura în care înainte se obțin probe de către Comisie că organul administrativ în țara parteneră:

- asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient,
- utilizează un sistem de contabilitate care oferă informații exacte, complete și fiabile în timp util;
- fac obiectul unui audit extern independent, efectuat, în conformitate cu standardele de audit recunoscute la nivel internațional, de către un serviciu de audit independent din punct de vedere funcțional de entitatea sau de persoană în cauză;
- aplică normele și procedurile adecvate pentru achizițiile publice și granturile;
- asigură publicarea ex post a informațiilor referitoare la destinatari; și
- asigură o protecție rezonabilă a datelor cu caracter personal.

Procedurile de atribuire

6.2 În temeiul contribuției UE la fondul comun gestionat într-o țară parteneră, organul administrativ în țara parteneră își îndeplinește sarcinile în conformitate cu propriile sale proceduri și formulare standard pentru atribuirea de contracte de achiziții și de acordare a granturilor, sau cu cele convenite între donatori.

Punerea în aplicare

6.3 În cazul în care o contribuție a UE la fondul comun gestionat într-o țară parteneră, în plus față de drepturile și obligațiile deja prevăzute în prezentele condiții generale, alte norme detaliate în Anexa V la Acordul de finanțare se aplică țării partenere de punere în aplicare a contribuției UE la Fondul comun.

Articolul 7 — Publicarea informațiilor referitoare la contractele de achiziții și de atribuire a granturilor de către țara parteneră

7.1 Țara parteneră se angajează să publice în fiecare an, într-un loc dedicat și ușor accesibil de pe site-ul său internet, pentru fiecare contract de achiziții și de acordare a granturilor, care este autoritatea contractantă în acest sens componenta programului estimări menționate la articolul 5 și punerea în comun a fondurilor menționate la articolul 6, natura și scopul său, numele și localitatea contractantul (contractanții în cazul unui consorțiu) sau beneficiarul grantului (beneficiarii grantului în cazul unui grant pentru beneficiari multipli), precum și valoarea contractului. Localitatea o persoană fizică este o regiune la nivel NUTS 2. Localitatea unei persoane juridice este adresa sa.

În cazul în care publicarea pe internet nu este posibilă, informațiile sunt publicate prin orice alt mijloc adecvat, inclusiv în Jurnalul Oficial al țării partenere.

Articolul 6 din condițiile speciale prevăd localizarea, pe internet sau în alt mod, de locul de publicare; se face trimitere la această locație în locul dedicat de pe site-ul internet al Comisiei.

7.2 Bursele și sprijinul financiar direct acordat persoanelor fizice aflate în nevoie se publică în mod anonim și într-un mod cumulate pe categorii de cheltuieli.

În caz contrar, în cazul persoanelor fizice, numele se înlocuiește cu „persoană fizică" la doi ani de la data publicării. Numele unei entități juridice care conțin ca unei persoane fizice implicate în această entitate nu este tratată ca un nume de persoană fizică.

Publicarea numelor persoanelor fizice nu se aplică în cazul în care o astfel de publicare riscă să încalce drepturile fundamentale sau dăuna intereselor lor comerciale.

Țara parteneră trebuie să prezinte o listă de date care urmează să fie publicat pe persoane fizice cu nicio justificare pentru derogările de la publicarea propunerii Comisiei care trebuie să acorde autorizația prealabilă la prezenta listă. În cazul în care este necesar, Comisia completează localitatea persoana fizică se limitează la o regiune la nivel NUTS 2.

7.3 Publicarea contractelor de achiziții publice și de acordare de grant încheiate (adică date semnate de țara parteneră și contractantul sau beneficiarul grantului) în cursul perioadei de raportare trebuie să aibă loc în termen de șase luni de la data prezentării raportului, în conformitate cu articolul 6 din Condițiile speciale.

7.4 Publicarea contractelor poate fi suspendată în cazul în care o astfel de publicare riscă să dăuneze intereselor comerciale contractanților sau beneficiarilor de granturi. Țara parteneră trebuie să prezinte o listă cu astfel de justificări, iar Comisia trebuie să acorde autorizația prealabilă pentru publicarea acestor derogări.

7.5 În cazul în care Comisia efectuează plăți către contractanții sau beneficiarii de granturi în temeiul articolul 4, aceasta asigură publicarea de informații cu privire la contractele de achiziții publice și contracte de grant în conformitate cu normele sale.

Articolul 8 — recuperarea fondurilor

8.1 Țara parteneră iau toate măsurile adecvate pentru a recupera fondurile plătite în mod necuvenit. Sumele plătite nejustificat și se recuperează de către țara parteneră, sumele din garanții financiare constituită pe baza procedurilor de achiziții publice și de acordare de granturi, sume din penalitățile financiare impuse de țara parteneră, precum și daunele-interese acordate de țara parteneră trebuie trimise Comisiei.

8.2 Fără a aduce atingere celor de mai sus, responsabilitatea țării partenere de a recupera fondurile plătite în mod necuvenit, țara parteneră este de acord că Comisia poate, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului financiar aplicabil și prezentul acord de finanțare, constata în mod oficial o sumă ca fiind plătite necuvenit în cadrul contractelor de achiziții publice și de acordare de subvenții finanțate în temeiul părții întâi și procedează la recuperarea acestora prin orice mijloace în numele țării partenere, inclusiv prin deducerea sumei datorate de către contractant sau beneficiarul grantului în oricare din creanțele sale față de UE și de recuperare forțată în fața instanțelor competente.

8.3 În acest scop, țările partenere trebuie să furnizeze Comisiei toate documentele și informațiile necesare. Țara parteneră autorizează Comisia să procedeze la recuperarea ajutorului, în special prin recurgerea la o garanție de un contractant sau beneficiarul grantului de care țara parteneră este autoritatea contractantă sau prin compensare a sumelor care trebuie recuperate din orice sume datorate contractantul sau beneficiarul grantului de țara parteneră, în calitate de autoritate contractantă, și finanțate de către UE, în temeiul prezentului acord de finanțare sau alt sau de recuperare forțată în fața instanțelor competente.

8.4 Comisia informează țara parteneră că procedurile de recuperare au fost deschise (inclusiv, dacă este necesar, în fața unei instanțe naționale).

8.5 În cazul în care țara parteneră este un beneficiar de grant, sau cu partenerul responsabil de implementare subdelegat de entitatea cu care Comisia încheie un acord de delegare, Comisia poate recupera fondurile din țara parteneră care îi sunt datorate entității, dar care nu a fost în măsură să se redreseze în sine.

Articolul 9 — Creanțele financiare în temeiul unor contracte și acorduri

Țara parteneră se angajează să se consulte cu Comisia înainte de a lua orice decizie cu privire la o cerere de despăgubiri formulată de un contractant sau beneficiarul grantului și luate în considerare de către țara parteneră este justificată în întregime sau în parte. Consecințele financiare pot fi suportate de UE doar în cazul în care Comisia a acordat o autorizație prealabilă. O astfel de autorizație este de asemenea necesară pentru orice utilizare a fondurilor angajate în temeiul prezentului acord de finanțare pentru acoperirea costurilor generate de disputele legate de contracte sau acorduri.

Articolul 10 — depășiri de costuri și a modalităților de finanțare a acestora

10.1 Depăşiri individuale ale liniilor bugetare ale activităţilor puse în aplicare de către ţara parteneră este tratată prin realocarea de fonduri în cadrul bugetului general, în conformitate cu articolul 25 din prezentele condiţii generale.

10.2 Ori de câte ori există un risc de depăşire a sumei prevăzute pentru activităţile puse în aplicare de către ţara parteneră, ţara parteneră informează imediat Comisia şi solicitând o autorizare prealabilă pentru acţiunile corective planificate pentru a acoperi această depăşire, în care se propune fie să reducă sau să se bazeze pe activităţile proprii sau a altor resurse care nu ţin de UE.

10.3 În cazul în care activităţile nu pot fi reduse, sau dacă depăşirea nu poate fi acoperit de resursele proprii ale ţării partenere sau alte resurse, Comisia poate, la cererea justificată în mod corespunzător a ţării partenere, decide să acorde mai multă finanţare din partea UE. În cazul în care Comisia adoptă o astfel de decizie, costuri suplimentare sunt finanţate, fără a aduce atingere normelor şi procedurilor relevante ale UE, prin eliberarea unei contribuţii financiare adiţionale care urmează a fi stabilite de către Comisie. Prezentul acord de finanţare se modifică în consecinţă.

Partea a doua: Dispoziţii aplicabile în ceea ce priveşte sprijinul bugetar

Articolul 11 — Dialogul politic

Ţara parteneră şi UE se angajează să demareze un dialog periodic constructiv la nivelul adecvat privind punerea în aplicare a prezentului acord de finanţare.

În cazul în care ţara parteneră este un stat ACP şi această acţiune este finanţată în cadrul Fondului european de dezvoltare (FED) în conformitate cu articolul 1.1 din Condiţiile speciale, acest dialog poate constitui o parte din cadrul mai amplu al dialogului politic prevăzut la articolul 8 din Acordul de parteneriat ACP-CE.

Articolul 12 — Verificarea condiţiilor şi plata

12.1. Comisia verifică condiţiile de plată a tranşelor din sprijinul bugetar, aşa cum sunt identificate în anexa I, dispoziţiile tehnice şi administrative).

În cazul în care Comisia consideră că nu sunt îndeplinite condiţiile de plată, aceasta informează ţara parteneră în acest sens, fără întârzieri nejustificate.

12.2. Cererile de plată depuse de ţara parteneră sunt eligibile pentru finanţare din partea Uniunii, cu condiţia ca acestea să fie în conformitate cu dispoziţiile prevăzute în anexa I (dispoziţii tehnice şi administrative) şi ca acestea să fie prezentate în timpul etapei de punere în aplicare operaţională.

12.3. Ţara parteneră se aplică reglementările privind schimbul valutar sa naţională în mod nediscriminatoriu tuturor plăţilor de sprijin bugetar pentru fiecare componentă.

12.4 În cazul în care nicio plată către ţara parteneră nu este realizată în termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord de finanţare, sprijinul bugetar va fi realizat în mod automat şi finanţarea programului va fi deblocat. Pentru acţiunile finanţate în cadrul FED, o extindere a termenului poate fi stipulată la articolul 6 din Condiţiile speciale.

Articolul 13 — transparenţa sprijinului bugetar

Ţara parteneră consimte la publicarea de către Comisie a acestui acord de finanţare, împreună cu orice modificare a acesteia, inclusiv prin mijloace electronice, precum şi al informaţiilor de bază privind sprijinul bugetar pe care Comisia le consideră adecvate. Această publicare a sancţiunilor să nu conţină niciun fel de date cu încălcarea legislaţiei UE aplicabile în materie de protecţie a datelor cu caracter personal.

Articolul 14 — recuperarea sprijinului bugetar

Toate sau o parte din plăţile de sprijin bugetar pot fi recuperate de către Comisie, cu respectarea principiului proporţionalităţii, în cazul în care Comisia stabileşte că plata a fost afectată de nereguli grave atribuite ţării partenere, în special în cazul în care ţara parteneră furnizate nefiabile sau informaţii incorecte sau a fost implicat în activităţi de corupţie sau fraudă.

Partea a treia: Dispoziţii aplicabile acestei acţiuni, indiferent de modul de gestiune

Articolul 15 — Executarea şi termenul limită pentru încheierea contractelor

15.1 Perioada de execuţie a prezentului acord de finanţare cuprinde două etape:

- o fază de punere în aplicare operaţională, în care activităţile operaţionale ale acţiunii sunt efectuate. Această etapă începe la data intrării în vigoare a prezentului acord de finanţare sau de la data prevăzută în Condiţiile speciale şi se încheie odată cu deschiderea în etapa de închidere.
- o fază de încheiere, în final de audit şi de evaluare care sunt efectuate şi contractele şi programul prevăzut pentru punerea în aplicare a acestui acord de finanţare încheiat din punct de vedere tehnic şi financiar. Durata acestei etape este stipulată în articolul 2.3 din Condiţiile speciale. Aceasta începe după încheierea fazei operaţionale de punere în aplicare.

  Aceste perioade sunt reflectate în acordurile care urmează a fi încheiate de ţara parteneră şi de Comisie în punerea în aplicare a prezentului acord de finanţare, în special în acordurile de delegare şi contracte de achiziţii şi de atribuire a granturilor.

15.2 Costurile legate de activităţile operaţionale sunt eligibile pentru finanţare din partea Uniunii numai dacă au fost efectuate în cursul fazei operaţionale de punere în aplicare; costurile suportate înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord de finanţare nu sunt eligibile pentru finanţare din partea Uniunii, cu excepţia cazului în care se prevede altfel la articolul 6 din Condiţiile speciale. Costurile aferente auditurilor şi evaluării finale, a activităţilor de închidere şi costurile de funcţionare menţionate la articolul 5.1 sunt eligibile până la sfârşitul anului în etapa de închidere.

15.3 Oricărui sold rămas din contribuţia UE se dezangajează automat nu mai târziu de şase luni

după sfârșitul perioadei de execuție.

15.4 În cazuri excepționale și justificate corespunzător, se poate face o cerere de extindere a fazei de implementare și operaționale în faza de finalizare, precum și în mod corelativ perioadei de execuție. Dacă este aprobată, acordul de finanțare trebuie modificat în consecință.

15.5 Articolul 2 din prezentele condiții generale se aplică contractelor de achiziții publice și contracte de grant atribuit de Comisie în calitate de autoritate contractantă (gestiune directă), cu excepția ultimului paragraf de la articolul 2.1.

Acordurile de delegare încheiate de Comisie fac obiectul unui alt termen de contractare prevăzute de regulamentul financiar al UE. În cazul în care, după expirarea acestui termen, fondurile aferente vor fi dezangajate, Comisia informează în mod corespunzător țara parteneră a acestuia.

Articolul 16 — Verificările și controalele efectuate de Comisie, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și Curtea de Conturi Europeană

16.1 Țara parteneră asistă și sprijină verificările și controalele efectuate de Comisie, OLAF și a Curții de Conturi Europene, la cererea acestora.

Țara parteneră este de acord cu Comisia, OLAF și Curtea de Conturi Europeană să efectueze controale documentare și la fața locului cu privire la utilizarea fondurilor UE în cadrul activităților în temeiul prezentului acord de finanțare și efectuarea unui audit complet, dacă este necesar, pe baza documentelor justificative, a conturilor și a documentelor contabile și a oricărui alt document referitor la finanțarea activităților, pe întreaga durată a prezentului acord de finanțare, cât și timp de cinci ani de la sfârșitul perioadei de execuție.

16.2 Țara parteneră este, de asemenea, de acord că OLAF poate efectua controale și verificări la fața locului, în conformitate cu procedurile stabilite de legislația UE pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii împotriva fraudei și a altor nereguli.

În acest scop, țara parteneră acordă funcționarilor Comisiei, ale OLAF și ale Curții de Conturi Europene și agenții autorizați ai acestora acces la amplasamentele și incintele în care operațiunile finanțate în temeiul prezentului acord de finanțare, inclusiv sistemele informatice și datele informatice și la toate documentele referitoare la gestionarea tehnică și financiară a acestor operațiuni și să ia toate măsurile necesare pentru a le facilita activitatea. Accesul agenților autorizați ai Comisiei, OLAF și Curții de Conturi Europene se acordă în condiții de strictă confidențialitate în ceea ce privește terțele părți, fără a aduce atingere obligațiilor de drept public la care sunt supuse acestea. Documentele trebuie să fie accesibile și prezentate într-o manieră care să permită un control, țara parteneră sunt obligați să informeze Comisia, OLAF și Curtea Europeană de Conturi cu privire la locația exactă în care sunt ținute.

16.3 Controalele și misiunile de audit descrise mai sus se aplică, de asemenea, beneficiarilor de granturi, contractanților și subcontractanților care au beneficiat de finanțare din partea UE.

16.4 Țara parteneră este notificată de misiuni la fața locului de către reprezentanți numiți de către Comisie, OLAF și Curtea de Conturi Europeană.

Articolul 17 — Sarcini ale țării partenere în lupta împotriva neregulilor, a fraudei și a corupției

17.1 Țara parteneră informează de îndată Comisia cu privire la orice element adus la cunoștința sa care stârnesc suspiciuni de nereguli, fraude sau cazuri de corupție și a oricăror măsuri luate sau planificate pentru a le face față.

17.2 Țara parteneră se asigură și verifică periodic că acțiunile finanțate de la buget sunt realizate efectiv și executate corect. Ia măsurile adecvate pentru a preveni, a depista și a corecta neregulile și frauda și, dacă este necesar, pentru a începe urmărirea penală și recuperarea fondurilor plătite în mod necuvenit.

„Neregulă" înseamnă orice încălcare a prezentului acord de finanțare, contract și deviz de program sau de punere în aplicare a dreptului Uniunii care rezultă dintr-un act sau dintr-o omisiune a oricărei persoane care are sau ar putea avea ca efect prejudicierea fondurilor UE, fie prin reducerea sau pierderea veniturilor datorate Uniunii, fie prin cheltuieli nejustificate.

Prin „fraudă" se înțelege orice act sau omisiune intenționată privind:

- utilizarea sau prezentarea unor declarații false, inexacte sau incomplete, sau documente care are ca efect încasarea sau reținerea necuvenită de fonduri din bugetul general al UE sau de FED;
- nedivulgarea de informații, încălcându-se o obligație specifică, cu același efect;
- utilizarea neadecvată a unor astfel de fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost inițial alocate.

17.3 Țara parteneră se angajează să ia toate măsurile adecvate pentru a preveni, detecta și pedepsi orice practici de corupție activă sau pasivă în cursul implementării acordului de finanțare.

„Corupție pasivă" acțiunea deliberată a unui funcționar public, care, în mod direct sau printr-un intermediar, solicită sau primește avantaje de orice fel pentru el însuși sau pentru o terță parte ori acceptă o promisiune referitoare la un astfel de avantaj, să acționeze sau să se abțină să acționeze în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercitarea funcțiilor sale, cu încălcarea atribuțiilor sale oficiale, care are sau ar putea avea efectul de a prejudicia interesele financiare ale UE.

„Corupție activă" acțiunea deliberată a oricărei persoane care promite sau acordă, direct sau prin intermediul unui terț, un avantaj de orice natură, unui funcționar, pentru sine sau pentru un terț, să acționeze sau să se abțină să acționeze în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercitarea funcțiilor sale, cu încălcarea atribuțiilor sale oficiale, care are sau ar putea avea efectul de a prejudicia interesele financiare ale UE.

17.4 În cazul în care țara parteneră nu ia măsuri adecvate pentru a preveni fraudele, nereguli și corupție, Comisia poate adopta măsuri de precauție, inclusiv suspendarea aplicării prezentului acord de finanțare.

Articolul 18 — Suspendarea plăților

18.1 Fără a aduce atingere suspendării sau denunțării prezentului acord de finanțare, în conformitate cu articolele 26 și, respectiv, 27, Comisia poate suspenda, parțial sau integral, plățile în cazul în care:

a) Comisia a înființat sau are motive serioase de îngrijorare cu privire la faptul că, pe baza informațiilor pe care le

primite și trebuie să verifice, țara parteneră a comis erori substanțiale, nereguli sau fraude în cursul procedurii de atribuire a contractelor și a subvențiilor sau în punerea în aplicare a acțiunii, sau țara parteneră nu și-a respectat obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord de finanțare, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a obligațiilor de comunicare și un plan de vizibilitate;

b) Comisia a înființat sau are motive serioase de îngrijorare cu privire la faptul că, pe baza informațiilor pe care le

primite și trebuie să verifice, țara parteneră a comis erori sistemice sau recurente, abateri, fraude sau a încălcat obligațiile în temeiul prezentului acord sau a altor acorduri de finanțare, cu condiția ca respectivele erori, nereguli, fraude sau încălcări ale obligațiilor au un impact material asupra punerii în aplicare la prezentul acord de finanțare sau pune în discuție fiabilitatea sistemului de control intern al țării partenere sau legalitatea și regularitatea cheltuielilor subiacente;

c) Comisia bănuiește că țara parteneră a comis erori substanțiale nereguli, fraude sau încălcări ale obligațiilor care îi revin în cadrul procedurii de atribuire a contractelor și a subvențiilor sau în cursul punerii în aplicare a acțiunii și trebuie să verifice dacă acestea au avut loc.

d) este necesară pentru prevenirea unui prejudiciu grav adus intereselor financiare ale Uniunii.

18.2 Comisia informează de îndată țara parteneră cu privire la suspendarea plăților și cu privire la motivele acestei suspendări.

18.3 Suspendarea plăților va avea ca efect suspendarea termenelor de plată pentru orice cerere de plată în curs.

18.4 Pentru reluarea plăților țării partenere depun eforturi pentru a remedia situația care a condus la suspendarea cât mai curând posibil și informează Comisia cu privire la progresele realizate în acest sens. Comisia, de îndată ce consideră că condițiile pentru reluarea plăților au fost îndeplinite, aceasta informează țara parteneră.

Articolul 19 — Alocarea fondurilor recuperate de Comisie în cadrul acțiunii

În cazul în care acțiunea este finanțată din FED, sumele plătite nejustificat și se recuperează de către Comisie, se ridică la garanții financiare constituită pe baza procedurilor de achiziții publice și de acordare de granturi, sume din penalitățile financiare impuse, precum și despăgubirile acordate Comisiei va fi alocată acestei acțiuni.

Articolul 20 — Dreptul de stabilire și de ședere

20.1 Atunci când se justifică prin natura contractului, contract de achiziții publice sau de acordare de subvenții țării partenere conferă persoanelor fizice și juridice care participă la invitațiile de participare la licitație pentru contractele de lucrări, bunuri sau servicii sau la cererile de propuneri și vor fi entitățile cărora li s-au încredințat sarcini de implementare menționate în anexa I cu titlu dreptul de stabilire și de ședere pe teritoriul țării partenere (e). Acest drept trebuie să rămână valabilă pentru o lună după atribuirea contractului.

20.2 Țara parteneră conferă contractanții și beneficiarii granturilor în materie de achiziții, entitățile cărora li s-au încredințat sarcini de implementare menționate în anexa I (dispoziții tehnice și administrative), persoane fizice ale căror servicii sunt necesare pentru executarea acestei acțiuni și membrii familiilor acestora cu drepturi similare pe parcursul punerii în aplicare a acțiunii.

Articolul 21 — Dispoziții fiscale și vamale și regimul valutar

21.1 Țara parteneră va aplica contractelor de achiziții publice și contracte finanțate de UE acordă clauza națiunii celei mai favorizate un regim fiscal și vamal aplicat statelor sau organizațiilor internaționale de dezvoltare cu care au relații.

În cazul în care țara parteneră este un stat ACP, nu se ține seama de regimul aplicat de la celelalte state ACP sau altor țări în curs de dezvoltare în scopul determinării celei mai favorizate tratări.

21.2 În cazul în care un acord-cadru, care cuprind dispoziții mai detaliate referitoare la acest subiect, aceste dispoziții se aplică și în acest caz.

Articolul 22 — CONFIDENȚIALITATEA

22.1 Țara parteneră este de acord că documentele și datele deținute de o entitate cu care țara parteneră se află într-o relație contractuală cu privire la acestea pot fi înaintate Comisiei de către entitate în scopul punerii în aplicare a prezentei sau un alt acord de finanțare. Comisia respectă confidențialitatea tuturor modalităților convenite între țara parteneră și această entitate.

22.2 Fără a aduce atingere articolul 16 din prezentele condiții generale, țara parteneră și Comisia trebuie să păstreze confidențialitatea oricăror documente, informații sau alte materiale direct legate de punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare care sunt clasificate drept confidențiale.

22.3 Părțile trebuie să obțină consimțământul scris prealabil al celeilalte părți înainte de a face publice aceste informații.

22.4 Părțile trebuie să respecte confidențialitatea până la cinci ani după sfârșitul perioadei de execuție.

Articolul 23 — Utilizarea de studii

Contractul referitor la orice studiu finanțat în temeiul prezentului acord de finanțare se numără dreptul țării partenere și de către Comisie a studiului, să publice și să le divulge către terți.

Articolul 24 — Consultarea dintre țara parteneră și Comisie

24.1 Țara parteneră și Comisia se consultă reciproc înainte de a lua orice litigiu

privind punerea în aplicare sau interpretarea prezentului acord de finanțare, în temeiul articolul 29 din prezentele condiții generale.

24.2 Atunci când Comisia constată existența unor probleme în desfășurarea procedurilor legate de gestionarea prezentului acord de finanțare, acesta stabilește toate contactele necesare cu țările partenere în vederea remedierii situației și iau toate măsurile care se impun.

24.3 Această consultare poate duce la modificarea, suspendarea sau încetarea prezentului acord de finanțare.

24.4 Comisia informează periodic țara parteneră a punerii în aplicare a activităților descrise în anexa I care nu sunt în conformitate cu părțile unu și doi din prezentele condiții generale.

Articolul 25 — Modificarea prezentului acord de finanțare

25.1 Orice modificare a prezentului acord de finanțare se face în scris, inclusiv un schimb de scrisori.

25.2 În cazul în care solicitarea unui amendament provine din țara parteneră, aceasta înaintează cererea respectivă Comisiei cu cel puțin trei luni înainte de modificare urmează să intre în vigoare, cu excepția cazului în care sunt justificate corespunzător de către țara partener și acceptate de Comisie. În cazuri excepționale de o ajustare a obiectivelor acțiunii și/sau o creștere a contribuției UE, o astfel de cerere trebuie să fie prezentată cu cel puțin șase luni înainte ca modificarea urmează să intre în vigoare.

25.3 În cazul în care ajustarea atât nu afectează în mod semnificativ obiectivele activității realizate în conformitate cu Partea I din prezentele condiții generale, și în cazul în care se referă la chestiuni de detaliu care nu afectează soluția tehnică adoptată și, dacă acesta nu include realocarea de fonduri, sau în cazul în care este vorba despre realocărilor de fonduri cu o sumă echivalentă cu valoarea rezervei pentru cheltuieli neprevăzute, țara parteneră informează Comisia în legătură cu ajustarea și justificarea acesteia în scris cât mai curând posibil și poate aplica această ajustare.

25.4 Utilizarea rezervei pentru cheltuieli neprevăzute prevăzute o acțiune este condiționată de aprobarea scrisă prealabilă a Comisiei.

25.5 În cazul în care Comisia consideră că țara parteneră își încetează să își îndeplinească în mod satisfăcător sarcinile care îi sunt atribuite în temeiul articolul 1.1 din prezentele condiții generale și fără a aduce atingere articolelor 26 și 27 din prezentele condiții generale, Comisia poate decide să recupereze atribuțiile din țara parteneră, pentru a continua punerea în aplicare a activităților pe seama țării partenere, după ce acesta a fost informat în scris.

Articolul 26 — Suspendarea punerii în aplicare a prezentului acord de finanțare

26.1 Acordul de finanțare poate fi suspendat în următoarele cazuri:

- Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare, în cazul în care țara parteneră încalcă o obligație care decurge din prezentul acord de finanțare.
- Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare, în cazul în care țara parteneră încalcă oricare obligație stabilită în conformitate cu procedurile și documentele tip menționate la articolele 1, 4, 5 și 6 din prezentele condiții generale.
- Comisia poate suspenda prezentul acord de finanțare dacă țara parteneră încalcă o obligație referitoare la respectarea drepturilor omului, a principiilor democratice și a statului de drept, precum și în cazurile grave de corupție.
- Prezentul acord de finanțare poate fi suspendat în cazurile de forță majoră, astfel cum este definit mai jos. „forță majoră" înseamnă orice situație sau eveniment excepțional și imprevizibil care depășește controlul părților, împiedicând pe oricare dintre acestea să își îndeplinească obligațiile ce îi revin, nu poate fi imputată greșelii sau neglijenței din partea acestora (sau din partea contractorilor lor, agenților sau angajaților) și se dovedește insurmontabilă în ciuda tuturor eforturilor depuse. Defectele echipamentelor sau materialelor, sau întârzierile în punerea la dispoziție a acestora, conflictele de muncă, grevele sau dificultățile financiare nu pot fi invocate ca fiind cazuri de forță majoră. O parte nu este considerată responsabilă de încălcarea obligațiilor care îi revin în cazul în care este împiedicată să și le îndeplinească de un caz de forță majoră care cealaltă parte este informată în mod corespunzător. O parte care se confruntă cu un caz de forță majoră trebuie să informeze cealaltă parte fără întârziere, specificând natura, durata probabilă și efectele previzibile ale problemei și să ia toate măsurile necesare pentru a reduce la minimum eventualele daune.
- Niciuna dintre părți nu este considerată responsabilă de încălcarea obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord de finanțare, în cazul în care este împiedicată să și le îndeplinească de un caz de forță majoră, cu condiția să ia măsurile necesare pentru a reduce la minimum eventualele daune.

26.2 Comisia poate suspenda prezentul acord de finanțare fără notificare prealabilă.

26.3 Comisia poate lua orice măsuri adecvate de precauție înainte ca suspendarea să aibă loc.

26.4 Atunci când suspendarea este notificat, consecințele în materie de achiziții în curs și la contractele de subvenționare, acordurile de delegare și deviz de program va fi indicat.

26.5 O suspendare a prezentului acord de finanțare se aplică fără a aduce atingere suspendării plăților și încetarea prezentului acord de finanțare de către Comisie în conformitate cu articolul 18 și 27 din condițiile generale.

26.6 Părțile reiau implementarea odată ce condițiile acordului de finanțare permit acest lucru, cu acordul prealabil scris al Comisiei. Aceasta fără a aduce atingere oricărei modificări a prezentului acord de finanțare care ar putea fi necesare pentru adaptarea acțiunii la noile condiții de punere în aplicare, inclusiv, dacă este posibil, prelungirea perioadei de punere în aplicare sau de la încetarea prezentului acord de finanțare, în conformitate cu articolul 27.

Articolul 27 — Încetarea prezentului acord de finanțare

27.1. În cazul în care problemele care au dus la suspendarea aplicării prezentului acord de finanțare nu au fost soluționate în termen maxim de 180 de zile, oricare dintre părți poate rezilia prezentul acord de finanțare în termen de 30 de zile de la primirea cererii.

27.2. Acordul de finanţare este reziliat în mod automat, în cazul în care contractul de punere în aplicare nu a fost semnat în termenele prevăzute la articolul 2.

27.3 Dacă încetarea este notificată, consecinţele pentru actualele contracte de achiziţii, contracte de grant şi deviz de program va fi indicat.

Articolul 28 — Mecanisme de soluţionare a litigiilor

28.1 Orice diferend legat de acordul de finanţare şi care nu poate fi soluţionat într-un interval de şase luni de consultări între părţi, prevăzută la articolul 24 din aceste condiţii generale nu poate fi soluţionat prin arbitraj la cererea uneia dintre părţi.

În cazul în care ţara parteneră este un stat ACP sau un organism sau o organizaţie regională ACP şi această acţiune este finanţată în cadrul FED, diferendul va fi supus arbitrajului, înainte şi după consultările prevăzute la articolul 24 din prezentele condiţii generale, Consiliului de Miniştri ACP-CE, sau între reuniunile sale, Comitetului ambasadorilor ACP-CE, în temeiul articolul 98 din Acordul de parteneriat ACP-CE. În cazul în care Consiliul sau Comisia nu reuşeşte să soluţioneze litigiul, oricare dintre părţi poate solicita soluţionarea litigiului prin arbitraj în conformitate cu articolele 28.2, 28.3 şi 28.4.

28.2 Fiecare parte desemnează un arbitru în termen de 30 de zile de la cererea de arbitraj. În caz contrar, fiecare parte poate solicita Secretarului General al Curţii Permanente de Arbitraj de la Haga (a) să desemneze un al doilea arbitru. Cei doi arbitri desemnează, la rândul lor, al treilea arbitru în termen de 30 de zile. În caz contrar, fiecare parte poate solicita Secretarului General al Curţii Permanente de Arbitraj să desemneze cel de-al treilea arbitru.

28.3 În cazul în care arbitrii nu decid altfel, se aplică procedura prevăzută de regulamentul facultativ de arbitraj al Curţii Permanente de Arbitraj pentru Organizaţiile internaţionale şi state care se aplică. Deciziile arbitrilor se iau cu majoritate de voturi în termen de trei luni.

28.4 Fiecare parte este obligată să ia măsurile necesare pentru aplicarea deciziei arbitrilor.

FINANCING AGREEMENT

SPECIAL CONDITIONS

The European Commission, hereinafter referred to as "**the Commission**", acting on behalf of the European Union, hereinafter referred to as "**the EU**",

of the one part, and

the Government of the Republic of Moldova, hereinafter referred to as "**the Partner Country**",

of the other part,

have agreed as follows:

Article 1 – Nature of the action

1.1. The EU agrees to finance and the Partner Country agrees to accept the financing of the following action:

Civil Society Facility (Moldova)
CRIS decision number: ENI/2015/038-137

This action is financed from the EU Budget under the following basic act: European Neighbourhood Instrument.

1.2. The total estimated cost of this action is EUR 8 368 000 and the maximum EU contribution to this action is set at EUR 8 000 000.

1.3. The Partner Country shall not co-finance the action. Estimated co-financing by potential grant beneficiaries is EUR 368 000.

Article 2 – Execution period

2.1. The execution period of this Financing Agreement as defined in Article 15 of Annex II (General Conditions) shall commence on the entry into force of this Financing Agreement and end 72 months after this date.

2.2. The duration of the operational implementation phase is fixed at 48 months.

2.3. The duration of the closure phase is fixed at 24 months.

Article 3 – Addresses

All communications concerning the implementation of this Financing Agreement shall be in writing, shall refer expressly to this action as identified in Article 1.1 of these Special Conditions and shall be sent to the following addresses:

a) **for the Commission**

Mr Pirkka TAPIOLA
Head of the EU Delegation to the Republic of Moldova
12, Kogalniceanu Street
MD-2001 Chisinau
Republic of Moldova
DELEGATION-MOLDOVA@eeas.europa.eu

b) **for the Partner Country**

Mr Pavel FILIP
Prime Minister of the Republic of Moldova
1, Piata Marii Adunari Nationale
MD-2001 Chisinau
Republic of Moldova

Article 4 – OLAF contact point

The contact point of the Partner Country having the appropriate powers to cooperate directly with the European Anti-Fraud Office (OLAF) in order to facilitate OLAF's operational activities shall be:

Mr Veaceslav UNTILĂ
Court of Accounts of the Republic of Moldova
Address: Stefan cel Mare Bd. 69, Chisinau 2001, Moldova
Tel: +373 22 233-776

Article 5 – Annexes

5.1. This Financing Agreement is composed of:

(a) these Special Conditions;

(b) Annex I: Technical and Administrative Provisions, detailing the objectives, expected results, activities, description of the budget-implementation tasks entrusted and budget of this Action;

(c) Annex II: General Conditions;

(d) Annex III: Reporting Template - not applicable to and not included in this Financing Agreement;

(e) Annex IV: Management Declaration Template - not applicable to and not included in this Financing Agreement.

5.2. In the event of a conflict between, on the one hand, the provisions of the Annexes and, on the other hand, the provisions of these Special Conditions, the latter shall take precedence. In the event of a conflict between, on the one hand, the provisions of Annex I (Technical and Administrative Provisions) and, on the other hand, the provisions of Annex II (General Conditions), the latter shall take precedence.

Article 6 – Entry into force

This Financing Agreement shall enter into force on the date on which it is signed by the last party and not later than on 31 December 2016.

Done in English in two original copies, one copy being handed to the Commission and one to the Partner Country.

For the Partner Country:

H.E. Pavel FILIP

Prime Minister of the Republic of Moldova

Signature:

Date: 15.12.2016

For the Commission:

Mr Lawrence MEREDITH

Director Neighbourhood East
Directorate General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations

Signature:

Date: 03 NOV. 2016

ANNEX I: TECHNICAL AND ADMINISTRATIVE PROVISIONS

1. Title/basic act/ CRIS number	Civil Society Facility (Moldova) CRIS number: ENI/2015/038-137 financed under European Neighbourhood Instrument			
2. Zone benefiting from the action/location	Republic of Moldova The action shall be carried out at the following location: the whole territory of the Republic of Moldova (including Transnistria)			
3. Programming document	Single Support framework (SSF) for EU support to the Republic of Moldova (2014-2017)			
4. Sector of concentration/ thematic area	Complementary support for civil society			
5. Amounts concerned	Total estimated cost: EUR 8.368 million Total amount of EU budget contribution: EUR 8 million This action is co-financed by potential grant beneficiaries for an indicative amount of EUR 0.368 million			
6. Aid modality(ies) and implementation modality(ies)	Direct management: grants – call for proposals; procurement of services.			
7. DAC code(s)	15150 – Democratic participation and civil society			
8. Markers (from CRIS DAC form)	**General policy objective**	**Not targeted**	**Significant objective**	**Main objective**
	Participation development/good governance	☐	☐	X
	Aid to environment	X	☐	☐
	Gender equality (including Women In Development)	☐	X	☐
	Trade Development	☐	X	☐
	Reproductive, Maternal, New born and child health	X	☐	☐
	RIO Convention markers	**Not targeted**	**Significant objective**	**Main objective**
	Biological diversity	X	☐	☐
	Combat desertification	X	☐	☐
	Climate change mitigation	X	☐	☐
	Climate change adaptation	X	☐	☐

9. Global Public Goods and Challenges (GPGC) thematic flagships	Not applicable (N/A)

SUMMARY

The cooperation between the Republic of Moldova and the European Union (EU) is guided by the EU-Moldova Association Agreement (AA) signed on 27 June 2014. The success of the implementation of this agreement relies on the commitment of the Government of Moldova to implement reforms, as well as on the engagement of a strong civil society.

The AA highlights the need for key priority reforms in democracy, the rule of law, human rights and fundamental freedoms, good governance, a functioning market economy and sustainable development. EU assistance is synchronised with the priorities and objectives set out in the AA and it is framed in the Single Support Framework (SSF) 2014-2017 that foresees a specific envelope for complementary support for civil society engagement in non-focal sectors.

The overall objective of the proposed action for a Civil Society Facility in Moldova is to contribute to the development of civil society in becoming a stronger actor, including in actively participating in decision and-policy making and implementation processes of the EU-Moldova AA with the aim to enhance domestic political and financial transparency and accountability.

The objectives are, first to develop the internal capacity, professionalism, collaboration, the ability to advocate for their enabling environment and to organise its representative and constituent structuring of the civil society sector and second, to build partnerships between government, civil society and other socio-economic actors, including to contribute to implementation of the AA in the fields of good governance, social and economic development, and social protection.

As a result of this action it is expected that the civil society sector will be more evenly distributed, with more and stronger organisations, which have an increased capacity to create coalitions and consortia that would better coordinate civil society actors. The activities proposed should lead to increased participation in policy making and implementation, accompany AA implementation, as well as innovation in the field of social service delivery, while creating synergies with local governments.

1. DESCRIPTION OF THE ACTION

1.1 Objectives/results

The overall objective of the proposed action is to contribute to the development of civil society in becoming a stronger actor, including in actively participating in decision and-policy making and implementation processes of the EU-Moldova Association Agreement with the aim to enhance domestic political and financial transparency and accountability.

The specific objectives (SO) and results of this action are:

SO 1: To develop the internal capacity, professionalism, collaboration, the ability to advocate for their enabling environment and to organise its representative and constituent structuring of the inclusive civil society sector

- Result 1: The civil society sector is more evenly distributed through the increase of the number and size of civil society organisations, most of all at local level, and their capacities to be actively involved in the country's reform processes.
- Result 2: The consortium-building and coordination capacities are improved within all different types of civil society organisations.

SO 2: To build partnerships between the government, civil society and other socio-economic actors in policy dialogue, including to contribute to the implementation of the Association Agreement in the fields of good governance, social and economic development and social protection.

- Result 1: The involvement of civil society organisations in all levels of decision-making and policy implementation processes is improved at local and central level to achieve financial governance and government's accountability through the existence of efficient and sustainable dialogues between CSO and public authorities in which citizens play an active and engaged role in policy dialogue.
- Result 2: The civil society contribution to the improvement of social cohesion is increased through its active involvement in the reforms of the social service system and the social and economic development.

1.2 Main activities

Component 1: Support to Civil Society Organisations through a grant scheme

Areas of intervention and activities:

1. **Good governance**
   - improving transparency and accountability of public institutions through the monitoring by civil society of public policies development and implementation as well as the monitoring of activities of public authorities and other related institutions;
   - enhancing participation of CSOs at all levels of the decision-making and public financial governance through oversight of public budgets/finances, and

verifying/analysing public expenditure, by ensuring adequate cooperation between public authorities and CSO sector.

2. **Economic and social development**

Reinforcing the role of Civil Society in:

- making the Labour Market more inclusive and in supporting the private sector in taking the best advantages of the economic opportunities opened up by the DCFTA;
- reinforcing the role of Civil Society in improving the legal framework of the Labour Market, as well as the skills and the competiveness of the labour force;
- supporting effective social dialogue;
- improving the business environment, promoting entrepreneurship including social entrepreneurship, and access to EU market by developing and implementing practical initiatives covering all the economic actors (e.g. individual and collective trainings, retraining, management counselling, participation to business' fora).

3. **Social cohesion through an improved social service delivery system**

Supporting civil society in:

- promoting a more inclusive society by improving social cohesion through better social services;
- promoting, amongst others, innovative social solutions that should enhance social inclusion of more vulnerable groups;
- delivering new social services in isolated areas; developing and testing innovative social services.

Component 2: Reinforcing civil society's global capacities through Technical Assistance

1. **Strengthening CSOs in general and contributing to a more evenly distributed CSO sector in Moldova.**
   - Training and capacity building sessions to CSOs at central and local level targeting in priority small local NGOs working at local level;
   - Increasing CSO technical capacity and tackling their organisational constraints such as: basic activity planning, setting up of priorities, development and implementation of strategies and actions plan(s), monitoring and evaluating activities, ensuring sound financial management and financial sustainability, and improving internal governance.

2. **Technical Assistance to sub-grantees**
   The TA will provide individual support to each sub grantee as deemed appropriate to limit the management's risks inherent to such activities while improving at the same time internal CSO's management capacities. In no case, the TA will implement activities instead of the sub grantees. These will include provision of individual and practical on-the-job support, knowledge transfer and coaching type of activities. It shall assist the beneficiary of sub-grants in all the phases of the project's cycle management.

3. **Supporting Civil Society's consultative bodies for AA monitoring.**
   This component tackles the technical support to Civil Society representative's bodies/groups foreseen in the AA to facilitate their functioning. This includes the development of mechanisms that would guarantee the information flow between the representatives of the platform and their constituencies.

1.3 Intervention logic

To achieve political progress in a modern and democratic society, it is vital to have the support of active and committed citizens and their organisations. After the signature of the AA, CSOs need to be able to follow and eventually be involved in its implementation.

In the new context of the establishment of close economic and political cooperation between Moldova and the EU, Civil Society will be promoted and strengthened to become a trustful and reliable partner capable to accompany the political and socio-economic reforms of the country. Therefore, this action will address the main challenges faced by civil society in the Republic of Moldova, namely lack of capacities, poor coordination and limited funding resources. It will do so by employing the sub-granting tool to channel funds to grass-root organisations outside Chisinau, working in the areas of good governance, socioeconomic development and social cohesion. By implementing the grants, beneficiaries will gain hands-on knowledge in project management. In addition, the technical assistance component will reinforce civil society's global capacities.

2. IMPLEMENTATION

2.1 Implementation modalities

2.1.1 Grants: call for proposals "Support to Civil Society" – Component 1 (direct management)

(a) Objectives of the grants, fields of intervention, priorities of the year and expected results

The objectives of the grants are: to develop the internal capacity and professionalism of civil society, collaboration, the ability to advocate for their enabling environment and to organise representative and constituent structuring of the inclusive civil society sector and to build partnerships between government, Civil Society and other socio-economic actors in policy dialogue, including to contribute to the implementation of the AA. The main purpose of the grants will be to provide financial support to third parties.

The fields of intervention will be the following: good governance; economic and social development; social cohesion through better social services.

The expected results are: a more evenly distributed civil society sector, with more and stronger organisations, with an increased capacity to create coalitions and consortia which would coordinate better; increased participation of civil society in policy making and implementation; increased innovation in the field of social service delivery, while creating synergies with local governments.

(b) Eligibility conditions for grant

The applicants shall be Civil Society Organisation, defined as follow: non-governmental organisations, organisations representing indigenous peoples, organisations representing

national and/or ethnic minorities, diaspora organisations, migrants' organisations in partner countries, local traders' associations and citizens' groups, cooperatives, employers' associations and trade unions (social partners), organisations representing economic and social interests, organisations fighting corruption and fraud and promoting good governance, civil rights organisations and organisations combating discrimination, local organisations (including networks) involved in decentralised regional cooperation and integration, consumer organisations, women's and youth organisations, environmental, teaching, cultural, research and scientific organisations, universities, churches and religious associations and communities, the media and any non-governmental associations and independent foundations, including independent political foundations.

National agencies or International organisations shall not be eligible.

Subject to information to be published in the call for proposals, the indicative amount of the EU contribution per grant is between EUR 2 000 000 and EUR 3 000 000 and the grants may be awarded to sole beneficiaries and to consortia of beneficiaries (coordinator and beneficiary). The indicative duration of the grant (its implementation period) is 30 months.

(c) Essential selection and award criteria

The essential selection criteria are financial and operational capacity of the applicant.

The essential award criteria are relevance of the proposed action to the objectives of the call; design, effectiveness, feasibility, sustainability and cost-effectiveness of the action.

(d) Maximum rate of co-financing

The maximum possible rate of co-financing for grants under this call is 95%. In accordance with Articles 192 of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012, if full funding is essential for the action to be carried out, the maximum possible rate of co-financing may be increased up to 100%. The essentiality of full funding will be justified by the Commission's authorising officer responsible in the award decision, in respect of the principles of equal treatment and sound financial management.

(e) Indicative timing to launch the call

Second trimester of 2016.

2.1.2 Procurement (direct management)

Subject	Type (works, supplies, services)	Indicative number of contracts	Indicative trimester of launch of the procedure
Technical assistance to support CSO development in the Republic of Moldova	Service	1	Second Trimester 2016
Evaluation/audit	Services	2	Third trimester 2018

2.2 Scope of geographical eligibility for procurement and grants

The geographical eligibility in terms of place of establishment for participating in procurement and grant award procedures and in terms of origin of supplies purchased as established in the basic act and set out in the relevant contractual documents shall apply, subject to the following provisions.

The Commission's authorising officer responsible may extend the geographical eligibility in accordance with Article 9(2)(b) of Regulation (EU) No 236/2014 on the basis of urgency or of unavailability of products and services in the markets of the countries concerned, or in other duly substantiated cases where the eligibility rules would make the realisation of this action impossible or exceedingly difficult.

2.3 Indicative budget

	EU contribution (amount in EUR)	**Indicative third party contribution, (amount in EUR)**
2.1.1. - Call for proposals - Support to Civil Society (direct management)	7 000 000	368 000
2.1.2. - Procurement of services (direct management)	900 000	N.A.
2.6, 2.7 - Evaluation, Audit	100 000	N.A.
Total	**8 000 000**	**368 000**

2.4 Organisational set-up and responsibilities

The project will be implemented by the European Union Delegation to the Republic of Moldova (EUD) as contracting authority.

The national counterparts for the action are:

- the Civil Society organisations and/or their representative bodies;
- the national authorities responsible for CSO coordination.

For each contracts (i.e. one for each grant and one for the service contract) a Steering Committee (SC) will supervise the implementation and monitor the activities. The Steering Committee shall review and orientate the work of the activities and shall supervise its overall implementation.

2.5 Performance monitoring and reporting

The day-to-day technical and financial monitoring of the implementation of this action will be a continuous process and part of the implementing partner's responsibilities. To this aim, the implementing partner shall establish a permanent internal, technical and financial monitoring system for the action and elaborate regular progress reports (not less than annual) and final reports. Every report shall provide an accurate account of implementation of the action,

difficulties encountered, changes introduced, as well as the degree of achievement of its results (outputs and direct outcomes) as measured by corresponding indicators, using as reference the logframe matrix (for project modality) or the list of result indicators (for budget support). The report shall be laid out in such a way as to allow monitoring of the means envisaged and employed and of the budget details for the action. The final report, narrative and financial, will cover the entire period of the action implementation.

The Commission may undertake additional project monitoring visits both through its own staff and through independent consultants recruited directly by the Commission for independent monitoring reviews (or recruited by the responsible agent contracted by the Commission for implementing such reviews).

2.6 Evaluation

Having regard to the nature of the action, a mid-term evaluation will be carried out for this action or its components via independent consultant contracted by the Commission.

It will be carried out for learning purposes, in particular to prepare future CSO support actions.

The Commission shall inform the implementing partner at least two months in advance of the dates foreseen for the evaluation missions. The implementing partner shall collaborate efficiently and effectively with the evaluation experts, and inter alia provide them with all necessary information and documentation, as well as access to the project premises and activities.

The evaluation report(s) shall be shared with the partner country and other key stakeholders. The implementing partner and the Commission shall analyse the conclusions and recommendations of the evaluation and, where appropriate, in agreement with the partner country, jointly decide on the follow-up actions to be taken and any adjustments necessary, including, if indicated, the reorientation of the project.

Indicatively, one contract for evaluation services shall be concluded under framework contract indicatively in the third trimester of 2018.

2.7 Audit

Without prejudice to the obligations applicable to contracts concluded for the implementation of this action, the Commission may, on the basis of a risk assessment, contract independent audits or expenditure verification assignments for one or several contracts or agreements.

Indicatively, one contract for audit services shall be tendered under a framework contract in the third trimester of 2018.

2.8 Communication and visibility

Communication and visibility of the EU is a legal obligation for all external actions funded by the EU.

This action shall contain communication and visibility measures which shall be based on specific Communication and Visibility Plan (at project/contract level). No specific contract is foreseen at the action level but communication and visibility measures are part of each contract.

In terms of legal obligations on communication and visibility, the measures shall be implemented by the Commission, the partner country, contractors, grant beneficiaries and/or entrusted entities. Appropriate contractual obligations shall be included in, respectively, the financing agreement, procurement and grant contracts, and delegation agreements.

The Communication and Visibility Manual for European Union External Action shall be used to establish the Communication and Visibility Plan of the Action and the appropriate contractual obligations.

APPENDIX - INDICATIVE LOGFRAME MATRIX[1]

The activities, the expected outputs and all the indicators, targets and baselines included in the logframe matrix are indicative and may be updated during the implementation of the action without an amendment to the financing decision. The indicative logframe matrix will evolve during the lifetime of the action: new lines will be added for listing the activities as well as new columns for intermediary targets (milestones) when it is relevant and for reporting purpose on the achievement of results as measured by indicators

	Intervention logic	Indicators	Baselines (incl. reference year)	Targets (incl. reference year)	Sources and means of verification	Assumptions
Overall objective: Impact	To contribute to the development of civil society in becoming a stronger actor, including in actively participating in decision and-policy making and implementation processes of the EU-Moldova Association Agreement with the aim to enhance domestic political and financial transparency and accountability	Percentage of organisations declaring that they were involved in decision making at central level Percentage of organisations declaring that they were involved in decision making at local level	37.7% (2014) 42.3% (2014)	40% (2017) 50% (2017)	Civil Society mapping study (2014)	The environment in which civil society organisations operate remains favourable to their development
Specific objective: Outcome	- The internal capacity, professionalism, collaboration, the ability to advocate for their enabling environment and to organise its representative and constituent structuring of the inclusive civil society sector is improved. - Partnerships between the government, civil society and other socio-economic actors in policy dialogue are built up and they contribute to the implementation of the Association Agreement in the fields of good governance, social and economic development and social protection.	Percentage of organisations identifying training on organisational management/ strategic planning skills as a need Number of thematic consortia created Number of advocacy coalitions created in the implementation period Percentage of CSOs declaring they have been consulted on the general budget Percentage of CSOs declaring they have been involved in the elaboration of local budgets Percentage of CSOs declaring that they specialise in good governance issues	63.5% (2014) 9 1 25,4 % LPA level I (27,7%) LPA level II (23,8 %) 14,6 % of CSO declaring that they specialise in good governance issues	55% (2017) 13, among which 60% at local level 5 among which 60% at local level 30 % LPA level I 30% LPA level II 30% 25 % of CSO declaring that they specialise in good governance issues	Civil Society mapping study (2014) Project reports Civil Society mapping study (2014)	All political actors at central and local level remain committed to the reform process and within the timeframe envisaged; The Moldovan Government continues to stay open to regular dialogue and cooperation with reform partners and civil society; There is willingness on the part of Civil Society Organisations to participate in the policy dialogue. Local civil society and authorities at central and local level take over the results and ensure their sustainability with proper financing mechanism.

[1] Indicators aligned with the relevant programming document are marked with '*' and indicators aligned to the EU Results Framework with '**'.

		Percentage of CSOs declaring involving socio-economic development issues	13,1% of CSO declaring they specialise in socio-economic development issues	20 % of CSO declaring they specialise in socio-economic development issues	Civil Society mapping study (2014)	
		No. of EU-funded projects in which collaboration mechanisms between public authorities and NGOs have been elaborated in the domain of social services	1 EU-funded project in which collaboration mechanisms between public authorities and NGOs have been elaborated in the domain of social services	Minimum 5 EU-funded projects in which collaboration mechanisms between public authorities and NGOs have been elaborated in the domain of social services		
		Sustainability of CSO service delivery enhanced	4,3 (2014)	3,7 (2017)	USAID CSO sustainability index	
Outputs	Increased capacity of civil society organisations of all small local NGOs or organisations management, while acquiring the sufficient expertise to be involved in the country's reform processes.	Number of capacity transfer mechanisms established between professional NGOs and small grass-root NGOs.	(2015) 9 centrally 0 at local level	(2017) 60 small NGOs Min 10 Min 20	Project reports Project reports	A sufficient number of applications will be received for the 3 components of Call for Proposals
	Increased capacity of Moldovan civil society to participate in the implementation of the AA	Number of papers/ publications/ statements issued by civil society organisations related to AA/ DCFTA implementation	1 paper/ statement	6 papers/ statements	Published reports	
	Increased advocacy activity in the domains of social service delivery, good governance and economic and social development	Number of civil society meetings organised in the context of AA implementation No. of big-scale projects No. of small-scale projects supported by the EU in the areas	0 meeting 2 big-scale projects in good governance and big-scale projects in social and economic development 20 small-scale projects	6 meetings 3 big-scale projects each, and at least 20 small-scale projects in the various areas	Meeting reports Project reports Project reports	

Part One: Provisions Applicable to Activities for which the Partner Country is the Contracting Authority

Article 1 - General principles

1.1 The purpose of Part One is to define the tasks entrusted to the Partner Country in indirect management as described in Annex I (Technical and Administrative Provisions) and to define the rights and obligations of the Partner Country and of the Commission in carrying out these tasks.

Part One shall apply to the tasks related to the EU contribution alone or in combination with the funds of the Partner Country or of a third party where such funds are implemented in joint co-financing, i.e. where they are pooled.

These tasks encompass the implementation by the Partner Country as contracting authority of procurement and grant award procedures, and the awarding, signing and enforcing the resulting procurement and grant contracts.

The designation of entities pertaining to the Partner Country's government or administrative structure and identified in Annex I (Technical and Administrative Provisions) to carry out certain tasks, does not qualify as sub-delegation. Such entities shall respect the rights and obligations laid down in Part One for the Partner Country as contracting authorities, while at the same time the Partner Country remains fully responsible for the fulfilment of the obligations stipulated in this Financing Agreement. References in the Financing Agreement to Partner Country also encompass those entities.

As contracting authority, the Partner Country shall act under Partial delegation, unless if it acts under the Imprest component of a programme estimate or under a Partner Country managed Pool fund:

- Under Partial delegation, the Partner Country acts as contracting authority for procurement contracts and grant contracts, whereby the Commission controls ex ante all award procedures and executes all related payments to the contractors and grant beneficiaries;

- Under the Imprest component of a programme estimate, the Partner Country acts as contracting authority for procurement and grant contracts, whereby it may, up to established thresholds, conduct procurement and grant award procedures without or with limited ex ante control of the Commission and execute payments to the contractors and grant beneficiaries, as well as in the context of direct labour.

- Under a Partner Country managed Pool fund, the Partner Country acts as contracting authority for procurement contracts and grant contracts, whereby the Commission does not control ex ante any award procedure and the Partner Country executes all related payments to the contractors and grant beneficiaries.

Where the Partner Country is an ACP State and the action is financed by the EDF pursuant to Article 1.1 of the Special Conditions, the tasks entrusted shall be those listed in points (c) to (k) of the sixth subparagraph of Article 35(1) and in Article 35(2) of Annex IV to the ACP-EC Partnership Agreement

Where the Partner Country is an OCT and the action is financed by the EDF pursuant to Article 1.1 of the Special Conditions, the implementation of tasks entrusted shall also respect the conditions of Article 86(3) of Council Decision 2013/755/EU of 25 November 2013 on the association of the overseas countries and territories with the European Union (Overseas Association Decision).

1.2 The Partner Country shall remain responsible for the fulfilment of the obligations stipulated in this Financing Agreement even if it designates other entities identified in Annex I (Technical and Administrative Provisions) to carry out certain tasks. The Commission, in particular, reserves the right to suspend payments, and to suspend and/or terminate this Financing Agreement on the basis of the acts, omissions and/or situations of any designated entity.

1.3 The Partner Country shall set up and ensure the functioning of an effective and efficient internal control system. The Partner Country shall respect the principles of sound financial management, transparency and non-discrimination and avoid situations of conflict of interest.

A conflict of interest exists where the impartial and objective exercise of the functions of any responsible person is compromised for reasons involving family, emotional life, political or national affinity, economic interest or any other shared interest with a tenderer or applicant, or contractor or grant beneficiary.

Internal control system is a process aimed at providing reasonable assurance that operations are effective, efficient and economical, that the reporting is reliable, that assets and information are safeguarded, that fraud and irregularities are prevented, detected and corrected, and that risks relating to the legality and regularity of the financial operation are adequately managed, taking into account the multiannual character of the activities as well as the nature of the payments concerned.

In particular, where the Partner Country carries out payments under the Imprest component of a programme estimate or in the framework of a Pool Fund managed by the Partner Country, the functions of the authorising and accounting officers shall be segregated and mutually incompatible and the Partner Country shall operate an accounting system that provides accurate, complete, reliable and timely information.

1.4 Outside the cases where the Partner Country applies its own (including in the case of a Pool Fund, those agreed upon by the Pool Fund's donors) procedures and standard documents for the award of procurement contracts and grant contracts, the Partner Country shall conduct the award procedures and conclude the resulting contracts and agreements in the language of this Financing Agreement.

1.5 The Partner Country shall take the necessary measures to ensure the visibility of EU funding for the activities entrusted to it or for other activities under this action. These measures shall either be defined in Annex I (Technical and Administrative Provisions) or shall be agreed later

between the Partner Country and the Commission.

These communication and information measures shall comply with the Communications and Visibility Manual for EU External Actions laid down and published by the Commission, in force at the time of the measures.

1.6 Under Partial delegation and under the Imprest component of a programme estimate, the Partner Country shall keep all relevant financial and contractual supporting documents from the date of the entry into force of this Financing Agreement or as from an earlier date which is stipulated as the start date of cost eligibility in Article 6 of the Special Conditions for five years as from the end of the execution period, in particular, the following:

Procurement procedures:

a. Forecast notice with proof of publication of the procurement notice and any corrigenda
b. Appointment of shortlist panel
c. Shortlist report (incl. annexes) and applications
d. Proof of publication of the shortlist notice
e. Letters to non-shortlisted candidates
f. Invitation to tender or equivalent
g. Tender dossier including annexes, clarifications, minutes of the meetings, proof of publication
h. Appointment of the evaluation committee
i. Tender opening report, including annexes
j. Evaluation / negotiation report, including annexes and bids received[1]
k. Notification letter
l. Supporting documents
m. Cover letter for submission of contract
n. Letters to unsuccessful candidates
o. Award / cancellation notice, including proof of publication
p. Signed contracts, amendments, riders and relevant correspondence

Calls for proposals and direct award of grants:

a. Appointment of the evaluation committee
b. Opening and administrative report including annexes and applications received[2]
c. Letters to successful and unsuccessful applicants following concept note evaluation
d. Concept note evaluation report
e. Evaluation report of the full application or negotiation report with relevant annexes
f. Eligibility check and supporting documents
g. Letters to successful and unsuccessful applicants with approved reserve list following full application evaluation
h. Cover letter for submission of grant contract
i. Award/cancellation notice with proof of publication
j. Signed contracts, amendments, riders and relevant correspondence.

1.7 The Partner Country shall ensure an appropriate protection of personal data. Personal data means any information relating to an identified or identifiable natural person. Any operation involving the processing of personal data, such as collection, recording, organisation, storage, adaption or alteration, retrieval, consultation, use, disclosure, erasure or destruction, shall be based on rules and procedures of the Partner Country and shall only be done as far as it is necessary for the implementation of this Financing Agreement.

In particular, the Partner Country shall take appropriate technical and organisational security measures concerning the risks inherent in any such operation and the nature of the information relating to the natural person concerned, in order to:

a) Prevent any unauthorised person from gaining access to computer systems performing such operations, and especially unauthorised reading, copying, alteration or removal of storage media; unauthorised data input as well as any unauthorised disclosure, alteration or erasure of stored information;

b) Ensure that authorised users of an IT system performing such operations can access only the information to which their access right refers;

c) Design its organisational structure in such a way that it meets the above requirements.

Article 2 - Deadline for the signature of contracts and agreements by the Partner Country

2.1 The procurement contracts and grant contracts shall be signed during the operational implementation phase of this Financing Agreement.

When implementing co-financed actions, the procurement contracts and grant contracts shall be concluded within the contracting deadline set out in the Special Conditions or set out for the imprest component of the programme estimate.

When the Action is not co-financed, procurement contracts and grant contracts shall be concluded at the latest within three years of the entry into force of this Financing Agreement.

Additional procurement contracts and grant contracts resulting from an amendment of this Financing Agreement which adds new activities and increases the EU contribution, shall be signed at the latest within three years of the entry into force of that amendment of this Financing Agreement, or for co-financed actions within the fixed contracting deadline.

[1] Elimination of unsuccessful bids five years after the closure of the procurement procedure
[2] Elimination of unsuccessful applications three years after the closure of the grant procedure.

The three years-deadline for non-cofinanced actions may not be extended, except when the action is financed by the EDF. In such cases, the extension shall be stipulated in Article 6 of the Special Conditions.

2.2 However, the following transactions may be signed at any time during the operational implementation phase:

a. amendments to procurement contracts and grant contracts already signed;

b. individual procurement contracts to be concluded after early termination of existing procurement contracts;

c. contracts relating to audit and evaluation, which may also be signed during the closure phase;

d. operating costs referred to in Article 5.1;

2.3 After expiry of the deadlines referred to in Article 2.1, the financial balance for the related activities entrusted to the Partner Country for which contracts have not been duly signed shall be decommitted by the Commission.

2.4 No such decommitment shall apply to the funds budgeted for audit and evaluations referred to in Article 2.2.c) or the operating costs referred to in Article 2.2.d).

Likewise, no such decommitment shall apply to any financial balance of the contingency reserve or to funds available again after early termination of a contract referred to in Article 2.2.b), which both may be used to finance contracts referred to in Article 2.2.

Article 3 – Exclusion and administrative sanctions

3.1 Exclusion criteria

3.1.1 When applying the procedures and standard documents laid down and published by the Commission for the award of procurement and grant contracts, the Partner Country shall accordingly ensure:

- that a procurement or grant contract for a given EU financed procurement or grant procedure is not awarded to an economic operator or grant applicant who
  a) has misrepresented the information required as a condition of participation in the procedure or has failed to supply that information;
  b) was previously involved in the preparation of procurement documents where this entails a distortion of competition that cannot be remedied otherwise.

- that no EU financed procurement or grant contract is awarded to an economic operator or grant applicant who either itself, or a person having powers of representation, decision making or control over it,
  a) is bankrupt, subject to insolvency or winding-up procedures or in any analogous situation arising from a similar procedure provided for under national laws or regulations;
  b) is by final judgment or final administrative decision declared to be in breach of its obligations relating to the payment of taxes or social security contributions.
  c) is by final judgment or final administrative decision declared to be guilty of grave professional misconduct;
  d) is by final judgment declared to be guilty of fraud, corruption, participation in a criminal organisation, money laundering, terrorist-related offences, child labour or trafficking in human beings;
  e) has shown significant deficiencies in complying with main obligations in the performance of an EU financed contract;
  f) is by final judgment or final administrative decision declared to have committed an irregularity affecting the EU's financial interest.

3.1.2 When applying its own (including, in the case of a Pool Fund, those agreed upon by the Pool Fund's donors) procedures and standard documents for the award of procurement and grant contracts, the Partner Country shall adopt measures, in accordance with its own national legislation, to ensure that no EU financed procurement or grant contract is awarded to an economic operator or grant applicant who is in one of the situations referred to in Article 3.1.1, 1st indent, a), Article 3.1.1, 2nd indent, d) and Article 3.1.1, 2nd indent, f).

The Partner Country may take into account, as appropriate and on its own responsibility, the information contained in the Commission's Early Detection and Exclusion System when awarding procurement and grant contracts. Access to the information can be provided through the liaison point(s) or via consultation to the Commission (European Commission, Directorate-General for Budget, Accounting Officer of the Commission, BRE2-13/505, B-1049 Brussels, Belgium and by email to BUDG-C01-EXCL-DB@ec.europa.eu in copy to the Commission address identified in Article 3 of the Special Conditions). The Commission may refuse payments to a contractor or grant beneficiary in an exclusion situation.

3.2 Information duty

The Partner Country shall inform the Commission when an economic operator or grant applicant is in a situation referred to in Article 3.1, or has committed irregularities and fraud, or has been found in serious breach of its contractual obligations.

3.3 Administrative sanctions

Where the Partner Country becomes aware of one of the situations referred to in Article 3.1 in the implementation of the tasks described in Annex I, the Partner Country shall, under the conditions of its national legislation, impose upon the economic operator or grant applicant, an exclusion from its future procurement or grant award procedures and/or a financial penalty proportional to the value of the contract concerned. Such financial penalties or exclusions shall be imposed following an adversarial procedure ensuring the right of defence of the person concerned.

With respect to the first paragraph, the Partner Country is considered in failure to act, among others, where:

- the Partner Country's national legislation does not allow to impose an exclusion and/or a financial penalty,
- the protection of the EU's financial interests requires to impose an administrative sanction within deadlines incompatible with the Partner Country's internal procedures,
- the imposition of an administrative sanction requires a mobilisation of resources beyond the Partner Country's means,
- its national legislation does not allow to exclude an economic operator from all EU financed award procedures.

In case of such failures, the Partner Country will notify its impediment to the Commission. The Commission may decide to impose an exclusion from future EU financed award procedures and/or a financial penalty between 2 % and 10 % of the total value of the contract concerned.

Article 4 - Partial delegation

Award procedures

4.1 The tasks shall be carried out by the Partner Country in accordance with the procedures and standard documents laid down and published by the Commission for the award of procurement contracts and grant contracts, in force at the time of the launch of the procedure in question.

Ex ante control

4.2 To allow ex ante control, the Partner Country shall submit tender dossiers and documents for calls for proposals, to the Commission for approval before launching invitations to tender and calls for proposals. Likewise, the Partner Country shall invite the Commission to the opening of tenders and proposals, and shall provide the Commission with copies of tenders and proposals received. The Partner Country shall notify the Commission of the results of the examination of tenders and proposals and shall submit the award proposal, as well as the draft procurement contracts and grant contracts to the Commission for approval.

During the implementation of the procurement contracts and grant contracts, the Partner Country shall equally submit draft addenda and draft administrative orders thereto, to the Commission for prior approval.

The Partner Country shall invite the Commission for provisional and final acceptance.

Report

4.3 If Article 5 of the Special Conditions so provides, the report on the implementation of the tasks entrusted to the Partner Country shall follow the template provided in Annex III and the management declaration shall follow the template provided in Annex IV. An independent external audit opinion on the management declaration, performed in accordance with internationally accepted auditing standards, does not have to be provided in this case as the Commission shall conduct the audits for this action. These audits will verify the truthfulness of the assertions made in the management declaration and the legality and regularity of the underlying transactions made.

Payment procedures

4.4 The Partner Country shall provide the Commission with the approved payment requests within the following deadlines, starting from the date of receipt of the payment request, not counting the periods of suspension of the time-limit for payment:

(a) for pre-financing specified in the procurement contract and grant contract:

(i) 15 calendar days for an action financed under the Budget;

(ii) 30 calendar days for an action financed under the EDF;

b) 45 calendar days for other payments

The Commission shall act in accordance with Articles 4.9 and 4.10 within the period amounting to the time-limit for payment provided for in the procurement contract and grant contracts minus the above deadlines.

4.5 Upon receipt of a payment request from a contractor or grant beneficiary, the Partner Country shall inform the Commission of its receipt and shall immediately examine whether the request is admissible, i.e. whether it contains the identification of that contractor or grant beneficiary, the contract or agreement concerned, the amount, the currency and the date. If the Partner Country concludes that the request is inadmissible, it shall reject it and inform the contractor or grant beneficiary of this rejection and of its reasons within 30 days of receipt of the request. The Partner Country shall also inform the Commission of this rejection and its reasons.

4.6 Upon receipt of an admissible payment request, the Partner Country shall examine whether a payment is due, i.e. whether all contractual obligations justifying the payment have been fulfilled, including examining a report, where applicable. If the Partner Country concludes that a payment is not due, it shall inform the contractor or grant beneficiary thereof and of the reasons. The dispatch of this information suspends the time-limit for payment. The Commission shall receive a copy of the information so dispatched. The Commission shall also be informed of the reply or corrective action of the contractor or grant beneficiary. That reply or action aimed at correcting the non-compliance with its contractual obligations shall restart the time-limit for payment. The Partner Country shall examine this reply or action pursuant to this paragraph.

4.7 If the Commission disagrees with the Partner Country's conclusion that a payment is not due, it shall inform the Partner Country thereof. The Partner Country shall re-examine its positions and, if it concludes that the payment is due, it shall inform thereof the contractor or grant beneficiary. The suspension of the time-limit for payment shall be lifted upon dispatch of this information. The Partner Country shall also inform the Commission. The Partner Country shall further proceed as provided for in Article 4.8.

If disagreement between the Partner Country and the Commission persists, the Commission may pay the undisputed part of the invoiced amount provided that it is clearly separable from the disputed amount. It shall inform the Partner Country and the contractor or grant beneficiary of this partial payment.

4.8 Where the Partner Country concludes that the payment is due, it shall transfer the payment request and all necessary accompanying documents to the Commission for approval and payment. It shall provide an overview of how many days of the time-limit for payment are left

and of all periods of suspension of this time-limit.

4.9 After transfer of the payment request pursuant to Article 4.8, if the Commission concludes that the payment is not due, it shall inform the Partner Country and, in copy, the contractor or grant beneficiary thereof and of the reasons. Informing the contractor or grant beneficiary shall have the effect of suspending the time-limit for payment, as provided for in the contract concluded. A reply or corrective action of the contractor or grant beneficiary shall be treated by the Partner Country in accordance with Article 4.6.

4.10 Where the Partner Country and the Commission conclude that the payment is due, the Commission shall execute the payment.

4.11 Where late-payment interest is due to the contractor or grant beneficiary, it shall be allocated between the Partner Country and the Commission pro rata to the days of delay in excess of the time limits stipulated in Article 4.4, subject to the following:

(a) the number of days used by the Partner Country is calculated from the date of the registration of an admissible payment request referred to in Article 4.6 to the date of the transfer of the request to the Commission referred to in Article 4.8 and from the date of information by the Commission referred to Article 4.9 to the following transfer of the request to the Commission referred to in Article 4.8. Any period of suspension of the time-limit for payment shall be deducted.

(b) the number of days used by the Commission is calculated from the date following that of transfer of the request by the Partner Country referred to in Article 4.8 to the date of payment and from the date of transfer to the date of informing the Partner Country pursuant to Article 4.9.

4.12 Any circumstances unforeseen by the above procedure shall be solved in a spirit of cooperation between the Partner Country and the Commission by analogy to the above provisions while respecting the contractual relations of the Partner Country with the contractor or grant beneficiary.

Where feasible, one party shall cooperate at the request of the other party in providing useful information for the assessment of the payment request, even before the payment request is formally transferred to or returned from the first party.

4.13 A procurement contract or grant contract which has not given rise to any payment within two years of its signature shall be automatically terminated and its funding shall be decommitted, except in case of litigation before judicial courts or arbitral bodies.

Article 5 - Imprest component of the programme estimate

Application

5.1 The programme estimate is a document laying down the programme of activities to be carried out and the human and material resources required, the corresponding budget and the detailed technical and administrative implementing arrangements for the execution of these operational activities over the operational implementation phase of this Financing Agreement.

The programme estimate implementing the Financing Agreement must respect the procedures and standard documents concerning programme estimates laid down by the Commission, in force at the time of the adoption of the programme estimate in question.

The body implementing those operational activities within the programme estimate, may be the central government of the Partner Country itself (central operations) or a commissioned public law or private law body with a public-service mission (public commissioned operations) or, under EDF only, a private law body without a public-service mission on the basis of a service contract (private commissioned operations).

The programme estimate shall have an Imprest component and may have a component of specific commitments.

Under the component of specific commitments, Article 4 shall apply.

Under the Imprest component of the programme estimate, the implementing body may, up to established thresholds, conduct procurement and grant award procedures without or with limited ex ante control of the Commission and execute payments to the contractors and grant beneficiaries, as well as in the context of direct labour.

Direct labour relates to the operational activities which the implementing body executes directly using staff it employs and/or its existing resources (machinery, equipment, other inputs).

The operating costs incurred by the implementing body may be eligible for EU financing under the Imprest component of the programme estimate. If so, they shall be eligible for EU financing during the entire duration of the execution period of this Financing Agreement, unless an earlier start of cost eligibility is stipulated in Article 6 of the Special Conditions. Operating costs are costs of the implementing body incurred in carrying out implementation tasks and include local staff, utilities (e.g. water, gas, and electricity), rental of premises, consumables, maintenance, short-term business trips and fuel for vehicles. They shall not include procurement of vehicles or of any other equipment, or any operational activity. Such ordinary operating costs may be charged and paid in accordance with the implementing body's own procedures.

Award procedures

5.2 Under the Imprest component of the programme estimate, the implementing body may carry out, totally or partially, the award procedures for procurement and grant contracts in accordance with its own procedures and standard documents, to the extent that prior evidence is obtained by the Commission that the Partner country's implementing body:

- ensures the functioning of an effective and efficient internal control system, and
- applies appropriate rules and procedures for procurement and/or grants.

To the extent that no such evidence is obtained, the award procedures for procurement and grant contracts shall be carried out by the implementing body in accordance with the procedures and standard documents laid down and published by the Commission, in force at the time of the launch of the procedure in question.

Ex ante control

5.3 Under the Imprest component, unless the Technical and Administrative Arrangements of the programme estimate stipulate otherwise, the implementing body shall submit to the Commission for prior approval, the tender dossiers and proposals for award decision of procurement contracts whose value exceeds 100,000 EUR, as well as all guidelines for applications and proposals for award decisions of grant contracts, which follow the procedures and standard documents laid down and published by the Commission.

In addition to the record-keeping obligations laid down in Article 1.6 of these General Conditions, the Partner Country shall, during the same period, keep all relevant financial and contractual supporting documents.

Management declaration

5.4 The Partner Country shall submit to the Commission annually, by the date stipulated in Article 6 of the Special Conditions, a management declaration signed by the Partner Country using the template in Annex IV.

An independent external audit opinion on the management declaration, performed in accordance with internationally accepted auditing standards, does not have to be provided in this case as the Commission shall conduct the audits for this action. These audits will verify the truthfulness of the assertions made in the management declaration and the legality and regularity of the underlying transactions made.

Payments

5.5 The Commission shall transfer the first pre-financing instalment, upon signature of the programme estimate by all parties, within 60 calendar days where the programme estimate is financed by the EDF and 30 calendar days where it is financed from the EU Budget,

The Commission shall pay the further pre-financing instalments within 60 calendar days of receiving and approving the payment request and its reports.

Late-payment interest shall be due pursuant to the applicable Financial Regulation. The time-limit for the payment may be suspended by the Commission by informing the Partner Country, at any time during the period referred to above, that the payment request cannot be met, either because the amount is not due or because the appropriate supporting documents have not been produced. If information which puts in doubt the eligibility of expenditure appearing in a payment request comes to the notice of the Commission, the Commission may suspend the time-limit for the payment for the purpose of further verification, including an on-the-spot check, in order to ascertain, prior to payment, that the expenditure is indeed eligible. The suspension and the reasons for it shall be communicated to the Partner Country as soon as possible. The time-limit for the payment shall resume once the missing supporting documents have been provided or the payment request has been corrected.

5.6 The Commission shall make payments to a bank account opened at a financial institution accepted by the Commission.

5.7 The Partner Country shall guarantee that funds paid by the Commission can be identified in this bank account.

5.8 Transfers in euro shall, if necessary, be converted into the Partner Country's national currency as and when payments have to be made by the Partner Country, at the bank rate in force on the day of payment by the Partner Country.

5.9 The Imprest component of the programme estimate which has not given rise to any payment to the Partner Country within two years of the conclusion of the programme estimate shall be automatically terminated, and its funding shall be decommitted. For actions financed under the EDF, an extension of that deadline may be stipulated in Article 6 of the Special Conditions.

Article 6 – Pool Fund managed by the Partner Country

Application

6.1 The Partner Country managing a Pool Fund, may be eligible for an EU Contribution to that Pool Fund, to the extent that prior evidence is obtained by the Commission that the managing entity within the Partner Country:

- ensures the functioning of an effective and efficient internal control system,
- uses an accounting system that provides accurate, complete and reliable information in a timely manner;
- is subject to an independent external audit, performed in accordance with internationally accepted auditing standards by an audit service functionally independent of the entity or person concerned;
- applies appropriate rules and procedures for procurement and grants;
- ensures the ex post publication of information on recipients; and
- ensures a reasonable protection of personal data.

Award procedures

6.2 Under the EU Contribution to a Partner Country managed Pool Fund, the managing entity within the Partner Country shall carry out the tasks in accordance with its own procedures and standard documents for the award of procurement and grant contracts, or with those agreed upon among the donors.

Implementation

6.3 In the case of an EU Contribution to a Partner Country managed Pool Fund, in addition to the rights and obligations already laid down in these General Conditions, further rules detailed in

Annex V to the Financing Agreement shall apply to the Partner Country for the implementation of the EU Contribution to the Pool Fund.

Article 7 - Publication of information on procurement and grant contracts by the Partner Country

7.1 The Partner Country undertakes to publish each year in a dedicated and easily accessible place of its internet site, for each procurement and grant contract for which it is contracting authority under the Imprest Component of the programme estimate referred to in Article 5 and the Pool Funds referred to in Article 6, its nature and purpose, the name and locality of the contractor (contractors in case of a consortium) or grant beneficiary (grant beneficiaries in case of a multi-beneficiary grant), as well as the amount of the contract.

The locality of a natural person shall be a region at NUTS2 level. The locality of a legal person shall be its address.

If such internet publication is impossible, the information shall be published by any other appropriate means, including the official journal of the Partner Country.

Article 6 of the Special Conditions shall stipulate the location, on the internet or otherwise, of the place of publication; reference shall be made to this location in the dedicated place of the internet site of the Commission.

7.2 Scholarships and direct financial support to natural persons most in need shall be published anonymously and in an accumulated manner by category of expenditure.

Otherwise, names of natural persons shall be replaced by "natural person" two years after publication. The name of a legal entity containing that of a natural person involved in this entity shall be treated as a natural person's name.

Publication of names of natural persons shall be waived if such publication risks violating their fundamental rights or damaging their commercial interests.

The Partner Country shall present a list of data to be published on natural persons with any justifications for proposed waivers of publication to the Commission which must grant prior authorisation to this list. Where necessary, the Commission shall complete the locality of the natural person limited to a region at NUTS2 level.

7.3 Publication of the procurement and grant contracts concluded (i.e. signed by the Partner Country and the contractor or grant beneficiary) during the reporting period shall take place within six months following the date for submitting the report pursuant to Article 6 of Special Conditions.

7.4 Publication of contracts may be waived if such publication risks harming the commercial interests of contractors or grant beneficiaries. The Partner Country shall present a list with such justifications to the Commission which must grant prior authorisation to such publication waiver.

7.5 Where the Commission carries out payments to contractors or grant beneficiaries pursuant to Article 4, it shall ensure the publication of information on procurement contracts and grant contracts according to its rules.

Article 8 - Recovery of funds

8.1 The Partner Country shall take any appropriate measures to recover the funds unduly paid.

Amounts unduly paid and recovered by the Partner Country, amounts from financial guarantees lodged on the basis of procurement and grant award procedures, amounts from financial penalties imposed by the Partner Country, as well as damages awarded to the Partner Country shall be returned to the Commission.

8.2 Without prejudice to the above responsibility of the Partner Country to recover funds unduly paid, the Partner Country agrees that the Commission may, in accordance with the provisions of the Financial Regulation applicable and this Financing Agreement, formally establish an amount as being unduly paid under procurement contracts and grant contracts financed under Part One and proceed to its recovery by any means on behalf of the Partner Country, including by offsetting the amount owed by the contractor or grant beneficiary against any of its claims against the EU and by forced recovery before the competent courts.

8.3 To this end, the Partner Country shall provide to the Commission all the documentation and information necessary. The Partner Country hereby empowers the Commission to carry out the recovery in particular by calling on a guarantee of a contractor or grant beneficiary of which the Partner Country is the contracting authority or by offsetting the funds to be recovered against any amounts owed to the contractor or grant beneficiary by the Partner Country as contracting authority and financed by the EU under this or another Financing Agreement or by forced recovery before the competent courts.

8.4 The Commission shall inform the Partner Country that the recovery proceedings have been initiated (including where necessary before a national court).

8.5 Where the Partner Country is a grant beneficiary, subdelegatee or implementing partner of an entity with which the Commission concluded a delegation agreement, the Commission may recover funds from the Partner Country which are due to the entity but which the entity was not able to recover itself.

Article 9 - Financial claims under contracts and agreements

The Partner Country undertakes to confer with the Commission before taking any decision concerning a request for compensation made by a contractor or grant beneficiary and considered by the Partner Country to be justified in whole or in part. The financial consequences may be borne by the EU only where the Commission has given its prior authorisation. Such prior authorisation is also required for any use of funds committed under the present Financing Agreement to cover costs arising from disputes relating to contracts or agreements.

Article 10 - Cost overruns and ways of financing them

10.1 Individual overruns of the budget headings of the activities implemented by the Partner Country shall be dealt with by reallocating funds within the overall budget, in accordance with Article 25 of these General Conditions.

10.2 Wherever there is a risk of overrunning the amount foreseen for the activity implemented by the Partner Country, the Partner Country shall immediately inform the Commission and seek its prior authorisation for the corrective activities planned to cover the overrun, proposing either to scale down the activities or to draw on its own or other non-EU resources.

10.3 If the activities cannot be scaled down, or if the overrun cannot be covered either by the Partner Country's own resources or other resources, the Commission may, at the Partner Country's duly substantiated request, decide to grant additional EU financing. Should the Commission take such a decision, the excess costs shall be financed, without prejudice to the relevant EU rules and procedures, by the release of an additional financial contribution to be set by the Commission. This Financing Agreement shall be amended accordingly.

Part Two: Provisions Applicable to Budget Support

Article 11 - Policy dialogue

The Partner Country and the EU commit to engage in a regular constructive dialogue at the appropriate level on the implementation of this Financing Agreement.

Where the Partner Country is an ACP State and this action is financed under the EDF pursuant to Article 1.1 of the Special Conditions, this dialogue may form a part of the broader political dialogue provided for in Article 8 of the ACP-EC Partnership Agreement.

Article 12 - Verification of conditions and disbursement

12.1. The Commission shall verify the conditions for the payment of the tranches of the budget support component, as identified in Annex I (Technical and Administrative Provisions).

Where the Commission concludes that the conditions for payment are not fulfilled, it shall inform the Partner Country thereof without undue delay.

12.2. Disbursement requests submitted by the Partner Country shall be eligible for EU financing provided that they are in accordance with the provisions set out in Annex I (Technical and Administrative Provisions) and that they are submitted during the operational implementation phase.

12.3. The Partner Country shall apply its national foreign exchange regulations in a non-discriminatory manner to all disbursements of the budget support component.

12.4 If no payment to the Partner Country is made within two years of the entry into force of this Financing Agreement, its budget support component shall be automatically terminated and its funding shall be decommitted. For actions financed under the EDF, an extension of that deadline may be stipulated in Article 6 of the Special Conditions.

Article 13 - Transparency of budget support

The Partner Country hereby agrees to the publication by the Commission, of this Financing Agreement and any amendment thereof, including by electronic means, and of such basic information on the budget support which the Commission deems appropriate. Such publication shall not contain any data in violation of the EU laws applicable to the protection of personal data.

Article 14 - Recovery of budget support

All or part of the budget support disbursements may be recovered by the Commission, with due respect to the principle of proportionality, if the Commission establishes that payment has been vitiated by a serious irregularity attributable to the Partner Country, in particular if the Partner Country provided unreliable or incorrect information, or if corruption or fraud was involved.

Part Three: Provisions Applicable to this Action as a Whole, Irrespective of the Management Mode

Article 15 - Execution period and contracting deadline

15.1 The execution period of this Financing Agreement shall comprise two phases:

- an operational implementation phase, in which the operational activities of the action are carried out. This phase shall start on the entry into force of this Financing Agreement or on the date stipulated in the Special Conditions and end with the opening of the closure phase.
- a closure phase, during which final audit and evaluation are carried out and contracts and the programme estimate for the implementation of this Financing Agreement are technically and financially closed. The duration of this phase is stipulated in Article 2.3 of the Special Conditions. It starts after the end of the operational implementation phase.

These periods shall be reflected in the agreements to be concluded by the Partner Country and by the Commission in the implementation of this Financing Agreement, in particular in delegation agreements and procurement and grant contracts.

15.2 Costs related to the operational activities shall be eligible for EU financing only if they have been incurred during the operational implementation phase; the costs incurred before the entry into force of this Financing Agreement shall not be eligible for EU financing unless provided otherwise in Article 6 of the Special Conditions. Costs related to final audits and evaluation, to closure activities and operating costs referred to in Article 5.1 shall be eligible until the end of the closure phase.

15.3 Any balance remaining from the EU contribution shall be automatically decommitted no later than six months after the end of the execution period.

15.4 In exceptional and duly substantiated cases, a request may be made for the extension of the operational implementation phase or the closure phase, as well as correlatively of the execution period. If agreed upon, the Financing Agreement shall be amended accordingly.

15.5 Article 2 of these General Conditions shall apply to procurement contracts and grant contracts awarded by the Commission as contracting authority (direct management) with the exception of the last subparagraph of Article 2.1.

Delegation Agreements concluded by the Commission are subject to a different contracting deadline set out by the EU Financial Regulation. If after expiry of that deadline, the related funds are to be de-committed, the Commission will duly inform the Partner Country thereof.

Article 16 - Verifications and checks bv the Commission, the European Anti-Fraud Office (OLAF) and the European Court of Auditors

16.1 The Partner Country shall assist and support the verifications and checks carried out by the Commission, OLAF and the European Court of Auditors at their request.

The Partner Country agrees to the Commission, OLAF and the European Court of Auditors conducting documentary and on-the-spot controls on the use made of EU financing under the activities under this Financing Agreement and carrying out a full audit, if necessary, on the basis of supporting documents of accounts and accounting documents and any other documents relating to the financing of the activities, throughout the duration of this Financing Agreement and for five years from the end of the execution period.

16.2 The Partner Country also agrees that OLAF may carry out on-the-spot checks and verifications in accordance with the procedures laid down by EU law for the protection of the EU's financial interests against fraud and other irregularities.

To that end, the Partner Country shall grant officials of the Commission, OLAF and the European Court of Auditors and their authorised agents access to sites and premises at which operations financed under this Financing Agreement are carried out, including their computer systems, and to any documents and computerised data concerning the technical and financial management of those operations, and to take every appropriate measure to facilitate their work. Access by authorised agents of the Commission, OLAF and the European Court of Auditors shall be granted on conditions of strict confidentiality with regard to third parties, without prejudice to public law obligations to which they are subject. Documents must be accessible and filed in a manner permitting easy inspection, the Partner Country being bound to inform the Commission, OLAF or the European Court of Auditors of the exact location at which they are kept.

16.3 The checks and audits described above shall also apply to contractors, grant beneficiaries and subcontractors who have received EU financing.

16.4 The Partner Country shall be notified of on the spot missions by agents appointed by the Commission, OLAF or the European Court of Auditors.

Article 17 - Tasks of the Partner Country in fighting irregularities, fraud and corruption

17.1 The Partner Country shall immediately inform the Commission of any element brought to its attention which arouses suspicions of irregularities, fraud or corruption and of any measure taken or planned to deal with them.

17.2 The Partner Country shall ensure and check regularly that the actions financed from the budget are effectively carried out and implemented correctly. It shall take appropriate measures to prevent, detect and correct irregularities and fraud and where necessary, bring prosecutions and recover funds unduly paid.

"Irregularity" shall mean any infringement of this Financing Agreement, implementing contracts and programme estimate or of EU law resulting from an act or omission by anyone who has, or would have, the effect of prejudicing the funds of the EU, either by reducing or losing revenue owed to the EU, or by an unjustified item of expenditure.

"Fraud" shall mean any intentional act or omission concerning:

- the use or presentation of false, incorrect or incomplete, statements or documents which has as its effect the misappropriation or wrongful retention of funds from the general budget of the EU or the EDF;
- non-disclosure of information in violation of a specific obligation, with the same effect;
- the misapplication of such funds for purposes other than those for which they are originally granted.

17.3 The Partner Country undertakes to take every appropriate measure to prevent, detect and punish any practices of active or passive corruption during the implementation of the Financing Agreement.

"Passive corruption" shall mean the deliberate action of an official, who, directly or through an intermediary, requests or receives advantages of any kind whatsoever, for himself or for a third party, or accepts a promise of such an advantage, to act or refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties, which has, or would have, the effect of harming the EU's financial interests.

"Active corruption" shall mean the deliberate action of whosoever promises or gives, directly or through an intermediary, an advantage of any kind whatsoever to an official, for himself or for a third party, to act or refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties, which has, or would have, the effect of harming the EU's financial interests.

17.4 If the Partner Country does not take appropriate measures to prevent fraud, irregularities and corruption, the Commission may adopt precautionary measures including the suspension of this Financing Agreement.

Article 18 - Suspension of payments

18.1 Without prejudice to the suspension or termination of this Financing Agreement according to Articles 26 and 27, respectively, the Commission may suspend payments partially or fully, if:

a) the Commission has established or has serious concerns that, on the basis of information it received, and needs to verify, the Partner Country has committed substantial errors, irregularities or fraud in the procurement and grant award procedure or in the implementation of the action, or the Partner Country has failed to comply with its obligations under this Financing Agreement, including obligations regarding the implementation of the Communication and Visibility plan;

b) the Commission has established or has serious concerns that, on the basis of information it received, and needs to verify, the Partner Country has committed systemic or recurrent errors, irregularities, fraud or breach of obligations under this or other Financing Agreements, provided that those errors, irregularities, fraud or breach of obligations have a material impact on the implementation on this Financing Agreement or call into question the reliability of the Partner Country's internal control system or the legality and regularity of the underlying expenditure;

c) the Commission suspects that the Partner Country committed substantial errors, irregularities, fraud or breach of obligations in the procurement and grant award procedure or in the implementation of the action and needs to verify whether they have occurred.

d) it is necessary to prevent significant damage to the financial interests of the EU.

18.2 The Commission shall immediately inform the Partner Country about the suspension of payments and of the reasons for this suspension.

18.3 The suspension of payments shall have the effect of suspending payment time-limits for any payment request pending.

18.4 In order to resume payments the Partner Country shall endeavour to remedy the situation leading to the suspension as soon as possible and shall inform the Commission of any progress made in this respect. The Commission shall, as soon as it considers that the conditions for resuming payments have been met, inform the Partner Country thereof.

Article 19 - Allocation of funds recovered by the Commission to the action

Where the action is financed under the EDF, amounts unduly paid and recovered by the Commission, amounts from financial guarantees lodged on the basis of procurement and grant award procedures, amounts from financial penalties imposed, as well as damages awarded to the Commission shall be allocated to this action.

Article 20 - Right of establishment and residence

20.1 Where justified by the nature of the procurement contract or grant contract, the Partner Country shall entitle natural and legal persons participating in invitations to tender for works, supply or service contracts or calls for proposals and entities expected to be entrusted with implementation tasks identified in Annex I with a provisional right of establishment and residence in the Partner Country's territory(ies). This right shall remain valid for one month after the contract is awarded.

20.2 The Partner Country shall also entitle procurement contractors and grant beneficiaries, entities entrusted with implementation tasks identified in Annex I (Technical and Administrative Provisions), natural persons whose services are required for the performance of this action and members of their families with similar rights during the implementation of the action.

Article 21 - Tax and customs provisions and foreign exchange arrangements

21.1 The Partner Country shall apply to procurement contracts and grants contracts financed by the EU the most favoured tax and customs arrangements applied to States or international development organisations with which it has relations.

Where the Partner Country is an ACP State, account shall not be taken of arrangements applied by it to the other ACP States or to other developing countries for the purpose of determining the most-favoured-State treatment.

21.2 Where a Framework Agreement is applicable, which includes more detailed provisions on this subject, these provisions shall apply as well.

Article 22 - Confidentiality

22.1 The Partner Country agrees that its documents and data held by an entity with which the Partner Country is in a contractual relationship regarding them may be forwarded to the Commission by that entity for the sole purpose of implementing this or another Financing Agreement. The Commission shall respect all confidentiality arrangements agreed between the Partner Country and that entity.

22.2 Without prejudice to Article 16 of these General Conditions, the Partner Country and the Commission shall preserve the confidentiality of any document, information or other material directly related to the implementation of this Financing Agreement that is classified as confidential.

22.3 The Parties shall obtain each other's prior written consent before publicly disclosing such information.

22.4 The Parties shall remain bound by the confidentiality until five years after the end of the execution period.

Article 23 - Use of studies

The contract related to any study financed under this Financing Agreement shall include the right for the Partner Country and for the Commission to use the study, to publish it and to disclose it to third parties.

Article 24 - Consultation between the Partner Country and the Commission

24.1 The Partner Country and the Commission shall consult each other before taking any dispute

relating to the implementation or interpretation of this Financing Agreement further pursuant to Article 29 of these General Conditions.

24.2 Where the Commission becomes aware of problems in carrying out procedures relating to management of this Financing Agreement, it shall establish all necessary contacts with the Partner Country to remedy the situation and take any steps that are necessary.

24.3 The consultation may lead to the amendment, suspension or termination of this Financing Agreement.

24.4 The Commission shall regularly inform the Partner Country of the implementation of activities described in Annex I which do not fall under Parts One and Two of these General Conditions.

Article 25 - Amendment of this Financing Agreement

25.1 Any amendment of this Financing Agreement shall be made in writing, including an exchange of letters.

25.2 If the request for an amendment comes from the Partner Country, the latter shall submit that request to the Commission at least three months before the amendment is intended to enter into force, except in cases which are duly substantiated by the Partner Country and accepted by the Commission. In the exceptional cases of an adjustment of the objectives of the action and/or an increase in the EU contribution, such request shall be submitted at least six months before the amendment is intended to enter into force.

25.3 If the adjustment both does not significantly affect the objectives of the activity implemented pursuant to Part One of these General Conditions, and if it concerns matters of detail which do not affect the technical solution adopted, and if it does not include the reallocation of funds, or if it concerns reallocations of funds for an amount equivalent to the amount of the contingency reserve, the Partner Country shall inform the Commission of the adjustment and its justification in writing as soon as possible and may apply that adjustment.

25.4 The use of the contingency reserve provided for an action shall be subject to the Commission's prior written approval.

25.5 Where the Commission considers that the Partner Country ceases to perform satisfactorily the tasks entrusted pursuant to Article 1.1 of these General Conditions and without prejudice to Articles 26 and 27 of these General Conditions, the Commission may decide to retake the tasks entrusted from the Partner Country in order to continue the implementation of the activities on behalf of the Partner Country after informing the latter in writing.

Article 26 - Suspension of this Financing Agreement

26.1 The Financing Agreement may be suspended in the following cases:

- The Commission may suspend the implementation of this Financing Agreement if the Partner Country breaches an obligation under this Financing Agreement.
- The Commission may suspend the implementation of this Financing Agreement if the Partner Country breaches any obligation set under the procedures and standard documents referred to in Articles 1, 4, 5 and 6 of these General Conditions.
- The Commission may suspend this Financing Agreement if the Partner Country breaches an obligation relating to respect for human rights, democratic principles and the rule of law and in serious cases of corruption.
- This Financing Agreement may be suspended in cases of force majeure, as defined below. "Force majeure" shall mean any unforeseeable and exceptional situation or event beyond the parties' control which prevents either of them from fulfilling any of their obligations, not attributable to error or negligence on their part (or the part of their contractors, agents or employees) and proves insurmountable in spite of all due diligence. Defects in equipment or material or delays in making them available, labour disputes, strikes or financial difficulties cannot be invoked as force majeure. A party shall not be held in breach of its obligations if it is prevented from fulfilling them by a case of force majeure of which the other party is duly informed. A party faced with force majeure shall inform the other party without delay, stating the nature, probable duration and foreseeable effects of the problem, and take any measure to minimise possible damage.
- Neither of the Parties shall be held liable for breach of its obligations under this Financing Agreement if it is prevented from fulfilling them by force majeure, provided it takes measures to minimise any possible damage.

26.2 The Commission may suspend this Financing Agreement without prior notice.

26.3 The Commission may take any appropriate precautionary measure before suspension takes place.

26.4 When the suspension is notified, the consequences for the on-going procurement and grant contracts, delegation agreements and programme estimate shall be indicated.

26.5 A suspension of this Financing Agreement is without prejudice to the suspension of payments and termination of this Financing Agreement by the Commission in accordance with Article 18 and 27 of the General Conditions.

26.6 The parties shall resume the implementation of the Financing Agreement once the conditions allow with the prior written approval of the Commission. This is without prejudice to any amendments of this Financing Agreement which may be necessary to adapt the action to the new implementing conditions, including, if possible, the extension of the implementation period, or the termination of this Financing Agreement in accordance with Article 27.

Article 27 - Termination of this Financing Agreement

27.1. If the issues which led to the suspension of this Financing Agreement have not been resolved within a maximum period of 180 days, either party may terminate this Financing Agreement at 30 days' notice.

27.2. This Financing Agreement shall be automatically terminated, if no implementing contract has been signed within the deadlines of Article 2.

27.3 When the termination is notified, the consequences for the on-going procurement contracts, grant contracts and programme estimate shall be indicated.

Article 28 - Dispute settlement arrangements

28.1 Any dispute concerning this Financing Agreement which cannot be settled within a six-month period by the consultations between the parties provided for in Article 24 of these General Conditions may be settled by arbitration at one of the parties' request.

Where the Partner Country is an ACP State or an ACP regional body or organisation and this action is financed under the EDF, the dispute shall be submitted, prior to arbitration and after the consultations provided for in Article 24 of these General Conditions, to the ACP-EC Council of Ministers, or, between its meetings, to the ACP-EC Committee of Ambassadors, pursuant to Article 98 of the ACP-EC Partnership Agreement. If the Council or Committee does not succeed in settling the dispute, either party may request settlement of the dispute by arbitration in accordance with Articles 28.2, 28.3 and 28.4.

28.2 Each party shall designate an arbitrator within 30 days of the request for arbitration. Failing that, either party may ask the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration (The Hague) to designate a second arbitrator. The two arbitrators shall in their turn designate a third arbitrator within 30 days. Failing that, either party may ask the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration to designate the third arbitrator.

28.3 Unless the arbitrators decide otherwise, the procedure laid down in the Permanent Court of Arbitration Optional Rules for Arbitration Involving International Organisations and States shall apply. The arbitrators' decisions shall be taken by a majority within a period of three months.

28.4 Each party shall be bound to take the measures necessary for the application of the arbitrators' decision.

ACORDUL DE FINANȚARE

CONDIȚII SPECIALE

Comisia Europeană, denumită în continuare „**Comisia**", acționând în numele Uniunii Europene, denumită în continuare „**UE**",

pe de o parte, și

Guvernul Republicii Moldova, denumită în continuare „**Țara Parteneră**",

pe de altă parte,

convin după cum urmează:

Articolul 1 — Tipul acțiunii

1.1. UE este de acord să finanțeze și Țara Parteneră este de acord să accepte finanțarea următoarelor acțiuni:

Facilitatea pentru cooperare tehnică
Numărul deciziei CRIS: ENI/2015/038-136

Această acțiune este finanțată din bugetul UE din cadrul următorului act de bază: Instrumentul European de Vecinătate.

1.2. Costul total estimat al acțiunii este de 5 000 000 EUR și valoarea maximă a contribuției UE la această acțiune este stabilită la 5 000 000 EUR.

1.3. Țara parteneră nu cofinanțează acțiunea.

Articolul 2 — Termenul de executare

2.1. Perioada de execuție a prezentului Acord de Finanțare, asa cum este stipulat in articolul 15 din Anexa II (Condiții Generale) începe de la data intrării în vigoare a prezentului Acord de Finanțare și se încheie la 72 luni după această dată.

2.2. Durata etapei de implementare operațională este fixată la 48 luni.

2.3. Durata etapei de încheiere este fixată la 24 luni.

Articolul 3 — Destinatarii

Toate comunicările privind implementarea acestui Acord de Finanțare se formulează în scris, și se referă explicit la prezenta acțiune, asa cum este specificat in Articolul 1.1 din prezentele Condiții Speciale și se transmit la următoarele adrese:

a) pentru Comisie

Dl Pirkka TAPIOLA
Șeful Delegației UE în Republica Moldova
12, Kogălniceanu Street
MD-2001 Chișinău
Republica Moldova
DELEGATION-MOLDOVA@eeas.europa.eu

b) pentru Țara Parteneră

Dl Pavel Filip
Prim-ministrul Republicii Moldova
1, piața Marii Adunari Nationale
MD-2001 Chișinău
Republica Moldova

Articolul 4 — punctul de contact OLAF

Punctul de contact al Țării Partenere care are competențele corespunzatoare de a coopera în mod direct cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) cu scopul de a facilita activitățile operaționale ale OLAF este:

Dl Veaceslav UNTILA
Președinte
Curtea de Conturi a Republicii Moldova
Adresă: Bd. Ștefan cel Mare 69, Chișinău, Moldova 2001
Tel: + 373 22 233-776

Articolul 5 — Anexe

5.1. Prezentul Acord de Finanțare se compune din:

(a) aceste Condiții Speciale;

(b) Anexa I: Dispozițiile Tehnice și Administrative, precizând obiectivele, rezultatele preconizate, activitățile, descrierea sarcinilor de execuție bugetară, încredințate și bugetului prezentei Acțiuni;

(c) Anexa II: Condiții Generale;

(d) Anexa III: Model de Raportare — nu se aplică și nu este inclus la prezentul Acord de Finanțare;

(e) Anexa IV: Model de Declarație de Management — nu se aplică și nu este inclus la prezentul Acord de Finanțare.

5.2. În cazul unui conflict între, pe de o parte, dispozițiile din Anexe, iar, pe de altă parte, dispozițiile prezentelor Condiții Speciale, acestea din urmă prevalează. În cazul unui conflict între, pe de o parte, dispozițiile Anexei I (Dispoziții Tehnice și Administrative) și, pe de altă parte, dispozițiile din Anexa II (Condiții Generale), acestea din urmă prevalează.

Articolul 6 — Intrarea în vigoare

Prezentul Acord de Finanțare intră în vigoare la data ultimei semnări, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2016.

Întocmit în două exemplare originale, o copie fiind transmisă Comisiei și una Țării Partenere.

Pentru Țara Partener:	Pentru Comisie:
Excelența sa dl Pavel Filip	Dl Lawrence Meredith
Prim-ministrul Republicii Moldova	Director Vecinătatea Estică Direcția Generală pentru Vecinătate și Negocieri pentru Extindere
Semnătura:	Semnătura:
Data:	Data:

ANEXA I: DISPOZIȚII TEHNICE ȘI ADMINISTRATIVE

1. Titlu/act de bază/Număr CRIS	Facilitatea pentru cooperare tehnică Număr CRIS: ENI/2015/038-136 finanțat în cadrul Instrumentului European de Vecinătate			
2. Zona care beneficiază de acțiune/amplasarea	Republica Moldova Acțiunea se realizează in următoarea zonă: întreg teritoriu al Republicii Moldova			
3. Documentul de programare	Cadrul Unic de Sprijin (SSF) pentru sprijinul UE pentru Republica Moldova (2014-2017)			
4. Sector de concentrare/aria tematică	Sprijin complementar pentru dezvoltarea capacităților și consolidarea instituțională			
5. Sumele în cauză	Costul total estimat: 5 milioane EUR Valoarea totală a contribuției de la bugetul UE în valoare de 5 de milioane EUR			
6. Modalitate (ți) de ajutor modalitate (ți) de implementare	Proiect Gestiune directă — granturi (twinning cerere de propuneri) și procurarea serviciilor			
7. Codul (urile) DAC	15110 Politici publice și management administrativ			
8. Marcajele (din fromularele CRIS DAC)	**Obiectiv de politică generale**	**Care nu este vizat**	**Obiectiv important**	**Obiectiv principal**
	Cresterea participării /buna guvernanță	☐	☐	X
	Ajutor pentru mediu	☐	X	☐
	Egalitatea de șanse (inclusiv al femeilor în procesul de dezvoltare)	☐	X	☐
	Dezvoltarea comerțului	☐	X	☐
	Sanatatea reproductivă, maternă, noi-născuților și a copiilor	X	☐	☐
	Markerii Convenției RIO	**Care nu este vizat**	**Obiectiv important**	**Obiectiv principal**
	Diversitatea biologică	X	☐	☐
	Combaterea deșertificării	X	☐	☐
	Atenuarea schimbărilor climatice	☐	X	☐
	Adaptarea la schimbările climatice	☐	X	☐

REZUMAT

Acțiunea propusă pentru „Facilitarea Cooperării Tehnice" are scopul de a oferi sprijin financiar pentru dezvoltarea capacităților și a activităților de consolidare instituțională, legate de implementarea a Acordului de Asociere (AA) UE-Republica Moldova, semnat la 27 iunie 2014 și care a intrat în vigoare cu titlu provizoriu la 1 septembrie 2014.

AA subliniază necesitatea unor reforme cheie prioritare în consolidarea democrației, Statului de drept, drepturile omului și libertățile fundamentale, bunei guvernări, economiei de piață funcțională și dezvoltării durabile. Asistența UE este sincronizată cu prioritățile și obiectivele stabilite în AA și este încadrată în Cadrul Unic de Sprijin (SSF) pentru perioada 2014-2017, care concentrează sprijinul UE în domeniul reformei administrației publice, agricultură și dezvoltare rurală, poliție și gestionarea frontierelor. O dispoziție complementară a SSF-ului este dedicată dezvoltării capacităților și a activităților de consolidare instituțională pentru implementarea angajamentelor prioritare derivate din acordurile UE.

AA generează angajamente într-o gamă largă de domenii, luînd în considerare capacitățile actuale ale Guvernului Republicii Moldova pentru îndeplinirea acestor obligații, masuri importnate sunt necesare pentru a avansa agenda de reforme în cinci domenii principale: Mediul, Justiția, Energia, Transportul și Educație.

1 DESCRIEREA ACȚIUNII

1.1 Obiective/rezultate

Obiectivul general al acestei acțiuni este de a spori capacitățile Guvernului Republicii Moldova și a instituțiilor naționale cheie pentru punerea în aplicare a Agendei de Asociere UE-Republica Moldova în cinci domenii prioritare: mediul, justiția, energia, transportul și educația.

Obiectivele specifice (OS) ale acestei componente sunt următoarele:

1. De a contribui la integrarea mediului și schimbărilor climatice în procesul de elaborare a politicilor, precum și asigurarea punerii în aplicare a celor mai bune practici ale UE.
2. De a sprijini îmbunătățirea eficienței generale în ceea ce privește prevenirea și combaterea corupției în sectorul justiției și de a spori eficiența sistemului judiciar, precum și alte agenții din cadrul justiției.
3. De a promova îndeplinirea angajamentelor Republicii Moldova în conformitate cu Tratatul Comunității Energetice, precum și de a contribui la consolidarea securității energetice, eficienții energetice și dezvoltarea energiilor din surse regenerabile.
4. De a contribui la reformarea sectorului transporturilor în conformitate cu capitolul „Transporturi" din Acordul de Asociere UE-Moldova.
5. De a contribui la modernizarea sistemului educational din Republica Moldova în conformitate cu cele mai bune practici ale UE si al procesului de la Bologna și principiile educației de calitate

1.2 Principalele activități

Principalele activități care urmează a fi realizate cuprind:

În cadrul OS 1

- Consolidarea capacităților și armonizarea legislativă în sectorul de mediu și al schimbărilor climatice.
- Creșterea gradului de conștientizare pentru o abordare integrată a problemelor legate de schimbările climatice în procesul de elaborare a politicilor.

În cadrul OS 2

- Sprijin pentru implementarea unui mecanism disciplinar eficient pentru profesiile din sistemului judiciar.
- Sprijin pentru implementarea pachetului de legi anticorupție, inclusiv testarea integrității, îmbogățirii ilicite și extinderea sferei confiscăriilor.

- Consolidarea capacităților actorilor din sectorul justiției, cu un accent special pe Institutul Național de Justiției în scopul de a asigura formarea profesională inițială și continuă a judecătorilor.

În cadrul OS 3

- Consolidarea capacității și asistență tehnică pentru sprijinirea Republicii Moldova în îndeplinirea angajamentelor sale conform Tratatului Comunității Energetice.
- Asistență tehnică și consolidarea capacităților pentru promovarea eficienței energetice și dezvoltarea energiei din surse regenerabile.
- Asistența tehnică pentru sprijinirea interconexiunilor cu piața energetică UE.

În cadrul OS 4

- Asistență tehnică și consolidarea capacităților pentru a sprijini armoninzarea legislativă și dezvoltarea de politici pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în sectorul transporturilor.

În cadrul OS 5

- Consolidarea capacităților și asistența tehnică pentru a sprijini agenda de reforme în sectorului educației.

1.3 Logica de intervenție

Această acțiune vizează crearea condițiilor necesare pentru implementarea eficientă a Acordul de asociere UE-Moldova, în special, prin consiliere politică și asistență în armonizarea legislativă și în procesul de elaborare a politicilor în domeniile prioritare de mediu, prevenirea și combaterea corupției în sectorul justiției, energiei, transportului și educației. Acțiunea va include, de asemenea o dispoziție a măsurilor de consolidare a capacităților autorităților naționale relevante.

2 IMPLEMENTAREA

2.1 Modalități de implementare

2.1.1 Granturi: aproximativ 2 de cereri de propuneri în cadrul programului de Twinning (gestionare directă)

(a) Obiectivele grantului, domeniile de intervenție, prioritățile anului și rezultatele preconizate
Cererile de propuneri pentru proiectele de Twinning vor fi modalitatea folosită pentru implementarea unor acțiuni cuprinse în obiectivele specifice ale acestei acțiuni.

Principalele rezultate preconizate sunt:

- Progresele înregistrate cu privire la angajamentele Acordului de Asociere UE-Moldova și a procesului de reformă general se realizează prin consolidarea cooperării UE-Moldova.
- Capacitatea autorităților publice din Moldova în procesul de elaborare a politicilor în conformitate cu agenda națională de reformă și prioritățile procesului de armonizare cu UE îmbunătățită
- Autorități publice selectate au capacitatea de a implementa angajamentele asumate în cadrul acordurilor UE-Moldova.

(b) Condiții de eligibilitate
În conformitate cu articolul 4 alin.(10) lit.(b) din Regulamentul (UE) Nr. 236/2014, participarea în cadrul cererilor de propuneri Twinning este limitată administrațiilor publice a Statelor Membre ale UE, fiind subînțeles ca autorități centrale sau regionale ale unui Stat Membru, organe și structuri administrative la fel și entități de drept privat învestite cu o misiune de serviciu public, care sub controlul lor, acționează în numele și sub răspunderea Statului Membru respectiv.

(c) Criteriile principale de selecție și de atribuire
Criteriu esențial de selecție reprezintă capacitatea operațională a solicitantului.

Criteriile esențiale de atribuire sunt expertiza tehnică a solicitantului precum și relevanța, metodologia și viabilitatea acțiunii propuse.

(d) Rata maximă de cofinanțare
Rata de cofinanțare pentru granturi este de 100 % pentru contractele Twinning[1].

(e) Calendarul indicativ pentru lansarea apelurilor de propuneri
Primul apel de propuneri în cadrul acestui Program se estimează sa fie lansat în al doilea trimestru al anului 2016. Se preconizează ca celelalte apeluri de propuneri să fie lansate la sfârșitul anului 2017.

(f) Utilizarea sumelor forfetare/ratelor fixe/costurilor unitare
Contractele de Twinning, includ un sistem de costuri unitare și finanțări la rate forfetare, definite în manualul pentru proiectele de Twinning, pentru rambursarea expertizei sectorului public furnizate de către administrațiile selectate a Statelor Membre. Utilizarea acestui sistem de costuri unitare și a finanțării la rate forfetare, care depășește suma de 60 000 EUR per beneficiar al unui Contract de Twinning, este supus adoptării unei decizii orizontale separate a Comisiei.

2.1.2 Achiziții publice (gestiune directă)

Subiect	Tipul (lucrări, bunuri, servicii)	Număr indicativ de contracte	Trimestru indicativ pentru lansarea procedurii
Consolidarea capacității și asistența tehnică pentru oricare dintre sectoarele vizate: mediul, justiția, energia, educația și transportul	Servicii	3	Al doilea și al treilea trimestru al anului 2016
Evaluare/audit	Servicii	2	Al doilea trimestru 2019

2.2 Domeniul de aplicare al eligibilității geografice pentru achizițiilor publice și granturi

Eligibilitatea geografică în ceea ce privește locul de stabilire, pentru participarea la procedurile de achiziții și de acordare a granturilor și, în ceea ce privește originea bunurilor achiziționate, astfel după cum este stabilit în actul de bază și prevăzut în documentele contractuale relevante se supun următoarelor dispoziții.

Ordonatorul de credite competent al Comisiei poate extinde eligibilitatea geografică în conformitate cu articolul 9 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 236/2014 pe baza de urgență sau indisponibilității produselor și serviciilor pe piețele țărilor în cauză, sau în alte

[1] Conform Manualului pentru proiectele de Twinning

cazuri justificate în care normele de eligibilitate ar face realizarea acestei actiuni imposibilă sau extrem de dificilă

2.3 Bugetul indicativ

	Contribuția UE (suma în euro)	**Contribuția indicativă a părților terțe (suma în euro)**
2.1.1 Cereri de propuneri de Twinning (gestiune directă)	1 850 000	NU SE APLICĂ
2.1.2. Achiziții publice în ceea ce privește mediul, justiția, energia, transportul și educația (gestiune directă)	3 000 000	NU SE APLICĂ
2.6, 2.7 de evaluare și audit	150 000	NU SE APLICĂ
TOTAL	**5 000 000**	NU SE APLICĂ

2.4 Structura organizațională și responsabilitățile

Cancelaria de Stat este instituția coordonatoare responsabile pentru asistența externă și va contribui la programarea activităților care urmează a fi îndeplinite, precum și la monitorizarea și evaluarea proiectelor care rezultă din această actiune.

Comitetele Directoare a tuturor proiectelor care rezultă din această acțiune vor include reprezentanți ai Cancelariei de Stat, precum și reprezentanții Delegației UE în Republica Moldova și reprezentanți din partea Ministerului Afacerilor Externe și al Integrării Europene ca coordonator național responsabil pentru monitorizarea implementării Acordului de Asociere UE-Moldova.

2.5 Monitorizarea și raportarea cu privire la performanță

Monitorizarea zilnică tehnică și financiară a implementării acestei acțiuni va fi un proces continuu și o parte din responsabilitățile partenerilor responsabili de implementare. În acest scop, partenerul de implementare stabilește un sistem intern permanent de monitorizare tehnică și financiară pentru acțiune și elaborează rapoarte de progres periodice (cel puțin anual) și rapoartele finale. Fiecare raport oferă o prezentare exactă a punerii în aplicare a acțiunii, dificultățile întâmpinate, de modificările introduse, precum și gradul de realizare a rezultatelor (realizările și efectele directe), măsurate prin indicatorii corespunzători, utilizând ca referință matrice de cadru logic (Logframe) (pentru proiecte). Raportul trebuie să fie dispuse în așa fel încât să permită monitorizarea mijloacelor preconizate și utilizate și detaliile bugetului pentru acțiune. Raportul final, narative și financiare va acoperi întreaga perioadă de implementare a acțiunii.

Comisia poate efectua vizite de monitorizare suplimentare a proiectului, atât prin intermediul personalului propriu și prin consultanți independenți recrutați direct de către Comisie pentru monitorizarea independentă (sau recrutați de către agentul responsabil contractat de Comisie pentru implementarea unor astfel de evaluări).

2.6 Evaluare

Având în vedere importanța acțiunii, o evaluare finală va fi efectuată pentru această acțiune sau componentele sale prin intermediul unor consultanți independenți contractați de către Comisie.

Evaluarea va fi efectuată în scopuri de responsabilitate și de învățare la diferite niveluri (inclusiv pentru revizuiri de politică), ținând cont de necesitatea de a evalua sustenabilitatea pe termen lung a reformelor preconizate.

Comisia informează partenerul de implementare cu cel puțin două luni înainte de datele prevăzute pentru misiunile de evaluare. Partenerul de implementare colaborează în mod eficient și efectiv cu experții responsabili de evaluare și, printre altele, oferă acestora toate informațiile și toate documentele necesare, precum și acces la sediul și activitățile proiectului.

Rapoartele de evaluare sunt partajate cu țara parteneră și cu alte părți interesate. Partenerul de implementare și Comisia analizează concluziile și recomandările evaluărilor și, după caz, de comun acord cu țara parteneră, hotărăsc cu privire la acțiunile care trebuie întreprinse și eventualele ajustări necesare, inclusiv, dacă care este indicat, reorientarea proiectului.

Cu titlu indicativ, un contract de evaluare a serviciilor va fi încheiat în temeiul contractului-cadru, indicativ în cel de-al doilea trimestru al anului 2019.

2.7 Audit

Fără prejudiciu la obligațiile aplicabile contractelor încheiate pentru implementarea acestei actiuni, Comisia poate, în baza unei evaluări a riscurilor, efectuarea unor audituri independente sau a misiunilor de verificare a cheltuielilor pentru unul sau mai multe contracte sau acorduri.

Cu titlu indicativ, un contract pentru servicii de audit este atribuit în temeiul unui contract-cadru, indicativ în al doilea trimestru al anului 2019.

2.8 Comunicare și vizibilitate

Comunicarea și vizibilitatea UE este o obligație legală pentru toate acțiunile externe finanțate de UE.

Această acțiune cuprinde măsuri privind comunicarea și vizibilitatea pentru fiecare acțiune individuală, care se bazează pe o Comunicare și un Plan de Vizibilitate specific, care să fie elaborate la începutul implementării și susținute din bugetul fiecărei acțiuni.

În ceea ce privește obligațiile legale privind comunicarea și vizibilitatea, măsurile sunt implementate de către Comisie, de țara parteneră, contractanți, beneficiarii granturilor și/sau entitățile cărora le-a fost încredințată execuția. Obligațiile contractuale corespunzătoare sunt incluse în acordul de finanțare, contracte de achiziții și granturi și acordurile de delegare.

Manualul privind Comunicarea și Vizibilitatea pentru Acțiunea Externe a Uniunii Europene se folosește pentru a stabili Planul de Comunicare și de Vizibilitate a Acțiunii și a obligațiilor contractuale corespunzătoare

APENDICE — MATRICEA INDICATIVĂ A CADRULUI LOGIC (LOGFRAME)

Activitățile, realizările preconizate, precum și toți indicatorii, obiectivele și valorile de referință incluse în matricea cadrului logic (Logframe) sunt idicative și pot fi actualizate în cursul implementarii acțiunii fără o modificare la deciziei de finanțare. Matricea indicativă a cadrului logic (Logframe) va evolua pe durata acțiunii: Noi linii vor fi adăugate pentru includerea activități, precum și noi coloane pentru obiective intermediare (etape), atunci când acest lucru este relevant pentru raportare cu privire la rezultatele obținute, măsurate prin indicatori.

	Logica de intervenție	Indicatori	Valorile de referință (inclusiv anul de referință)	Obiective (inclusiv anul de referință)	Surse și mijloace de verificare	Ipoteze
Obiectivul general: Impact	Capacitățile Guvernul Republicii Moldova și a instituțiilor naționale cheie sporite pentru implementarea Agendei de Asociere UE — Republica Moldova în cinci sectoare prioritare	A se completa într-un stadiu ulterior pentru fiecare acțiune finanțată în cadrul facilitării de cooperare tehnică.				A se completa într-un stadiu ulterior pentru fiecare acțiune finanțată în cadrul facilitării de cooperare tehnică.
Obiectivul (e) specific (e): Rezultat (e)	SO 1: De a contribui la integrarea mediului și schimbările climatice în elaborarea politicilor, precum și asigurarea implementării celor mai bune practici ale UE. SO 2: De a sprijini îmbunătățirea eficienței generale în ceea ce privește prevenirea și combaterea corupției în sectorul justiției și de a spori eficiența sistemului judiciar, precum și alte agenții din sectorul justiției. SO3: Consolidarea capacității și asistență tehnică pentru sprijinirea Republicii Moldova în îndeplinirea angajamentelor sale conform Tratatului Comunității Energetice, precum și de a contribui la consolidarea securității energetice, eficiența energetică și dezvoltarea energiilor din surse regenerabile. SO 4: De a contribui la reforma sectorului transporturilor în conformitate cu capitolul „Transporturi" din Acordul de asociere UE-Moldova. SO 5: De a contribui la îmbunătățirea sistemului de învățământ din Republica Moldova în conformitate cu standardele și cele mai bune practici ale UE, ale procesului de la Bologna și principiile educației de calitate.	A se completa într-un stadiu ulterior pentru fiecare acțiune finanțată în cadrul facilitării de cooperare tehnică.				
Realizări	A se completa într-un stadiu ulterior pentru fiecare acțiune finanțată în cadrul facilitării pentru cooperare tehnică.					

Partea întâi: Dispoziții aplicabile activităților pentru care țara parteneră este Autoritatea contractantă

Articolul 1 — Principii generale

1.1 Scopul Părții întâi este de a defini sarcinile încredințate țării partenere în cadrul gestiunii indirecte, astfel cum este descrisă în anexa I (dispoziții tehnice și administrative) și să definească drepturile și obligațiile țării partenere, cât și Comisiei în îndeplinirea acestor sarcini.

Prima parte se aplică sarcinilor legate de contribuția UE separat sau în combinație cu fondurile țării partenere sau ale unei terțe părți în cazul în care aceste fonduri sunt puse în aplicare în comun de cofinanțare, și anume atunci când acestea sunt puse în comun.

Aceste sarcini includ punerea în aplicare de către țara parteneră, în calitate de autoritate contractantă, procedurile de achiziții și de atribuire a granturilor și atribuirea, semnarea și punerea în aplicare a contractelor de achiziții publice și de acordare de grant rezultate.

Desemnarea entităților care aparțin guvernului sau structurii administrative ale țării partenere și identificate în anexa I (dispozițiile tehnice și administrative) pentru a îndeplini anumite sarcini, nu se califică drept sub-delegare. Astfel de entități trebuie să respecte drepturile și obligațiile prevăzute în partea întâi pentru țara parteneră în calitate de autorități contractante, în timp ce, în același timp, țara parteneră rămâne pe deplin responsabilă de îndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul acord de finanțare. Referințele din Acordul de Finanțare pentru țara parteneră cuprinde, de asemenea acele entități.

În calitate de autoritate contractantă, țara parteneră acționează sub delegare parțială, cu excepția cazului în care acționează în cadrul unui program de estimare sau componentă a țării partenere gestionate în cadrul unui fond comun:

- În conformitate cu delegarea parțială, țara parteneră acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții publice și contracte de grant, iar Comisia verifică ex ante procedurile de atribuire și execută toate plățile referitoare la contractanții și beneficiarii granturilor;

- În cadrul componentei Imprest a unui deviz de program, țara parteneră acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții și de acordare a granturilor, care să îi permită, până la pragurile stabilite, procedurile de achiziții și de atribuire a granturilor limitată cu sau fără control ex ante din partea Comisiei și executarea de plăți către contractanții și beneficiarii de granturi, precum și în contextul manopera directă.

- În cadrul unui fond comun administrat din țările partenere, țările partenere acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții publice și contracte de grant, iar Comisia nu supune controlului ex ante tuturor procedurilor de atribuire și țara parteneră execută toate plățile relevante necesare contractanților și beneficiarilor de subvenții

În cazul în care țara parteneră este un stat ACP și acțiunile sunt finanțate de FED în temeiul Articolului 1.1 din Condițiile speciale, atribuțiile sunt cele enumerate la punctele (c) — (k) de la articolul 35 alineatul (1) al șaselea paragraf și de la articolul 35 alineatul (2) din anexa IV la Acordul de parteneriat ACP-CE

În cazul în care țara parteneră nu este altceva decât un TTPM și acțiunile sunt finanțate de FED în temeiul articolul 1.1 din Condițiile speciale, punerea în aplicare a sarcinilor încredințate trebuie să respecte, de asemenea, condițiile prevăzute la articolul 86 alineatul (3) din Decizia 2013/755/UE a Consiliului din 25 noiembrie 2013 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană („Decizia de asociere peste mări").

1.2 Țara parteneră este responsabilă pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul acord de finanțare dacă aceasta desemnează celelalte entități identificate în Anexa I (Dispoziții tehnice și administrative) pentru a efectua anumite sarcini. În special, Comisia își rezervă dreptul de a suspenda plățile și să suspende și/sau să rezilieze prezentul acord de finanțare pe baza actelor, omisiuni și/sau de orice entitate care face obiectul desemnării.

1.3 Țara parteneră instituie și asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient. Țara parteneră trebuie să respecte principiile bunei gestiuni financiare, transparenței și nediscriminării și evitarea conflictelor de interese.

Un conflict de interese survine în cazul în care exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor de orice persoană responsabilă este compromisă din motive care implică familia, viața sentimentală, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes comun cu cel al unui ofertant sau solicitant sau contractantul, sau beneficiarul grantului.

Sistemul de control intern este un proces menit să ofere o asigurare rezonabilă că operațiunile sunt eficace, eficiente și economice, că acestea sunt fiabile, că activele și informațiile sunt protejate, că fraudele și neregulile trebuie prevenite, detectate și corectate și că riscurile legate de legalitatea și regularitatea operațiunilor financiare sunt gestionate în mod adecvat, ținând seama de caracterul multianual al activităților, precum și natura plăților în cauză.

În special, atunci când țara parteneră efectuează plăți în avans o componentă a unui deviz de program sau în cadrul unui fond comun gestionate de țara parteneră, funcțiile de ordonatorul de credite și de contabil sunt separate și incompatibile între ele și țara parteneră trebuie să opereze un sistem de contabilitate care oferă informații exacte, complete, fiabile și furnizate în timp util.

1.4 În afara cazurilor în care țara parteneră aplică propriile sale (inclusiv în cazul unui fond comun, cele convenite de către Fondul comun de donatori) proceduri și documente standard pentru atribuirea unor contracte de achiziții și de contracte de subvenționare, țara parteneră efectuează procedurile de atribuire și de a încheia contractele și acordurile rezultate în limba prezentului acord de finanțare.

1.5 Țara parteneră ia toate măsurile necesare pentru a asigura vizibilitatea finanțării din partea UE pentru activitățile care îi sunt încredințate sau pentru alte activități desfășurate în cadrul acestei acțiuni. Aceste măsuri trebuie să fie definite în Anexa I, (Dispozițiile tehnice și administrative) sau trebuie să fie convenite ulterior între țările partenere și Comisie.

Aceste măsuri de comunicare și informare respectă Manualul privind comunicarea și

vizibilitatea pentru acțiunile externe ale UE, elaborat și publicat de Comisie, în vigoare la momentul adoptării măsurilor.

1.6 În conformitate cu delegarea parțială și componenta unui deviz de program, țara parteneră trebuie să păstreze toate documentele justificative, financiare și contractuale corespunzătoare începând cu data intrării în vigoare a prezentului acord de finanțare sau de la o dată anterioară, care este stabilită ca data de începere a eligibilității costurilor la articolul 6 din Condițiile speciale pentru o perioadă de cinci ani începând cu sfârșitul perioadei de execuție, în special, următoarele:

Procedurile de achiziții publice:

a. Notificarea prevăzută cu dovada publicării anunțului privind achizițiile publice și orice rectificări

b. Numirea comitetului de preselecție

c. Lista candidaților selectați (inclusiv anexele) și aplicațiile

d. Dovada publicării anunțului de selecție

e. Scrisorile adresate candidaților care nu au fost selectați

f. Invitație de participare la procedura de ofertă sau echivalenta

g. Dosarul de licitație, inclusiv anexele, clarificări, procese-verbale ale reuniunilor, dovada publicării

h. Numirea comitetului de evaluare

ı. Raport de deschidere a licitațiilor, inclusiv anexele

j. Evaluarea/raport de negociere, inclusiv anexele și ofertele primite[1]

k. scrisoarea de notificare

l. Documentele justificative

m. Scrisoarea de însoțire pentru prezentarea contractului

n. Scrisorile adresate candidaților respinși

o. Atribuirea/anunț de anulare, inclusiv dovada publicării

p. semnate contracte, amendamente, corespondența relevantă

Cereri de oferte și atribuirea directă de granturi:

a. Numirea comitetului de evaluare

b. Deschiderea și administrativ, a cererilor primite, inclusiv anexele la raport[2]

c. Scrisorile adresate candidaților câștigători și necâștigători, după evaluarea notei explicative

d. Notă explicativă, raportul de evaluare

e. Raport de evaluare a aplicării integrale sau raport de negociere cu anexele relevante

f. Verificarea eligibilității și a documentelor justificative

g. Scrisorile adresate candidaților câștigători și necâștigători cu liste de rezervă în urma aplicării integrale de evaluare

h. Scrisoare de motivație pentru depunerea contractelor de grant

1. Atribuirea/dovada publicării anunțului de anulare

j. Contracte semnate, amendamente, conducătorii și corespondența relevantă.

1.7 Țara parteneră va asigura un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal. Datele cu caracter personal înseamnă orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă. Pentru orice operație care implică prelucrarea datelor cu caracter personal, precum colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, recuperarea, consultarea, utilizarea, divulgarea, ștergerea sau distrugerea acestora, se bazează pe norme și proceduri ale țării partenere și se realizează numai în măsura în care este necesar pentru punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare.

În special, țara parteneră trebuie să ia măsuri de securitate tehnice și organizatorice adecvate privind riscurile inerente în astfel de operațiuni și natura informațiilor referitoare la persoana fizică în cauză, pentru:

a) A împiedica orice persoană neautorizată să aibă acces la sistemele computerizate care efectuează astfel de operațiuni, și în special de a împiedica orice citire, copiere, modificare sau eliminare a suporturilor de stocare; introducerea neautorizată de date în memorie, precum și orice divulgare, modificare sau ștergere neautorizată a informațiilor stocate;

b) Să garanteze faptul că utilizatorii autorizați ai unui sistem informatic care efectuează aceste operațiuni pot avea acces numai ls informațiile care se referă dreptul lor de acces;

c)De a concepe structura organizațională astfel încât să îndeplinească cerințele de mai sus.

Articolul 2 — Termenul limită pentru semnarea contractelor și acordurilor încheiate de către țara parteneră

2.1 Contractele de achiziții publice și contractele de subvenționare se semnează pentru punerea în aplicare din perspectivă operațională a prezentului acord de finanțare.

În procesul de punere în aplicare a acțiunilor cofinanțate, contractele de achiziții publice și de acordare a granturilor, contractele se încheie în termen de contractare prevăzute în Condițiile speciale sau stabilite în acest sens de deviz de program.

În cazul în care măsurile nu sunt cofinanțate, contracte de achiziții și de acordare a granturilor, contractele se încheie cel târziu în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord de finanțare.

Contractele de achiziții suplimentare și la contractele de subvenționare care rezultă dintr-o modificare a prezentului acord de finanțare care adaugă noi activități și sporește contribuția UE, se semnează cel târziu în termen de trei ani de la data intrării în vigoare a acestei modificări a

1 Eliminarea propunerilor respinse, după cinci ani de la încheierea procedurii de achiziții publice
2 Eliminarea cererilor respinse la trei ani după închiderea procedurii de acordare a grantului.

prezentului acord de finanțare sau în cazul acțiunilor cofinanțate în cadrul stabilit termenul de contractare.

Cei trei ani-limită pentru acțiunile non-cofinanțate nu poate fi prelungit, cu excepția cazului în care acțiunea este finanțată de FED. În astfel de cazuri, prelungirea este stipulat la articolul 6 din Condițiile speciale.

2.2 Cu toate acestea, următoarele tranzacții pot fi semnate în orice moment pe parcursul etapei de punere în aplicare operațională:

a. Modificări la contractele de achiziții și contiacte de grant deja semnate;

b. contractele de achiziții individuale care urmează a fi încheiate după rezilierea anticipată a contractelor de achiziții publice existente;

c. contractele referitoare la audit și evaluare, care pot fi semnate, de asemenea, în etapa de închidere;

d. costurile de funcționare menționate la articolul 5.1;

2.3 După expirarea termenelor menționate la articolul 2.1, echilibrul financiar pentru activitățile aferente încredințate țării partenere în care contractele nu au fost semnate în mod corespunzător trebuie să fie dezangajată de către Comisie.

2.4 O astfel de dezangajare se aplică fondurilor prevăzute în buget și evaluările de audit menționat la articolul 2.2.c) sau a costurilor de funcționare menționate la articolul 2 punctul 2 litera (d).

De asemenea, o astfel de dezangajare se aplică oricărui echilibru financiar al rezervei pentru cheltuieli neprevăzute sau la fondurile disponibile din nou după rezilierea anticipată a contractelor menționate la articolul 2 alineatul (2b)), care poate fi utilizat pentru a finanța contracte menționate la articolul 2.2.

Articolul 3 — Excludere și sancțiuni administrative

3.1 Criterii de excludere

3.1.1 Atunci când aplică procedurile și documentele tip stabilite și publicate de Comisie în vederea atribuirii contractelor de achiziții și de acordare a granturilor, țara parteneră trebuie să asigure:

- că un contract de achiziții sau de subvenționare pentru o anumită procedură de achiziții publice sau de acordare de subvenții finanțate de UE nu este atribuită unui operator economic sau solicitant care
  a) a falsificat informațiile solicitate drept condiție pentru participarea la procedură sau nu a furnizat respectivele informații;
  b) a fost implicat anterior în pregătirea documentelor aferente achiziției, ceea ce presupune o denaturare a concurenței care nu poate fi remediată în alt mod.

- faptul că niciun contract de achiziții publice sau de acordare de subvenții finanțate de UE este atribuită unui operator economic sau solicitant care fie direct, sau persoanele care au putere de reprezentare, decizie sau control asupra acestuia,
  a) se află în stare de faliment, nu face obiectul unor proceduri de insolvență sau de lichidare sau în orice altă situație similară care rezultă în urma unei proceduri de aceeași natură prevăzute de legislația sau de reglementările naționale;
  b) este prin hotărâre definitivă sau decizie administrativă definitivă care și-a încălcat obligațiile privind plata impozitelor sau a contribuțiilor la asigurările sociale.
  c) este prin hotărâre definitivă sau decizie administrativă finală declarată vinovată de abateri profesionale grave;
  d) printr-o hotărâre definitivă este declarat vinovat de fraudă, corupție, participare la o organizație criminală, spălare de bani, infracțiuni legate de activități teroriste, munca copiilor sau traficul de ființe umane;
  e) a demonstrat deficiențe semnificative în respectarea principalelor obligații în executarea unui contract finanțat de UE;
  f) prin Hotărârea definitivă sau prin decizia administrativă definitivă a declarat că au comis nereguli care afectează interesele financiare ale UE.

3.1.2 În cazul în care aplicarea propriului său (inclusiv, în cazul unui fond comun, cele convenite de către Fondul comun de donatori) procedurile și documentele standard pentru atribuirea de contracte de achiziții și de acordare a granturilor, țara parteneră adoptă măsuri, în conformitate cu propria legislație, pentru a se asigura că niciun contract de achiziții publice sau de acordare de subvenții finanțate de UE este atribuită unui operator economic sau solicitant care se află în una dintre situațiile menționate la articolul 3.1.1, a), a 1-a liniuță, articolul 3.1.1, liniuța 2, d) și articolul 3.1.1, liniuța 2, f).

Țara parteneră poate ține seama, după caz și pe propria răspundere, informațiile conținute în sistemul de detectare timpurie și de excludere atunci când atribuie contracte de achiziții și de atribuire a granturilor. Accesul la informații poate fi furnizat prin punct (e) de legătură, fie prin consultarea Comisiei (Comisia Europeană, Direcția Generală Buget, contabilul Comisiei, BRE2-13/505, B-1049 Bruxelles, Belgia și la adresa BUDG-CO1-EXCL-DB@ec.europa.eu în copie la adresa Comisiei menționate la articolul 3 din condițiile speciale). Comisia poate refuza plățile către un contractant sau beneficiarul grantului într-o situație de excludere.

3.2 Obligații de informare

Țara parteneră informează Comisia atunci când un operator economic sau de a acorda reclamantului în situația menționată la articolul 3.1, sau a comis nereguli și fraude sau au încălcat în mod serios și constatat obligațiile contractuale.

3.3 Sancțiuni administrative

În cazul în care țara parteneră ia cunoștință de una dintre situațiile menționate la articolul 3.1 în îndeplinirea sarcinilor descrise în anexa I, țara parteneră, în condițiile legislației sale naționale, să impună sau să acorde de îndată ce operatorul economic solicitant, o excludere de la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice sau de grant viitoare și/sau o sancțiune pecuniară proporțională cu valoarea contractului în cauză. Aceste penalități financiare sau sunt impuse în urma unei proceduri contradictorii care să garanteze dreptul la apărare al persoanei în cauză.

În ceea ce privește primul paragraf, țara parteneră este luat în considerare abținerea de a acționa, printre altele, în cazul în care:

- legislația națională a țării partenere, nu permite o excludere și/sau impunerea unei sancțiuni financiare,
- protecția intereselor financiare ale UE necesită să impună o sancțiune administrativă în termene compatibile cu procedurile interne ale țărilor partenere,
- impunerea unei sancțiuni administrative necesită o mobilizare a resurselor din afara țării partenere,
- legislația națională nu permite să se excludă un operator economic de la toate procedurile de atribuire a contractelor finanțate de UE.

În cazul unei astfel de defecțiuni, țările partenere vor notifica Comisia. Țările
Comisia poate decide să impună o excludere de la procedurile de atribuire viitoare finanțate de UE și/sau a unei sancțiuni financiare între 2 % și 10 % din valoarea totală a contractului în cauză.

Articolul 4 — Delegarea parțială
Procedurile de atribuire

4.1 Sarcinile vor fi efectuate de țara parteneră în conformitate cu procedurile și documentele tip stabilite și publicate de către Comisie pentru atribuirea unor contracte de achiziții și de acordare a granturilor, în vigoare în momentul lansării procedurii în cauză.

Control ex-ante

4.2 Pentru a permite un control ex-ante, țara parteneră prezintă documentele și dosarele de licitație pentru cererile de propuneri Comisiei pentru aprobare înainte de a lansa invitații de participare la licitații și cereri de propuneri. De asemenea, țara parteneră va invita Comisia la deschiderea ofertelor și a propunerilor și va furniza Comisiei copii ale ofertelor și propunerilor primite. Țara parteneră notifică Comisia în privința rezultatelor examinării ofertelor și a propunerilor și prezintă o propunere de atribuire, precum și proiectele de contracte de achiziții publice și contracte de granturi Comisiei pentru aprobare.

În cursul punerii în aplicare a contractelor de achiziții publice sau la contractele de subvenții, țara parteneră este, de asemenea, proiecte de acte adiționale și ordinele administrative, de către Comisie, în vederea aprobării prealabile.

Țara parteneră trebuie să invite Comisia pentru acceptarea provizorie și finală.

Raport

4.3 În cazul în care articolul 5 din Condițiile Speciale prevăd acest lucru, raportul privind punerea în aplicare a sarcinilor încredințate țării partenere trebuie să fie conformă cu modelul prevăzut în anexa III și declarația de gestiune respectă modelul prevăzut în anexa IV. Un audit extern independent, aviz privind declarația de gestiune, în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, nu trebuie să fie furnizate în acest caz, deoarece Comisia va efectua audituri pentru această acțiune. Aceste audituri vor verifica veridicitatea afirmațiile făcute în declarația de gestiune, precum și a legalității și regularității tranzacțiilor subiacente.

Proceduri de plată

4.4 Țara parteneră furnizează Comisiei toate cererile de plată aprobate în următoarele termene, începând de la data primirii cererii de plată, fără a lua în calcul perioadele de suspendare a termenului de plată:

(a) pentru pre-finanțările specificate în contractul de achiziție și contractul de finanțare:
  (i) 15 de zile calendaristice pentru o acțiune finanțată în cadrul bugetului;
  (ii) 30 de zile calendaristice pentru acțiuni finanțate în cadrul FED;

45 de zile calendaristice pentru alte plăți

Comisia acționează în conformitate cu articolele 4.9 și 4.10, în perioada de la data limită de plată prevăzută în contractul de achiziție și la contractele de subvenționare, cu excepția termenelor menționate anterior.

4.5 La primirea unei cereri de plată de la un contractant sau beneficiarul grantului, țara parteneră informează Comisia cu privire la primirea și analizează de îndată dacă cererea este admisibilă, și anume dacă acesta conține identificarea că contractantul sau beneficiarul grantului, a contractului sau acordului în cauză, suma, moneda și data. În cazul în care țara parteneră concluzionează că cererea este inadmisibilă, aceasta respinge cererea și informează contractantul sau beneficiarul grantului de această respingere și motivele acesteia în termen de 30 de zile de la primirea cererii. Țara parteneră trebuie, de asemenea, să informeze Comisia cu privire la această decizie și la motivele care stau la baza deciziei sale.

4.6 La primirea unei cereri de plată admisibile, țara parteneră trebuie să examineze dacă o plată este exigibilă, și anume dacă toate obligațiile contractuale au fost îndeplinite care justifică plata, inclusiv un raport de examinare, dacă este cazul. În cazul în care țara parteneră concluzionează că plata nu este exigibilă, el informează contractantul sau beneficiarul grantului și din aceste motive. Transmiterea acestor informații suspendă termenul de plată. Comisia primește o copie a informațiilor astfel expediate. Comisia trebuie, de asemenea, să fie informat cu privire la replică sau de măsuri corective de către contractant sau beneficiarul grantului. Ca răspuns, acțiuni care vizează corectarea nerespectarea obligațiilor sale contractuale va relua termenul de plată. Țara parteneră trebuie să examineze răspunsul sau o acțiune în temeiul prezentului alineat.

4.7 În cazul în care Comisia nu este de acord cu țara parteneră a concluzionat că plata nu este exigibilă, el informează țara parteneră a acestuia. Țara parteneră își reexaminează și, dacă ajunge la concluzia că plata este exigibilă, acesta informează contractantul sau beneficiarul grantului. Suspendarea termenului de plată se ridică la transmiterea acestor informații. Țara parteneră informează, de asemenea, Comisia. Țările partenere trebuie să continue, astfel cum se prevede la articolul 4.8.

În cazul în care un dezacord între țările partenere și Comisia persistă, Comisia poate acorda, în mod incontestabil, partea din suma facturată, cu condiția ca aceasta să fie în mod clar separabile de suma contestata. Comisia informează țara parteneră și contractantul sau beneficiarul grantului de această plată parțială.

4.8 În cazul în care țara parteneră concluzionează că plata este exigibilă, acesta transferă cererea de plată și toate documentele însoțitoare necesare Comisiei în vederea aprobării și a plății, Aceasta oferă o imagine de ansamblu a numărului de zile a termenului de plată rămasc și pentru toate perioadele de suspendare a acestui termen.

4.9 După transferarea sumelor rezultate din cererea de plată în conformitate cu articolul 4.8, în cazul în care Comisia concluzionează că plata nu este exigibilă, el informează țara parteneră și, în copie, contractantul sau beneficiarul grantului și din aceste motive. Informează contractantul sau beneficiarul grantului are ca efect suspendarea termenului de plată, în conformitate cu contractul încheiat. Un răspuns sau o acțiune corectivă de contractantul sau beneficiarul grantului este tratată de către țara parteneră în conformitate cu articolul 4.6.

4.10 În cazul în care țara parteneră și Comisia conchid că plata este scadentă, Comisia efectuează plata.

4.11 În cazul în care dobânda de întârziere este datorată contractantul sau beneficiarul grantului, se repartizează între țările partenere și Comisia în mod proporțional cu numărul de zile de întârziere, în plus față de termenele prevăzute la articolul 4.4, sub rezerva următoarelor condiții:

(a) numărul de zile utilizate de către țara parteneră este calculată de la data înregistrării unei cereri de plată admisibile menționate la articolul 4.6 la data transmiterii cererii către Comisie menționate la articolul 4.8 și de la data informării de către Comisie menționate la articolul 4.9, în urma transferului cererii Comisiei menționate la articolul 4.8. Orice perioadă de suspendare a termenului de plată trebuie să fie deduse.

(b) numărul de zile utilizate de Comisie se calculează din ziua următoare datei de transmitere a cererii de către țara parteneră menționate la articolul 4.8 la data plății și de la data transferului la data informării țara parteneră în conformitate cu articolul 4.9.

4.12 Orice circumstanțe neprevăzute de procedura de mai sus vor fi soluționate într-un spirit de cooperare dintre țara parteneră și Comisie prin analogie cu dispozițiile de mai sus, respectând în același timp relațiile contractuale ale țării partenere cu contractantul sau beneficiarul grantului.

În cazul în care este posibil, una dintre părți cooperează la cererea celeilalte părți în ceea ce privește furnizarea de informații utile pentru evaluarea cererii de plată, chiar înainte ca cererea de plată transferate formal, fie reîntoarse din prima parte.

4.13 Un contract de achiziții publice sau contractul de finanțare care nu a generat nicio plată în termen de doi ani de la semnarea acestuia este reziliat în mod automat și finanțarea acesteia se dezangajează, cu excepția cazului în care litigiile aflate pe rolul unei instanțe de judecată sau al unui organism arbitral.

Articolul 5 — Componente de avans a devizului de program

Aplicare

5.1 Devizul de program este un document de stabilire a programului activităților care urmează să fie desfășurate și la resursele umane și materiale necesare, bugetul corespunzător, precum și măsuri tehnice și administrative detaliate de punere în aplicare pentru executarea acestor operaționale activități în punerea în aplicare din perspectivă operațională a prezentului acord de finanțare.

Devizul de program de punere în aplicare a acordului de finanțare trebuie să respecte procedurile și documentele standard în ceea ce privește devizele de program stabilite de Comisie, în vigoare la momentul adoptării deviz de program în cauză.

Organismul de punere în aplicare a activităților operaționale în devizul de program pot fi guvernul țării partenere (operațiuni centrale) sau un organism de drept public sau privat cu o misiune de serviciu public (operațiuni publice comandate) sau, în cadrul FED, un organism de drept privat fără o misiune de serviciu public în temeiul unui contract de servicii comandate (operațiuni private comandate).

Devizul de program trebuie să aibă o componentă de avans și poat avea o componentă de angajamente specifice.

În cadrul componentei de angajamente specifice, se aplică articolul 4.

În cadrul componentei programului, organismul de punere în aplicare poate, până la pragurile stabilite, procedurile de achiziții și de atribuire a granturilor limitată cu sau fără control ex-ante din partea Comisiei și executarea de plăți către contractanții și beneficiarii de granturi, precum și în contextul manopera directă.

Manopera directă se referă la activitățile operaționale care execută direct organismului de punere în aplicare care utilizează personal care angajează și/sau resursele sale existente (mașini, echipamente și alte resurse).

Costurile de funcționare suportate de organismul de execuție pot fi eligibile pentru finanțare din partea UE în cadrul componentei de avans de deviz de program. În acest caz, acestea sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii pe toată durata perioadei de execuție din prezentul acord de finanțare, cu excepția datei de eligibilitate a costurilor este stipulată la articolul 6 din Condițiile speciale. Costurile de funcționare sunt costurile suportate de organismul de execuție în îndeplinirea sarcinilor de punere în aplicare și include personal local, utilități publice (de exemplu, apă, gaze și energie electrică), închirierea de spații, consumabile, întreținerea, călătorii de afaceri pe termen scurt și de combustibil pentru vehicule. Acestea nu includ achiziția de vehicule sau a oricărui alt echipament sau nicio activitate operațională. Astfel de costuri de exploatare pot fi percepute și plătite în conformitate cu procedurile proprii ale organismului de execuție.

Procedurile de atribuire

5.2 În cadrul componentei de avansa a programului, organismul de punere în aplicare poate efectua, în totalitate sau parțial, la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții și de acordare a granturilor, în conformitate cu propriile sale proceduri și documente standard, în măsura în care se obțin probe prealabile de către Comisie, organismului de punere în aplicare a țării partenere:

- asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient și
- aplică normele și procedurile adecvate de achiziții publice și/sau acordarea de granturi.

În măsura în care astfel de dovezi nu sunt obținute, procedurile de atribuire a contractelor de achiziții și de atribuire a granturilor sunt efectuate de organismul de execuție în conformitate cu procedurile și documentele tip stabilite și publicate de Comisie, în vigoare în momentul lansării procedurii în cauză.

Control ex-ante

5.3 În acest sens, cu excepția cazului în care mecanismele tehnice și administrative din Devizul de program dispun altfel, organismul de punere în aplicare prezintă Comisiei spre aprobare prealabilă la dosarele de licitație și propuneri de decizie de atribuire a contractelor de achiziții publice a căror valoare depășește 100.000 de euro, precum și toate propunerile pentru orientările privind cererile și deciziile de atribuire a contractelor de grant, în conformitate cu procedurile și documentele tip stabilite și publicate de către Comisie.

În plus față de obligațiile de păstrare a evidenței prevăzute la articolul 1.6 din prezentele condiții generale, țara parteneră, în aceeași perioadă, păstrează toate documentele contractuale și financiare relevante.

Declarația de gestiune

5.4 Țara parteneră trebuie să prezinte în fiecare an Comisiei, până la data menționată la articolul 6 din Condițiile Speciale care prevăd acest lucru, o declarație de gestiune semnată de țara parteneră, folosind modelul din anexa IV.

Un audit extern independent, aviz privind declarația de gestiune, în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, nu trebuie să fie furnizate în acest caz, deoarece Comisia va efectua audituri pentru această acțiune. Aceste audituri vor verifica veridicitatea afirmațiile făcute în declarația de gestiune, precum și a legalității și regularității tranzacțiilor subiacente.

Plăți

5.5 Comisia va transfera prima tranșă de pre-finanțare, la semnarea unui deviz de program de către toate părțile, în termen de 60 de zile calendaristice, în cazul în care devizul de program este finanțat prin FED și de 30 zile calendaristice atunci când este finanțată de la bugetul UE,

Comisia alocă mai multe tranșe de pre-finanțare în termen de 60 de zile calendaristice de la primirea și aprobarea cererea de plată și rapoartele sale

Dobânda penalizatoare nu este datorată în conformitate cu Regulamentul financiar aplicabil. Termenul-limită de plată pot fi suspendate de către Comisie, informând țara parteneră, în orice moment în cursul perioadei menționate mai sus, că cererea de plată nu poate fi onorată, fie datorită faptului că suma nu este exigibilă, fie pentru că nu au fost prezentate documentele justificative corespunzătoare. În cazul în care informațiile care pun la îndoială eligibilitatea cheltuielii care apare într-o solicitare de plată intră în posesia Comisiei, Comisia poate suspenda termenul-limită de plată pentru a face verificări suplimentare, inclusiv o verificare la fața locului în scopul de a determina, înainte de efectuarea plății, dacă suma este eligibilă. Suspendarea și motivele care au stat la baza acesteia se comunică țării partenere cât mai curând posibil. Termenul-limită de plată va fi reluată în momentul în care au fost furnizate documente justificative care lipsesc sau dacă cererea de plată a fost corectată.

5.6 Comisia efectuează plăți într-un cont bancar deschis la o instituție financiară aprobată de Comisie.

5.7 Țara parteneră trebuie să garanteze că fondurile acordate de Comisie pot fi identificate în acest cont bancar.

5.8 Transferurile în euro, în cazul în care este necesar, se convertesc în moneda națională a țării partenere și dacă plățile trebuie efectuate de către țara parteneră, la rata în vigoare la data plății de către țara parteneră.

5.9 Componenta de avans de deviz de program care nu a condus la nicio plată către țara parteneră în termen de doi ani de la încheierea programului estima este revocat, iar finan area sa trebuie să fie dezangajate. Pentru acțiunile finanțate în cadrul FED, o prelungire a acestui termen poate fi stipulată la articolul 6 din Condițiile speciale.

Articolul 6 — Fondul comun gestionat de către țara parteneră

Cererile

6.1 Țara parteneră care gestionează un fond comun, pot fi eligibile pentru o contribuție a UE la fondul de rezervă, în măsura în care înainte se obțin probe de către Comisie că organul administrativ în țara parteneră:

- asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient,
- utilizează un sistem de contabilitate care oferă informații exacte, complete și fiabile în timp util;
- fac obiectul unui audit extern independent, efectuat, în conformitate cu standardele de audit recunoscute la nivel internațional, de către un serviciu de audit independent din punct de vedere funcțional de entitatea sau de persoană în cauză;
- aplică normele și procedurile adecvate pentru achizițiile publice și granturile;
- asigură publicarea ex post a informațiilor referitoare la destinatari; și
- asigură o protecție rezonabilă a datelor cu caracter personal.

Procedurile de atribuire

6.2 În temeiul contribuției UE la fondul comun gestionat într-o țară parteneră, organul administrativ în țara parteneră își îndeplinește sarcinile în conformitate cu propriile sale proceduri și formulare standard pentru atribuirea de contracte de achiziții și de acordare a granturilor, sau cu cele convenite între donatori.

Punerea în aplicare

6.3 În cazul în care o contribuție a UE la fondul comun gestionat într-o țară parteneră, în plus față de drepturile și obligațiile deja prevăzute în prezentele condiții generale, alte norme detaliate în Anexa V la Acordul de finanțare se aplică țării partenere de punere în aplicare a contribuției UE la Fondul comun.

Articolul 7 — Publicarea informațiilor referitoare la contractele de achiziții și de atribuire a granturilor de către țara parteneră

7.1 Țara parteneră se angajează să publice în fiecare an, într-un loc dedicat și ușor accesibil de pe site-ul său internet, pentru fieca e contract de achiziții și de acordare a granturilor, care este autoritatea contractantă în acest sens componenta programului estimări menționate la articolul 5 și pune ea în comun a fondurilor menționate la articolul 6, natura și scopul său, numele și localitatea contractantul (contractanții în cazul unui consorțiu) sau beneficiarul grantului (beneficiarii grantului în cazul unui grant pentru beneficiari multipli), precum și valoarea contractului. Localitatea o persoană fizică este o regiune la nivel NUTS 2. Localitatea unei persoane juridice este adresa sa.

În cazul în care publicarea pe internet nu este posibilă, informațiile sunt publicate prin orice alt mijloc adecvat, inclusiv în Jurnalul Oficial al țării partenere.

Articolul 6 din condițiile speciale prevăd localizarea, pe internet sau în alt mod, de locul de publicare; se face trimitere la această locație în locul dedicat de pe site-ul internet al Comisiei.

7.2 Bursele și sprijinul financiar direct acordat persoanelor fizice aflate în nevoie se publică în mod anonim și într-un mod cumulate pe categorii de cheltuieli.

În caz contrar, în cazul persoanelor fizice, numele se înlocuiește cu „persoană fizică" la doi ani de la data publicării. Numele unei entități juridice care conțin ca unei persoane fizice implicate în această entitate nu este tratată ca un nume de persoană fizică.

Publicarea numelor persoanelor fizice nu se aplică în cazul în care o astfel de publicare riscă să încalce drepturile fundamentale sau dăuna intereselor lor comerciale.

Țara parteneră trebuie să prezinte o listă de date care urmează să fie publicat pe persoane fizice cu nicio justificare pentru derogările de la publicarea propunerii Comisiei care trebuie să acorde autorizația prealabilă la prezenta listă. În cazul în care este necesar, Comisia completează localitatea pe soana fizică se limitează la o regiune la nivel NUTS 2.

7.3 Publicarea contractelor de achiziții publice și de acordare de grant încheiate (adică date semnate de țara parteneră și contractantul sau beneficiarul grantului) în cursul perioadei de raportare trebuie să aibă loc în termen de șase luni de la data prezentării raportului, în conformitate cu articolul 6 din Condițiile speciale.

7.4 Publicarea contractelor poate fi suspendată în cazul în care o astfel de publicare riscă să dăuneze intereselor comerciale contractanților sau beneficiarilor de granturi. Țara parteneră trebuie să prezinte o listă cu astfel de justificări, iar Comisia trebuie să acorde autorizația prealabilă pentru publicarea acestor de ogări.

7.5 În cazul în care Comisia efectuează plăți către contractanții sau beneficiarii de granturi în temeiul articolul 4, aceasta asigură publicarea de informații cu privire la contractele de achiziții publice și contracte de grant în conformitate cu normele sale.

Articolul 8— recuperarea fondurilor

8.1 Țara parteneră iau toate măsurile adecvate pentru a recupera fondurile plătite în mod necuvenit. Sumele plătite nejustificat și se recuperează de către țara parteneră, sumele din garanții financiare constituită pe baza procedurilor de achiziții publice și de acordare de granturi, sume din penalitățile financiare impuse de țara parteneră, precum și daunele-interese acordate de țara parteneră trebuie trimise Comisiei.

8.2 Fără a aduce atingere celor de mai sus, responsabilitatea țării partenere de a recupera fondurile plătite în mod necuvenit, țara parteneră este de acord că Comisia poate, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului financiar aplicabil și prezentul acord de finanțare, constata în mod oficial o sumă ca fiind plătite necuvenit în cadrul contractelor de achiziții publice și de acordare de subvenții finanțate în temeiul părții întâi și procedează la recuperarea acestora prin orice mijloace în numele țării partenere, inclusiv prin deducerea sumei datorate de către contractant sau beneficiarul grantului în oricare din creanțele sale față de UE și de recuperare forțată în fața instanțelor competente.

8.3 În acest scop, țările partenere trebuie să furnizeze Comisiei toate documentele și informațiile necesare. Țara parteneră autorizează Comisia să procedeze la recuperarea ajutorului, în special prin recurgerea la o garanție de un contractant sau beneficiarul grantului de care țara parteneră este autoritatea contractantă sau prin compensare a sumelor care trebuie recuperate din orice sume datorate contractantul sau beneficiarul grantului de țara parteneră, în calitate de autoritate contractantă, și finanțate de către UE, în temeiul prezentului acord de finanțare sau alt sau de recuperare forțată în fața instanțelor competente.

8.4 Comisia informează țara parteneră că procedurile de recuperare au fost deschise (inclusiv, dacă este necesar, în fața unei instanțe naționale).

8.5 În cazul în care țara parteneră este un beneficiar de grant, sau cu partenerul responsabil de implementare subdelegat de entitatea cu care Comisia încheie un acord de delegare, Comisia poate recupera fondurile din țara parteneră care îi sunt datorate entității, dar care nu a fost în măsură să se redreseze în sine.

Articolul 9 — Creanțele financiare în temeiul unor contracte și acorduri

Țara parteneră se angajează să se consulte cu Comisia înainte de a lua orice decizie cu privire la o cerere de despăgubiri formulată de un contractant sau beneficiarul grantului și luate în considerare de către țara parteneră este justificată în întregime sau în parte. Consecințele financiare pot fi suportate de UE doar în cazul în care Comisia a acordat o autorizație prealabilă. O astfel de autorizație este de asemenea necesară pentru orice utilizare a fondurilor angajate în temeiul prezentului acord de finanțare pentru acoperirea costurilor generate de disputele legate de contracte sau acorduri.

Articolul 10 — depășiri de costuri și a modalităților de finanțare a acestora

10.1 Depășiri individuale ale liniilor bugetare ale activităților puse în aplicare de către țara parteneră este tratată prin realocarea de fonduri în cadrul bugetului general, în conformitate cu articolul 25 din prezentele condiții generale.

10.2 Ori de câte ori există un risc de depășire a sumei prevăzute pentru activitățile puse în aplicare de către țara parteneră, țara parteneră informează imediat Comisia și solicitând o autorizare prealabilă pentru acțiunile corective planificate pentru a acoperi această depășire, în care se propune fie să reducă sau să se bazeze pe activitățile proprii sau a altor resurse care nu țin de UE.

10.3 În cazul în care activitățile nu pot fi reduse, sau dacă depășirea nu poate fi acoperit de resursele proprii ale țării partenere sau alte resurse, Comisia poate, la cererea justificată în mod corespunzător a țării partenere, decide să acorde mai multă finanțare din partea UE. În cazul în care Comisia adoptă o astfel de decizie, costuri suplimentare sunt finanțate, fără a aduce atingere normelor și procedurilor relevante ale UE, prin eliberarea unei contribuții financiar adiționale care urmează a fi stabilite de către Comisie. Prezentul acord de finanțare se modifică în consecință.

Partea a doua: Dispoziții aplicabile în ceea ce privește sprijinul bugetar

Articolul 11 — Dialogul politic

Țara parteneră și UE se angajează să demareze un dialog periodic constructiv la nivelul adecvat privind punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare.

În cazul în care țara parteneră este un stat ACP și această acțiune este finanțată în cadrul Fondului european de dezvoltare (FED) în conformitate cu articolul 1.1 din Condițiile speciale, acest dialog poate constitui o parte din cadrul mai amplu al dialogului politic prevăzut la articolul 8 din Acordul de parteneriat ACP-CE.

Articolul 12 — Verificarea condițiilor și plata

12.1. Comisia verifică condițiile de plată a tranșelor din sprijinul bugetar, așa cum sunt identificate în anexa I, dispozițiile tehnice și administrative).

În cazul în care Comisia consideră că nu sunt îndeplinite condițiile de plată, aceasta informea ă țara parteneră în acest sens, fără întârzieri nejustificate.

12.2. Cererile de plată depuse de țara parteneră sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii, cu condiția ca acestea să fie în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa I (dispoziții tehnice și administrative) și ca acestea să fie prezentate în timpul etapei de punere în aplicare operațională.

12.3. Țara parteneră se aplică reglementările privind schimbul valutar sa națională în mod nediscriminatoriu tuturor plăților de sprijin bugetar pentru fiecare componentă.

12.4 În cazul în care nicio plată către țara parteneră nu este realizată în termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord de finanțare, sprijinul bugetar va fi realizat în mod automat și finanțarea programului va fi deblocat. Pentru acțiunile finanțate în cadrul FED, o extindere a termenului poate fi stipulată la articolul 6 din Condițiile speciale.

Articolul 13 — transparența sprijinului bugetar

Țara parteneră consimte la publicarea de către Comisie a acestui acord de finanțare, împreună cu orice modificare a acesteia, inclusiv prin mijloace electronice, precum și al informațiilor de bază privind sprijinul bugetar pe care Comisia le consideră adecvate. Această publicare a sancțiunilor să nu conțină niciun fel de date cu încălcarea legislației UE aplicabile în materie de protecție a datelor cu caracter personal.

Articolul 14 — recuperarea sprijinului bugetar

Toate sau o parte din plățile de sprijin bugetar pot fi recuperate de către Comisie, cu respectarea principiului proporționalității, în cazul în care Comisia stabilește că plata a fost afectată de nereguli grave atribuite țării partenere, în special în cazul în care țara parteneră furnizate nefiabile sau informații incorecte sau a fost implicat în activități de corupție sau fraudă.

Partea a treia: Dispoziții aplicabile acestei acțiuni, indiferent de modul de gestiune

Articolul 15 — Executarea și termenul limită pentru încheierea contractelor

15.1 Perioada de execuție a prezentului acord de finanțare cuprinde două etape:

- o fază de punere în aplicare operațională, în care activitățile operaționale ale acțiunii sunt efectuate. Această etapă începe la data intrării în vigoare a prezentului acord de finanțare sau de la data prevăzută în Condițiile speciale și se încheie odată cu deschiderea în etapa de închidere.
- o fază de încheiere, în final de audit și de evaluare care sunt efectuate și contractele și programul prevăzut pentru punerea în aplicare a acestui acord de finanțare încheiat din punct de vedere tehnic și financiar. Durata acestei etape este stipulată în articolul 2.3 din Condițiile speciale. Aceasta începe după încheierea fazei operaționale de punere în aplicare.

Aceste perioade sunt reflectate în acordurile care urmează a fi încheiate de țara parteneră și de Comisie în punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare, în special în acordurile de delegare și contracte de achiziții și de atribuire a granturilor.

15.2 Costurile legate de activitățile operaționale sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii numai dacă au fost efectuate în cursul fazei operaționale de punere în aplicare; costurile suportate înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord de finanțare nu sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii, cu excepția cazului în care se prevede altfel la articolul 6 din Condițiile speciale. Costurile aferente auditurilor și evaluării finale, a activităților de închidere și costurile de funcționare menționate la articolul 5.1 sunt eligibile până la sfârșitul anului în etapa de închidere.

15.3 Oricărui sold rămas din contribuția UE se dezangajează automat nu mai târziu de șase luni

după sfârșitul perioadei de execuție.

15.4 În cazuri excepționale și justificate corespunzător, se poate face o cerere de extindere a fazei de implementare și operaționale în faza de finalizare, precum și în mod corelativ perioadei de execuție. Dacă este aprobată, acordul de finanțare trebuie modificat în consecință.

15.5 Articolul 2 din prezentele condiții generale se aplică contractelor de achiziții publice și contracte de grant atribuit de Comisie în calitate de autoritate contractantă (gestiune directă), cu excepția ultimului paragraf de la articolul 2.1.

Acordurile de delegare încheiate de Comisie fac obiectul unui alt termen de contractare prevăzute de regulamentul financiar al UE. În cazul în care, după expirarea acestui termen, fondurile aferente vor fi dezangajate, Comisia informează în mod corespunzător țara parteneră a acestuia.

Articolul 16 — Verificările și controalele efectuate de Comisie, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și Curtea de Conturi Europeană

16.1 Țara parteneră asistă și sprijină verificările și controalele efectuate de Comisie, OLAF și a Curții de Conturi Europene, la cererea acestora.

Țara parteneră este de acord cu Comisia, OLAF și Curtea de Conturi Europeană să efectueze controale documentare și la fața locului cu privire la utilizarea fondurilor UE în cadrul activităților în temeiul prezentului acord de finanțare și efectuarea unui audit complet, dacă este necesar, pe baza documentelor justificative, a conturilor și a documentelor contabile și a oricărui alt document referitor la finanțarea activităților, pe întreaga durată a prezentului acord de finanțare, cât și timp de cinci ani de la sfârșitul perioadei de execuție.

16.2 Țara parteneră este, de asemenea, de acord că OLAF poate efectua controale și verificări la fața locului, în conformitate cu procedurile stabilite de legislația UE pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii împotriva fraudei și a altor nereguli.

În acest scop, țara parteneră acordă funcționarilor Comisiei, ale OLAF și ale Curții de Conturi Europene și agenții autorizați ai acestora acces la amplasamentele și incintele în care operațiunile finanțate în temeiul prezentului acord de finanțare, inclusiv sistemele informatice și datele informatice și la toate documentele referitoare la gestionarea tehnică și financiară a acestor operațiuni și să ia toate măsurile necesare pentru a le facilita activitatea. Accesul agenților autorizați ai Comisiei, OLAF și Curții de Conturi Europene se acordă în condiții de strictă confidențialitate în ceea ce privește terțele părți, fără a aduce atingere obligațiilor de drept public la care sunt supuse acestea. Documentele trebuie să fie accesibile și prezentate într-o manieră care să permită un control, țara parteneră sunt obligați să informeze Comisia, OLAF și Curtea Europeană de Conturi cu privire la locația exactă în care sunt ținute.

16.3 Controalele și misiunile de audit descrise mai sus se aplică, de asemenea, beneficiarilor de granturi, contractanților și subcontractanților care au beneficiat de finanțare din partea UE.

16.4 Țara parteneră este notificată de misiuni la fața locului de către reprezentanți numiți de către Comisie, OLAF și Curtea de Conturi Europeană.

Articolul 17 — Sarcini ale țării partenere în lupta împotriva neregulilor, a fraudei și a corupției

17.1 Țara parteneră informează de îndată Comisia cu privire la orice element adus la cunoștința sa care stârnesc suspiciuni de nereguli, fraude sau cazuri de corupție și a oricăror măsuri luate sau planificate pentru a le face față.

17.2 Țara parteneră se asigură și verifică periodic că acțiunile finanțate de la buget sunt realizate efectiv și executate corect. Ia măsurile adecvate pentru a preveni, a depista și a corecta neregulile și frauda și, dacă este necesar, pentru a începe urmărirea penală și recuperarea fondurilor plătite în mod necuvenit.

„Neregulă" înseamnă orice încălcare a prezentului acord de finanțare, contract și deviz de program sau de punere în aplicare a dreptului Uniunii care rezultă dintr-un act sau dintr-o omisiune a oricărei persoane care are sau ar putea avea ca efect prejudicierea fondurilor UE, fie prin reducerea sau pierderea veniturilor datorate Uniunii, fie prin cheltuieli nejustificate.

Prin „fraudă" se înțelege orice act sau omisiune intenționată privind:

- utilizarea sau prezentarea unor declarații false, inexacte sau incomplete, sau documente care are ca efect încasarea sau reținerea necuvenită de fonduri din bugetul general al UE sau de FED;
- nedivulgarea de informații, încălcându-se o obligație specifică, cu același efect;
- utilizarea neadecvată a unor astfel de fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost inițial alocate.

17.3 Țara parteneră se angajează să ia toate măsurile adecvate pentru a preveni, detecta și pedepsi orice practici de corupție activă sau pasivă în cursul implementării acordului de finanțare.

„Corupție pasivă" acțiunea deliberată a unui funcționar public, care, în mod direct sau printr-un intermediar, solicită sau primește avantaje de orice fel pentru el însuși sau pentru o terță parte ori acceptă o promisiune referitoare la un astfel de avantaj, să acționeze sau să se abțină să acționeze în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercitarea funcțiilor sale, cu încălcarea atribuțiilor sale oficiale, care are sau ar putea avea efectul de a prejudicia interesele financiare ale UE.

„Corupție activă" acțiunea deliberată a oricărei persoane care promite sau acordă, direct sau prin intermediul unui terț, un avantaj de orice natură, unui funcționar, pentru sine sau pentru un terț, să acționeze sau să se abțină să acționeze în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercitarea funcțiilor sale, cu încălcarea atribuțiilor sale oficiale, care are sau ar putea avea efectul de a prejudicia interesele financiare ale UE.

17.4 În cazul în care țara parteneră nu ia măsuri adecvate pentru a preveni fraudele, nereguli și corupție, Comisia poate adopta măsuri de precauție, inclusiv suspendarea aplicării prezentului acord de finanțare.

Articolul 18 — Suspendarea plăților

18.1 Fără a aduce atingere suspendării sau denunțării prezentului acord de finanțare, în conformitate cu articolele 26 și, respectiv, 27, Comisia poate suspenda, parțial sau integral, plățile în cazul în care:

a) Comisia a înființat sau are motive serioase de îngrijorare cu privire la faptul că, pe baza informațiilor pe care le

primite și trebuie să verifice, țara parteneră a comis erori substanțiale, nereguli sau fraude în cursul procedurii de atribuire a contractelor și a subvențiilor sau în punerea în aplicare a acțiunii, sau țara parteneră nu și-a respectat obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord de finanțare, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a obligațiilor de comunicare și un plan de vizibilitate;

b) Comisia a înființat sau are motive serioase de îngrijorare cu privire la faptul că, pe baza informațiilor pe care le

primite și trebuie să verifice, țara parteneră a comis erori sistemice sau recurente, abateri, fraude sau a încălcat obligațiile în temeiul prezentului acord sau a altor acorduri de finanțare, cu condiția ca respectivele erori, nereguli, fraude sau încălcări ale obligațiilor au un impact material asupra punerii în aplicare la prezentul acord de finanțare sau pune în discuție fiabilitatea sistemului de control intern al țării partenere sau legalitatea și regularitatea cheltuielilor subiacente;

c) Comisia bănuiește că țara parteneră a comis erori substanțiale nereguli, fraude sau încălcări ale obligațiilor care îi revin în cadrul procedurii de atribuire a contractelor și a subvențiilor sau în cursul punerii în aplicare a acțiunii și trebuie să verifice dacă acestea au avut loc.

d) este necesară pentru prevenirea unui prejudiciu grav adus intereselor financiare ale Uniunii.

18.2 Comisia informează de îndată țara parteneră cu privire la suspendarea plăților și cu privire la motivele acestei suspendări.

18.3 Suspendarea plăților va avea ca efect suspendarea termenelor de plată pentru orice cerere de plată în curs.

18.4 Pentru reluarea plăților țării partenere depun eforturi pentru a remedia situația care a condus la suspendarea cât mai curând posibil și informează Comisia cu privire la progresele realizate în acest sens. Comisia, de îndată ce consideră că condițiile pentru reluarea plăților au fost îndeplinite, aceasta informează țara parteneră.

Articolul 19 — Alocarea fondurilor recuperate de Comisie în cadrul acțiunii

În cazul în care acțiunea este finanțată din FED, sumele plătite nejustificat și se recuperează de către Comisie, se ridică la garanții financiare constituită pe baza procedurilor de achiziții publice și de acordare de granturi, sume din penalitățile financiare impuse, precum și despăgubirile acordate Comisiei va fi alocată acestei acțiuni.

Articolul 20 — Dreptul de stabilire și de ședere

20.1 Atunci când se justifică prin natura contractului, contract de achiziții publice sau de acordare de subvenții țării partenere conferă persoanelor fizice și juridice care participă la invitațiile de participare la licitație pentru contractele de lucrări, bunuri sau servicii sau la cererile de propuneri și vor fi entitățile cărora li s-au încredințat sarcini de implementare menționate în anexa I cu titlu dreptul de s abilire și de ședere pe teritoriul țării par enere (e). Acest drept trebuie să rămână valabilă pentru o lună după atribuirea contractului.

20.2 Țara parteneră conferă contrac anții și beneficiarii granturilor în materie de achiziții, entitățile cărora li s-au încredințat sarcini de implementare menționate în anexa I (dispoziții tehnice și administrative), persoane fizice ale căror servicii sunt necesare pen ru executarea acestei acțiuni și membrii familiilor acestora cu drepturi similare pe parcursul punerii în aplicare a acțiunii.

Articolul 21 — Dispoziții fiscale și vamale și regimul valutar

21.1 Țara parteneră va aplica contractelor de achiziții publice și contracte finanțate de UE acordă clauza națiunii celei mai favorizate un regim fiscal și vamal aplicat statelor sau organizațiilor internaționale de dezvoltare cu care au relații.

În cazul în care țara par eneră este un stat ACP, nu se ține seama de regimul aplicat de la celelalte state ACP sau altor țări în curs de dezvoltare în scopul determinării celei mai favorizate tratări.

21.2 În cazul în care un acord-cadru, care cuprind dispoziții mai detaliate referitoare la acest subiect, aceste dispoziții se aplică și în acest caz.

Articolul 22 — CONFIDENȚIALITATEA

22.1 Țara parteneră este de acord că documentele și datele deținute de o entitate cu care țara parteneră se află într-o relație contractuală cu privire la acestea pot fi înaintate Comisiei de că re entitate în scopul punerii în aplicare a prezentei sau un alt acord de finanțare. Comisia respectă confidențialitatea tuturor modalităților convenite între țara parteneră și această entitate.

22.2 Fără a aduce atingere articolul 16 din prezentele condiții generale, țara parteneră și Comisia trebuie să păstreze confidențialitatea oricăror documente, informații sau alte materiale direct legate de punerea în aplicare a prezen ului acord de finanțare care sunt clasificate drept confidențiale.

22.3 Părțile rebuie să obțină consimțământul scris prealabil al celeilalte părți înainte de a face publice aceste informații.

22.4 Părțile trebuie să respecte confidențialitatea până la cinci ani după sfârșitul perioadei de execuție.

Articolul 23 — Utilizarea de studii

Contractul referitor la orice s udiu finanțat în temeiul prezentului acord de finanțare se numără dreptul țării par enere și de către Comisie a studiului, să publice și să le divulge către terți.

Articolul 24 — Consultarea dintre țara parteneră și Comisie

24.1 Țara parteneră și Comisia se consultă reciproc înainte de a lua orice litigiu

privind punerea în aplicare sau interpretarea prezentului acord de finanțare, în temeiul articolul 29 din prezentele condiții generale.

24.2 Atunci când Comisia constată existența unor probleme în desfășurarea procedurilor legate de gestionarea prezentului acord de finanțare, acesta stabilește toate contactele necesare cu țările partenere în vederea remedierii situației și iau toate măsurile care se impun.

24.3 Această consultare poate duce la modificarea, suspendarea sau încetarea prezentului acord de finanțare.

24.4 Comisia informează periodic țara parteneră a punerii în aplicare a activităților descrise în anexa I care nu sunt în conformitate cu părțile unu și doi din prezentele condiții generale.

Articolul 25 — Modificarea prezentului acord de finanțare

25.1 Orice modificare a prezentului acord de finanțare se face în scris, inclusiv un schimb de scrisori.

25.2 În cazul în care solicitarea unui amendament provine din țara parteneră, aceasta înaintează cererea respectivă Comisiei cu cel puțin trei luni înainte de modificare urmează să intre în vigoare, cu excepția cazului în care sunt justificate corespunzător de către țara par ener și acceptate de Comisie. În cazuri excepționale de o ajustare a obiectivelor acțiunii și/sau o creștere a contribuției UE, o astfel de cerere trebuie să fie prezentată cu cel puțin șase luni înainte ca modificarea urmează să intre în vigoare.

25.3 În cazul în care ajustarea atât nu afectează în mod semnificativ obiectivele activității realizate în conformitate cu Partea 1 din prezentele condiții generale, și în cazul în care se referă la chestiuni de detaliu care nu afectează soluția tehnică adoptată și, dacă acesta nu include realocarea de fonduri, sau în cazul în care este vorba despre realocărilor de fonduri cu o sumă echivalentă cu valoarea rezervei pentru cheltuieli neprevăzute, țara parteneră informează Comisia în legătură cu ajustarea și justificarea acesteia în scris cât mai curând posibil și poate aplica această ajustare.

25.4 Utilizarea rezervei pentru cheltuieli neprevăzute prevăzute o acțiune este condiționată de aprobarea scrisă prealabilă a Comisiei.

25.5 În cazul în care Comisia consideră că țara parteneră își încetează să își îndeplinească în mod satisfăcător sarcinile care îi sunt atribuite în temeiul articolul 1.1 din prezentele condiții generale și fără a aduce atingere articolelor 26 și 27 din prezentele condiții generale, Comisia poate decide să recupereze atribuțiile din țara parteneră, pentru a continua punerea în aplicare a activităților pe seama țării partenere, după ce acesta a fost informat în scris.

Articolul 26 — Suspendarea punerii în aplicare a prezentului acord de finanțare

26.1 Acordul de finanțare poate fi suspendat în următoarele cazuri:

- Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare, în cazul în care țara parteneră încalcă o obligație care decurge din prezentul acord de finanțare.
- Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare, în cazul în care țara parteneră încalcă oricare obligație stabilită în conformitate cu procedurile și documentele tip menționate la articolele 1, 4, 5 și 6 din prezentele condiții generale.
- Comisia poate suspenda prezentul acord de finanțare dacă țara parteneră încalcă o obligație referitoare la respectarea drepturilor omului, a principiilor democratice și a statului de drept, precum și în cazurile grave de corupție.
- Prezentul acord de finanțare p ate fi suspendat în cazurile de forță majoră, astfel cum este definit mai jos. „forță majoră" înseamnă orice situație sau eveniment excepțional și imprevizibil care depășește controlul părților, împiedicând pe oricare dintre acestea să își îndeplinească obligațiile ce îi revin, nu poate fi imputată greșelii sau neglijenței din partea acestora (sau din partea contractorilor lor, agenților sau angajaților) și se dovedește insurmontabilă în ciuda tuturor eforturilor depuse. Defectele echipamentelor sau materialelor, sau întârzierile în punerea la disp ziție a acestora, conflictele de muncă, grevele sau dificultățile financiare nu pot fi invocate ca fiind cazuri de forță majoră. O parte nu este considerată responsabilă de încălcarea obligațiilor care îi revin în cazul în care este împiedicată să și le îndeplinească de un caz de forță majoră care cealaltă parte este informată în mod corespunzător. O parte care se confruntă cu un caz de forță majoră trebuie să informeze cealaltă parte fără întârziere, specificând natura, durata probabilă și efectele previzibile ale problemei și să ia toate măsurile necesare pentru a reduce la minimum eventualele daune.
- Niciuna dintre părți nu este considerată resp nsabilă de încălcarea obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord de finanțare, în cazul în care este împiedicată să și le îndeplinească de un caz de forță majoră, cu c ndiția să ia măsurile necesare pentru a reduce la minimum eventualele daune.

26.2 Comisia poate suspenda prezentul acord de finanțare fără notificare prealabilă.

26.3 Comisia poate lua orice măsuri adecvate de precauție înainte ca suspendarea să aibă loc.

26.4 Atunci când suspendarea este notificat, consecințele în materie de achiziții în curs și la contractele de subvenționare, ac rdurile de delegare și deviz de program va fi indicat.

26.5 O suspendare a prezentului acord de finanțare se aplică fără a aduce atingere suspendării plăților și încetarea prezentului acord de finanțare de către Comisie în conformitate cu articolul 18 și 27 din condițiile generale.

26.6 Părțile reiau implementarea odată ce condițiile acordului de finanțare permit acest lucru, cu acordul prealabil scris al Comisiei. Aceasta fără a aduce atingere oricărei modificări a prezentului acord de finanțare care ar putea fi necesare pentru adaptarea acțiunii la noile condiții de punere în aplicare, inclusiv, dacă este posibil, prelungirea perioadei de punere în aplicare sau de la încetarea prezentului acord de finanțare, în conformitate cu articolul 27.

Articolul 27 — Încetarea prezentului acord de finanțare

27.1. În cazul în care problemele care au dus la suspendarea aplicării prezentului acord de finanțare nu au fost soluționate în termen maxim de 180 de zile, oricare dintre părți poate realiza prezentul acord de finanțare în termen de 30 de zile de la primirea cererii.

27.2. Acordul de finanţare este reziliat în mod automat, în cazul în care contractul de punere în aplicare nu a fost semnat în termenele prevăzute la articolul 2.

27.3 Dacă încetarea este notificată, consecinţele pentru actualele contracte de achiziţii, contracte de grant şi deviz de program va fi indicat.

Articolul 28 — Mecanisme de soluţionare a litigiilor

28.1 Orice diferend legat de acordul de finanţare şi care nu poate fi soluţionat într-un interval de şase luni de consultări între părţi, prevăzută la articolul 24 din aceste condiţii generale nu poate fi soluţionat prin arbitraj la cererea uneia dintre părţi.

În cazul în care ţara parteneră este un stat ACP sau un organism sau o organizaţie regională ACP şi această acţiune este finanţată în cadrul FED, diferendul va fi supus arbitrajului, înainte şi după consultările prevăzute la articolul 24 din prezentele condiţii generale, Consiliului de Miniştri ACP-CE, sau între reuniunile sale, Comitetului ambasadorilor ACP-CE, în temeiul articolul 98 din Acordul de parteneriat ACP-CE. În cazul în care Consiliul sau Comisia nu reuşeşte să soluţioneze litigiul, oricare dintre părţi poate solicita soluţionarea litigiului prin arbitraj în conformitate cu articolele 28.2, 28.3 şi 28.4.

28.2 Fiecare parte desemnează un arbitru în termen de 30 de zile de la cererea de arbitraj. În caz contrar, fiecare parte poate solicita Secretarului General al Curţii Permanente de Arbitraj de la Haga (a) să desemneze un al doilea arbitru. Cei doi arbitri desemnează, la rândul lor, al treilea arbitru în termen de 30 de zile. În caz contrar, fiecare parte poate solicita Secretarului General al Curţii Permanente de Arbitraj să desemneze cel de-al treilea arbitru.

28.3 În cazul în care arbitrii nu decid altfel, se aplică procedura prevăzută de regulamentul facultativ de arbitraj al Curţii Permanente de Arbitraj pentru Organizaţiile internaţionale şi state care se aplică. Deciziile arbitrilor se iau cu majoritate de voturi în termen de trei luni.

28.4 Fiecare parte este obligată să ia măsurile necesare pentru aplicarea deciziei arbitrilor.

ADDENDUM NR. 2 LA ACORDUL DE FINANŢARE

Proiectul III de Reabilitare a Drumurilor în Republica Moldova

ENPI/2011/265548

Condiţii Speciale

Uniunea Europeană, denumită în continuare **„UE"**, reprezentată de către Uniunea Europeană, denumită în continuare **„Comisia"**,

pe de o parte, şi

Guvernul Republicii Moldova, reprezentat de către Ministerul Transporturilor şi Infrastructurii Drumurilor, denumit în continuare **„Beneficiar"**,

pe de altă parte,

au convenit asupra celor ce urmează:

Următoarele prevederi ale Acordului de Finanţare No. ENPI/2011/265-548, semnat la 6 decembrie 2011 şi amendat pe 18 noiembrie 2015 prin Addendumul nr.1 pentru implementarea programului „Proiectul III de Reabilitare a Drumurilor în Republica Moldova" se modificate după cum urmează:

Articolul 5 – PERIOADA DE EXECUŢIE

Articolul 5 din Condiţii Speciale, este înlocuit cu următorul text:

5.1 Durata perioadei de execuţie a Acordului de Finanţare precum este definită în Articolul 4 a Condiţiilor Generale va începe la intrarea în vigoare a prezentului Acord de Finanţare şi se va încheia după 95 de luni de la această dată.

5.2 Durata perioadei de implementare operaţională este fixată la 72 de luni.

5.3 Durata fazei de închidere este fixată la 23 de luni."

Articolul 8 – ANEXE

Anexa II: Prevederi tehnice şi administrative este înlocuită şi ataşată la prezentul Addendum.

Toţi ceilalţi termeni şi condiţii ale Acordului de Finanţare rămân neschimbaţi. Acest Addendum va constitui o parte integrantă a Acordului de Finanţare şi va intra în vigoare din data semnării a ultimei Părţi Contractante.

Întocmit în patru copii originale, două copii fiind transmise Comisiei, iar celelalte două copii Beneficiarului.

PENTRU COMISIE
Lawrence MEREDITH
Director Vecinătatea Estică
Direcţia Generală pentru Vecinătate
şi a Negocierilor de Extindere

Semnătură:

Data: 16.12.2016

PENTRU BENEFICIAR

Prim-ministru
Guvernul Republicii Moldova

Semnătură:

Data: 28.12.2016

PREVEDERI TEHNICE ŞI ADMINISTRATIVE

BENEFICIARUL ŢARA / REGIUNEA	Guvernul Republicii Moldova		
AUTORITATEA SOLICITANTĂ	Ministerului Transporturilor şi Infrastructurii Drumurilor		
RUBRICA BUGETARĂ	19.080103		
TITLU	**Contribuţia Facilităţii de investiţii pentru vecinătate pentru proiectul "Reabilitarea drumurilor în Moldova III"**		
COST TOTAL	181 200 000 EUR, dintre care 16 200 000 EUR oferite prin FIV ca şi contribuţie pentru proiect		
METODA DE ACORDARE A SPRIJINULUI/ MODALITATEA DE MANAGEMENT	Abordarea proiectului **Gestionare descentralizată**		
CODUL DAC	21020	**SECTORUL**	Transport auto

1. INFORMAȚII GENERALE

Facilitatea de investiții pentru vecinătate (FIV) este o facilitate creată în baza opțiunilor de finanțare prevăzute de Regulamentul IEVP. Scopul acesteia este de a oferi sprijin sub formă de granturi din partea Uniunii Europene pentru operațiunile de împrumut desfășurate de instituțiile europene multilaterale de finanțare a dezvoltării și de cele bilaterale de finanțare a dezvoltării din statele membre. FIV aprobă granturi pentru cofinanțarea investițiilor, finanțarea garanțiilor pentru împrumut, pentru subvenționarea ratei dobânzii, pentru tranzacțiile cu capital de risc și pachetele de asistență tehnică. Obiectivul este de a asocia granturile UE cu împrumuturile oferite de consorțiile instituțiilor financiare europene pentru a finanța proiecte investiționale mari în regiunea IEVP.

Consiliu de administrație al FIV a aprobat în cadrul întrunirii operaționale din data te 15 aprilie 2011 o contribuție de 16,2 milioane EUR în formă de asistență tehnică și granturi de investiții pentru proiectul „Reabilitarea drumurilor în Moldova III". Acest proiect reprezintă continuarea proiectului „Reabilitarea drumurilor în Moldova II", pentru care FIV a aprobat pe 9 iunie 2008 un grant în sumă de 12 milioare EUR, ceea ce a dus ulterior la semnarea unui Acord de finanțare între UE și Comisie pe 9 decembrie 2008.

Noul proiect propus este o continuare a angajamentului existent între instituții financiare internaționale și EU în sectorul rutier și va implica reabilitarea tronsoanelor prioritare ale drumurilor identificate în Strategia infrastructurii transportului terestru, confirmată în luna mai 2010, pentru care fost făcut studiul de fezabilitate și elaborat proiectul tehnic.

2. DESCRIERE

2.1 Obiectivul

Obiectivul general al proiectului este de facilita creșterea economică și integrarea regională a Republicii Moldova.

Obiectivul specific al proiectului este de a stopa deteriorarea rețelei de drumuri naționale din Republica Moldova, de a asigura aducerea și menținerea principalelor conexiuni rutiere la un nivel acceptabil pentru a facilita creșterea economică și integrarea regională și a sprijini reforma sectorului rutier.

2.2 Rezultatele scontate

Reabilitarea și construirea noilor rețele de drumuri reprezintă o îmbunătățire necesară pentru infrastructura publică de bază din Moldova. Acest lucru va asigura un acces mai bun către piețele UE, încurajând atragerea de investiții directe în Moldova.

Contribuția din partea FIV va contribui la: (i) reabilitarea rețelei transfrontaliere de drumuri, (ii) îmbunătățirea capacităților locale de dezvoltare prin facilitarea accesului rutier spre piețe și reducerea costurilor de transport, și (iii) implementarea unui proiect cu impact durabil pozitiv asupra mediului înconjurător prin reducerea emisiilor de carbon și altor emisii. Reabilitarea drumurilor naționale joacă un rol vital pentru îmbunătățirea accesului la piețele UE. Starea actuală proastă a rețelei de drumuri este considerată drept un factor care împiedică atât atragerea de investiții în țară, cât și dezvoltarea legăturilor comerciale externe cu occidentul și orientul.

Îmbunătățirea tronsoanelor de drum identificate pentru proiect va oferi următoarele avantaje principale: economii bani din reducerea costurilor pentru reparația mijloacelor de transport grație suprafeței mai bune a drumurilor, precum și costuri mai mici pentru întreținerea drumurilor.

2.3 Activități

I. Etapa I (nu este vizată de contribuția din partea FIV)

La etapa I a proiectului de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova – un tronson pe drumul M3 Chișinău-Giurgiulești (unicul port internațional al Republicii Moldova pe Dunăre la extrema sudică a țării) – traseul dintre Comrat și Ciumai — va fi reabilitat din contul împrumutului BERD. Reablitarea tronsoanelor pe traseul Chișinău-Bălți, care face legătura dintre capitală și al doilea cel mai mare oraș din țară, și a tronsoanelor Chișinău-Ungheni-Sculeni, care duce până la frontiera cu România, va fi finanțată de BEI (cu excepția etapei a 3-a – drumul de ocolire prin Bahmut, pentru care s-ar putea solicita finanțare de la FIV în anul 2012). Nu s-a solicitat finanțarea prin FIV a etape I, deoarece începuse achiziționarea lucrărilor finanțate de BERD și BEI în prima jumătate a anului 2011.

II. Etapa II (co-finanțare de la FIV)

La etapa II, FIV va contribui la construirea drumului de ocolire Ungheni, care face parte din drumul R1 Chișinău-Ungheni-Sculeni-frontiera cu România. Lungimea tronsonului este de 7 km – de la km 96+250 până la km 103+600. Costurile estimate ale lucrările de reabilitare ale tronsonului respectiv se ridică la 14,1 milioane EUR, iar ale serviciilor de supraveghere la 0,9 milioane EUR. Restul drumului se va finanța de BEI.

Obiectivele proiectului sunt în conformitate cu orientările strategice ale FIV. Investiția respectivă va avea efecte pozitive asupra interconexiunii rutiere prin reabilitarea drumului Chișinău-Ungheni-Sculeni. Acesta este unul dintre principalele drumuri care conectează Republica Moldova cu UE și face parte din coridorul central est-vest, ce face legătura între România, Republica Moldova și Ucraina ca și parte a extinderiirețelei trans-europene de transport.

Contribuția din partea FIV (la etapa II) se va concentra pe construirea drumului de ocolire Ungheri, care face parte din drumul R1 Chișinău-Ungheni-Sculeni-frontiera cu România.

Vor fi efectuate următoarele lucrări:

- restabilirea unui sistem de canalizare adecvat, a semnelor și marcajelor rutiere,
- reparații localizate
- aplicarea unui strat de nivelare și a unui strat de uzură din beton asfaltic
- supravegherea lucrărilor.

Dacă va fi cazul și va fi eficient din punct de vedere al costurilor, se vor include și elemente specifice de siguranță rutieră, precum:
- furnizarea și instalarea balustradelor
- măsuri pentru siguranța pietonilor în satele amplasate de-a lungul drumului.

De asemenea, proiectul va sprijini reforma finanțării sectorului rutier și consolidarea instituțională a agenției de implementare, Administrația de Stat a Drumurilor (ASD), pentru a îmbunătăți capacitatea de a gestiona rețeaua de drumuri și a efectua lucrări rutiere într-un mod eficace și eficient.
În cadrul proiectului se va acorda asistență tehnică pentru unitatea de implementare a proiectului (UIP), creată în cadrul ASD.

Construcția drumului de ocolire Ungheni va trebui finalizată până în luna octombrie 2017, și planul de acțiuni convenit în data de 24.11.16 de către Contractant, Inginer și Angajator va trebui respectat în mod integral.

III. Etapa III (nu este vizată de contribuția actuală din partea FIV)

La etapa III vor fi sprijinite următoarele tronsoane de drum: (i) centura de ocolire Bahmut pe drumul Chișinău-Ungheni-Sculeni-frontiera cu România, care va costa 7,1 milioane EUR (de la km 68+700 până la

km 74+100 cu o lungime totală de 6,5 km); şi (ii) centura de ocolire Vulcăneşti pe drumul M3 Chişinău-Giurgiuleşti, hotarul cu România, care va costa 7,9 milioane EUR (de la km 172+800 până la km 181+200 cu o lungime totală de 7.9 km). Aceste segmente de drum au o importanţă transfrontalieră clară, fiind parte a principalelor drumuri care conectează Moldova cu UE şi alte ţări din regiune. Dacă la etapa II se vor obţine progrese satisfăcătoare, la etapa III ar putea fi făcută o contribuţie suplimentară după furnizarea corespunzătoare de către BERD.

La etapele II şi III ale proiectului se vor reabilita suplimentar drumurile cu cea mai înaltă rată a rentabilităţii interne, identificate în Strategia sectorului transporturilor pentru Moldova.

IV. Asistenţă tehnică (finanţată prin contribuţia FIV)
În plus, se solicită asistenţă tehnică, în valoare de 1,2 milioane EUR, pentru implementarea proiectului: sprijin pentru UIP, creată în cadrul ASD, cu scopul implementării investiţiilor de capital în valoare de 180 de milioane EUR.

Printre obiectivele specifice se regăsesc următoarele:
(i) consolidarea capacităţilor de gestionare a proiectelor şi monitorizare a resurselor în cadrul ASD;
(ii) îmbunătăţirea capacităţii ASD de gestionare a ciclului proiectului;
(iii) elaborarea programelor specifice de instruire pentru personalul ASD implicat în procesul de implementare a proiectului;
(iv) respectarea clauzelor acordurilor de împrumut şi încurajarea bunelor relaţii de lucru cu instituţiile financiare internaţionale; şi
(v) elaborarea manualelor de achiziţii pentru ASD şi acordarea sprijinului pentru contractele de achiziţii la nivel local.

Pentru proiect a fost efectuată o evaluare a impactului social şi de mediu. Conform standardelor UE, rezultatele studiului (privind toate măsurile de atenuare) vor fi luate în considerare la implementarea proiectului (în principal pentru noile tronsoane ale drumului).

Proiectul va contribui la implementarea următoarelor aspecte convenite:

- **Consolidarea instituţională a ASD:** Programul de AT va oferi ASD cunoştinţe şi practici tehnice şi în domeniul gestionării contractelor şi se va oferi asistenţă la implementarea proiectului prin consolidarea capacităţilor personalului ASD în domeniul managementului şi monitorizării şi la elaborarea manualelor de achiziţii pentru ASD şi se va acorda sprijin pentru contractele de achiziţii la nivel local.
- **Dialog de politici cu autorităţile, privind întreţinerea drumurilor şi reforma:** Proiectul va asigura nivelul corespunzător de finanţe pentru întreţinerea drumurilor, se va acorda sprijin pentru o mai bună guvernanţă şi responsabilizare în cadrul Fondului rutier, şi pentru reforma de către Guvernul Republicii Moldova a sistemului de întreţinere de rutină a drumurilor.
- **Implementarea regulilor de achiziţii publice:** Principalele aspecte convenite în cadrul proiectului sunt următoarele: atribuirea a 100% din contractele periodice de întreţinere pe bază de licitaţii competitive către sfârşitul anului 2011 (în prezent doar 40% sunt atribuite pe bază de concurs). Acestea vor viza implementarea noului sistem de întreţinere a drumurilor.

3. AMPLASAREA ŞI DURATA

1. Amplasarea

Republica Moldova, Ungheni

2. Durata

Perioada de execuţie a Acordului va fi de până la 95 de luni. Această perioadă de execuţie va cuprinde două faze, în condiţiile prevăzute la punctul 4.1 din „Condiţiile generale" (Anexa I din prezentul Acord):

o fază de implementare operaţională, care începe de la data intrării în vigoare a Acordului de finanţare şi va avea o durată de până la 72 luni. Pe parcursul acestei faze vor fi efectuate toate activităţile Proiectului, inclusiv cele legate de pregătirea şi planificarea implementării Proiectului, în măsura în care aceasta din urmă nu a fost efectuată înainte de data de începere a perioadei de execuţie.

o fază de încheiere cu o durată de până la 23 luni, care începe de la data terminării fazei de implementare operaţională. În timpul acestei faze vor fi efectuate toate activităţile necesare pentru încheierea definitivă a Proiectului.

În conformitate cu art. 9 din „Condiţiile generale" (Anexa I din prezentul Acord), contractele de implementare a Acordului de finanţare vor fi semnate cel târziu în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a Acordului de finanţare (cu excepţia contractelor de audit şi evaluare). Termenul respectiv nu poate fi prelungit („clauza de limitare în timp").

4. IMPLEMENTARE

4.1 Cadrul organizatoric şi responsabilităţile

(a) Cadrul organizatori de bază

Administraţia de Stat a Drumurilor (ASD) este responsabilă de implementarea proiectului Guvernului Republicii Moldova şi este sub supravegherea generală a Ministerul Transporturilor şi Infrastructurii Drumurilor (MTID).
În plus, se solicită asistenţă tehnică, în sumă de 1,2 milioane de euro, pentru acordare de sprijin pentru UIP, creată în cadrul ASD, cu scopul implementării investiţiilor de capital în valoare de 180 de milioane EUR. Asistenţa tehnică va fi contractată de către ASD şi supravegheată de către BERD.

Pe parcursul implementării proiectului, contractele de execuţie a lucrărilor vor fi supravegheate de către consultanţi internaţionali specializaţi.

b) Delegarea sarcinilor

Comisia a delegat următoarele sarcini Băncii Europene pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (BERD), cu sediul la Londra, One Exchange Square, London EC2A 2JN, Regatul Unit:

1. efectuarea controlului ex-ante al procedurilor de achiziţie şi contractare, după cum este prevăzut în punctul 4.3.2,
2. aprobarea „fără obiecţii" a efectuării plăţilor din FIV-Reabilitarea drumurilor III Contul pentru contractori,
3. urmărirea aspectelor tehnice şi financiare ale proiectului, inclusiv aprobarea „fără obiecţii" a rapoartelor intermediare şi finale (tehnice şi financiare) ale proiectului,
4. aprobarea „fără obiecţii" a auditurilor externe ale Contul FIV-Reabilitarea Drumurilor III, după cum este prevăzut în art. 5.3(b).

Comisia, BERD şi BEI va semna un Acord de implementare cu scopul de a descrie amănunţit sarcinile delegate către BERD. Beneficiarul va primi o copie a acordului pentru informare.

Comisia își rezervă dreptul de a schimba instituția delegată, menționată mai sus, sau domeniul de aplicare a delegației, fără a modifica acordul de finanțare. În acest caz, va comunica denumirea noii instituții delegate și/sau descrierea sarcinii (sarcinilor) delegate acesteia.

c) Raportare

Pe parcursul implementării proiectului, ASD va transmite o copie a tuturor rapoartelor de monitorizare, elaborate în conformitate cu modelul convenit cu BERD și aprobat de către BERD și BEI, în scopul de a informa Comisia.

În plus, Comisia își rezervă dreptul de a solicita prezentarea anumitor rapoarte de către beneficiar sau entitatea de proiect.

4.2 Bugetul proiectului

Costul total al proiectul este estimat la 181,2 milioane EUR, dintre care 16,2 milioane EUR vor fi oferite din Bugetul General al Uniunii Europene prin intermediul FIV. Celelalte componente ale proiectului vor fi finanțate prin împrumuturi de la BERD și BEI (câte 75 de milioane de euro fiecare). Acordul de împrumut cu BERD a fost semnat la 29 octombrie 2010, iar cel cu BEI la 23 Noiembrie 2010. Cu condiția înregistrării unui progres satisfăcător cu utilizarea alocațiilor curente ale FIV, proiectul poate beneficia de un alt grant FIV în valoare de 15 milioane EUR, sub rezerva aprobării de către Consiliul de administrație al FIV.

Defalcarea indicativă a diferitor componente ale proiectul este următoarea:

Componentele proiectului	**EUR**
1. Lucrări, echipament și bunuri	
Dintre care: Lucrări de reabilitare a drumurilor, etapa 1	47 500 000
Lucrări de reabilitare a drumurilor, etapa 2	61 750 000
Lucrări de reabilitare a drumurilor, etapa 3	59 750 000
Costul total al investiției	**169 000 000**
2. Contracte de prestare a serviciilor	
Dintre care: Supravegherea lucrărilor, etapa 1	3 000 000
Supravegherea lucrărilor, etapa 2	4 000 000
Supravegherea lucrărilor, etapa 3	4 000 000
AT. Asistență pentru UIP pentru toate cele trei etape	1 200 000
Costul total al proiectului	**181 200 000**

Tabelul privind defalcarea costurilor estimate de mai sus este prezentat în scopuri informative. Costurile au fost stabilite de către BERD/BEI în baza informațiilor puse la dispoziția lor la etapa de evaluare a proiectului. Sumele pe articole pot fi modificate doar după consultarea cu BERD, după finalizarea procesului de achiziție și efectuarea lucrărilor, cu condiția menținerii unui plafon relativ pentru împrumut și grant

Defalcarea indicativă a componentelor ce urmează a fi finanțate de către Uniunea Europeană prin intermediul FIV:

Construirea drumului de ocolire a orașului Ungheni, eficientizarea reabilitării drumului Chișinău-Ungheni-Sculeni	14 100 000 EUR
Supravegherea lucrărilor	900 000 EUR
Oferirea asistenței tehnice pentru consultanții responsabili de implementare, toate cele trei etape	1 200 000 EUR
Costurile totale ale componentelor finanțate de către FIV	**16 200 000 EUR**

Sumele vizate în acest tabel sunt orientative și reprezintă valoarea netă după impozitare percepută în țara beneficiarului. În cazul în care costul unei componentei este mai mic decât cel prevăzut inițial, atunci banii în surplus pot fi alocați unei alte componente finanțate de FIV și menționată în art. 2.3, după primirea aprobării „fără obiecții" din partea BERD.

Dacă costul total al componentelor finanțate de FIV crește indiferent de motiv, atunci beneficiarul va trebui să se asigure că dispune de resurse financiare suplimentare necesare pentru finalizarea componentelor proiectului finanțat de FIV.

4.3 Mobilizarea bugetului proiectului pentru contribuția FIV

4.3.1 Gradul de descentralizare

Proiectul va fi implementat conform modelului parțial descentralizat, cu delegarea sarcinilor de efectuare a controalelor ex-ante și ex-post pentru BERD.

4.3.2 Procedurile de achiziție

Potrivit articolului 10.1.1 din „Condițiile speciale" ale prezentului acord de finanțare, toate contractele de punere în aplicare a proiectului se vor semna de către ASD în conformitate cu politicile și regulile de achiziție ale BERD („PRA"), care sunt în conformitate cu standardele internaționale.

BERD va monitoriza și examina procesul de achiziție în conformitate cu PRA, în măsura prevăzută de acestea și în măsura efectuării achizițiilor de bunuri, servicii și/sau lucrări finanțate din resursele proprii ale BERD.

După finalizarea etapei de achiziții, ASD va transmite Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare un raport privind rezultatele evaluării ofertelor, care va conține și recomandarea sa pentru atribuirea contractului. După examinarea rapoartelor primite, BERD va aproba „fără obiecții" atribuirea contractului.

4.3.3 Modalitățile financiare

Grantul FIV, în valoare de 16,2 milioane EUR, se va debursa după

cum urmează:

a) Plata inițială din partea Comisiei Europene

Comisia va rambursa suma totală a grantului FIV (16 200 000 EUR) într-un cont deschis în mod expres în EUR pe numele Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor în scopul contribuției FIV la proiect (denumit în continuare **„Contul FIV-Reabilitarea Drumurilor III").** Contul FIV-Reabilitarea Drumurilor III este un cont desemnat fără dobândă, deschis în cadrul Trezoreriei Teritoriale Chișinau,

Republica Moldova. Ministerul Finanțelor va achita toate taxele aferente serviciilor bancare pentru acest cont, inclusiv cheltuielile privind schimbul valutar. Acest cont este un cont cu două împuterniciri de semnătură, iar gestionarea acestuia nu va putea fi delegată unei alte entități.

Plata menționată se va efectua după:

1. Semnarea, în mod valabil, a prezentului acord de finanțare;
2. semnarea, în mod valabil, a acordurilor de împrumut cu BERD și BEI;
3. primirea, de către Comisie, a solicitării de plată din partea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor

Transferurile din contul FIV-Reabilitarea drumurilor III pot fi efectuate de către Beneficiar numai după aprobarea în scris a șefului Delegației UE în Republica Moldova („Delegația UE"), în modurile prevăzute la punctul 4.3.3(b) de mai jos.

b) Transferurile din contul FIV-Reabilitarea drumurilor III în contul proiectului FIV

Fondurile din contul proiectului FIV-Reabilitarea drumurilor III vor fi transferate în mai multe tranșe succesive, după aprobarea în scris a șefului Delegației UE, într-un cont distinct în euro, care urmează a fi deschis și menținut de către ASD, în cadrul Trezoreriei Teritoriale Chișinău, Republica Moldova, și creat în mod expres în scopul proiectului pentru finanțarea ponderii componentei FIV referitoare la proiect (denumit în continuare „Contul proiectului FIV-Reabilitarea drumurilor III" sau „Contul proiectului FIV"). „Contul proiectului FIV-Reabilitarea drumurilor III" este un cont cu două împuterniciri de semnătură a reprezentanților Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor. În contul proiectului FIV vor fi păstrate doar fondurile FIV. Fondurile din partea BEI vor fi păstrate într-un cont separat.

Transferul fiecărei tranșe din contul FIV-Reabilitarea drumurilor III în contul proiectului FIV se va aproba conform următorului proces:

(i) prima tranșă de maximum 5,4 milioane EUR se achită de către beneficiar în contul proiectului FIV în termen de 15 (cincisprezece) zile de la primirea de către acesta a unei scrisori din partea Delegației UE, care autorizează un astfel de transfer. O astfel de scrisoare trebuie emisă nu mai târziu de 15 (cincisprezece) zile de la primirea solicitării plății din partea BERD, după cum a fost descris la punctul 4.3.3(b)(iv)[1]. Autorizația Delegației UE de a transfera prima tranșă este condiționată de executarea adecvată și de eficacitatea Acordului de implementare între Comisie, BERD și BEI.

(ii) A doua tranșă de 5,4 milioane EUR se va achita în termen de 15 (cincisprezece) zile de la primirea de către beneficiar a unei scrisori din partea Delegației UE, care autorizează un astfel de transfer. O astfel de scrisoare trebuie emisă nu mai târziu de 15 (cincisprezece) zile de la primirea solicitării plății din partea BERD, după cum a fost descris la punctul 4.3.3(b)(iv)[2]. Delegația UE își va baza autorizația pe aprobarea „fără obiecții" de către BERD a raportului financiar pentru contul proiectului FIV, prezentat de către ASD, unde se va indica că cel puțin 80% din valoarea primei tranșe au fost utilizate de către ASD în scopul implementării componentei FIV. Situația financiară prezentată BERD de către ASD, în temeiul prezentei prevederi, trebuie să fie certificată drept exactă și adevărată de către auditorii externi independenți, angajați de beneficiar în conformitate cu punctul 5.3(b) din prezentul Acord;

(iii) A treia tranșă de 5,4 milioane EUR se achită în termen de 15 (cincisprezece) zile de la primirea de către beneficiar a unei scrisori din partea Delegației UE, care autorizează un astfel de transfer. O astfel de scrisoare trebuie emisă nu mai târziu de 15 (cincisprezece) zile de la primirea solicitării plății din partea BERD, după cum este prevăzut la punctul 4.3.3(b)(iv)[3]. Delegația UE va baza autorizația pe aprobarea „fără obiecții" de către BERD a raportului financiar pentru contul proiectului FIV, prezentat de ASD, unde se va indica că cel puțin 80% din valoarea celei de a doua tranșe și 100% din prima tranșă au fost utilizate de către ASD în scopul implementării componentei FIV. Situația financiară prezentată BERD de către ASD, în temeiul prezentei prevederi, trebuie să fie certificată drept exactă și adevărată de către auditorii externi independenți, angajați de beneficiar în conformitate cu punctul 5.3(b) din prezentul Acord;

(iv) Solicitările plății pentru fiecare tranșă trebuie transmise de către ASD la BERD, care va transmite Delegație UE o copie a acestora în termen de 30 (treizeci) de zile, împreună cu documentele corespunzătoare.

3) Plăți din contul proiectului

Toate plățile către contractori vor fi efectuate de către ASD din contul proiectului FIV Reabilitarea drumurilor III. ASD este responsabilă pentru semnarea și verificarea facturilor primite de la contractori și pentru transmiterea acestora către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, care va aproba facturile. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor va contacta ulterior BERD.

Fiecare plată din acest cont trebuie să obțină aprobarea „fără obiecții" prealabilă din partea BERD.

4) Închiderea contului proiectului FIV Reabilitarea drumurilor III

La finalizarea fizică a proiectului, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor va asigura și contracta un audit al contului proiectului FIV, al contului proiectului BEI și al contului FIV Reabilitarea Drumurilor în Moldova III, în conformitate cu punctul 5.3(b) din prezentul Acord.

În baza acestui audit, BERD va comunica Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, BEI și Comisiei valoarea costurilor eligibile finale ale proiectului. BERD certifică faptul că proiectul a fost finalizat după cum a fost planificat și transmite Comisiei și BEI o copie a raportului privind finalizarea proiectului, împreună cu aprobarea „fără obiecții".

Soldul contului proiectului FIV (în cazul în care există) și orice cheltuieli neeligibile, identificate în urma auditului, urmează a fi rambursate Comisiei de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (prin contul FIV–Reabilitarea drumurilor în Moldova III)

Contul proiectului FIV poate fi apoi închis.

5) Închiderea contului FIV-Reabilitarea drumurilor în Moldova III

Soldul contului FIV-Reabilitarea drumurilor în Moldova III urmează a fi rambursat Comisiei de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor. Contul FIV-Reabilitarea Drumurilor în Moldova III poate fi apoi închis.

În cazul în care proiectul nu este finalizat cu succes sau în cazul în care împrumuturile acordate de BERD și/sau de BEI nu sunt utilizate, sunt anulate sau dacă orice altă prevedere a prezentului acord nu este respectată, Comisia își rezervă dreptul de a re-examina dacă grantul FIV va fi anulat pe deplin sau parțial, iar ulterior rambursat Comisiei.

În cazul în care fondurile nu sunt rambursate la cerere, Comisia poate aplica procedura contradictorie de închidere a conturilor și mecanismele de corecție financiară, în special în ceea ce privește recuperarea prin compensare.

---

[1] Lipsa răspunsului în termenul stabilit nu este considerat drept o aprobare tacită.
[2] Idem
[3] Idem

5. MONITORIZARE, EVALUARE ŞI AUDITURI

Monitorizarea, evaluarea şi auditul Proiectului se vor face în conformitate cu procedurile BERD şi sub monitorizarea (controlul) BERD.

Acordul de implementare încheiat între Comisie şi BERD va include prevederi privind delegarea sarcinilor de control, de asemenea în conformitate cu Acordul de împrumut dintre ASD şi BERD.

Cu toate acestea, Comisia Europeană îşi rezervă de asemenea dreptul de a efectua, de-a lungul întregului Proiect, misiuni de monitorizare, audit şi evaluare, din proprie iniţiativă şi din bugetul propriu.

5.1 Monitorizarea

(a) Activităţile zilnice de monitorizare tehnică şi financiară vor reprezenta un proces continuu, ca parte a responsabilităţilor ASD. În acest scop, ASD va stabili un sistem intern permanent, tehnic şi financiar, de monitorizare a Proiectului, care va fi utilizat pentru elaborarea rapoartelor intermediare de activitate.

(b) Ori de câte ori BERD organizează/participă la misiuni bianuale de monitorizare, BERD va informa în avans BEI şi Comisia despre aceste misiuni, în cazul în care acestea doresc să participe. BERD va face cunoscute BEI şi Comisiei toate rapoartele sale de monitorizare. Misiunile mixte semestriale ale tuturor instituţiilor financiare internaţionale care finanţează reabilitarea drumurilor din Republica Moldova vor completa procesul de evaluare a Proiectului.

(c) În plus, consultanţi independenţi, recrutaţi direct de către Comisie în conformitate cu termeni de referinţă stabiliţi în mod specific, pot efectua o monitorizare externă, pe baza sistemului "ROM" (monitorizare orientată spre rezultate) care, în principiu, va începe din a şasea lună a activităţilor Proiectului şi se va finaliza cel târziu cu 6 luni înainte de sfârşitul fazei de implementare operaţională.

5.2 Evaluarea

(a) Evaluarea va fi delegată către BERD, în conformitate cu procedurile sale, care prevăd o monitorizare bianuală a Beneficiarului până la rambursarea împrumutului BERD.

(b) În plus, consultanţi independenţi, recrutaţi direct de către Comisie, în conformitate cu termeni de referinţă stabiliţi în mod specific, pot efectua şi ei evaluări externe (în special în cadrul evaluării globale a FIV).

5.3 Auditul şi controlul intern

(a) ASD va asigura controlul intern al operaţiunilor de management.

(b) ASD va asigura auditarea rapoartelor financiare de către auditori independenţi, conform cerinţelor menţionate în secţiunea 3.01 din Acordul de proiect, încheiat între ASD şi BERD pentru Proiectul "Reabilitarea drumurilor în Moldova III". Auditul anual va include auditul Contului FIV-Reabilitarea drumurilor III şi al Contului proiectului „Reabilitarea drumurilor III" (contul FIV). BERD va furniza Comisiei, fără întârziere, o copie a rapoartelor de audit, indicând totodată că nu are obiecţii la părţile rapoartelor de audit referitoare la Contul FIV-Reabilitarea drumurilor şi Contul proiectului „Reabilitarea drumurilor".

(c) Pe lângă aceasta, Comisia poate efectua audite externe.

5.4 Informare şi consultare

(a) Beneficiarul, ASD, BERD, BEI şi Comisia vor analiza concluziile şi recomandările evaluărilor şi vor decide, în comun, cu privire la măsurile de urmărire care vor fi luate şi orice ajustări necesare, inclusiv, dacă se va recomanda, reorientarea Proiectului. Rapoartele misiunilor de evaluare şi de monitorizare ale Comisiei vor fi oferite Beneficiarului şi ASD, pentru a ţine seama de orice recomandări care ar putea rezulta din aceste misiuni.

(b) Comisia va informa Beneficiarul cu cel puţin o (1) lună înainte privind datele prevăzute pentru misiunile sale. Beneficiarul va colabora în mod productiv şi real cu experţii responsabili de monitorizare şi/sau evaluare şi, printre altele, le va oferi toate informaţiile şi documentele necesare, precum şi acces în birourile şi la activităţile tuturor componentelor Proiectului.

6. COMUNICARE ŞI VIZIBILITATE

Beneficiarul şi ASD se vor asigura că vizibilitatea contribuţiei Uniunii Europene este cel puţin echivalentă cu cea acordată, prin intermediul mass-media, altor donatori care sprijină implementarea Proiectului "Reabilitarea drumurilor în Moldova III" (de ex., sigla Uniunii Europene va fi afişată ori de câte ori este afişat un anunţ public privind investiţiile finanţate în cadrul acestui Proiect). Dacă este necesar, orientările aplicabile pentru comunicare şi vizibilitate se pot găsi pe site-ul EuropeAid[4].

În cazul în care se va organiza o ceremonie de lansare a Proiectului, Beneficiarul trebuie să invite Comisia, BERD şi BEI.

Comisia, precum şi celelalte părţi care contribuie la Proiect, vor fi invitate la orice eveniment de vizibilitate cu privire la Proiect, cum ar fi inaugurarea centurii de ocolire Ungheni.

---

[4] http://ec.europa.eu/europeaid/work/visibility/index_en.htm

ADDENDUM No.2 TO THE FINANCING AGREEMENT
Moldova Road Rehabilitation III Project
ENPI/2011/265548
Special Conditions

The European Union, hereinafter referred to as **"the EU",** represented by the European Union, hereinafter referred to as **"the Commission",**
of the one part, and
The Government of the Republic of Moldova, represented by the Ministry of Transport and Road Infrastructure, hereinafter referred to as **"the Beneficiary",**
of the other part, have
agreed as follows:
The following provisions of the Financing Agreement No.ENPI/2011/265-548 signed on 6 December 2011 and amended on 18 November 2015 through Addendum 1 for the implementation of the programme "Moldova Road Rehabilitation III Project" are hereby modified:

Article 5 - PERIOD OF EXECUTION

Article 5 of the Special Conditions is hereby replaced as follows:

5.1 The period of execution of the Financing Agreement as defined in Article 4 of the General Conditions shall commence on the entry into force of the Financing Agreement and end 95 months after this date.
5.2 The duration of the operational implementation phase is fixed at 72 months.
5.3 The duration of the closure phase is fixed at 23 months.

Article 8 - ANNEXES

Annex II: Technical and Administrative Provisions is replaced and attached to this Addendum.

All other terms and conditions of the Financing Agreement remain unchanged. This addendum shall form an integral part of the Financing Agreement and shall enter into force on the date on which it is signed by the last party.

Done in four original copies, two copies being handed to the Commission and two to the Beneficiary.

FOR THE COMMISSION	**FOR THE BENEFICIARY**
Mr Lawrence MEREDITH	
Director Neighbourhood East DG Neighbourhood and Enlargement Negotiations European Commission	Republic of Moldova
Signature:	*Signature:*
Date: 16.12.2016	*Date: 28.12.2016*

TECHNICAL AND ADMINISTRATIVE PROVISIONS

BENEFICIARY COUNTRY / REGION	Government of Republic of Moldova		
REQUESTING AUTHORITY	Ministry of Transport and Road Infrastructure		
BUDGET HEADING	19.080103		
TITLE	**Neighbourhood Investment Facility contribution to the "Moldova Road Rehabilitation III project "**		
TOTAL COST	EUR 181,200,000 of which EUR16,200,000 financed through the NIF contribution to the project		
AID METHOD/ MANAGEMENT MODE	Project approach **Decentralised management**		
DAC-CODE	21020	**SECTOR**	Road Transport

1. BACKGROUND

The Neighbourhood Investment Facility (NIF) is a facility stemming from the financing options offered by the ENPI Regulation. It is intended to provide EU grant support for lending operations led by European multilateral development-finance institutions and also bilateral development finance institutions of the Member States. The NIF approves grants for investment co-financing, loan guarantee cost financing, interest rate subsidies, risk capital operations and technical assistance packages. The objective is to associate EU grants with loans from consortia of European Finance Institutions in order to finance large investment projects in the ENPI region.

A NIF contribution of EUR 16.2 million in the form of technical assistance and investment grant to the "Moldova Road Rehabilitation III project" was approved by the Board of the NIF during its operational meeting of 15 April 2011. This project is the continuation of the "Road Rehabilitation project II" for which a EUR 12 million grant was approved by the NIF Board on 9 June 2008 and led to the signature of a Financing Agreement between the UE and the Commission on 9th of December 2008.

The new proposed Project is a continuation of the existing engagement of International Financing Institutions and the EU in the road sector and will involve rehabilitation of priority road sections identified in the Land Transport Infrastructure Strategy, reconfirmed in May 2010, for which feasibility and design have been finalised.

2. DESCRIPTION

2.1 Objective

The general objective of the project is to facilitate economic growth and regional integration of the Republic of Moldova.

The specific purpose of the Project is to halt the deterioration of the national roads network in the Republic of Moldova, to ensure key road links are brought and maintained to acceptable standards to facilitate economic growth and regional integration, and to support reform of the road sector.

2.2 Expected results

The rehabilitation and construction of new road networks is a necessary improvement of basic public infrastructure in Moldova. It will allow better access to EU markets to encourage foreign direct investment in Moldova.

The NIF contribution will help : (i) rehabilitate important cross-boundaries road network, (ii) improve local development capacities by upgrading road access to the markets and decrease transportation costs, and (iii) implement a project with a positive sustainable environmental impact by reducing carbon and other emissions. Rehabilitation of national roads is vital to improve access to EU markets. The poor present condition of road network is seen as acting as a significant deterrent to investment in the country and the development of external trade links to the West and the East

The principal benefits from improving the identified road sections under the Project are savings in vehicle operating costs, due to improved road surface conditions, as well as reductions in road maintenance costs.

2.3 Activities

I. Phase I (not concerned by NIF contribution)

Under Phase 1 of the Moldova Roads rehabilitation project, a section on the M3 Chisinau – Giurgiulesti (the Republic of Moldova's only international port on the river Danube in the extreme south of the country) road between Comrat and Ciumai will be rehabilitated from the proceeds of EBRD loan. Rehabilitation of sections on the Chisinau – Balti direction, connecting the capital with the second largest city in the country and sections of the Chisinau-Ungheni-Sculeni connecting with the Romanian border will be financed by EIB (except for Phase 3 - Bahmut bypass, which may be submitted for further NIF financing in 2012). NIF financing is not requested for Phase 1 as the procurement for works financed by the EBRD and EIB has started. in the first half of 2011.

II. Phase II (co-financed by NIF)

Under Phase 2, the NIF will contribute to the construction of the Ungheni bypass, forming part of the R1 Chisinau-Ungheni-Sculeni Romanian border road. The length of the section is 7 km from km 96+250 to km 103+600. The estimated cost of the section rehabilitation works is EUR 14.1 million and supervision services - EUR 0.9 million. The rest of the road will be financed by EIB.

The objectives of the project are in line with the NIF Strategic Orientations. The investment will bring positive transport interconnection effects by rehabilitating the Chisinau-Ungheni-Sculeni road. This road is one of the main roads connecting the Republic of Moldova to the EU and is part of a central east- west corridor linking Romania –Republic of Moldova – Ukraine and part of the Extension of the Trans-European Transport Network

The NIF contribution (within phase 2) will be focused on the construction of the Ungheni bypass, forming part of the R1 Chisinau-Ungheni-Sculeni Romanian border road.

The works will consist of:

- re-establishment of adequate drainage, road signs and markings,
- localised repairs
- the application of a levelling course and wearing course of asphalt concrete.
- works supervision.

Specific road safety features will also be included where appropriate and cost-effective, such as:
- supply and installation of guard rails
- and pedestrian safety measures in villages along the road.

The Project also supports the reform of road sector financing and institutional strengthening of the implementation agency, the State Road Administration (SRA), to improve its capacity to manage the road network and carry out road works effectively and efficiently.

The Project includes the Technical Assistance to the Project Implementation Unit (PIU) established within the SRA.

The construction of the Ungheni bypass will have to be finalised by October 2017 and the Action Plan agreed on 24.11.16 between the Contractor, the Engineer and the Employer will have to be fully respected.

III. Phase 3 (not concerned by the current NIF contribution)

Under Phase 3, the roads sections to be supported would be: (i) Bahmut bypass on Chisinau-Ungheni-Sculeni–Romanian border with a cost of EUR 7.1 million (from km 68+700 to km 74+100 with a length of 6.5 km); and (ii) Vulcanesti bypass on the M3 Chisinau-Giurgiulesti, Romanian border road with a cost of EUR 7.9 million (from km 172+800 to km 181+200 with a length of 7.9 km). These road fragments have a clear cross-border impact by being part of key roads connecting Moldova with the EU and other countries in the region. If satisfactory progress is achieved under Phase II, then an additional contribution could be envisaged for phase III after due submission by the EBRD.

Phases 2 and 3 of the Project will involve additional rehabilitation of roads with the highest economic internal rate of return, identified in the Transport Sector Strategy for Moldova.

IV. Technical assistance (financed by the NIF contribution)
In addition, technical assistance amounting to EUR 1.2 million is requested for project implementation: support to the PIU, established within the SRA to implement all the EUR 180 million capital investments.

Specific objectives include:
(i) strengthening of the SRA's project management and monitoring resources;
(ii) improvement of the SRA's capabilities with regard to implementation cycle management;
(iii) development of specific training programs for the SRA personnel involved in the project implementation process;
(iv) compliance with terms of respective loan agreements and fostering of good working relations with the International Financing Institutions; and
(v) development of procurement manuals for the SRA and implementation support for local contracts procurement.

An Environment and Social Impact Assessment has been carried out for the project. In line with EU standards, the results of the study (all mitigation measures) shall be taken into account in the project implementation (mainly for the new section of the road).

The project will provide a contribution towards the fulfilment of the following covenants:

- **Institutional strengthening of the SRA**: The TA programme will provide the SRA with technical and contractual expertise and will assist it in the implementation of the Project by strengthening of the SRA's project management and monitoring capacities and development of procurement manuals for the SRA and implementation support for local contracts procurement.

- **Policy dialogue with the authorities on the road maintenance and reform**: The project will covenant the appropriate level of funding allocation for road maintenance, support improved governance and accountability of the Road Fund, and reform of the routine maintenance system by the GoM.

- **Implementation of public procurement rules:** Key covenants of the Project will include 100% of periodic maintenance contracts to be awarded based on competitive bidding by the end of 2011 (currently), only 40% are awarded on competitive basis). These will be linked to the implementation of the new road maintenance system

3. LOCATION AND DURATION

1. Location

Republic of Moldova, Ungheni

2. Duration

The execution period of the Agreement will be up to 95 months. This execution period will comprise two phases under the conditions provided for in article 4.1 of the General Conditions (Annex I of the present Agreement):

- an operational implementation phase that starts from the entry into force of the financing agreement and will have a duration of up to 72 months. During that phase, all Project activities will be carried out, including those related to the preparation and planning of the Project implementation, in so far as the latter have not been carried out before the starting date of the execution period.
- a closure phase of a duration of up to 23 months that starts from the expiry date of the operational implementation phase. During this phase, all activities necessary for the definitive closing of the Project will be carried out.

Pursuant to article 9 of the General Conditions (Annex I of the present Agreement) the contracts implementing the financing agreement shall be signed at the latest within three years of the entry into force of the financing agreement (except audit and evaluation contracts). That deadline may not be extended ('sunset clause').

4. IMPLEMENTATION

4.1 Organisational set-up and responsibilities

(a) Basic organisational set-up

The executing agency responsible for the implementation of the Project on behalf of the GoM, is the State Road Administration (the "SRA"), under the general supervision of the Ministry of Transport and Road Infrastructure the "MTRI").

In addition, technical assistance is requested of EUR 1.2 million for project implementation support to the PIU, established within the SRA to implement all the EUR 180 million capital investments. This TA will be supervised by EBRD and contracted by the SRA.

During project implementation, the works contracts will be supervised by qualified international consultants.

b) Delegation of tasks

The Commission has delegated the following to the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), with its headquarters located One Exchange Square, London EC2A 2JN, United Kingdom:

1. the ex-ante control of the procurement and contracting procedures as described in point 4.3.2,
2. the 'non-objection' of the execution of the payments from the NIF-Road Rehabilitation III Account to contractors,
3. the overall technical and financial follow-up of the Project including the 'non-objection' to the Project's interim and final reports (technical and financial),
4. the 'non-objection' to the external audits of the NIF-Road rehabilitation III Account as defined in article 5.3 (b).

An Implementation Agreement will be signed between the Commission, the EBRD and the EIB in order to detail the tasks delegated to the EBRD. A copy of this agreement will be transmitted to the Beneficiary for information.

The Commission reserves the right to change the delegated body indicated above or the scope of the delegation, without this necessarily requiring an amendment to the financing agreement. In that case, it shall notify the name of the new delegated body and/or the scope of the task(s) delegated to it.

c) Reporting

The SRA shall submit for information to the Commission a copy of all monitoring reports elaborated in accordance with the templates agreed with the EBRD and approved by the EBRD and the EIB, until completion of the entire Project.

In addition, the Commission reserves the right to request the Beneficiary or the Project Entity to submit specific reports.

4.2 Project Budget

The total cost of the Project is estimated at EUR 181.2 million of which EUR 16.2 million will be financed by the General Budget of the European Union through the NIF. Remaining financing for the other project components is being provided by loans from the EBRD and the EIB (EUR 75 million each), respectively signed for the EBRD on 29 October 2010, and for the EIB on 23 November 2010. If satisfactory progress is achieved under the current NIF allocation, another NIF grant of EUR 15 million may be allocated subject to the approval of the NIF Board.

The indicative breakdown of all the different components of the Project is as follows:

Project components		**EUR**
1. Works, equipment and supplies		
Of which:	*Road rehabilitation works for Phase 1*	47,500,000
	Road rehabilitation works for Phase 2	61,750,000
	Road rehabilitation works for Phase 3	59,750,000
Total investment cost		**169,000,000**
2. Service contracts		
Of which:	*Work supervision for Phase 1*	3,000,000
	Work supervision for Phase 2	4,000,000
	Work supervision for Phase 3	4,000,000
	TA. Implementation assistance to PIU for all three phases	1,200,000
Total project cost		**181,200,000**

The above estimated cost breakdown table is provided for information purposes. The costs were established by EBRD/EIB based on information made available to them at the time of appraisal of the Project. Amounts per line items may be modified in consultation with EBRD after the procurement is completed and actual works performed providing that relative loan and grant ceiling is maintained

The indicative breakdown of the components to be financed by the European Union through the NIF is as follows:

Construction of Ungheni bypass streamlining overall rehabilitation of the Chisinau-Ungheni-Sculeni road	EUR 14,100,000
Supervision of works	EUR 900,000
TA for Implementation Consultants, for all three phases	EUR 1,200,000
Total costs of the components financed by the NIF	**EUR 16,200,000**

The amounts included in this breakdown are indicative and net of taxes applied in the country of the Beneficiary. Should a component cost less than initially foreseen, the remaining funds could be allocated to another component financed by the NIF and mentioned in Article 2.3, following the EBRD non-objection.

Should the total cost of the components financed by the NIF increase for whatever reason, the Beneficiary shall ensure that the additional financial resources necessary for the completion of the NIF Project components are available.

4.3 Mobilisation of the Project Budget for the NIF Contribution.

4.3.1 Degree of decentralisation

The project will be implemented according to the partially decentralised mode, with delegation of tasks of ex ante and ex post control to the EBRD.

4.3.2 Procurement procedures

According to article 10.1.1 of the Special Conditions of the present financing agreement, all contracts implementing the Project will be concluded by the SRA in accordance with the Procurement Policies and Rules of the EBRD ("PPRs"), which are in compliance with internationally accepted standards.

The EBRD shall monitor and review the procurement process in accordance with the PPRs, to the extent provided for therein, and as carried out in respect of procurement of goods, services and/or works financed with EBRD's own resources.

Once the evaluation stage of the procurement process is completed, the SRA shall submit a report containing the results of the tender evaluation and the recommendation for the award of the contract to the EBRD. Subject to the review of such report, the EBRD shall grant to the SRA its "non-objection" to the award of the contract.

4.3.3 Financial Modalities

The NIF EUR16.2 million grant shall be disbursed as follows:

a) Initial payment from the European Commission

The Commission shall disburse the total NIF grant amount (EUR 16,200,000) to an account in EUR expressly opened in the name of the Ministry of Transport and Road Infrastructure for the purpose of the NIF contribution to the Project (hereafter referred to as the "**NIF- Road rehabilitation III Account**"). The NIF- Road rehabilitation III Account shall be a designated non-interest-bearing account located within the Territorial Treasury Chisinau of the Republic of Moldova. All fees for banking services of this account, including the charges on currency exchange, will be paid by the Ministry of Finance. This account shall be a double signature account and its management shall not be delegated to any other entity.

The said payment shall be executed only once:

1. The present financing agreement is validly signed;
2. the loan agreements with the EBRD and the EIB are validly signed
3. and the Commission has received a payment request from the Ministry of Transport and Road Infrastructure

Transfers from the NIF- Road rehabilitation III Account can be done by the Beneficiary only after the written approval of the Head of the EU Delegation to the Republic of Moldova (the "EU Delegation"), as per the modalities described in point 4.3.3 (b) hereunder.

b) Transfers from the NIF-Road Account to the NIF Project Account

The funds of the NIF- Road rehabilitation III Project Account shall be transferred in several successive tranches, after written approval of the Head of the EU Delegation, to a distinct EUR account to be opened and maintained by the SRA, located within the Territorial Treasury Chisinau of the Republic of Moldova and expressly created for the purpose of the Project for the financing of the share of the NIF component related to the project (hereafter referred to as the "NIF Road Rehabilitation III Project Account" or "NIF Project Account"). The "NIF Road Rehabilitation III Project Account" shall be a double signature account of representatives of the Ministry of Transport and Road Infrastructure. The NIF Project Account will hold the NIF funds only. Funds from the EIB shall be held in a separate account.

The approval process for transferring each tranche from the NIF- Road Rehabilitation III Account to the NIF Project Account will be as follows:

(i) the first instalment of maximum of EUR 5.4 million shall be paid by the Beneficiary to the NIF Project Account within 15 (fifteen) days of receipt by the Beneficiary of a letter from the EU Delegation authorising such transfer. Such letter should be issued not later than 15 (fifteen) days of receipt of the payment request from the EBRD, as described in Section 4.3.3(b)(iv)[1]. The authorisation of the EU Delegation to transfer the first instalment is conditional upon the due execution and effectiveness of the Implementation Agreement between the Commission, the EBRD and the EIB.

(ii) The second instalment of EUR 5.4 million shall be paid within 15 (fifteen) days of receipt by the Beneficiary of a letter from the EU Delegation authorising such transfer. Such letter should be issued not later than 15 (fifteen) days of receipt of the payment request from the EBRD, as described in Section 4.3.3(b)(iv)[2]. The EU Delegation shall base its authorisation on the 'non-objection' received from the EBRD on the financial statement of the NIF Project Account provided by the SRA indicating that at least 80% of the amount of the first instalment has been utilised by the SRA for the purposes of the NIF Component implementation. The financial statement submitted by the SRA to the EBRD pursuant to this provision shall be certified as accurate and true by the independent external auditors engaged by the Beneficiary pursuant to Section 5.3 (b) of this Agreement;

(iii) The third instalment of EUR 5.4 million shall be paid within 15 (fifteen) days of receipt by the Beneficiary of a letter from the EU Delegation authorising such transfer. Such letter should be issued not later than 15 (fifteen) days of receipt of the payment request from the EBRD, as described in Section 4.3.3(b)(iv)[3]. The EU Delegation shall base its authorisation on the 'non-objection' received from the EBRD on the financial statement of the NIF Project Account provided by the SRA indicating that at least 80% of the amount of the second instalment and 100% of the first instalment have been utilised by the SRA for the purposes of the NIF Component implementation. The financial statement submitted by the SRA to the EBRD pursuant to this provision shall be certified as accurate and true by the independent external auditors engaged by the Beneficiary pursuant to Section 5.3 (b) of this Agreement;

(iv) Payment requests for each instalment shall be sent by the SRA to the EBRD, which shall transmit a copy of them within 30 (thirty) days to the EU Delegation together with the appropriate documents.

3) Payments from the Project Account

All payments to contractors will be made by the SRA from the NIF Road Rehabilitation III Project Account. The SRA is responsible for signing and checking the invoices received from the contractors and to transmit them to the Ministry of Transport and Road Infrastructure that will approve the invoices. The Ministry of Transport and Road Infrastructure will then contact the EBRD.

Each payment from this account must receive a prior no-objection of the EBRD.

4) Closure of the NIF Road Rehabilitation III Project Account

At the physical completion of the Project, the Ministry of Transport and Road Infrastructure will procure and contract an audit of the NIF Project Account, the EIB Project Account and of the NIF-Moldova Roads III Account in accordance with section 5.3 (b) of this Agreement.

Based on this audit, the EBRD will communicate to the Ministry of Transport and Road Infrastructure, the Ministry of Finance of the Republic of Moldova, the EIB and the Commission, the amount of the Project's final eligible cost. The EBRD shall certify that the Project is completed as planned and transmit to the Commission and the EIB a copy of the project completion report with its non-objection.

The balance (if any) of the NIF Project Account and any ineligible expenditure identified by the audit will be reimbursed by the Ministry of Transport and Road Infrastructure to the Commission (through the NIF-Moldova Roads III Account)

The NIF Project Account can then be closed.

5) Closure of the NIF-Moldova Roads III Account

The balance on the NIF- Moldova Roads III Account will be reimbursed to the Commission by the Ministry of Transport and Road Infrastructure. The NIF- Moldova Roads III Account will then be closed.

If the Project is not successfully completed or the EBRD and/or the EIB's loans are not utilised or are cancelled or any other condition of the present agreement is not respected, the Commission reserves the right to re-examine if the NIF grant shall be fully or partially cancelled and therefore reimbursed to the Commission.

In case the funds are not reimbursed when requested, the Commission may apply the adversarial clearance-of-accounts procedure and financial correction mechanisms, in particular as regards recovery by means of offsetting.

5. MONITORING, EVALUATION AND AUDITS

[1] Absence of reply within the set deadline shall not be considered as a tacit approval.
[2] Idem
[3] Idem

The follow-up, the evaluation and the audit of the project shall be done according to the procedures and under the monitoring (control) of EBRD.

The Implementation Agreement signed between the Commission and the EBRD shall include provisions on this delegation of tasks of control, also according to the Project Agreement between the SRA and the EBRD.

However, the European Commission also reserves the right throughout the whole project to carry out monitoring, audit and evaluation missions at its own initiative and on its own budget.

5.1 Monitoring

(a) Day-to-day technical and financial monitoring will be a continuous process as part of the SRA responsibilities. To this aim, the SRA shall establish a permanent internal, technical and financial, monitoring system to the Project, which will be used to elaborate the progress reports.

(b) Whenever the EBRD organises/joins bi-annual monitoring missions, then it shall inform the EIB and the Commission in advance of these missions in case they wish to participate. The EBRD shall share all its monitoring reports with the EIB and the Commission. Semi-annual joint missions by all international financial institutions financing roads rehabilitation in the Republic of Moldova will supplement the Project assessment process.

(c) In addition, independent consultants recruited directly by the Commission on specifically established terms of reference may carry out external monitoring based on the results-oriented monitoring ("ROM") system, which in principle will start from the sixth month of Project activities, and will be finalised at the latest 6 months before the end of the operational implementation phase.

5.2 Evaluation

(a) The evaluation will be delegated to the EBRD according to its procedures, which foresee a bi-annual monitoring of the Beneficiary until the EBRD loan has been repaid.

(b) In addition, independent consultants recruited directly by the Commission on specifically established terms of reference may also carry out external evaluations (particularly in the framework of the global evaluation of the NIF).

5.3 Audit and Internal Control

(a) The SRA will ensure internal control of management operations.

(b) The SRA will ensure that the Financial Records are audited by independent auditors in line with the requirements specified in Section 3.01 of the Project Agreement between the SRA and the EBRD for the Moldova Road Rehabilitation III Project. The annual audit shall include the audit of the NIF-Road Rehabilitation III Account and of the Road Rehabilitation III Project Account (NIF account). The EBRD shall provide a copy of the audit reports without delay to the Commission while indicating that it does not object to the parts of the audit reports related to the NIF-Road Account and of the Road Rehabilitation Project Account.

(c) In addition, the Commission may also carry out external audits.

5.4 Information and consultation

(a) The Beneficiary, the SRA, the EBRD, the EIB and the Commission shall analyse the conclusions and recommendations of the evaluations and jointly decide on the follow-up action to be taken and any adjustments necessary, including, if indicated, the reorientation of the Project. The reports of the evaluation and monitoring missions of the Commission will be given to the Beneficiary and the SRA, in order to take into account any recommendations that may result from such missions.

(b) The Commission shall inform the Beneficiary at least one (1) month in advance of the dates foreseen for its missions. The Beneficiary shall collaborate efficiently and effectively with the monitoring and/or evaluation experts, and *inter alia* provide them with all necessary information and documentation, as well as access to the Project premises and activities for all Project components.

6. COMMUNICATION AND VISIBILITY

The Beneficiary and the SRA shall ensure that the visibility of the European Union contribution is at least equivalent to that given through media to other donors supporting the implementation of the "Moldova Road Rehabilitation III Project" (e.g. the European logo shall be displayed whenever a public notice regarding the investments financed under this Project is displayed). If necessary, guidelines applicable to communication and visibility can be found on the website of EuropeAid[4].

In case a launching ceremony of the Project would be organised by the Beneficiary, the Commission, the EBRD and the EIB shall be invited.

The Commission as well as the other contributors to the Project shall be invited to any visibility event relating to the Project such as the inauguration of the Ungheni Bypass.

[4] http://ec.europa.eu/europeaid/work/visibility/index_en.htm

Guvernul Republicii Moldova

Nr. 21-25-05-549

Chişinău, 30 decembrie 2016

Lawrence MEREDITH
Director Vecinătatea Estică
Comisia Europeană - Direcţia Generală pentru
Vecinătate şi Negocieri pentru Extindere

Excelenţă,

Am onoarea de a confirma primirea scrisorii dumneavoastră din 9 decembrie 2016, cu următorul conţinut:

”Am dori să formalizăm prelungirea perioadei de execuţie până la 31 decembrie 2019 pentru programul operaţional comun „România-Ucraina-Republica Moldova”.

Aceste modificări se aplică acordului de finanţare care stabileşte programul operaţional comun „România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013” – număr de referinţă ENPI-CBC/2008/020/253 - semnat la 24 decembrie 2009 de către Ministrul Economiei al Ucrainei şi serviciile Comisiei.

Prezentul amendament ar putea lua forma unui schimb de scrisori semnate de aceiaşi semnatari ca şi Acordul de Finanţare.

Prelungirea perioadei de execuţie

La **17 decembrie 2014**, Comisia a introdus revizuirile necesare în regulamentul său pentru a putea prelungi faza de execuţie până la 31 decembrie 2019 cel târziu.

Prelungirea perioadei de execuţie este sugerată pentru efectele sale benefice asupra programelor. Au existat circumstanţe excepţionale care au dus la întârzieri în implementarea programului. Acest lucru a avut un impact asupra timpului disponibil pentru implementarea şi finalizarea proiectelor. Astfel, revizuirea oferă programelor operaţionale comune mai mult timp pentru implementarea cu succes şi finalizarea proiectelor, precum şi pentru realizarea operaţiunilor necesare pentru finalizarea programului.

Mai jos vedeţi articolele modificate în Acordul de Finanţare. Modificările sunt scrise cu bold.

Condiţiile generale ale acordului de finanţare pentru programul operaţional comun „România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013”.

ARTICOLUL 4 - PERIOADA DE EXECUŢIE

4.1. Perioada de execuţie a acordului de finanţare va cuprinde următoarele faze:

faza de implementare a programului operaţional comun, cu o durată maximă de şapte ani, care se încheie la 31 decembrie 2013 cel târziu. Nici o cerere de ofertă sau cerere de propuneri nu poate fi lansată şi nici un contract nu poate fi semnat după această dată. Pentru componenta de asistenţă tehnică, faza de implementare se extinde până la **30 iunie 2019**. Costurile legate de acţiunile preparatorii ale programelor operaţionale comune ENI CBC „România-Ucraina 2014-2020” şi „România-Republica Moldova 2014-2020” pot fi acoperite din bugetul de asistenţă tehnică al actualului program ENPI CBC sub rezerva adoptării de către Comisie a Programelor Operaţionale Comune ENI CBC şi până la recepţionarea primei pre-finanţări;

faza de implementare a proiectelor finanţate de programul operaţional comun începe în acelaşi timp, ca şi în faza de implementare menţionată mai sus în punctul (a) şi se încheie la **31 decembrie 2017** cel târziu. Toate activităţile proiectelor finanţate de program vor fi încheiate până la acea dată cel târziu;

fază de închidere financiară, care include închiderea financiară a tuturor contractelor încheiate ca parte a programului, evaluarea ex-post a programului, prezentarea raportului final şi plata finală sau recuperarea finală de către Comisie. Această fază se va încheia la **31 decembrie 2019** cel târziu.

4.2. Orice sold rămas din contribuţia Comunităţii va fi anulat în mod automat la **31 decembrie 2019**.

4.3. Un contract care nu a indus nici o plată timp de trei ani de la data semnării sale se termină în mod automat şi finanţarea sa se anulează.

Condiţii speciale ale acordului de finanţare pentru programul operaţional comun "România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013"

ARTICOLUL 4

Perioada de execuţie a acordului de finanţare, după cum este definit în Articolul 4 din Condiţiile Generale începe din momentul intrării în vigoare a acordului de finanţare şi va finaliza la **31 decembrie 2019** cel târziu.

V-aş fi recunoscător dacă aţi putea confirma acordul dumneavoastră cu privire la Acordul de Finanţare modificat.

Acest schimb de scrisori este considerat de către ambele Părţi drept un amendament, în conformitate cu Articolul 17 din Condiţiile Generale ale Acordului de Finanţare.

Rămânem în aşteptarea implementării cu succes în continuare a programului."

Am onoarea de a confirma faptul că Guvernul Republicii Moldova este de acord cu Acordul de Finanţare modificat. Astfel, scrisoarea dumneavoastră şi prezenta scrisoare de răspuns vor constitui un Amendament la Acordul de Finanţare dintre Comunitatea Europeană şi Republica Moldova pentru Programul Operaţional Comun: România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013. Prezentul amendament intră în vigoare din data prezentei scrisori de răspuns.

Cu respect,

Prim-ministru

/semnat/

Pavel FILIP

Comisia Europeană
Direcţia Generală pentru Vecinătate şi Negocieri pentru Extindere
C - Vecinătatea Estică
Director

Bruxelles, 9 decembrie 2016

Excelenţă,

Am dori să formalizăm prelungirea perioadei de execuţie până la 31 decembrie 2019 pentru programul operaţional comun „România-Ucraina-Republica Moldova".

Aceste modificări se aplică acordului de finanţare care stabileşte programul operaţional comun „România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013" – număr de referinţă ENPI-CBC/2008/020/253 - semnat la 24 decembrie 2009 de către Ministrul Economiei al Ucrainei şi serviciile Comisiei.

Prezentul amendament ar putea lua forma unui schimb de scrisori semnate de aceiaşi semnatari ca şi Acordul de Finanţare.

Prelungirea perioadei de execuţie

La **17 decembrie 2014**, Comisia a introdus revizuirile necesare în regulamentul[1] său pentru a putea prelungi faza de execuţie până la 31 decembrie 2019 cel târziu.

Prelungirea perioadei de execuţie este sugerată pentru efectele sale benefice asupra programelor. Au existat circumstanţe excepţionale care au dus la întârzieri în implementarea programului. Acest lucru a avut un impact asupra timpului disponibil pentru implementarea şi finalizarea proiectelor. Astfel, revizuirea oferă programelor operaţionale comune mai mult timp pentru implementarea cu succes şi finalizarea proiectelor, precum şi pentru realizarea operaţiunilor necesare pentru finalizarea programului.

E.S Dlui Pavel FILIP
Prim-ministru al Republicii Moldova

[1] Articolul 43 al Regulamentului revizuit al Comisiei (EC) nr. 951/2007 din 9 august 2007 care prevede regulile de implementare pentru programele de cooperarea transfrontalieră finanţate în baza Regulamentului (EC) nr. 1638/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului, conţinînd prevederi generale care stabilesc Instrumentul European de Vecinătate şi Parteneriat (în continuare – Reguli de implementare).

Mai jos vedeţi articolele modificate în Acordul de Finanțare. Modificările sunt scrise cu bold.

Condițiile generale ale acordului de finanțare pentru programul operațional comun „România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013”.

ARTICOLUL 4 - PERIOADA DE EXECUŢIE

4.1. Perioada de execuție a acordului de finanțare va cuprinde următoarele faze:

faza de implementare a programului operațional comun, cu o durată maximă de șapte ani, care se încheie la 31 decembrie 2013 cel târziu. Nici o cerere de ofertă sau cerere de propuneri nu poate fi lansată și nici un contract nu poate fi semnat după această dată. Pentru componenta de asistență tehnică, faza de implementare se extinde până la **30 iunie 2019**. Costurile legate de acțiunile preparatorii ale programelor operaționale comune ENI CBC „România-Ucraina 2014-2020” și „România-Republica Moldova 2014-2020” pot fi acoperite din bugetul de asistență tehnică al actualului program ENPI CBC sub rezerva adoptării de către Comisie a Programelor Operaționale Comune ENI CBC și până la recepționarea primei pre-finanțări;

faza de implementare a proiectelor finanțate de programul operațional comun începe în același timp, ca și în faza de implementare menționată mai sus în punctul (a) și se încheie la **31 decembrie 2017** cel târziu. Toate activitățile proiectelor finanțate de program vor fi încheiate până la acea dată cel târziu;

fază de închidere financiară, care include închiderea financiară a tuturor contractelor încheiate ca parte a programului, evaluarea ex-post a programului, prezentarea raportului final și plata finală sau recuperarea finală de către Comisie. Această fază se va încheia la **31 decembrie 2019** cel târziu.

4.2. Orice sold rămas din contribuția Comunității va fi anulat în mod automat la **31 decembrie 2019**.

4.3. Un contract care nu a indus nici o plată timp de trei ani de la data semnării sale se termină în mod automat și finanțarea sa se anulează.

Condiții speciale ale acordului de finanțare pentru programul operațional comun "România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013"

ARTICOLUL 4

Perioada de execuție a acordului de finanțare, după cum este definit în Articolul 4 din Condițiile Generale începe din momentul intrării în vigoare a acordului de finanțare și va finaliza la **31 decembrie 2019** cel târziu.

V-aș fi recunoscător dacă ați putea confirma acordul dumneavoastră cu privire la Acordul de Finanțare modificat.

Acest schimb de scrisori este considerat de către ambele Părți drept un amendament, în conformitate cu Articolul 17 din Condițiile Generale ale Acordului de Finanțare.

Rămânem în aşteptarea implementării cu succes în continuare a programului

Cu respect,

/semnat/

Lawrence MEREDITH

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Nr. 21-25-05-549 Chişinău „30" 12. 2016

Chisinau, 30 December 2016

Lawrence MEREDITH
Director Neighbourhood East
European Commission – DG NEAR

Your Excellency,

I have the honour to acknowledge the receipt of Your Excellency's letter of 9 December 2016, which reads as follows:

"We would like to formalize the extension of the execution period until 31 December 2019 for the "Romania-Ukraine-Republic of Moldova" joint operational programme.

These changes apply to the financing agreement establishing the joint operational programme "Romania-Ukraine-Republic of Moldova 2007-2013" – accounting number ENPI-CBC/2008/020/253 – signed 24 December 2009 by the Minister of Economy of Ukraine and the Commission services.

This amendment can take the form of an exchange of letters signed by the same signatories as the Financing Agreement.

Extension of execution period

On **17 December 2014**, the Commission introduced the necessary revisions to its regulation to be able to extend the execution phase to 31 December 2019 at the latest.

The extension of the execution period is suggested for its beneficial effects on the programmes. There have been exceptional circumstances which have led to delays in programme implementation. This has had an impact on the time available to implement and close projects. Thus, the revision gives joint operational programmes more time to successfully implement and close projects as well as carry out the operations needed for the programme closure.

Please find below the changed articles in the Financing Agreement. The changes are written in bold.

Casa Guvernului, MD-2033, Chişinău, Republica Moldova
Telefon: + 373 22 250101
Fax: + 373 22 242696
Government House, MD-2033, Chişinău, Moldova (Rep.)

General conditions of the financing agreement for "Romania-Ukraine-Republic of Moldova 2007-2013" joint operational programme.

ARTICLE 4 – PERIOD OF EXECUTION

4.1. The period of execution of the financing agreement shall comprise the following phases:

an implementation phase for the joint operational programme with a maximum duration of seven years ending at 31 December 2013 at the latest. No call for tenders or call for proposals may be launched and no contract may be signed after this date. For the technical assistance component, the implementation phase shall be extended until **30 June 2019**. Costs related to preparatory actions of the "Romania-Ukraine 2014-2020" and "Romania-Republic of Moldova 2014-2020" ENI CBC joint operational programmes may be covered by the Technical Assistance budget of the current ENPI CBC programme subject to the adoption by the Commission of the ENI CBC Joint Operational Programmes and until the receipt of the first pre-financing;

an implementation phase for projects financed by the joint operational programme starting at the same time as the implementation phase mentioned above under point (a) and ending on **31 December 2017** at the latest. All activities of projects financed by the programme shall end by that date at the latest;

a financial closure phase including the financial closure of all contracts concluded as part of the programme, the ex-post evaluation of the programme, the submission of the final report and the final payment or final recovery by the Commission. This phase shall end on **31 December 2019** at the latest.

4.2. Any balance remaining from Community contribution will be automatically cancelled on **31 December 2019.**

4.3. A contract which has not given rise to any payment within three years of its signature shall be automatically terminated and its funding cancelled.

Special conditions of the financing agreement for the "Romania-Ukraine-Republic of Moldova 2007-2013" joint operational programme

ARTICLE 4

The period of execution of the financing agreement as defined in Article 4 of the General Conditions shall commence on the entry into force of the financing agreement and end at **31 December 2019** at the latest.

I would be grateful if you could confirm your agreement with the amended Financing Agreement.

This exchange of letters is deemed by both Parties an amendment in conformity with Article 17 of the General Conditions of the Financing Agreement.

We look forward to the continued successful implementation of the programme."

I have the honour to confirm that the Government of the Republic of Moldova agrees with the amended Financing Agreement. Accordingly, your letter and this reply letter shall therefore constitute an Amendment to the Financing Agreement between the European Community and the Republic of Moldova for the Joint Operational Programme: Romania-Ukraine-The Republic of Moldova 2007-2013. This Amendment shall enter into force on the date of this reply letter.

Yours faithfully,

Prime Minister **Pavel FILIP**

EUROPEAN COMMISSION
Neighbourhood and Enlargement Negotiations

C - NEIGHBOURHOOD EAST
The Director

Brussels, 09 DEC. 2016

Your Excellency,

We would like to formalize the extension of the execution period until 31 December 2019 for the "Romania-Ukraine-Republic of Moldova" joint operational programme.

These changes apply to the financing agreement establishing the joint operational programme "Romania-Ukraine-Republic of Moldova 2007-2013" - accounting number ENPI-CBC/2008/020-253 - signed on 24 December 2009 by the Minister of Economy of Ukraine and the Commission services.

This amendment can take the form of an exchange of letters signed by the same signatories as the Financing Agreement.

Extension of execution period

On **17 December 2014**, the Commission introduced the necessary revisions to its regulation[1] to be able to extend the execution phase to 31 December 2019 at the latest.

The extension of the execution period is suggested for its beneficial effects on the programmes. There have been exceptional circumstances which have led to delays in programme implementation. This has had an impact on the time available to implement and close projects. Thus, the revision gives joint operational programmes more time to successfully implement and close projects as well as carry out the operations needed for the programme closure.

H.E. Pavel Filip
Prime Minister of the Republic of Moldova

[1] Article 43 of revised Commission Regulation (EC) No 951/2007 of 9 August 2007 laying down implementing rules for cross-border cooperation programmes financed under Regulation (EC) No 1638/2006 of the European Parliament and of the Council laying down general provisions establishing a European Neighbourhood and Partnership Instrument (hereafter referred to as the Implementing rules).

Please find below the changed articles in the Financing Agreement. The changes are written in bold.

General conditions of the financing agreement for "Romania-Ukraine-Republic of Moldova 2007-2013" joint operational programme

ARTICLE 4 - PERIOD OF EXECUTION

4.1 The period of execution of the financing agreement shall comprise the following phases:

an implementation phase for the joint operational programme with a maximum duration of seven years ending at 31 December 2013 at the latest. No call for tenders or call for proposals may be launched and no contract may be signed after this date. For the technical assistance component, the implementation phase shall be extended until **30 June 2019.** Costs related to preparatory actions of the "Romania-Ukraine 2014-2020" and "Romania-Republic of Moldova 2014-2020" ENI CBC joint operational programmes may be covered by the Technical Assistance budget of the current ENPI CBC programme subject to the adoption by the Commission of the ENI CBC Joint Operational Programmes and until the receipt of the first pre-financing;

an implementation phase for projects financed by the joint operational programme starting at the same time as the implementation phase mentioned above under point (a) and ending on **31 December 2017** at the latest. All activities of projects financed by the programme shall end by that date at the latest;

a financial closure phase including the financial closure of all contracts concluded as part of the programme, the ex-post evaluation of the programme, the submission of the final report and the final payment or final recovery by the Commission. This phase shall end on **31 December 2019** at the latest.

4.2 Any balance remaining from the Community contribution will be automatically cancelled on **31 December 2019.**

4.3 A contract which has not given rise to any payment within three years of its signature shall be automatically terminated and its funding cancelled.

Special Conditions of the financing agreement for the "Romania-Ukraine-Republic of Moldova 2007-2013" joint operational programme

Special Conditions of the financing agreement for the "Romania-Ukraine-Republic of Moldova 2007-2013" joint operational programme

ARTICLE 4 - PERIOD OF EXECUTION

The period of execution of the financing agreement as defined in Article 4 of the General Conditions shall commence on the entry into force of the financing agreement and end at **31 December 2019** at the latest.

I would be grateful if you could confirm your agreement with the amended Financing Agreement.

This exchange of letters is deemed by both Parties an amendment in conformity with Article 17 of the General Conditions of the Financing Agreement.

We look forward to the continued successful implementation of the programme.

Yours faithfully,

Lawrence Meredith

PROTOCOLUL

de modificare a Acordului TRIPS

MEMBRII ORGANIZAŢIEI MONDIALE A COMERŢULUI,

AVÂND ÎN VEDERE decizia Consiliului general din documentul WT/L/641, adoptată în conformitate cu articolul X alineatul (1) din Acordul de la Marrakech privind constituirea Organizaţiei Mondiale a Comerţului („Acordul OMC"),

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

1. La intrarea în vigoare a protocolului în conformitate cu alineatul (4), Acordul privind aspectele legate de comerţ ale drepturilor de proprietate intelectuală („Acordul TRIPS") se modifică în conformitate cu anexa la prezentul protocol, prin introducerea articolului 31a după articolul 31 şi prin introducerea anexei la Acordul TRIPS după articolul 73.

2. Nu pot fi formulate rezerve în ceea ce priveşte dispoziţiile prezentului protocol fără consimţământul celorlalţi membri.

3. Prezentul protocol este deschis spre acceptare de către membri până la 1 decembrie 2007 sau până la o dată ulterioară care poate fi stabilită de conferinţa ministerială.

4. Prezentul protocol intră în vigoare în conformitate cu dispoziţiile articolului X alineatul (3) din Acordul OMC.

5. Prezentul protocol se depune pe lângă directorul general al Organizaţiei Mondiale a Comerţului, care transmite fiecărui membru, fără întârziere, o copie certificată conformă a acestuia, precum şi o notificare cu privire la fiecare acceptare a acestuia, în conformitate cu alineatul (3).

6. Prezentul protocol se înregistrează în conformitate cu dispoziţiile articolului 102 din Carta Organizaţiei Naţiunilor Unite.

Încheiat la Geneva, la data de şase decembrie două mii cinci, într-un singur exemplar, în limbile engleză, franceză şi spaniolă, fiecare dintre aceste texte fiind autentic.

ANEXĂ LA PROTOCOLUL DE MODIFICARE A ACORDULUI TRIPS

Articolul 31a

(1) Obligaţiile unui membru exportator, în temeiul articolului 31 litera (f), nu se aplică în ceea ce priveşte acordarea de către acesta a unei licenţe obligatorii, în măsura în care este necesar în scopul producerii unui (unor) produs(e) farmaceutic(e) şi al exportului acestui (acestor) produs(e) către unul sau mai mulţi membri importatori eligibili, în conformitate cu condiţiile prevăzute la alineatul (2) din anexa la prezentul acord.

(2) În cazul în care o licenţă obligatorie este acordată de un membru exportator în temeiul sistemului prevăzut la prezentul articol şi în anexa la prezentul acord, se plăteşte o remuneraţie corespunzătoare în conformitate cu articolul 31 litera (h) în ţara membră în cauză, luându-se în considerare valoarea economică pentru membrul importator a utilizării autorizate în membrul exportator. În cazul în care o licenţă obligatorie este acordată pentru aceleaşi produse în membrul importator eligibil, obligaţia acelui membru în temeiul articolului 31 litera (h) nu se aplică în ceea ce priveşte acele produse pentru care se plăteşte remuneraţia în ţara membră exportatoare în conformitate cu prima teză a prezentului alineat.

(3) În vederea valorificării avantajelor economiilor de scară în scopul creşterii puterii de cumpărare pentru produse farmaceutice şi al facilitării fabricaţiei locale a acestora: în cazul în care o ţară în curs de dezvoltare sau o ţară cel mai puţin avansată care este membru al OMC este parte la un acord de comerţ regional în sensul articolului XXIV din GATT 1994 şi al Deciziei din 28 noiembrie 1979 cu privire la tratamentul diferenţiat şi mai favorabil, reciprocitatea şi o mai mare participare a ţărilor în curs de dezvoltare (L/4903), cel puţin jumătate din membrii actuali fiind ţări aflate în prezent pe lista Organizaţiei Naţiunilor Unite a ţărilor cel mai puţin dezvoltate, obligaţia acelui membru în temeiul articolului 31 litera (f) nu se aplică în măsura în care acest lucru este necesar pentru a permite unui produs farmaceutic, produs sau importat în baza unei licenţe obligatorii în acel membru, să fie exportat pe pieţele acelor ţări în curs de dezvoltare sau mai puţin avansate care sunt părţi la acordul de comerţ regional având în comun problema medicală respectivă. Se înţelege că prin aceasta nu se aduce atingere naturii teritoriale a drepturilor de brevetare respective.

(4) Membrii nu contestă măsurile luate în conformitate cu dispoziţiile prezentului articol şi ale anexei la prezentul acord în temeiul punctului 1 literele (b) şi (c) al articolului XXIII din GATT 1994.

(5) Prezentul articol şi anexa la prezentul acord nu aduc atingere drepturilor, obligaţiilor şi flexibilităţii de care se bucură membrii în temeiul dispoziţiilor prezentului acord, altele decât articolul 31 literele (f) şi (h), inclusiv cele reafirmate prin Declaraţia cu privire la Acordul TRIPS şi la sănătatea publică [WT/MIN(01)/DEC/2], şi nici interpretării acestora. De asemenea, acestea nu afectează posibilitatea ca produsele farmaceutice produse în baza unei licenţe obligatorii să poată fi exportate în temeiul dispoziţiilor articolului 31 litera (f).

ANEXĂ LA ACORDUL TRIPS

1. În sensul articolului 31a și al prezentei anexe:

(a) „produs farmaceutic" înseamnă orice produs brevetat sau fabricat printr-un proces brevetat, în sectorul farmaceutic, necesar pentru a aborda probleme de sănătate publică recunoscute prin alineatul (1) al Declarației cu privire la Acordul TRIPS și la sănătatea publică [WT/MIN(01)/DEC/2]. Se înțelege că se includ ingredientele necesare fabricației produselor și truselor de diagnostic necesare utilizării [1];

(b) „membru importator eligibil" înseamnă orice țară cel mai puțin avansată care este membru, precum și orice alt membru care a transmis o notificare [2] Consiliului TRIPS cu privire la intenția sa de a utiliza sistemul prevăzut la articolul 31a și în prezenta anexă (denumit în continuare „sistemul") în calitate de importator, înțelegându-se că orice membru poate notifica în orice moment intenția sa de a utiliza sistemul, în totalitate sau parțial, de exemplu, numai în situații de urgență națională sau în alte circumstanțe de extremă urgență sau în scopuri publice necomerciale. Se subliniază că unii membri nu vor utiliza sistemul în calitate de membri importatori [3] și că alți membri au declarat că, în eventualitatea în care vor utiliza sistemul, nu o vor face decât în situații de urgență națională sau în alte circumstanțe de extremă urgență;

(c) „membru exportator" înseamnă un membru care utilizează sistemul pentru a fabrica produse farmaceutice pentru un membru importator eligibil și pentru a le exporta către un membru importator eligibil.

2. Condițiile menționate la articolul 31a alineatul (1) sunt următoarele:

(a) membrul (membrii) [4] importator(i) eligibil(i) să fi făcut o notificare [5] Consiliului TRIPS prin care:

(i) specifică denumirile și cantitățile prevăzute din produsul necesar (produsele necesare) [6];

(ii) confirmă că membrul importator eligibil în cauză, altul decât un membru cel mai puțin avansat, a stabilit că dispune de capacități insuficiente de fabricație în sectorul farmaceutic sau nu dispune deloc de acestea pentru produsul (produsele) respectiv(e) prin unul dintre mijloacele prevăzute în apendicele la prezenta anexă; și

(iii) confirmă că, dacă produsul farmaceutic este brevetat pe teritoriul propriu, a acordat sau intenționează să acorde o licență obligatorie în conformitate cu articolele 31 și 31a ale prezentului acord și cu dispozițiile prezentei anexe [6];

(b) licența obligatorie eliberată de membrul exportator în cadrul sistemului va prevedea următoarele condiții:

(i) numai cantitatea necesară pentru a satisface cerințele membrului (membrilor) importator(i) eligibil(i) poate fi produsă în baza licenței, iar toată producția respectivă va fi exportată membrului (membrilor) care a(u) notificat nevoile specifice Consiliului TRIPS;

(ii) produsele fabricate în baza licenței vor fi identificate clar ca fiind produse în baza sistemului, prin etichetare sau marcaje specifice. Furnizorii vor face distincția prin ambalajul special și/sau culorile/formele speciale ale produselor în sine, cu condiția ca această distincție să fie fezabilă și să nu aibă un impact semnificativ asupra prețului; și

(iii) înainte de transport, beneficiarul licenței va afișa următoarele informații pe un site internet [1]:

— cantitățile furnizate pentru fiecare destinație conform punctului (i) de mai sus; și

— caracteristicile specifice ale produsului (produselor) menționate la punctul (ii) de mai sus;

(c) membrul exportator va notifica [2] Consiliului TRIPS informațiile privind acordarea licenței, inclusiv condițiile aferente [3]. Informațiile furnizate vor include denumirea și adresa beneficiarului licenței, produsul (produsele) pentru care a fost acordată licența, cantitatea (cantitățile) pentru care a fost acordată, țara (țările) către care se furnizează produsul (produsele) și durata licenței. Notificarea va include și adresa site-ului menționat la litera (b) punctul (iii) de mai sus.

3. Pentru a se asigura că produsele importate în baza sistemului sunt utilizate în scopuri de sănătate publică ce justifică importul acestora, membrii importatori eligibili vor lua măsurile rezonabile în limita posibilităților, proporțional cu capacitățile lor administrative și cu riscul deturnării acțiunilor comerciale pentru a împiedica reexportarea produselor care au fost efectiv importate în teritoriile proprii în baza sistemului. În cazul în care un membru importator eligibil este o țară membră în curs de dezvoltare sau o țară membră cel mai puțin avansată, care întâmpină dificultăți în privința punerii în aplicare a acestei dispoziții, țările membre dezvoltate oferă, la cerere și în conformitate cu modalitățile și condițiile convenite reciproc, o cooperare tehnică și financiară pentru a facilita punerea în aplicare a dispoziției menționate.

4. Membrii asigură disponibilitatea mijloacelor legale efective de împiedicare a importului și a vânzării pe teritoriile proprii a produselor fabricate în baza sistemului și deturnate spre piețele proprii prin încălcarea dispozițiilor, recurgând la mijloacele disponibile în conformitate cu prezentul acord. În cazul în care un membru consideră că aceste măsuri se dovedesc insuficiente în acest scop, situația poate fi analizată de Consiliul TRIPS, la cererea acelui membru.

5. În vederea valorificării avantajelor economiilor de scară în scopul creșterii puterii de cumpărare pentru produse farmaceutice și al facilitării fabricației locale a acestora, se recunoaște că trebuie promovată dezvoltarea sistemelor ce asigură acordarea de brevete regionale care se vor aplica membrilor conform articolului 31a alineatul (3). În acest sens, țările membre dezvoltate se angajează să asigure cooperarea tehnică în conformitate cu articolul 67 din prezentul acord, inclusiv împreună cu alte organisme interguvernamentale specifice.

6. Membrii recunosc oportunitatea promovării transferului de tehnologie și de construire a capacităților în sectorul farmaceutic, pentru a face față problemelor cu care se confruntă membrii care dispun de capacități insuficiente de fabricație sau care nu dispun deloc de aceste capacități în sectorul farmaceutic. În acest sens, membrii importatori eligibili și membrii exportatori sunt încurajați să utilizeze sistemul astfel încât să promoveze obiectivul menționat. Membrii se angajează să coopereze pentru a acorda o atenție deosebită transferului de tehnologie și de construire de capacități în sectorul farmaceutic în cadrul activităților pe care le vor desfășura potrivit articolului 66.2 din prezentul acord, potrivit alineatului (7) din Declarația cu privire la Acordul TRIPS și la sănătatea publică și altor acte aplicabile ale Consiliului TRIPS.

7. Consiliul TRIPS va examina anual funcționarea sistemului în vederea asigurării unei funcționări eficiente și va raporta anual Consiliului general cu privire la funcționarea acestuia.

---

[1] Prezentul punct nu aduce atingere punctului 1 litera (b).
[2] Se înțelege că notificarea respectivă nu face obiectul aprobării de către un organism OMC pentru ca membrul să utilizeze sistemul.
[3] Australia, Canada, Comunitățile Europene incluzând, în sensul articolului 31a și al prezentei anexe, statele membre ale acestora, Islanda, Japonia, Noua Zeelandă, Norvegia, Elveția și Statele Unite ale Americii.
[4] Notificări comune prezentând informațiile prevăzute la prezentul punct pot fi făcute de organizațiile regionale menționate la articolul 31a alineatul (3) în numele membrilor importatori eligibili ce utilizează sistemul care sunt părți la organizațiile respective, cu acordul acelor părți.
[5] Notificarea devine publică prin grija Secretariatului OMC, care o afișează pe o pagină a site-ului OMC dedicată sistemului.
[6] Prezentul punct nu aduce atingere articolului 66.1 din prezentul acord.

[1] Beneficiarul licenței va putea utiliza în acest sens propriul site internet sau, cu sprijinul Secretariatului OMC, pagina site-ului internet al OMC dedicată sistemului.
[2] Se înțelege că notificarea respectivă nu face obiectul aprobării de un organism OMC pentru ca membrul să utilizeze sistemul.
[3] Notificarea devine publică prin grija Secretariatului OMC, care o afișează pe o pagină a site-ului OMC dedicată sistemului.

APENDICELE LA ANEXA LA ACORDUL TRIPS

Evaluarea capacităţilor de fabricaţie din sectorul farmaceutic

Se consideră că ţările membre cel mai puţin avansate dispun de capacităţi insuficiente de fabricaţie sau nu dispun deloc de aceste capacităţi în sectorul farmaceutic.

În cazul membrilor importatori eligibili, capacităţile lipsă sau insuficiente de fabricaţie a produsului (produselor) în cauză pot fi stabilite prin una dintre următoarele metode:

(i) membrul în cauză a stabilit că nu dispune de capacităţi de fabricaţie în sectorul farmaceutic;

sau

(ii) atunci când membrul în cauză dispune de unele capacităţi de fabricaţie în acest sector, şi-a analizat capacităţile şi a concluzionat că, excluzând orice capacitate deţinută sau controlată de titularul brevetului, acestea sunt în prezent insuficiente pentru satisfacerea cerinţelor sale. Sistemul nu se mai aplică din momentul în care se stabileşte că respectivele capacităţi devin suficiente pentru a satisface cerinţele membrului.

EXECUTION COPY

Republic of Moldova
Ministry of Finance
7 Cosmonautilor Street
Chisinau, MD 2005
Moldova

Attention: Minister of Finance

Subject: **Balti District Heating**
Operation No. 46112
Amendment Letter to the Loan Agreement entered into between European Bank for Reconstruction and Development and the Republic of Moldova on 30 October 2014

1. Please refer to the loan agreement entered into on 30 October 2014 between the Republic of Moldova (the "**Borrower**") and the European Bank for Reconstruction and Development (the "**Bank**"), pursuant to which the Bank as lender agreed to make a loan of up to EUR 7,000,000 for the financing of part of the Project, as described in Schedule 1 thereto (the "**Project**"), subject to the terms and conditions set forth in the loan agreement as may be amended from time to time (the "**Original Loan Agreement**").

2. The Borrower and the Bank have identified the need to and wish to amend the Original Loan Agreement in certain respects, on and subject to the provisions of this amendment letter (the "**Amendment Letter**").

3. Wherever used in this Amendment Letter unless the context otherwise requires, the terms defined in the Original Loan Agreement and not separately defined herein shall have the meanings when used in this Amendment Letter and the following terms have the following meanings:

   "**Amendment**" means the amendment made or to be made pursuant to Paragraph 4 of this Amendment Letter.

   "**Amendment Effective Date**" has the meaning given in Paragraph 6 of this Amendment Letter.

   "**Original Loan Agreement**" has the meaning given in paragraph 1 of this Amendment Letter.

4. With effect on and from the Amendment Effective Date, the Original Loan Agreement shall be amended such that the provisions of the Original Loan Agreement shall be amended by the amendments set out in Schedule I hereto.

5. The provisions of the Original Loan Agreement shall, save as amended by this Amendment Letter, continue in full force and effect.

6. The Effective Date shall be the date on which the Bank, following the Borrower's signature, countersigns and dates an execution copy of this Amendment Letter (the "**Amendment Effective Date**").

7. All references to "the Agreement" in the Original Loan Agreement and all reference to the Original Loan Agreement in all instruments and agreements executed thereunder shall refer to the Original Loan Agreement as amended by this Amendment Letter.

8. Except to the extent each is expressly amended by the terms of this Amendment Letter, all terms and conditions of the Original Loan Agreement and all other instruments and agreements executed thereunder remain in full force and effect and all the provisions of the Standard Terms and Conditions dated 1 December 2012 are hereby incorporated into and made applicable to this Amendment Letter with the same force and effect if they were fully set forth herein. This Amendment Letter may be amended only by an instrument in writing by the Borrower and the Bank.

9. The provisions of Article VI of the Original Loan Agreement and Articles VIII and X of the Standard Terms and Conditions, including, without limitation, Section 8.04 of the Standard Terms and Conditions, mutatis mutandis, are hereby incorporated by reference into, and made a part of, this Amendment Letter as if fully set forth herein.

10. Nothing in this Amendment Letter shall be construed as a waiver, renunciation or other modification of any immunities, privileges or exemptions of the Bank accorded under the Agreement Establishing the European Bank for Reconstruction and Development, international convention or any applicable law.

IN WITNESS WHEREOF, the parties hereto, acting through their duly authorised representatives, have caused this Amendment Letter to be executed.

REPUBLIC OF MOLDOVA

By _____
Name: Octavian Calmuc
Title: Minister of Economy
Date: 2 March 2017

EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT

By _____
Name:
Title: Principal Portfolio Manager
Date: 7-3-2017

SCHEDULE 1

AMENDMENTS TO THE LOAN AGREEMENT

The Original Loan Agreement shall be amended as follows:

(a) Paragraph (e)(1) of Section 2.02 (*Other Financial Terms of the Loan*) of the Original Loan Agreement is hereby deleted in its entirety and replaced with the following:

> "The Borrower shall repay the Loan in 25 equal (or as nearly equal as possible) semi-annual instalments on 25 February and 25 August of each year, starting on the first such Interest Payment Date to occur after the third anniversary of the signing of this Agreement and ending on the first such Interest Payment date falling on, or immediately after, the fifteenth anniversary of the signing of this Agreement."

(b) The attachment to the Schedule 2 (*Categories and Drawdowns*) of the Original Loan Agreement is hereby deleted in its entirety and replaced with the following:

"**Attachment to Schedule 2**

Category	Amount of the Loan Allocated in the Loan Currency	Percentage of Expenditures to be Financed
(1) Supply and installation of 3 gas engine CHPs .	EUR 6.13 million	100% of contract value excluding any Taxes
(2) Supply of goods: pumps, fans and frequency converters.	EUR 0.8 million	100% of contract value excluding any Taxes
(3) Front-End Commission	**EUR 70,000**	**100%**
Total	**EUR 7.0 million**	**100%**

"

Republica Moldova
Ministerul Finanţelor
str. Cosmonauţilor, 7
mun. Chişinău, MD 2005 Moldova

În atenţia: Ministrului Finanţelor

Subiectul: Sistemul termoenergetic al mun. Bălţi
Proiectul Nr. 46112
Scrisoarea de Amendament la Acordul de Finanţare încheiat între Banca Europeană Pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare şi Republica Moldova la data de 30 octombrie 2014

1. Rugăm, să Vă referiţi la Acordul de Finanţare încheiat la 30 octombrie 2014 între Republica Moldova (în continuare **"Împrumutatul"**) şi Banca Europeană Pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare ("**Banca**") în conformitate cu care Banca în calitate de creditor a fost de acord să ofere un împrumut de până la 7.000.000 EUR pentru finanţarea unei părţi a Proiectului, precum este menţionat în Anexa 1 (**"Proiectul"**), subiectul termenilor şi condiţiilor prezente în Acordul de Finanţare poate fi modificat din timp în timp ("**Acordul Original de Finanţare**").

2. Împrumutatul şi Banca au identificat necesitatea şi doresc modificarea Acordului Original de Finanţare privind anumite aspecte şi conform dispoziţiilor prezentei Scrisori de Amendament ("**Scrisoare de Amendament**").

3. Oriunde ar fi utilizaţi în această Scrisoare de Amendament, cu excepţia cazului, în care contextul impune altfel, termenii definiţi în Acordul Original de Finanţare şi care nu sunt definiţi separat în prezenta, vor avea semnificaţiile care sunt utilizate în această Scrisoare de Amendament şi termenii ulteriori au următoarele semnificaţii:

   Amendament înseamnă amendament îndeplinit sau, care urmează să fie îndeplinit în conformitate cu Paragraful 4 din prezenta Scrisoare de Amendament.

   Data intrării în vigoare a amendamentului are semnificaţia dată în Paragraful 6 din prezenta Scrisoare de Amendament.

Acordul Original de Finanțare are semnificația dată în Paragraful 1 al acestei Scrisori de Amendament.

4. Cu efect asupra și din Data Intrării în vigoare a Amendamentului, Acordul Original de Finanțare trebuie modificat, astfel încât în dispozițiile Acordului Original de Finanțare să fie incluse schimbările stabilite în Anexa 1 a prezentului document.

5. Prevederile Acordului Original de Finanțare trebuie, păstrate astfel cum au fost modificate prin prezenta Scrisoare de Amendament, în continuu să rămână în deplină forță și efect.

6. Data Intrării în Vigoare este data la care Banca, după semnarea de către Împrumutat, contrasemnează și datează o copie executorie a prezentei Scrisori de Amendament (**Data intrării în vigoare a Amendamentului**).

7. Toate referirile la "Acord" în Acordul Original de Finanțare și toate referirile la Acordul Original de Finanțare în toate documentele oficiale și acordurile executate în cadrul acestora se vor referi la Acordul Original de Finanțare, astfel, cum a fost modificat prin prezenta Scrisoare de Amendament.

8. Cu excepția cazului, în care fiecare se modifică în mod expres de termenii acestei Scrisori de Amendament, toți termenii și condițiile Acordul Original de Finanțare și toate celelalte documente oficiale și acorduri executate în temeiul acestuia rămân în deplină forță și efect toate dispozițiile Termenilor și Condițiilor Standard datate cu 01 decembrie 2012 sunt încorporate și se aplică prezentei Scrisori de Amendament cu aceeași forță și efect în cazul, în care acestea au fost pe deplin prezentate aici. Această scrisoare de Amendament poate fi modificată numai printr-un document oficial în formă scrisă de către Împrumutat și Bancă.

9. Dispozițiile Articolului VI din Acordul de Finanțare Original și Articolele VIII și X ale Termenilor și Condițiilor Standard inclusiv, fără limitare, Secțiunea 8.04 a Termenilor și Condițiilor Standard, mutatis mutandis, sunt încorporate aici prin referință, și fac parte a acestei Scrisori de Amendament așa, cum este prezentat completamente aici.

10. Nimic în această Scrisoare de Amendament nu va fi interpretat ca o dezicere, renunțare sau altă modificare a oricăror imunități, privilegii sau scutiri ale Băncii acordate în temeiul Acordului Stabilit de Banca Europeană Pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Convenției Internaționale sau a oricărei legi aplicabile.

Drept confirmare a celor sus-menționate și întru executare, părțile semnatare, acționând prin reprezentanții lor autorizați, au semnat această Scrisoare de Amendament.

REPUBLICA MOLDOVA

De către: _____

Nume:

Funcția:

Data:

BANCA EUROPEANĂ PENTRU RECONSTRUCȚIE ȘI DEZVOLTARE

De către: _____

Nume:

Funcția:

Data:

Anexa 1

Modificări ale Acordului de Finanțare

Acordul de Finanțare Original se modifică după cum urmează:

a) Paragraful (e) (1) al Articolului 2.02 (Alți termeni financiari ai Acordului) al Acordului de Finanțare Original se elimină în întregime și se substituie cu următorul text:

"Împrumutatul rambursează împrumutul în 25 rate semestriale egale (sau, dacă e posibil, aproape egale), la 25 februarie și 25 august al fiecărui an, începând cu Prima Dată a Plății Dobînzii, începînd cu al treilea an după semnarea acestui Acord și se încheie în prima dată a plății dobânzii care cade imediat după al cincisprezecelea an după semnarea prezentului Acord."

b) Suplimentul Anexei 2 (Categoriile și Tragerile) din Acordul de Finanțare Original se elimină în întregime și se substituie cu următorul text:

Suplimentul Anexei 2

Categoria	**Suma alocată din împrumut în moneda creditului**	**Procentul de cheltuieli, care urmează să fie finanțate**
(1) Furnizarea și instalarea a 3 motoare termice în cogenerare, cu funcționare pe gaze	6,13 mil. EUR	100 % din valoarea contractului excluzând orice taxe.
(2) Furnizarea bunurilor: Pompe, ventilatoare și convertizoare de frecvență	0,8 mil. EUR	100 % din valoarea contractului excluzând orice taxe.
(3) Comision unic	**70 mii EUR**	**100 %**
Total	**7,0 mil. EUR**	**100 %**

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Nr. 21-07-2862 Chișinău „18" 04. 2017

Mr. Lawrence MEREDITH
Director Neighbourhood East
European Commission – DG NEAR

Your Excellency,

I have the honour to acknowledge the receipt of Your Excellency's letter of 22 December 2016, which reads as follows:

„We have received a letter from the State Chancellery of the Republic of Moldova requesting to extend the target date for the achievement of the third variable tranche performance criteria of the Financing Agreement "Support to the implementation of the Vocational Education and Training Strategy" (ENPI/2013/024-404).

We take note of the request of considering the 2015 and beginning of 2016 situation of the country as an exceptional and duly substantiated case for the exceptional extension of the target date for the achievement of the third variable tranche performance criteria.

Indeed, the paragraph 2.3 of Annex II of the Financing Agreement of the programme states that "in duly justified circumstances, the Government of Moldova may submit a request to the Commission for the targets and indicators to be changed. The changes agreed to the targets and indicators may be authorized by exchange of letters between the two parties".

We would like to point out that the 2014 and 2015 review missions for the disbursement of the 1st and 2nd tranches of the Budget Support for VET reform identified areas where further action and improvement from your side would be needed. We recognize that the implementation of the VET strategy has proceeded slowly during 2015: On the one hand, there has been a concrete governmental commitment in the development and adoption of the legal procedures towards renewing the VET system in the country, but on the other hand we encourage you to focus on the implementation of concrete actions (as set in the relevant Action Plan).

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250101

Fax:
+ 373 22 242696

Government House,
MD-2033, Chișinău,
Moldova (Rep.)

Based on the letter of the State Chancellery of 5 August 2016 and of the Ministry of Education of 17 October 2016 which commits to achieve 2016 indicators of performance till 10 July 2017, and the discussions regarding this project carried out during the session of the National Coordination Council in VET held on 30 October 2016 in presence of Minister of Education FUSU and the main internal and external actors of the sector, I agree to postpone the target date for the achievement of the third variable tranche performance criteria from 31 December 2016 to 10 July 2017 for the related Financing Agreement and consequently to extend the duration of the operational implementation phase and the period of the execution of the related Financing Agreement by 5 month. As a result:

a) indicative assessment date of the third variable tranche will be 3rd quarter 2017;
b) indicative disbursement date of the third and last variable tranche will be 4th quarter 2017;
c) the duration of the operational implementation phase of the Financing Agreement will be 41 months;
d) the period of the execution of the Financing Agreement will be 65 months.

All other conditions of the Financing Agreement remain unchanged.

However, considering the challenges identified in the implementation of the VET reform, we would kindly urge your Government to make sure that the whole Government makes its utmost to deliver tangible progress on the VET reform in year 2017.

If you agree with the proposed amendment, I would be grateful to receive from you a letter in reply making reference to the present letter. These two letters will comprise Addendum No.1 to the Financing Agreement between European Commission, acting on behalf of the European Union, and the Government of the Republic of Moldova "Support to the implementation of the Vocational Education and Training Strategy" (ENPI/2013/024-404) in the form of an exchange of letters. This Addendum will enter into force on the date of signature of your reply letter."

I have the honour to confirm that the Government of the Republic of Moldova agrees with the proposed amendment to the Financing Agreement. Accordingly, your letter and this reply letter shall therefore constitute the Addendum no. 1 to the Financing Agreement between the European Commission, acting on behalf of the European Union, and the Government of the Republic of Moldova for the "Support to the implementation of the Vocational Education and Training Strategy" (ENPI/2013/024-404). This Addendum will enter into force on the date of this reply letter.

Yours faithfully,

Prime minister **Pavel FILIP**

EUROPEAN COMMISSION
Neighbourhood and Enlargement Negotiations

C - NEIGHBOURHOOD EAST
The Director

Brussels, 22 DEC. 2016
NEAR C

Dear Prime Minister,

We have received a letter from the State Chancellery of the Republic of Moldova requesting to extend the target date for the achievement of the third variable tranche performance criteria of the Financing Agreement "Support to the implementation of the Vocational Education and Training Strategy" (ENPI/2013/024-404).

We take note of the request of considering the 2015 and beginning of 2016 situation of the country as an exceptional and duly substantiated case for the exceptional extension of the target date for the achievement of the third variable tranche performance criteria.

Indeed, the paragraph 2.3 of Annex II of the Financing Agreement of the programme states that "in duly justified circumstances, the Government of Moldova may submit a request to the Commission for the targets and indicators to be changed. The changes agreed to the targets and indicators may be authorised by exchange of letters between the two parties".

We would like to point out that the 2014 and 2015 review missions for the disbursement of the 1st and 2nd tranches of the Budget Support for VET reform identified areas where further action and improvement from your side would be needed. We recognize that the implementation of the VET strategy has proceeded slowly during 2015: On the one hand, there has been a concrete governmental commitment in the development and adoption of the legal procedures towards renewing the VET system in the country, but on the other hand we encourage you to focus on the implementation of concrete actions (as set in the relevant Action Plan).

H.E. Mr. Pavel FILIP
Prime Minister of the Republic of
Moldova Piaţa Marii Adunări Naţionale,
1 MD-2033 mun. Chişinău Republica
Moldova

Based on the letter of the State Chancellery of 5 August 2016 and of the Ministry of Education of 17 October 2016 which commits to achieve 2016 indicators of performance till 10 July 2017, and the discussions regarding this project carried out during the session of the National Coordination Council in VET held on 30 October 2016 in presence of Minister of Education FUSU and the main internal and external actors of the sector, I agree to postpone the target date for the achievement of the third variable tranche performance criteria from 31 December 2016 to 10 July 2017 for the related Financing Agreement and consequently to extend the duration of the operational implementation phase and the period of the execution of the related Financing Agreement by 5 months. As a result:

a) indicative assessment date of the third variable tranche will be 3rd quarter 2017;
b) indicative disbursement date of the third and last variable tranche will be 4th quarter 2017;
c) the duration of the operational implementation phase of the Financing Agreement will be 41 months;
d) the period of the execution of the Financing Agreement will be 65 months.

All other conditions of the Financing Agreement remain unchanged.

However, considering the challenges identified in the implementation of the VET reform, we would kindly urge your Government to make sure that the whole Government makes its utmost to deliver tangible progress on the VET reform in year 2017.

If you agree with the proposed amendment, I would be grateful to receive from you a letter in reply making reference to the present letter. These two letters will comprise Addendum No. 1 to the Financing Agreement between European Commission, acting on behalf of the European Union, and the Government of the Republic of Moldova "Support to the implementation of the Vocational Education and Training Strategy" (ENPI/2013/024-404) in the form of an exchange of letters. This Addendum will enter into force on the date of signature of your reply letter.

Yours sincerely,

Lawrence Meredith

Guvernul Republicii Moldova

Nr.

Chişinău, 2017

Domnului Lawrence MEREDITH
Director Vecinătatea Estică
Comisia Europeană - Direcţia Generală pentru
Vecinătate şi Negocieri pentru Extindere

Excelenţă,

Am onoarea de a confirma primirea scrisorii dumneavoastră din 22 decembrie 2016, cu următorul conţinut:

„Am recepţionat o scrisoare din partea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova de solicitare a extinderii datei-ţintă pentru atingerea criteriilor de performanţă a celei de-a treia tranşă variabile a Acordului de finanţare pentru „Suport în implementarea Strategiei Educaţiei şi Formării Profesionale". (ENPI/2013/024-404).

Am luat notă de solicitarea de a considera situaţia din ţară în anul 2015 şi la începutul anului 2016 drept un caz excepţional şi justificat în modul corespunzător, pentru extinderea cu titlu de excepţie a datei-ţintă pentru atingerea criteriilor de performanţă a celei de-a treia tranşe variabile.

Într-adevăr, paragraful 2.3 al Anexei II la Acordul de finanţare a Programului prevede că „în circumstanţe justificate în modul corespunzător, Guvernul Moldovei poate trimite o solicitare Comisiei pentru modificarea obiectivelor şi indicatorilor. Modificările convenite asupra obiectivelor şi indicatorilor pot fi autorizate printr-un schimb de scrisori între cele două părţi".

Am dori să menţionăm că misiunile de revizuire din 2014 şi 2015 pentru debursarea tranşelor 1 şi 2 ale Suportului Bugetar pentru reforma VET, a identificat domeniile unde sunt necesare acţiuni suplimentare şi de îmbunătăţire din partea voastră. Recunoaştem, că implementarea strategiei VET a decurs într-un ritm lent pe parcursul anului 2015: Pe de o parte, a existat un angajament guvernamental concret în dezvoltarea şi adoptarea procedurilor legale în vederea reînnoirii sistemului VET din ţară, dar, pe de altă parte, sugerăm să vă axaţi pe implementarea acţiunilor concrete (după cum este stabilit în Planul de Acţiuni relevant).

În baza scrisorii Cancelariei de Stat din 5 august 2016 şi celei a Ministerului Educaţiei din 17 octombrie 2016, care angajează realizarea indicatorilor de performanţă ale anului 2016 până la 10 iulie 2017, precum şi a discuţiilor referitoare la acest proiect, purtate în timpul reuniunii Consiliului Naţional de Coordonare în VET desfăşurate la 30 octombrie 2016 în prezenţa Ministrului Educaţiei FUSU şi principalilor actori interni şi externi ai sectorului sunt de acord să amân data-ţintă pentru atingerea criteriilor de performanţă a celei de-a treia tranşe variabile, de la 31 decembrie 2016 la 10 iulie 2017 pentru Acordul de

Finanţare corespunzător, şi prin urmare să extind durata fazei de implementare operaţionale şi perioada de executare a Acordului de Finanţare relevant, cu 5 luni.

Prin urmare:

a) data orientativă de evaluare a celei de-a treia tranşe variabile va fi trimestrul 3 al anului 2017;
b) data orientativă de debursare a celei de-a 3-a şi ultimei tranşe variabile va fi trimestrul 4 al anului 2017;
c) durata fazei de implementare operaţională a Acordului de Finanţare va fi 41 de luni;
d) perioada de executare a Acordului de Finanţare va fi 65 de luni.

Toace celelalte condiţii ale Acordului de Finanţare rămân neschimbate.

Totuşi, având în vedere provocările identificate în implementarea reformei VET, îndemnăm cu amabilitate Guvernul dumneavoastră să se asigure ca întregul Guvern întreprinde maximum posibil pentru a asigura progresul vizibil în reforma VET în anul 2017.

În cazul acceptării amendamentului propus, aş fi recunoscător să primesc o scrisoare de răspuns cu referinţă la prezenta scrisoare. Aceste două scrisori vor constitui Addendumul nr.1 la Acordul de Finanţare între Comisia Europeană, acţionând în numele Uniunii Europene, şi Guvernul Republicii Moldova pentru „Suport în implementarea Strategiei Educaţiei şi Formării Profesionale" (ENPI/2013/024-404), sub forma unui schimb de scrisori. Acest Addendum va intra în vigoare la data semnării de către dumneavoastră a scrisorii de răspuns".

Am onoarea de a confirma faptul că Guvernul Republicii Moldova acceptă amendamentul propus la Acordul de Finanţare. Astfel, scrisoarea dumneavoastră şi prezenta scrisoare de răspuns vor constitui Addendumul nr. 1 la Acordul de Finanţare între Comisia Europeană, acţionând în numele Uniunii Europene, şi Guvernul Republicii Moldova pentru „Suport în implementarea Strategiei Educaţiei şi Formării Profesionale" (ENPI/2013/024-404). Prezentul Addendum intră în vigoare din data prezentei scrisori de răspuns.

Cu respect,

Prim-ministru **Pavel FILIP**

Comisia Europeană
Direcţia Generală pentru Vecinătate şi Negocieri pentru Extindere
C - Vecinătatea Estică
Director

Bruxelles, 22 decembrie 2016

Stimate domnule Prim-ministru,

Am recepţionat o scrisoare din partea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova de solicitare a extinderii datei-ţintă pentru atingerea criteriilor de performanţă a celei de-a treia tranşă variabile a Acordului de finanţare pentru „Suport în implementarea Strategiei Educaţiei şi Formării Profesionale". (ENPI/2013/024-404).

Am luat notă de solicitarea de a considera situaţia din ţară în anul 2015 şi la începutul anului 2016 drept un caz excepţional şi justificat în modul corespunzător, pentru extinderea cu titlu de excepţie a datei-ţintă pentru atingerea criteriilor de performanţă a celei de-a treia tranşe variabile.

Într-adevăr, paragraful 2.3 al Anexei II la Acordul de finanţare a Programului prevede că „în circumstanţe justificate în modul corespunzător, Guvernul Moldovei poate trimite o solicitare Comisiei pentru modificarea obiectivelor şi indicatorilor. Modificările convenite asupra obiectivelor şi indicatorilor pot fi autorizate printr-un schimb de scrisori între cele două părţi".

Am dori să menţionăm că misiunile de revizuire din 2014 şi 2015 pentru debursarea tranşelor 1 şi 2 ale Suportului Bugetar pentru reforma VET, a identificat domeniile unde sunt necesare acţiuni suplimentare şi de îmbunătăţire din partea voastră. Recunoaştem, că implementarea strategiei VET a decurs într-un ritm lent pe parcursul anului 2015: Pe de o parte, a existat un angajament guvernamental concret în dezvoltarea şi adoptarea procedurilor legale în vederea reînnoirii sistemului VET din ţară, dar, pe de altă parte, sugerăm să vă axaţi pe implementarea acţiunilor concrete (după cum este stabilit în Planul de Acţiuni relevant).

E.S. Domnului Pavel FILIP
Prim-ministrul Republicii Moldova
Piaţa Marii Adunări Naţionale, 1
MD-2033, mun. Chişinău, Republica Moldova

În baza scrisorii Cancelariei de Stat din 5 august 2016 şi celei a Ministerului Educaţiei din 17 octombrie 2016, care angajează realizarea indicatorilor de performanţă ale anului 2016 până la 10 iulie 2017, precum şi a discuţiilor referitoare la acest proiect, purtate în timpul reuniunii Consiliului Naţional de Coordonare în VET desfăşurate la 30 octombrie 2016 în prezenţa Ministrului Educaţiei FUSU şi principalilor actori interni şi externi din sector, sunt de acord să amân data-ţintă pentru atingerea criteriilor de performanţă a celei de-a treia tranşe variabile, de la 31 decembrie 2016 la 10 iulie 2017 pentru Acordul de Finanţare corespunzător, şi prin urmare să extind durata fazei de implementare operaţionale şi perioada de executare a Acordului de Finanţare relevant, cu 5 luni.

Prin urmare:

a) data orientativă de evaluare a celei de-a treia tranşe variabile va fi trimestrul 3 al anului 2017;
b) data orientativă de debursare a celei de-a 3-a şi ultimei tranşe variabile va fi trimestrul 4 al anului 2017;
c) durata fazei de implementare operaţională a Acordului de Finanţare va fi 41 de luni;
d) perioada de executare a Acordului de Finanţare va fi 65 de luni.

Toace celelalte condiţii ale Acordului de Finanţare rămân neschimbate.

Totuşi, având în vedere provocările identificate în implementarea reformei VET, îndemnăm cu amabilitate Guvernul dumneavoastră să se asigure ca întregul Guvern întreprinde maximum posibil pentru a asigura progresul vizibil în reforma VET în anul 2017.

În cazul acceptării amendamentului propus, aş fi recunoscător să primesc o scrisoare de răspuns cu referinţă la prezenta scrisoare. Aceste două scrisori vor constitui Addendumul nr.1 la Acordul de Finanţare între Comisia Europeană, acţionând în numele Uniunii Europene, şi Guvernul Republicii Moldova pentru „Suport în implementarea Strategiei Educaţiei şi Formării Profesionale" (ENPI/2013/024-404), sub forma unui schimb de scrisori. Acest Addendum va intra în vigoare la data semnării de către dumneavoastră a scrisorii de răspuns.

Cu respect,

/semnat/

Lawrence Meredith

European Bank
for Reconstruction and Development
Chisinau, Moldova

Government of the
Republic of Moldova
1 Piata Marii Nationale Street
MD-2033 Chisinau
Republic of Moldova

Attention: Prime Minister

Subject: **Moldelectrica Transmission Network Rehabilitation**
Operation No. 42856
Amendment Letter No.3

1. Please refer to (i) the Loan Agreement dated 22 May 2012 as amended by the Amendment Letter dated 13 May 2014 and Amendment Letter No.2 dated 28 May 2014 (the "Loan Agreement") between Republic of Moldova (the "Borrower") and the European Bank for Reconstruction and Development (the "Bank") pursuant to which the Bank agreed to make a loan to the Borrower in the amount of USD 20,000,000 (the "Loan") on the terms and conditions set forth in the Loan Agreement, to assist in the rehabilitation of the existing internal power transmission network of State Enterprise Moldelectrica (the "Project") and (ii) the Project Agreement dated 22 May 2012 ("Project Agreement") between State Enterprise Moldelectrica (the "Project Entity") and the Bank pursuant to which the Project Entity undertook to carry out the Project and agreed to undertake certain obligations set forth therein.

2. The Borrower and the Bank have identified the need to and wish to amend the Loan Agreement in certain respects, on and subject to the provisions of this Amendment Letter No.3.

3. Wherever used in this Amendment Letter No.3, unless the context otherwise requires, the terms defined in the Loan Agreement and not separately defined herein shall have the meanings when used in this Amendment Letter No.3 and the following terms have the following meanings:

   "Amendments" means the amendments made or to be made pursuant to Schedule 1 of this Amendment Letter No.3.

   "Amendment Letter No.3" means the Loan Agreement, as amended by the Amendments.

   "Effective Date" has the meaning given in paragraph 6 of this Amendment Letter No.3.

4. With effect on and from the Effective Date, the Loan Agreement shall be amended by those amendments set out in Schedule 1.

5. The provisions of the Loan Agreement shall, save as amended by this Amendment Letter No.3, continue in full force and effect.

6. The Effective Date shall be the date on which the Bank, following the Borrower's signature, countersigns and dates an execution copy of this Amendment Letter No.3.

7. All references to the Agreement in the Loan Agreement and all instruments and agreements executed thereunder shall for all purposes refer to the Loan Agreement as amended by this Amendment Letter No.3.

   Except to the extent each is expressly amended by the terms of this Amendment Letter No.3, all terms and conditions of the Loan Agreement and all other instruments and agreements executed thereunder remain in full force and effect. This Amendment Letter No.3 may be amended only by an instrument in writing by the Borrower and the Bank.

   This Amendment Letter No.3 may be executed in several counterparts, each of which shall be deemed an original, but all of which together shall constitute one and the same agreement.

8. The provisions of Article VI of the Loan Agreement and Articles VIII and X of the Standard Terms and Conditions, including, without limitation, Section 8.04 of the Standard Terms and Conditions, mutatis mutandis, are hereby incorporated by reference into, and made a part of, this Amendment Letter No.3 as if fully set forth herein.

9. Nothing in this Amendment Letter No.3 shall be construed as a waiver, renunciation or other modification of any immunities, privileges or exemptions of the Bank accorded under the Agreement Establishing the European Bank for Reconstruction and Development, international convention or any applicable law.

IN WITNESS WHEREOF, the parties hereto, acting through their duly authorised representatives, have caused this Amendment Letter No.3 to be executed.

REPUBLIC OF MOLDOVA

By _____
Name: Pavel Filip
Title: Prime Minister
Date: 05 mai 2017

EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT

By _____
Name: Dimitri Gvindadze
Title: Head of Moldova Resident Office
Date: 5 May 2017

SCHEDULE 1

AMENDMENTS TO THE LOAN AGREEMENT

The Loan Agreement shall be amended as follows:

(a) Schedule 1 – Description of the Project shall be deleted in its entirety and replaced with the following:

1. The purpose of the Project is to assist the Borrower in rehabilitation of the existing internal power transmission network of the Project Entity.

2. The Project consists of the following Parts, subject to such modifications thereof as the Bank and the Borrower may agree upon from time to time:

Part A: 9 Substations Power-Transformers 110/35/10 kV and one Reactor 400 kV

Part B: 330 kV and 110 kV disconnectors, circuit breakers and related current transformers

Part C: reconstruction of 400 kV, 110 kV and 35 kV substation bays as well as 10 kV switchgears cells

Part D: reconstruction of 5 portions of 110 kV High Voltage Lines (total of 128 km)

Part E: Installation of cells and switches in several substations

Part F: Project Implementation Unit consultancy and related design works

3. The Project is expected to be completed by 31 December 2018

(b) Schedule 2 of the Loan Agreement shall be deleted in its entirety and replaced with the following:

Category	Amount of the Loan Allocated in the Loan Currency	Percentage of Expenditures to be Financed
(1) Works, equipment and supplies for rehabilitation of the existing internal power transmission network of the Project Entity, including rehabilitation of a number of substations and transmission lines with the installation of cells and switches in several substations as described in Schedule 1 parts B, D and E	19,520,493	69% of contract value excluding any Taxes
(2) PIU Consultants and related design works as described in Schedule 1 part F	479,507	15% of contract value excluding any Taxes
Total	**20,000,000**	**100%**

Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare

Chişinău, Moldova

Guvernul Republicii Moldova
Str. Piaţa Marii Naţionale 1
MD-2033 Chişinău
Republica Moldova

În atenţia: Prim-ministru

Tema: ”Reabilitarea reţelelor electrice de transport ale „Moldelectrica”
Operaţia nr. 42856
Scrisoare de amendament nr.3

1. Vă rugăm să consultaţi (i) Acordul de împrumut din data de 22 mai 2012, modificat de Scrisoarea de amendament din 13 mai 2014 şi Scrisoarea de amendament nr.2 din 28 mai 2014 ("Acordul de împrumut") între Republica Moldova (Împrumutatul) şi Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare ("Banca"), conform căruia Banca a convenit să acorde un împrumut Împrumutatului în sumă de 20.000.000 USD ("Împrumutul") în termenii şi condiţiile stabilite în Acordul de împrumut, pentru a ajuta la reabilitarea reţelelor electrice interne de transport existente ale Întreprinderii de Stat Moldelectrica ("Proiectul") şi (ii) Acordul de proiect din data de 22 mai 2012 ("Acordul de proiect") între Întreprinderea de Stat Moldelectrica ("Entitatea de Proiect") şi Bancă, conform căruia Entitatea de Proiect s-a angajat să realizeze Proiectul şi a convenit să îndeplinească anumite obligaţii stabilite în acesta.

2. Împrumutatul şi Banca au identificat necesitatea a modifica şi doresc să modifice Acordul de împrumut în anumite privinţe, în conformitate cu prevederile prezentei Scrisori de amendament nr. 3 şi sub rezerva acestora.

3. Oriunde sunt utilizazaţi în această Scrisoare de amendament nr.3, cu excepţia cazului în care contextul prevede altfel, termenii definiţi în Acordul de împrumut şi care nu sunt definiţi separat aici vor avea semnificaţiile din Acordul de împrumut atunci cînd sunt utilizaţi în această Scrisoare de amendament nr. 3 şi următorii termeni au următoarele semnificaţii:

   "Amendamente" înseamnă modificările făcute sau care urmează să fie făcute în conformitate cu Anexa nr. 1 la prezenta Scrisoare de amendament nr. 3.

   "Scrisoarea de amendament nr.3" înseamnă Acordul de împrumut, astfel cum a fost modificat prin Amendamente.

   "Data intrării în vigoare" are semnificaţia dată în paragraful 6 al acestei Scrisori de amendament nr.3.

4. În vigoare la şi de la Data intrării în vigoare, Acordul de împrumut se modifică prin amendamentele expuse în Anexa 1.

5. Prevederile Acordului de împrumut, cu excepţia modificărilor efectuate prin prezenta Scrisoare de amendament nr. 3, vor continua să rămînă în vigoare deplină.

6. Data intrării în vigoare este data la care Banca, în urma semnăturii Împrumutatului, contrasemnează şi datează un exemplar original al acestei Scrisori de amendament nr. 3.

7. Toate referirile la Acord în Acordul de împrumut şi în toate documentele legale şi oficiale şi acordurile întocmite în temeiul acestuia se referă, în toate scopurile, la Acordul de împrumut, astfel cum a fost modificat prin prezenta Scrisoare de amendament nr. 3.

   Cu excepţia cazului în care fiecare dintre ele este modificată în mod expres prin termenii acestei Scrisori de amendament nr. 3, toate condiţiile Acordului de împrumut şi a tuturor celelorlalte documente legale şi oficiale şi acorduri întocmite în temeiul acestuia rămîn în deplină vigoare. Prezenta Scrisoare de amendament nr. 3 poate fi modificată numai de către Împrumutat şi Bancă printr-un document legal şi oficial în scris.

   Prezenta Scrisoare de amendament nr. 3 poate fi întocmită în cîteva exemplare, fiecare dintre ele va fi considerată original, dar toate acestea împreună vor constitui unul şi acelaşi acord.

8. Prevederile Articolului VI din Acordul de împrumut şi ale Articolelor VIII şi X din Termenii şi condiţiile standard, inclusiv, fără limitare, Secţiunea 8.04 din Termenii şi condiţiile standard, mutatis mutandis, sunt incluse prin prezenta prin referire în această Scrisoare de amendament nr. 3 şi făcute parte din ea, ca şi cum ar fi expuse pe deplin în prezentul document.

9. Nimic din această Scrisoare de amendament nr. 3 nu va fi interpretat ca o renunţare la, abandonare sau altă modificare a oricăror imunităţi, privilegii sau scutiri ale Băncii acordate în temeiul Acordului de instituire a Băncii Europene pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, convenţiei internaţionale sau oricărei legi aplicabile.

DREPT PENTRU CARE, părţile la acest document, acţionînd prin intermediul reprezentanţilor lor autorizaţi în mod corespunzător, au dispus încheierea prezentei Scrisori de Amendament nr. 3.

REPUBLICA MOLDOVA

De către: *Semnătură*
Numele: Pavel Filip
Funcţia: Prim ministru
Data: 05 mai 2017

BANCA EUROPEANĂ PENTRU RECONSTRUCŢIE ŞI DEZVOLTARE

De către: *Semnătură*

Numele: Dimitri Gvindadze

Funcţia: Şef al Reprezentanţei BERD în Moldova

Data: 5 mai 2017

ANEXA 1 AMENDAMENTELE LA ACORDUL DE

ÎMPRUMUT

Acordul de împrumut va fi modificat după cum urmează:

(a) Anexa 1 - Descrierea Proiectului se elimină în întregime şi se înlocuieşte cu următorul text:

1. Scopul proiectului este de a asista Împrumutatul în reabilitarea prezentei reţele interne de transport de energie electrică a Entităţii proiectului.

2. Proiectul este alcătuit din următoarele părţi, sub rezerva unor astfel de modificări asupra cărora Banca şi Împrumutatul pot conveni periodic:

Partea A: 9 Substaţii Transformatoare de forţă de 110/35/10 kV şi un Reactor de 400 kV

Partea B: separatoare, întrerupătoare de circuit de 330 kV şi 110 kV, şi transformatoare de curent aferente

Partea C: reconstrucţia celulelor substaţiilor de 400 kV, 110 kV şi 35 kV precum şi a celulor instalaţiilor de distribuţie de 10 kV

Partea D: reconstrucţia a 5 porţiuni de Linii de înalta tensiune de 110 kV (în total 128 km)

Partea E: Instalarea celulelor şi întrerupătoarelor la cîteva substaţii

Partea F: consultarea Grupului de implementare a proiectului şi lucrari de proiectare aferente

3. Se aşteaptă ca Proiectul să fie finalizat până la 31 decembrie 2018

(b) Anexa 2 a Acordului de împrumut se elimină în întregime şi se înlocuieşte cu următorul text:

IOM International Organization for Migration
OIM Organizația Internațională pentru Migrație

Implementation Agreement

of projects *Consolidating Moldova's Migration and Development Institutional Framework* and *Enhancing the Development of Moldova through Engagement with Diaspora-Homeland Partnerships*, between the Government of the Republic of Moldova and the International Organization for Migration, Mission to the Republic of Moldova

Hereby, the State Chancellery of the Republic of Moldova *(hereinafter, the Chancellery)*, on behalf of the Government of the Republic of Moldova, represented by Ms. Lilia PALII, Secretary general of the Government of Republic of Moldova, on one hand, and the International Organization for Migration, Mission in the Republic of Moldova (hereinafter, the Organization or IOM), represented by the Chief of Mission, Mr. Antonio POLOSA, on the other hand, hereinafter, jointly the Parties, have agreed to sign the present Agreement with view to implementing the Cooperation Agreement between the Government of Republic of Moldova and the International Organization for Migration, signed in Chisinau on 21 March 2002;

Preamble

Being aware of the potential of the properly managed migration to contribute to sustainable development of countries through diaspora networks, remittances, savings, investment, skills transfer, brain circulation, IOM engages in promoting international policy dialogue on the migration-development nexus among all stakeholders in migration and cooperation at the national level between different Government agencies, non-government partners, as well as at the international level,

Acknowledging the efforts of the last past ten years of the government of Moldova to develop and implement a number of migration-related reforms, leading to a proactive approach of optimising the development opportunities of migration.

Convinced of the need to act together upon the current migration situation, whilst anticipating future changes and the need for facilitating the establishment of a framework for practical and optimal government support and intervention,

Taking into account the efforts directed at the establishment, capacitating and functioning of a Diaspora, Migration and Development mainstreaming coordination mechanism at national level,

Declaring that effective actions for facilitating the productive actual and virtual return of Moldovan diaspora, facilitating appropriate circularity and mobility such that migration becomes a career and lifestyle choice, requires a close collaboration between public administration at all levels and non-governmental organisations, civil society and international organisations,

Taking into consideration that the national and international efforts in protecting diaspora rights and providing for conditions enabling personal development, facilitating financial investment and economic development options and engaging with the diaspora on socio-cultural, educational and other development areas, ensuring the orderly and humane management of migration, require strengthening of the national public and non-governmental capacities, and designing and implementation of targeted programmes,

Convinced of the fact that the positive impact of migration on the country's socio-economic development can be maximized through improved national and local institutional framework and enhanced engagement of the diaspora,

Being mindful of the need for joint actions that create enabling conditions for Moldovan diaspora's systematic engagement in their homeland's socio-economic development through sharing technical expertise and knowledge they acquired abroad and cultivating Romanian language skills among the second generation of migrants,

Committing to the principle that vulnerable members of migrant and diaspora communities should benefit of special protection measures, that offering support for sustainable reintegration of returnees and offering assistance to the local communities will foster development, which can contribute to reducing poverty and offer viable alternatives to emigration,

Conscious of the extent of the long-term emigration phenomenon, both at the national and international level and its important development implications,

Confirming to the national strategic and policy framework, as well as legislation in force, implementing the provisions of the National Development Strategy Moldova 2020, of the National Strategy on Migration and Asylum Management 2011-2020, of the National Strategy Diaspora-2025,

Taking into consideration and observing the consensual principles that the Moldovan government, with partners' support should: fulfil its duty to protect the rights and privileges of Moldovan citizens abroad; assist citizens abroad achieve their personal potential and exercise their civic duties; create a virtuous circle of individual, family, community and national development; and create options and opportunities for the diaspora to contribute to national development,

Convinced that a cooperation and partnership between the state authorities, international and non-governmental authorities constitute an efficient and necessary instrument for maximizing positive effects of migration and minimizing its negative impact,

Conscious of the fact that through consolidation of the joint efforts for diaspora engagement, the result shall improve and the impact of the joint interventions shall be significant,

The Parties have concluded on the following:

CHAPTER I. SCOPE OF THE AGREEMENT

1.1. The general purpose of the present Agreement is to establish a systematic and sustainable working arrangement for enabling the Bureau for Relations with Diaspora within the State Chancellery (BRD) to ensure the most efficient engagement of Moldovan Diaspora in homeland development and protection of the rights and interests of Moldovan nationals abroad. This cooperation will include planning, implementation and monitoring of the projects and other programme activities, currently implemented or which will be implemented in the future in the Republic of Moldova by the Organization (hereinafter referred to as the "common activities"), whose objectives are in accordance with the competences of the State Chancellery in the area of Diaspora, Migration and Development (DMD) and the Organization.

1.2. The present Agreement is concluded with view to implementing jointly by the Parties the activities, within the framework of the projects, "Consolidating Moldova's Migration and Development Institutional Framework" Project (August 2015 – December 2018), (hereinafter, MIDIDOM), financed by the Swiss Agency for Development and Cooperation and "Enhancing the Development of Moldova through Engagement with Diaspora-Homeland Partnerships" Project (01 December 2015 – 01 September 2017), (hereinafter, IDF), financed by the IOM Development Fund. The Project documents, Steering Committee boards (Annex 1, Annex 2 and Annex 3) are part of the present Agreement.

CHAPTER II. OBJECTIVES OF THE AGREEMENT

Subject to availability of resources, the Parties agree to cooperate and collaborate, in the following areas of capacity building and diaspora engagement, within their respective mandates:

2.1. Enabling the capacities of contact points responsible for the Diaspora, Migration and Development (DMD) domain, at central and local level, to develop and implement policies and services for and with the diaspora and assume the leadership on DMD;

2.2. Supporting the development by national and local public authorities of specific communication tools for diaspora involvement;

2.3. Launching and implementing volunteering and community actions Programme and the Moldovan Diaspora Innovation Hub;

2.4. Facilitating access of the investment projects to viable crowdfunding mechanisms;

2.5. Empowering Diaspora organizations to motivate Moldovan migrants for participation and engagement in development related areas;

2.6. Building the capacities of Diaspora organizations leaders to raise funds and implement development projects;

2.7. Establishing Thematic Partnerships among associations;

2.8. Enabling Diaspora business leaders to become agents of development and engagement;

2.9. Establishing Permanent and sustainable communication channels and collaboration mechanisms between the Moldovan Government and the Diaspora Excellence Groups;

2.10. Developing and pilot testing a Romanian language innovative concept and curriculum for the children in the diaspora, and capacitating diaspora teachers to operate the curricula;

2.11. Exchange of information and experience in the above mentioned domains, subject to IOM's Data Protection Principles;

2.12. Organization of joint actions (seminars, training courses, round tables, press conferences) concerning the diaspora and migration issues, subject to availability of appropriate resources;

2.13. Coordination of activities to ensure efficient implementation of mandates, enhanced synergies and spin-off effects.

CHAPTER III. RESPONSIBILITIES OF THE PARTIES

3.1. Common obligations of the Parties:

a) To the extent which does not contradict IOM's internal rules and regulations, the Parties of the present Agreement engage to act, observing the principle of protecting the rights, interests and liberties of the Moldovan nationals abroad, and to promote observance of the respective principle by all structures, resort services and bodies within the frame of every action performed with respect to Moldovan citizens abroad;

b) Subject to IOM's Data Protection principles, the Parties shall cooperate, exchange information, establish and perform certain operational procedures accepted by both sides in order to facilitate the implementation of activities directed at fostering migrants' and diaspora's contribution to Moldova's development, maintaining and strengthening of their ties and identification with the homeland;

c) The Parties engage to cooperate and to help mutually in order to facilitate the relations, coordination and elaboration together with other state authorities and any other competent structure in identification and protection of the rights and interest of Moldovan migrants and diaspora in the destination countries;

d) The Parties shall cooperate in creating the necessary facilitation conditions –at the national and local level – of the exchange of information and usage of the necessary information in order to discover the existent problems, and explore the opportunities for engaging the Moldovan diaspora in development activities;

e) All information which comes into the Parties possession or knowledge in connection with this Agreement is to be treated as strictly confidential. BRD shall not communicate such information to any third party without the prior written approval of IOM. The BRD shall comply with IOM Data Protection Principles in the event that it collects, receives, uses, transfers or stores any personal data in the performance of this Agreement. These obligations shall survive the expiration or termination of this Agreement.

f) For the purpose of fulfilling the objectives mentioned in Article II of the present Agreement, the Parties shall implement specific activities provided for in the MIDIDOM and IDF project documents, within their mandates.

3.2. The Organization undertakes to:

a) involve the representatives of the Chancellery, through BRD, in planning, performance, monitoring and evaluation of the activities, subject to the provisions of the present agreement and the donor requirements;

b) inform and coordinate periodically with the Chancellery, through BRD the scheduled projects and activities in course of development;

c) provide the Chancellery, through BRD with the necessary technical assistance as to disseminate the information regarding the project activities and other activities of mutual interest;

d) provide the Chancellery, through BRD with visibility materials to be distributed and used within such activities;

e) assure the visibility, transparency and promotion of the implemented activities in cooperation with the Chancellery, through BRD;

f) assure coordination, both with the Chancellery, through BRD and with the other international development partners, local and district authorities and structures – in order to contribute to local development priorities;

g) provide, if possible, necessary assistance services and technical support for the individual cases of migrants in vulnerable conditions;

h) participate, when relevant, in all actions promoted by the Chancellery, through BRD or together with the partners in the area of migration and development and diaspora engagement;

i) participate in common meetings with the Chancellery, through BRD and other partners for coordinating the implementation of the common activities;

j) make efforts to secure funding for the assistance delivered under the common activities, subject to national and donor priorities as confirmed in the strategic country documents and policies;

k) support the capacity building of the Chancellery's, through BRD capacities for efficient implementation of the common activities, subject to availability of appropriate resources;

l) facilitates access to international expertise and best practices through its network of missions in other countries.

3.3. The Chancellery undertakes to:

a) maintain its support and commitment to bettering the national framework for diaspora engagement, migration and development, economic and business development, promotion of legal migration, evidence-based mainstreaming of migration into national development strategies, supporting the return and reintegration of its nationals;

b) make effort to secure necessary support for the institutional capacity building and development of central public authorities;

c) nominate own representatives and provide technical expertise to facilitate and organize joint activities;

d) participate to planning, monitoring and evaluation of the joint activities subject to the present Agreement, including part of the relevant project steering committees;

e) support the activities of the Organization, subject of the present Agreement;

f) facilitate communication and coordination between the Organization and the contact points responsible for the DMD domain, as may be required;

g) collaborate and provide necessary information for the Organization in order to implement the mandate of the organization related to migration and development and diaspora engagement;

h) participate, when invited to all relevant actions promoted by the Organization or together with the partners in the area of migration and development and diaspora engagement;

i) provide the Organization with the necessary assistance as to disseminate the information regarding the project activities and other activities of mutual interest;

j) make effort to mobilize public financial and material resources and facilitate the securing of additional technical assistance funding to carry out its obligations assumed under the relevant strategic country documents and policies;

k) cooperate with and facilitate access of Organization staff and experts to relevant information in the course of project implementation, carrying out of relevant research/ assessments;

l) use the equipment procured by the Organization in accordance with original intent;
m) facilitate the liaison with the diaspora associations and initiative groups, as relevant and required.

3.4. All the obligations of the Parties under this Agreement are subject to the availability of financial resources.

CHAPTER IV. VALIDITY TERM OF THE AGREEMENT

4.1. The present Agreement is valid starting the date of its signing and expires on the 31st of December 2018.

4.2. Unilateral termination of the Agreement shall be conditioned by a preliminary notification of the one Party to the other Party with at least three months in writing, except the situations when it is otherwise stipulated in the present Agreement.

4.3. In case during the implementation period of the provisions of the Agreement, it comes clear for one of the Party that for performance of the provisions stipulated in the Agreement is required an extension of the established timeframe, the respective Party shall immediately inform the other Party in order to have consultations for defining the new action program. In case the Parties decided upon the new action program, they will conclude an Addendum to the present Agreement.

4.4. The provisions of the present Agreement can be modified or revised at any time with the written consent, only through written amendments, approved and signed by both Parties.

4.5. Any of the Parties shall inform the other Party about its intention to terminate the activity, caused by lack of funds, at least one month before termination of its program activities.

4.6. Dispute resolution:

4.6.1 Any dispute, controversy or claim arising out of or in relation to this Agreement, or the breach, termination or invalidity thereof, shall be settled amicably by negotiation between the Parties.

4.6.2 In the event that the dispute, controversy or claim has not been resolved by negotiation within 3 (three) months of receipt of the notice from one party of the existence of such dispute, controversy or claim, either Party may request that the dispute, controversy or claim is resolved by conciliation by one conciliator in accordance with the UNCITRAL Conciliation Rules of 1980. Article 16 of the UNCITRAL Conciliation Rules does not apply.

4.6.3 In the event that such conciliation is unsuccessful, either Party may submit the dispute, controversy or claim to arbitration no later than 3 (three) months following the date of termination of conciliation proceedings as per Article 15 of the UNCITRAL Conciliation Rules. The arbitration will be carried out in accordance with the 2010 UNCITRAL arbitration rules as adopted in 2013. The number of arbitrators shall be one and the language of arbitral proceedings shall be English, unless otherwise agreed by the Parties in writing. The arbitral tribunal shall have no authority to award punitive damages. The arbitral award will be final and binding.

4.6.4 The present Agreement as well as the arbitration agreement above shall be governed by internationally accepted general principles of law and by the terms of the present Agreement, to the exclusion of any single national system of law that would defer the Agreement to the laws of any given jurisdiction. Internationally accepted general principles of law shall be deemed to include the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts. Dispute resolution shall be pursued confidentially by both Parties. This Article survives the expiration or termination of the present Agreement.

CHAPTER V. ANNEXES AND FINAL PROVISIONS

5.1. The MIDIDOM project document is part of the Memorandum "Harnessing the migration potential in Republic of Moldova" (annex A1 to the Memorandum) between the State Chancellery and Swiss Agency for Development and Cooperation, signed in 17 May 2016 and approved by Government decision nr.493 as of 22.04.2016.

5.2. The IDF project document (Annex 1) is part of this Agreement.

5.3. The terms of reference for MIDIDOM and IDF projects (Annex 2 and Annex 3) are part of this Agreement.

5.4. The present Agreement, with its Annex 1, Annex 2 and Annex 3, is concluded in four copies, two in Romanian and two in English being signed all 6 (six) pages, every Party receiving an original in every of the two languages. In case of discrepancy between the two language versions, the English version will prevail.

5.5. Nothing in the present Agreement shall affect the privileges and immunities enjoyed by IOM as an intergovernmental organization.

5.6. The present Agreement enter into force from the day of its signing by both Parties.

5.7. As a confirmation of the sincere intention to implement the provisions of the Present Agreement in exact conformity with the reached understanding, the Parties sign the Agreement in Chisinau, at «21» June 2017

SIGNATURE OF THE PARTIES

For the State Chancellery of Republic of Moldova	For the International Organization for Migration, Mission to Moldova
Lilia PALII Secretary general of the Government	**Antonio POLOSA** Chief of the Mission

Annex no. 1
To the Agreement between the
Government of the Republic of Moldova and the International Organization for Migration, the Mission to Moldova for the implementation of the project „Enhancing the development impact of the moldovan diaspora – homeland partnerships"

_____
"____" _____

PROJECT „ENHANCING THE DEVELOPMENT IMPACT OF THE MOLDOVAN DIASPORA – HOMELAND PARTNERSHIPS"

Project Type: Migration and Development (CE)

Project Duration: 15 months

Budget Amount: USD 200,000

Financed by: International Development Fund of International Organisation of Migration (IOM)

Geographical Coverage: Republic of Moldova, countries with sizable Moldova diaspora communities

Partners: the Bureau for Relations with the Diaspora of the State Chancellery of the Republic of Moldova

Beneficiaries: national and local public institutions with a diaspora-engaging mandate, Moldovan diaspora/ migrant associations and professional interest groups

Project Manager: Antonio Polosa

Project coordinator: Ghenadie Crețu

Summary

The overall goal of the project is to maximize the positive impact of migration on the country's socio-economic development through diaspora engagement via an enhanced and systematic framework of diaspora- homeland partnerships and a consolidated support of the innovative initiatives aimed at maintaining the national identity and cultural links of the emerging diaspora community.
As a result of the first project component, the enhanced collaboration framework for Diaspora, Migration and Development at the national and diaspora level will facilitate the productive involvement of the Moldovan professionals and high expertise level representatives from the diaspora in the development of their country of origin, matching their area of expertise and the Government's national development agenda. The present project shall support the capacity of the national institutions, aiming at strengthening the ownership and capacities for implementing diaspora programming and engagement policies, as well as identifying the diaspora leaders across various thematic groups and enabling the creation of Diaspora Excellence Groups to be actively involved in a continuous and productive diaspora-homeland partnership.
The second project component focuses on enabling the Moldovan diaspora and migrant communities to enhance their socio-cultural and educational efforts, while also fostering an improved educational programming for the emerging diaspora community. This objective shall be reached via, on the one hand, offering technical and informational support for diaspora cultural and language training centers and their personnel to provide better services and expand their local outreach; and, on the other hand, creating a functional and training curricula and complementary didactic sets, based on international best practices.
The present project shall particularly focus on advancing the capacity of the Government and DMD stakeholders to interact with and support the Diaspora's initiatives, as well as increase the diaspora's propensity of efficient and systematic engagement in activities benefiting the national and local development of the Republic of Moldova and maintaining the national identity and cultural links of the emerging diaspora. Capacity-building activities will also contribute towards the development of specialized knowledge and engagement instruments of government staff and diaspora activists, serving to improve overall quality of work undertaken by these institutions and professional groups.

I. Rationale

In the past ten years, the Government of Moldova implemented a number of migration related reforms. The policy focus has moved from a perspective of migration management to the development opportunities of migration, being consistent with the emergent consensus on migration and development amongst international institutions such as the World Bank, the United Nations and the European Commission.
Moldova is a country with 15% or more of its population living abroad[1]. An estimate of 30% of the economically active population is involved in short or long-term migration to over 30 countries across the world. Based on the 2013 household surveys, 411,000 Moldovans are long-term migrants, other 109,000 are seasonal migrant workers. This migration profile itself represents a major strategic factor and potential risk for the country (National Development Strategy "Moldova 2020").
IOM has shared a successful collaboration with its main project partner, the Bureau for Relations with the Diaspora (BRD), including via the researches and policy advice, which influenced its establishment as a Governmental Agency with a diaspora-engaging mandate in 2012. The Global Joint Programme on "Mainstreaming Migration into National Development Strategies" (MOMID) was geared at establishing the initial capacity of the recently created BRD and supporting the Government of Moldova in elaborating national policies and integrating its migration and development agendas. This has established a sustainable institutional mechanism for intra-governmental coordination, including with local administration, and set up a broad and inclusive participatory process, with long-term engagement of all stakeholders.

For the purposes of national development, it is imperative that policies and interventions promote the circularity of the productive inputs and outputs of migrants and the diaspora. This approach becomes even more important in the long term as Moldovan migrant communities are transformed into settled Diasporas across the world. Considering the recent dialogue regarding the establishment of a community of Diaspora Excellence (DE) across various topics of national interest, as well as the experience of engaging high expertise level professionals and representatives from the Diaspora (e.g. Diaspora Congress, Diaspora Business Forum, Public Policy Seminar, etc.), the current project will focus on identifying a strategic group of future Excellence groups' leaders. Through their direct interaction with the Moldovan Government and the BRD (as focal point), as well as the direct support of the project, these Diaspora Excellence leaders will create and consolidate working teams that will engage in the elaboration of viable inputs (public policy drafts, expert recommendations, auxiliary projects) in the framework of the national migration and development agenda, while also maintaining a direct and productive collaboration with the national stakeholders.

The emerging diaspora can also be motivated to contribute to country's development and progress through effective, purposeful and multi-faceted diaspora engagement. The linguistic

[1] Nexus IASCI-CIVIS, Selected Facts on Moldovan Migration (2013)

and cultural identity of diaspora children is quickly eroding and requires decisive actions. While the previous IOM IDF project was successful in supporting the development and pilot testing of an innovative concept of a "Birthright" programme[2] for children in the Diaspora, which was subsequently taken over for permanent support by public funds, the respective initiative remains a singular, small scale action.

The present project will offer support for development and pilot testing of an innovative language training curricula for Diaspora language teachers – for sustainable take-over by the diaspora associations, for permanent operation.

The present project shall particularly focus on advancing the capacity of the Government and relevant stakeholders to interact with and support the Diaspora's initiatives, and increase its propensity for efficient and systematic engagement in activities which address the negative perceptions and concerns of the diaspora and reflect their positive aspirations. Actions will need to be transparent and have professional, progressive and inclusive characteristics.

2. Partnerships and coordination

For the implementation of the project, a participatory approach will be used, based on existing best practices and collaboration experience. IOM Moldova and BRD, as leading partners, will engage relevant stakeholders, including national and local level public institutions and authorities, diaspora/ migrant associations and groups, according to the specifics of each of the actions. Reinforced by the EU and diaspora/ international expertise, this direct engagement will ensure a more productive implementation, lasting impact and ownership of results.

IOM Moldova will have overall day-to-day responsibility to plan, oversee and ensure that the project is producing the right outputs to the right standards of quality and within the allotted budget. The coordination of the project and its collaboration with relevant stakeholders and complementary projects shall be done through the Project Steering Committee (PSC), comprised of the project partner representatives, established for the purpose of overseeing decisions taken, evaluating results and providing guidelines for follow-up. The PSC members will participate in monthly technical coordination meetings.

IOM Moldova shall serve as Implementing Agency and assume:
1. Overall project administration and coordination, including financial management.
2. Direct responsibility for implementation of the project activities.
3. Monitoring and reporting of project activities.
4. Provision of technical expertise.
5. Membership of the PSC.

BRD shall serve as Main Project Partner and assume:
1. Responsibility for coordination of implementation of the project activities.
2. Provision of staff and technical expertise, support and guidance for the project activities.
3. Policy coordination and development in the area of diaspora, migration and development.
4. Overall inter-ministerial coordination of strategy and policymaking.
5. Beneficiary of capacity building activities.
6. Liaison with the diaspora associations and initiative groups.
7. Membership of the PSC.

Other partners shall serve as Secondary Project Partners and assume:
1. Provision of specialized technical expertise for the project implementation and management, through supporting the implementation of a number of project activities.
2. Beneficiaries of capacity building activities.
3. Membership of the PSC.

3. Sustainability

The project's intervention strategy of targeting or involving government officials may be prone to political fluctuations. This risk can be mitigated by establishing several autonomous and complementary layers of dialogue and cooperation. The project provides a significant leverage for the respective institutions and groups to move towards implementing their common initiatives and decisions. Furthermore, the project activities have been designed in a replicable manner for all partners and stakeholders.
Some migrant/ diaspora associations may lack trust in the Government authorities, and may not wish to get involved in the Diaspora consultative process or the joint development projects in which the Government is heavily invested. It can be expected that, as a direct result of the project, connecting bridges and trust between the Government and diaspora groups will be strengthened.

Overall, the project will oversee major project decisions and assess the risk to the overall project or individual project elements at discrete points in the project cycle. The implementing strategy aims to institute sustainable mechanisms with the goal of independent and effective operation beyond the project's life cycle, by focusing on capacity development, and having operational aspects implemented by, or in close partnership with, the relevant Government institutions.
In order to ensure longevity of the activities, the project will seek synergies with other on-going initiatives for enhancing financial expenditure and the resources will serve themselves as leverages to advocate for government budget allocations in the field of diaspora engagement.

A number of methods will be employed by project partners to achieve local ownership and sustainability, among which: the lasting Moldovan Government commitment at the earliest stages of implementation; a series of structures and accompanying institutional knowledge that will continue to exist, motivate and transpose results past the end of project; and capacity building activities which will provide institutional knowledge for future Governmental projects and will be accompanied by practical tools for replication.
Such an approach allows addressing migration and development issues in Moldova, engages and empowers the civil society, and thus helps to develop long-term solutions to the challenges ahead. Some of the project's activities are designed as pilot initiatives to learn lessons that will form the basis for policy development and trigger incorporation of the respective pilot activities into government-owned and diaspora programmes.

4. Evaluation

IOM Moldova, as the implementing agency, and the BRD, as the main project partner, are committed to fully complying with the overall project requirements and contractual obligations. IOM Moldova and BRD will coordinate the internal monitoring of the project focusing on the following areas of project implementation:
a) relevance and quality of design;
b) efficiency and implementation of project outputs and activities;
c) effectiveness; and
d) project sustainability.
These shall be achieved through: project process and outcome monitoring allowing for the timely modification; and adaptation of various project components. A set of objectively verifiable indicators is designed and will be tracked systematically to evaluate project results, while the recommendations and conclusions of project partners and beneficiaries shall be continuously analyzed and integrated into the project implementation.
Ongoing monitoring will ensure that the project meets its internal deadlines and that report recommendations and implementation are consistent with project objectives. Project monitoring and evaluation will be based on periodic assessment of progress on delivery of specified project results and towards achievement of project objectives.

[2] "DOR" summer camp for the diaspora children and youth (www.dor.md)

In order to ensure the efficient monitoring and evaluation of project results, and maintain continuous cooperation between all stakeholders at all stages of implementation, the members of the Steering Committee will provide feedback on lessons learned, propose corrective actions to solve problems, ensure accountability, and make recommendations on how to improve the quality of interventions. IOM Moldova will prepare and submit to the members of the PSC quarterly work plans and regular reports prepared according to IOM standards.

IOM Moldova will submit to the Steering Committee for approval scheduled progress report consisting of a narrative and a financial report following standard guidelines and structure. The reports will also include an overview of the deployment of the mission's resources, a work programme for the subsequent period, indications on likely financial savings or shortcomings. A final report, consisting of a narrative and a financial report following IOM standard requirements, guidelines and structure, accompanied with final financial statements, will be submitted six months after the end of the project.

5. Results matrix

	Indicators	*Baseline/Target*	*Assumptions*
Objective To maximize the positive impact of migration on the country's socio- economic development through • diaspora engagement via an enhanced and systematic framework of diaspora • homeland partnerships and a consolidated support of the innovative initiatives aimed at maintaining the national identity and cultural links of the emerging diaspora community	Improved institutional, normative, procedural and technical capacity of the Moldovan Government and the diaspora community to contribute to sustainable homeland development and maintenance of national identity and cultural links of the Moldova diaspora *Sources of verification:* 1. Government Annual Reports 2. Government strategic, policy and action plans, regulations 3. Monitoring reports, statistics and evaluations of the project activity and partners' outputs 4. IOM, beneficiary government reports on migration, diaspora, brain drain, etc. 5. The adopted policies, legislation and regulations 6. The studies, pre- and post- training assessments/ evaluations, training manuals	*Baseline:* Limited institutional, normative, procedural and technical capacity of the Moldovan Government and diaspora community to engage into an efficient dialogue for the identification of policy solutions for sustainable homeland development and reduced scale of available tools for ensuring national identity and cultural links of the Moldova diaspora *Target:* A sustainable, transparent and inclusive framework of permanent diaspora – homeland partnerships and a replicable model for implementing and supporting the innovative initiatives aimed at maintaining the national identity and cultural links of the emerging diaspora	
Outcomes 1. An enhanced and sustainable collaboration framework for Diaspora, Migration and Development at the national and diaspora level that facilitates the productive involvement of the Moldovan professionals and high expertise level representatives from the diaspora in the development of their country of origin, matching their area of expertise and the Government's national development agenda. 2. The Moldovan diaspora and migrant communities are enabled to consolidate their socio-cultural and educational efforts, while also fostering an improved and replicable educational programming via	1. Availability of an institutional framework for diaspora engagement in policy-making and programming based on international practices. 2. Increased identification of the diaspora with their home community and country of origin. *Sources of verification:* 1. The adopted policies, legislation and regulations The studies, pre- and post- training assessments/ evaluations, training manuals 3. The information notes and messages exchanged with the diaspora	*Baseline:* 1.1 Lack of a sustainable collaboration framework for ensuring the participation of the Moldovan Diaspora in the national development strategy implementation and policy-making 1.2 Lack of practical mechanisms for supporting the identification of the Diaspora with their home community and country of origin. 1.3 No cultural and language training for Diaspora children and youth. *Target:* 1.1 A viable and operational collaboration	1. The Government of RM remains committed to addressing the issues of migration, diaspora, remittances, and sustainable socio-economic development. 2. The diaspora representatives remain interested in maintaining efficient ties with the community and Government of their country of origin and are committed to support the country's development. 3. The Government does not dissolve or significantly restructure the institutions with a diaspora-engaging mandate. 4. All participating stakeholders cooperate and coordinate their efforts

supported cultural and language training centres with specialized curricula and personnel, better services and expanded local outreach.	4. Participants'/ beneficiaries' feedback on the quality and impact of the trainings and other public events, collected through evaluation questionnaires	mechanism aimed at transposing the highly specialised expertise and knowledge of the Moldovan diaspora into the national development policies and strategies, as well as innovative programming, based on international best practices on the institutional structure for diaspora engaging and outreach. 1.2 A concept of replicable educational and cultural programming for fostering the identification of the Diaspora with the homeland. Children and youth in the diaspora provided with cultural and language training.	throughout the project. 5. Personnel assigned by the Government to this project remain in their position for the duration of the project.
Outputs **Component 1:** 1.1 The Diaspora Excellence Groups are created and fully operational based on a solid support and close interaction with the national Government, diaspora community and relevant stakeholders. 1.2 Permanent and sustainable communication channels and collaboration mechanisms between the Moldovan Government and the Diaspora Excellence Groups are established 1.3 Recommendations, draft public policies, initiatives developed by the Moldovan Government and the Diaspora Excellence Groups in close collaboration with the project steering committee as well as the detailed activity and outreach strategy	**For component 1:** *Output 1.1* • Availability of the Diaspora Excellence Groups framework of activity • The number of Diaspora Excellence Groups leaders fully engaged in the collaboration and dialogue process *Output 1.2* • The number of Diaspora Excellence Groups created and fully operational • The number of organized virtual conferences and work sessions • Availability of an activity schedule for the Diaspora Excellence Groups *Output 1.3* • Number of organized events, implemented or conceptualized initiatives, proposals, draft public policies and amendments to the national strategies elaborated by the Diaspora Excellence Groups • Availability of a detailed strategy of the Diaspora Excellence Groups' activity, consolidation and outreach	*Baseline:* **For component 1:** *Output 1.1* • Lack of a concept for a framework of collaboration between the Government and the professional and high expertise level representatives of the diaspora. • None *Output 1.2* • None • Not available *Output 1.3* • None • Not available	1. The Government of Moldova remains committed to addressing the issues of diaspora engaging and is heedful to the expertise and best practices of the Diaspora Excellence Groups for possible incorporation and development at the national level. The dialogue between the Moldovan Government and the high expertise level professionals and experts from the diaspora is established and developed in a sustainable manner, while specific country- and community-level risks are mitigated and/ or prevented. 3. Qualified national and international expertise is available for the development and pilot testing of an innovative language and cultural training concept and curricula for the children and youth in the diaspora. 4. The resources, procedures and services focused on engaging and supporting the diaspora initiatives, as well as the provided recommendations and expertise are adapted to the practical local needs and realities.
Component 2: 2.1 Innovative language and cultural training concept and curricula for the children and youth in the diaspora 2.2 A group of well-established and professional teachers from the Diaspora capable to replicate and implement the elaborated training curricula 1.4 Diaspora cultural and language training centres established/ consolidated with an increased outreach in the diaspora community	**Outputs for component 2:** *Output 2.1* • Availability of a developed and pilot tested innovative language and cultural training concept and curricula for the children and youth in the diaspora *Output 2.2* • Number of trained culture and language teachers from the diaspora • Availability of a workshop report and recommendations *Output 2.3* • Number of distributed didactic sets for the diaspora cultural and language training centres	**Baseline for component 2:** *Output 2.1* • Lack of an innovative language and cultural training concept and curricula, easily adaptable to the specific requirements of the various diaspora communities *Output 2.2* • None • Not available *Output 2.3* • None	5. The government of Moldova mobilizes resources and/ or secure technical assistance funding to carry out their assumed obligations. 6. Experts available to carry out reviews and trainings in accordance with terms of reference. 7. The Government of Moldova permits experts to access information in the course of research/ assessment. 8. There are no juridical or practical obstacles to successful implementation of the project elements. 9. The government provides all the agreed contributions to this project. 10. The project expenditures remain VAT/ tax exempt. 11. Sub-contracted refurbishment and equipment vendors carry out their obligations. *Note: also see above the assumptions outlined in the previous section*
	Sources of verification ***for component 1:*** 1. The project activity reports 2. Consultative meetings', conferences and work sessions' minutes 3. The proposed concept of the Diaspora Excellence Groups framework 4. The proposed draft concept notes, public policy proposals, analytical notes and recommendations/amendments to the legal framework and national development strategies 5. The adopted policies, legislation and regulations 6. Individual diaspora members' testimonies/ cases 7. Interviews of the public institutions officials/ employees and diaspora members in the national and	**Target** ***for component 1:*** *Output 1.1* • Framework for collaboration between the Government and the professional and high expertise level representatives of the diaspora in place. • 10 *Output 1.2* • 5 • At least 7 • Activity schedule for the Diaspora Excellence Groups in place *Output 1.3* • At least 5 • Detailed strategy of the Diaspora	

	international mass media 8. Strategy of the Diaspora Excellence Groups' activity, consolidation and outreach *for component 2:* 1. The pre- and post- training assessments/ evaluations, training manuals 2. Participants/ beneficiaries' feedback on the quality and impact of the trainings/ other public events, collected through specific questionnaires. 3. Training and study visits reports. 4. Projects' Steering Committee field visit report. 5. The information notes and messages exchanged with the diaspora. 6. Individual diaspora members' testimonies/ cases 7. Interviews of the public institutions officials/ employees and diaspora members in the national and international mass media 8. Handover certificates for the delivered didactic sets 9. Reports on the beneficiaries trained by the language and cultural centres.	Excellence Groups' activity, consolidation and outreach in place *for component 2:* *Output 2.1* • An innovative language and cultural training concept and curricula developed and tested *Output 2.2* • 10 • Workshop report and recommendations made available to the project stakeholders *Output 2.3* • 10	
Activities **Component 1** Activity 1.1 1.1.1 Developing the Diaspora Excellence Groups framework of activity and identifying qualified high expertise level professionals from the diaspora and involve them in the creation and consolidation of the Excellence Groups, according to their professional background and field of expertise. 1.1.2 Organizing the first consultative meeting of the Diaspora Excellence Groups' leaders with the representatives of the Moldovan Government to discuss, coordinate and validate the main objectives of the teams and the envisioned areas of intervention and collaboration, according to the leaders' proposals, the Government's national strategies and common general recommendations. Activity 1.2 1.2.1 Supporting the creation and the initial activity of the Diaspora Excellence Groups in collaboration with the identified leaders from the diaspora and the relevant national partners, according to the elaborated framework of activity and results of the first consultative meeting.			1. The commissioned Diaspora Excellence Groups' leaders possess relevant knowledge and experience in international practices and are fully engaged in the creation and consolidation of their teams. 2. The national policy makers and officials show and maintain adequate level of interest for the provided expertise, trainings, and best practices throughout the expert interventions and provide feedback on the experts' proposals. 3. The supported cultural and language training centres have the adequate
1.2.2 Initializing the continuous dialogue and collaboration process between the Diaspora Excellence Groups, the Moldovan Government and the Project Steering Committee, including through periodic virtual conferences and work sessions. 1.2.3 Approving the in-depth and comprehensive activity schedule for the Diaspora Excellence Groups within the framework of the project and offering the matching grants for their pilot initiatives and general activity purposes. Activity 1.3 1.3.1 Organizing the second consultative meeting of the Diaspora Excellence Groups' leaders with the representatives of the Moldovan Government, that will include the presentation of the groups' conceptualized initiatives and final outputs/ results (expert studies, draft policy policies and recommendations, etc.) and the detailed strategy of the groups' activity, consolidation and outreach for a period of 12 months after the project closure. **Component 2** Activity 2.1 2.1.1 Recruiting qualified national expert(s) for the development and pilot testing of an innovative language and cultural training concept and curricula for the children and youth in the diaspora that could be easily adapted to the specific requirements of the diaspora communities and be replicated by the in the main countries of destination of the Moldovan migrants.			capacity and outreach to take over the independent operation of the developed training tools. 4. There is interest on the side of diaspora community for participation in the trainings and contribution to the centres' development. *Note: also see above the assumptions outlined in the previous sections*
Activity 2.2 2.2.1 Selecting a group of well-established culture and language teachers from the diaspora, based on the recommendations of the national expert and a selection process approved by the Project Steering Committee, taking into account their professional experience, outreach and personal abilities of replicating and continuing the courses beyond the project timeline. 2.2.2 Organizing in Moldova a workshop for the selected group of teachers, based on the developed language and cultural training concept and curricula, as well as best practices and professional inputs of the project partners and stakeholders. As a result of the organized workshop, the participants will be able to provide enhanced teaching services and information to an increased audience. The workshop report and recommendations, as well as the training concept and curricula will be distributed to a large group of stakeholders. 2.2.3 Offering the matching grants for the approved educational programs of the selected group of teachers and the pilot implementation of the cultural and language training curricula. Activity 2.3 2.3.1 Purchasing, preparing and delivering the didactic material sets for the diaspora cultural and language training centres operated by the selected group of teachers. 2.3.2 Delivering the cultural and language training for the diaspora community via the supported teachers and centres. Organizing a field visit of the representatives of the Project Steering Committee to one of most successful educational centres.			

6. Work plan

Activity	*Party responsible*	*Time frame (months)*														
		1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*
A 1.1.1	IOM	□	□	□	□											
A 1.1.2	IOM				□	□	□									
A 1.2.1	IOM				□	□	□	□								
A 1.2.2	IOM				□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
A 1.2.3	IOM						□	□	□							
A 1.3.1	IOM													□	□	□
A 2.1.1	IOM	□	□	□												
A 2.2.1	IOM		□	□	□											
A 2.2.2	IOM				□	□	□									
A 2.2.3	IOM						□	□								
A 2.3.1	IOM						□	□	□	□						
A 2.3.2	IOM						□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
A 2.3.3	IOM														□	□

7. Budget

Annex no. 2
To the Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the International Organization for Migration, the Mission to Moldova for the implementation of the project „Enhancing the development impact of the moldovan diaspora – homeland partnerships"
la _____
la "____" _____ 2016

REGULATION
of the Steering Committee for the Project "Enhancing the development impact of engagement with the Moldovan diaspora – homeland partnerships"

1. The Rules of Procedure

This Regulation is issued for the internal work of the Steering Committee (hereafter "the SC") and should be observed as the general rules for coordinating, reviewing and monitoring of implementation of the activities of the International Organization for Migration (hereafter "the IOM") Mission to Moldova project titled "Enhancing the development impact of engagement with the Moldovan diaspora – homeland partnerships" (hereafter "the Project"), unless all the members of the SC agree otherwise.

1.1 These rules will be agreed at the first SC meeting and can be modified by the SC.

2. The Steering Committee

2.1 The SC is a Programme Management tool used to steer and monitor the Project implementation, enabling participatory project supervision and allowing the maximum transparency through project coordinator reports. It provides a means for the Donor and implementing agency, the Government and the beneficiary institutions to be empowered to take key decisions for the project.

2.2 The SC is a deliberative and consultative body with multi-stakeholder representation aimed to give overall guidance to the project implementation.

2.3 The SC is responsible for:

- Coordination and monitoring of project activities;
- Adopting measures for safeguarding and efficiency control over Project activities' implementation;
- Supervising the project in order to avoid and/or to solve any issues of overlapping or conflicts of interests in the course of the project implementation

2.4 The SC is further convened to:

- Ensure the active and coordinated participation of all SC members in the implementation of Project activities;
- Discuss the Project Coordinator's reports regarding the evolution of Project implementation;
- Review the general project progress in terms of timescales and achievement of objectives;
- Provide recommendations for program alterations, in line with the overall project objectives;
- Making recommendations regarding modification of activities and terms of activities' implementation under general objectives of the Project;
- Recommend new initiatives regarding activities for the implementation of Project objectives and future programming initiatives for follow up on Project work

2.5 The SC Members shall be the representatives of Ministries and public institutions as well as other institutions according to the Annex attached to present Regulation.

2.6 The Steering Committee members carry out their work on a pro-bono basis, i.e. free of charge. Each member of the Committee shall be appointed by the institution delegating him/her for the entire period of the project duration. If a Committee member is unable to perform his/her membership functions, the latter shall be replaced by another representative from the same institution designated at least one week prior to the following meeting.

2.7 Committee members may appoint ad-hoc substitutes if their personal attendance is not possible for any reason.
2.8 Upon the decision of the SC, experts of other specialized institutions might be invited to its meetings.

3. Period of activity of the Steering Committee

3.1 The SC's period of activity shall coincide with the beginning and ending of the Project implementation.

4. Chairmen of the Steering Committee

4.1 The Chairman of the SC is the Secretary general of the Government of the Republic of Moldova;
4.2 The SC Chairmen shall open, preside and close the meetings of the SC and observe the SC agenda. The Chairmen of the respective meeting has to pass the word to the Members of the SC in accordance to their announcement.

5. Tasks of the IOM Project Coordinator (PC)

5.1 The PC will support the Chairmen in organizing the meetings and preparing relevant data and support materials for the SC.
5.2 In particular the PC will:

- Convene meetings of the SC and perform required organizational/logistic tasks;
- Summon the Members of the SC;
- Draft the agenda for the meetings of the SC;
- Prepare relevant data and support materials for the SC meetings;
- Provide the Members of the SC with all relevant information prior to meetings;
- Prepare Project Reports and provide the Members with this Report one week prior to the meeting of the SC.

6. Convening of the Steering Committee

6.1 The SC is convened at least every four months. The first meeting is convened at an early stage of the project.
6.2 In addition, extraordinary meetings of the SC may be convened upon request of Members.
6.3 The notifications of the meeting of the SC will be provided to the Members of the SC at the least one week prior to the meeting of the SC.
6.4 The notification of any extraordinary meeting of the SC will be provided to the Members of the SC at least three working days prior to the extraordinary meeting.
6.5 The following persons shall obligatorily participate in the meetings of the SC:

- The Chairmen of the SC;
- The Chief of Bureau for Relations with Diaspora within State Chancellery;
- The IOM Project Coordinator (hereafter "PC");
- The donor and implementing Agency;
- Additional Experts of the implementing organization, as required.

7. The agenda and other relevant material

7.1 The agenda of each meeting shall be provided by the Project Coordinator to the Members of the SC concomitantly with the notification about the meeting.
7.2 The proposed agenda would include the following items:

- Items set on the agenda by the Chairmen of the SC;
- Items that were decided to be discussed during prior sessions of the SC;
- Item proposed by the Project Coordinator;
- Items referred to as *"Miscellaneous"*.

7.3 If during the period between the SC meetings the Chairmen of the SC require that a decision on a particular issue shall be taken, the Project Coordinator shall include this issue in the agenda of the next SC meeting.
7.4 At the beginning of the meeting the agenda has to be approved by the Steering Committee.
7.5 Members of the SC may request the introduction of a new item into the agenda at the beginning of each meeting of the SC, before the formal approval of the agenda by the Steering Committee.
7.6 Information relevant to SC Meetings should be provided to SC Members usually not later than 3 working days before the meeting. With the express agreement of SC Members, such information may be provided during the meeting.

8. Decision making within the Steering Committee

8.1 For the issues subjected to decision by the SC, specifically put forward by the Chairmen of the SC or the Project Coordinator, as described in the agenda of the SC meetings, a voting and quorum procedure will be applied, such as described in the present article.
8.2 All the members of the SC shall have equal voting rights, each one vote respectively:
8.3 As a rule, decisions by the members are taken at the Steering Committee meeting. However, on certain urgent issues, the Chairmen or the Project Coordinator, may as well request decisions by the SC in writing, between the formal Steering Committee meetings.
8.4 In order for a decision to be validly taken, the meeting shall be comprised of the Chairmen of the SC; the IOM Project Coordinator, BRD and at least 1 more member.
8.5 If no quorum is achieved, the Steering Committee is not able to decide on the matter in that meeting. In that case another Steering Committee meeting has to be convened within two weeks, which will be considered as having a quorum, independently of the number of represented votes.
8.6 Decisions will be taken with the simple majority of votes of the members present as provided for under the pp. 8.4 and 8.5.

9. Language of the Steering Committee

9.1 The working languages will be Romanian and English. IOM will be responsible for the translation from English into Romanian and vice versa if necessary, unless agreed otherwise.
9.2 Written information will be provided in Romanian and English.

10. Minutes of the Sessions of the Steering Committee

10.1 The PC will be responsible for drafting the minutes of the meetings of the SC.
10.2 The draft of the minutes with be coordinated online with the members of the SC, which will comment on it in the following five days after the sending of the document. If no objections or suggestions by the SC members were expressed, the draft shall be considered as approved by the SC.
10.3 These minutes will be sent paper based to the members of the SC. Afterwards, the Chairman and the Secretary of the SC will approve them.

11. Notices

11.1 Any notice, request, consent and other communication to be given by a party under this Regulation (hereinafter called a "Notice") shall be in writing and in Romanian or English and deemed to be valid and effective if:

- personally served on the other party; or
- sent by mail to the official address of the institution's headquarters ; or
- sent by fax, or
- sent by e-mail to the e-mail address indicated and customarily used by each member of SC.

12. Amendments or Additions to this Regulation

12.1 Amendments or additions to these statutes must be drawn up in writing and will be subject to decision by SC.

Annex

Steering Committee

Chair of the Steering Committee:
Secretary General of the Government

Steering Committee Members (Institutions):

State Chancellery of the Republic of Moldova
Daria Stratu, Principal consultant, Policy and Strategic Planning Unit

Diaspora Relations Bureau
Olga Coptu, Head of the BRD

Ministry of Education (MoE)
Angela Popovici, Consultant, Secondary School Unit

International Organization for Migration (IOM)
Ghenadie Cretu, IOM Project Coordinator

IOM International Organization for Migration
OIM Organizația Internațională pentru Migrație

ACORD

dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Internațională pentru Migrație, Misiunea în Moldova, pentru implementarea proiectului *Consolidarea capacităților de dezvoltare a Moldovei prin crearea parteneriatelor dintre diaspora și țara de origine*

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova (*numită în continuare Cancelaria*), în numele Guvernului Republicii Moldova, reprezentată de dna Lilia PALII, Secretar general al Guvernului Republicii Moldova, pe de o parte, și Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Misiunea în Moldova, organizație parte a Sistemului Națiunilor Unite, (*numită în continuare Organizația*), reprezentată de Șeful Misiunii, dl Antonio POLOSA, pe de altă parte, numite în continuare Părți, au decis semnarea prezentului tratat, având la bază Acordul de Cooperare dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Internațională pentru Migrație, semnat la Chișinău, pe 21 martie 2002.

Preambul

Recunoscînd eforturile întreprinse în ultimii zece ani de Guvernul Republicii Moldova de a elabora și implementa un șir de reforme în domeniul migrației;

Fiind conștiente că potențialul migrației corect gestionate poate contribui la dezvoltarea durabilă a țării;

Ținînd cont de eforturile întreprinse în scopul creării, consolidării capacităților și asigurării funcționalității mecanismului de coordonare și integrare a domeniului diaspora, migrație și dezvoltare în documentele de politici la nivel național;

Declarînd că acțiunile efective pentru facilitarea reîntoarcerii productive reale și virtuale a diasporei Republicii Moldova necesită o strînsă colaborare între administrația publică de toate nivelele, organizațiile neguvernamentale, societatea civilă și organizațiile internaționale;

Fiind conștiente de necesitatea unor acțiuni comune care să creeze condiții pentru facilitarea implicării sistematice a diasporei în dezvoltarea socio-economică a țării de origine prin elaborarea și implementarea unor programe bine-direcționate;

Confirmînd existența cadrului național de politici: Strategia națională de Dezvoltare „Moldova 2020", Strategia națională în domeniul Migrației și Azilului 2011-2020, Strategia națională "Diaspora-2025";

Fiind convinse de faptul că parteneriatul și cooperarea între autoritățile publice naționale, cele internaționale și neguvernamentale constituie un instrument eficient și necesar pentru maximizarea efectelor pozitive ale migrației și minimizarea impactului său negativ;

Conștientizînd faptul că prin consolidarea eforturilor comune pentru implicarea diasporei, rezultatul se va îmbunătăți și impactul intervențiilor comune va fi semnificativ

Părțile au convenit asupra următoarelor:

CAPITOLUL I. DOMENIUL DE APLICARE AL ACORDULUI

1.1. Scopul general al prezentului Acord ține de constituirea unor aranjamente de lucru sistematice și durabile dintre Părți pentru implicarea profesioniștilor de calificare înaltă din diasporă, potrivit criteriilor și procedurii stabilite în conceptul activității ce vizează Grupurile de Excelență, în diverse domenii de dezvoltare națională și păstrării identității naționale, culturale și lingvistice a

membrilor diasporei prin intermediul centrelor educaționale operaționale în țările lor de reședință. Această cooperare va include planificarea, implementarea, evaluarea și monitorizarea activităților proiectului (numite în continuare „activități comune"), a căror obiective sunt în conformitate cu competențele Cancelariei în domeniul Diasporei, Migrației și Dezvoltării (DMD) și cele ale Organizației.

1.2. Prezentul Acord este încheiat în vederea implementării de către Părți a activităților proiectului „Consolidarea capacităților de dezvoltare a Moldovei prin crearea parteneriatelor dintre diasporă și țara de origine", denumit în continuare proiectul IDF. Activitățile proiectului sunt finanțate din contul asistenței tehnice nerambursabile oferite în cadrul Fondului de Dezvoltare al Organizației Internaționale pentru Migrație, în sumă de 200 000 USD, în funcție de disponibilitatea resurselor.

CAPITOLUL II. OBIECTIVELE ACORDULUI

În funcție de disponibilitatea resurselor, Părțile convin să coopereze și să colaboreze în următoarele domenii, în conformitate cu atribuțiile deținute:

2.1. Abilitarea persoanelor responsabile de domeniul DMD la nivel național și local să elaboreze și să implementeze politici și servicii pentru și cu diaspora;

2.2. Abilitarea organizațiilor diasporei pentru a implica migranții moldoveni în domenii ce țin de dezvoltare;

2.3. Crearea unor canale de comunicare și mecanisme de colaborare permanente și durabile între Guvernul Republicii Moldova și grupurile de excelență ale diasporei;

2.4. Elaborarea și testarea unui concept inovativ și curriculum la limba română pentru copiii din diaspora, precum și dezvoltarea capacităților profesorilor din rîndul diasporei pentru utilizarea curriculumului;

2.5. Schimbul de informații și experiență în domeniile menționate mai sus, sub rezerva principiilor OIM privind protecția datelor;

2.6. Organizarea de acțiuni comune (seminare, cursuri de instruire, mese rotunde, conferințe de presă) cu privire la problemele ce țin de diaspora și migrație, în funcție de disponibilitatea resurselor corespunzătoare;

2.7. Coordonarea activităților pentru a asigura realizarea eficientă a mandatelor, a sinergiilor cu efect sporit și consecințelor secundare ale implementării activităților.

CAPITOLUL III. RESPONSABILITĂȚILE PĂRȚILOR

3.1. **Obligațiile comune ale Părților:**

a) În măsura în care nu vine în contradicție cu normele și regulamentele interne ale OIM, Părțile prezentului Acord se obligă să acționeze respectînd principiul protecției drepturilor, intereselor și libertăților cetățenilor moldoveni peste hotare, precum și promovînd respectarea principiului respectiv de către toate structurile, serviciile și organele de resort în cadrul fiecărei acțiuni realizate cu privire la cetățenii moldoveni de peste hotare;

b) Sub rezerva principiilor OIM privind protecția datelor, Părțile vor coopera, face schimb de informații, stabili și realiza anumite proceduri operaționale acceptate de ambele Părți pentru a facilita implementarea activităților direcționate spre stimularea contribuției migranților și diasporei la dezvoltarea Republicii Moldova, menținînd și fortificînd legăturile lor cu țara de origine;

c) Părțile se obligă să coopereze și să se ajute reciproc pentru a facilita relațiile, coordonarea și elaborarea împreună cu alte autorități de stat și orice altă structură componentă în identificarea și protecția drepturilor și intereselor migranților moldoveni și diasporei în țările de destinație;

d) Părțile vor coopera în crearea condițiilor necesare de facilitare – la nivel național și local – a schimbului de informații și utilizării informației necesare pentru a descoperi problemele existente și explora oportunitățile pentru implicarea diasporei moldovenești în activitățile de dezvoltare;

e) Toate informațiile care intră în posesia Părților sau care ajung la cunoștința lor în legătură cu prezentul Acord trebuie și vor fi tratate strict confidențial. Cancelaria nu va comunica aceste informații unei terțe părți fără acordul prealabil în scris al OIM. Cancelaria va respecta principiile OIM privind protecția datelor, în cazul în care acestea colectează, primește, utilizează, transferă sau stochează orice date cu caracter personal în executarea prezentului Acord. Aceste obligații sunt valabile și după expirarea sau rezilierea prezentului Acord.

f) În scopul realizării obiectivelor menționate în Articolul II al prezentului Acord, Părțile vor implementa activitățile specifice menționate în documentul de proiecte IDF, în conformitate cu mandatele deținute.

3.2. **În vederea implementării proiectului, Organizația își asumă angajamentul să:**

a) implice reprezentanții Cancelariei în planificarea, realizarea, coordonarea, monitorizarea și evaluarea activităților, conform prevederilor prezentului Acord și cerințelor Donatorului;

b) informeze și coordoneze periodic cu Cancelaria activtățile planificate ale proiectului în curs de derulare;

c) ofere Cancelariei asistența necesară tehnică pentru a disemina informația cu privire la activitățile proiectului și alte activități de interes comun;

d) ofere Cancelariei materiale de vizibilitate, care urmează să fie distribuite și utilizate în astfel de activități;

e) asigure vizibilitatea, transparența și promovarea activităților implementate în cooperare cu Cancelaria;

f) participe, ori de cîte ori este relevant, în toate acțiunile promovate de Cancelarie sau împreună cu partenerii în domeniul migrației și dezvoltării, precum și cu implicarea diasporei;

g) participe la ședințele comune cu Cancelaria și alți parteneri pentru coordonarea implementării activităților comune;

h) depună eforturi pentru finanțarea unor activități comune, în dependență de prioritățile naționale și cele ale donatorilor, conform celor stipulate în documentele și politicile strategice naționale;

i) susțină dezvoltarea capacităților Cancelariei pentru implementarea eficientă a activităților comune, în dependență de disponibilitatea resurselor corespunzătoare;

j) faciliteze accesul la expertiza internațională și cele mai bune practici prin intermediul rețelei sale de misiuni în alte țări.

3.3. **În vederea implementării proiectului, Cancelaria își asumă angajamentul să:**

a) asigureprin intermediul subdiviziunii responsabile de coordonarea politicii de stat în domeniul relațiilor cu diaspora, perfecționarea cadrului național privind implicarea membrilor diasporei în dezvoltare, susținerea reîntoarcerii reale sau virtuale și a reintegrării conaționalilor reveniți în țară;

b) numească reprezentanții săi și să ofere asistență pentru organizarea activităților comune;

c) participe la planificarea, monitorizarea și evaluarea activităților proiectului prin asumarea președenției Comitetului de Coordonare al proiectului IDF;

d) colaboreze și să ofere informația necesară Organizației pentru a exercitarea mandatului său cu privire la migrație și dezvoltare, precum și mobilizarea diasporei;

e) susțină activitățile Organizației pentru implementarea planului de acțiuni al proiectului IDF;

f) participe, ori de cîte ori va fi invitat, la toate acțiunile relevante promovate de Organizație sau împreună cu partenerii în domeniul migrației și dezvoltării, precum și cu implicarea diasporei;

g) ofere Organizației asistența necesară privind diseminarea informației privind activitățile proiectului și alte activități de interes reciproc;

h) depună eforturi pentru a mobiliza resursele materiale şi financiare publice şi a facilita asigurarea de finanţare adiţională pentru asistenţă tehnică întru realizarea obligaţiilor sale asumate în cadrul documentelor şi politicilor strategice relevante ale ţării;

i) coopereze şi să faciliteze accesul colaboratorilor şi experţilor Organizaţiei la informaţie relevantă pe parcursul implementării proiectului, realizînd cercetările/evaluările relevante;

j) utilizeze echipamentul procurat de Organizaţie în conformitate cu destinaţia originală;

k) faciliteze legătura cu asociaţiile diasporei şi grupurile de iniţiativă în vederea implementării activităţilor comune.

3.4. Toate obligaţiile Părţilor din cadrul prezentului Acord depind de disponibilitatea resurselor financiare.

Capitolul IV. TERMENUL DE VALIDITATE AL ACORDULUI

4.1. Prezentul Acord acoperă toate activităţile pe întreaga durată a proiectului potrivit anexei 1.

4.2. Rezilierea unilaterală a Acordului este condiţionată de notificarea preliminară în scris a unei Părţii către cealălaltă Parte cu cel puţin trei luni, cu excepţia situaţiilor în care prezentul Acord prevede altfel.

4.3. Dacă pe parcursul perioadei de implementare a prevederilor Acordului, devine clar pentru una din Părţi că pentru realizarea prevederilor stipulate în Acord este necesară extinderea cadrului de timp stabilit, Partea respectivă va notifica imediat cealaltă Parte pentru a purta consultări întru definirea unui nou program de acţiuni şi extinderea validităţii acordului.. Dacă Părţile decid asupra unui nou plan de acţiuni sau extinderea validităţii acordului., acestea vor semna o Anexă la prezentul Acord.

4.4. Prevederile prezentului Acord pot fi modificate sau revizuite în orice moment cu consimţământul în scris, doar prin amendamente în scris, aprobate şi semnate de ambele Părţi.

4.5. Oricare din Părţi va informa cealaltă Parte despre intenţia sa de a finaliza activitatea din cauza lipsei de fonduri, cel puţin cu o lună înainte de terminarea activităţilor programului său.

4.6. Soluţionarea litigiilor:

4.6.1 Orice dispută, controversă sau revendicare care decurge din sau în legătură cu prezentul Acord, sau încălcarea, rezilierea sau nulitatea acestuia, se soluţionează pe cale amiabilă, prin negociere între Părţi.

4.6.2. În cazul în care disputa, controversa sau revendicarea nu a fost soluţionată prin negocieri în termen de 3 (trei) luni de la primirea notificării de la una din Părţi despre existenţa unei astfel de dispute, controverse sau revendicări, oricare dintre Părţi poate solicita ca disputa, controversa sau revendicarea să fie rezolvată prin conciliere de către un singur mediator, în conformitate cu Regulile UNCITRAL (Comisia Naţiunilor Unite privind Dreptul Comerţului Internaţional) de conciliere din 1980. Articolul 16 al Regulamentului de procedură UNCITRAL nu se aplică.

4.6.3. În cazul în care o astfel de conciliere nu are succes, oricare dintre Părţi poate supune disputa, controversa sau revendicarea arbitrajului nu mai tîrziu de 3 (trei) luni de la data încetării procedurii de conciliere, conform articolului 15 din Regulamentul de procedură UNCITRAL. Arbitrajul va fi efectuat în conformitate cu normele de arbitraj UNCITRAL 2010, adoptate în 2013. Numărul arbitrilor va fi 1 (unul) şi limba de procedură de arbitraj este engleza, cu excepţia cazului în care se convine altfel de către Părţi în scris. Tribunalul de arbitraj nu va avea nici o autoritate să adjudece daune punitive. Sentinţa arbitrală va fi definitivă şi obligatorie.

4.6.4. Prezentul Acord, precum şi acordul de arbitraj de mai sus vor fi guvernate de termenii prezentului Acord, suplimentaţi de principiile generale de drept acceptate la nivel internaţional pentru chestiunile care nu sunt reglementate de către Acord, cu excluderea oricărui sistem naţional unic de drept, care ar deferi acordul la legile oricărei jurisdicţii. Principiile generale de drept acceptate la nivel internaţional se consideră că includ principiile UNIDROIT (Institutul Internaţional pentru Unificarea Dreptului Privat) ale contractelor comerciale internaţionale. Soluţionarea litigiilor va fi realizată în mod confidenţial de către ambele Părţi. Prezentul articol rămâne în vigoare după expirarea sau încetarea prezentului Acord.

CAPITOLUL V. ANEXE ŞI DISPOZIŢII FINALE

5.1. Documentul de proiect IDF (anexa 1) formează parte integrantă a prezentului Acord.

5.2. Regulmentul Comitetului de Coordonare al proiectului IDF (anexa 2) formează parte integrantă a prezentului Acord.

5.3. Prezentul Acord este încheiat în 2 exemplare originale, fiecare în limbile română şi engleză. Toate paginile (cinci pagini) sunt parafate de ambele Părţi, fiecare primind cîte un exemplar în cele două limbi. În caz de divergenţe dintre textele în cele două limbi, va prevala versiunea în limba engleză.

5.4. Nici o prevedere din sau în legătură cu prezentul Acord nu poate fi interpretată drept renunţare, expresă sau implicită a oricăror dintre privilegiile şi imunităţile de care se bucură Organizaţia în calitate de organizaţie internaţională.

5.5. Prezentul Acord intră în vigoare la data semnării de către ambele Părţi.

5.6 Semnat de către Părţi la Chişinău pe "21" iunie 2017 drept confirmare a intenţiei sincere de a implementa prevederile prezentului Acord în strictă conformitate cu înţelegerea convenită.

SEMNĂTURILE PĂRŢILOR

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Lilia PALII
Secretar general al Guvernului

Organizaţia Internaţională pentru Migraţie, Misiunea în Moldova

Antonio Polosa
Şef al Misiunii

Anexa nr. 1
la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova şi Organizaţia Internaţională pentru Migraţie, Misiunea în Moldova pentru implemenarea proiectului "Consolidarea capacităţilor de dezvoltare a Moldovei prin crearea parteneriatelor dintre diaspora şi ţara de origine"

_____

"____" _____

Proiectul „Consolidarea capacităţilor de dezvoltare a Moldovei prin crearea parteneriatelor dintre diaspora şi ţara de origine"

Domeniul proiectului: Migraţie şi dezvoltare
Perioada de desfăşurare: 15 luni, dar nu mai târziu de 1 septembrie 2017
Bugetul total: USD 200,000 sub formă de grant
Finanţat de: Fondul pentru dezvoltare internaţională al Organizaţiei Internaţionale pentru Migraţie (OIM)
Acoperirea geografică: Republica Moldova şi ţările cu comunităţi diasporale semnificative
Parteneri: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova
Beneficiarii: Instituţiile publice naţionale şi locale cu mandat în domeniul diasporei, asociaţiile diasporei/migranţilor moldoveni şi grupuri profesionale interesate
Manager de proiect: Antonio Polosa
Coordonator de proiect: Ghenadie Creţu

Sumarul proiectului:

Obiectivul general al proiectului este valorificarea impactului pozitiv al migraţiei asupra dezvoltării socio-economice a statului prin implicarea diasporei datorită unui cadru îmbunătăţit şi sistemic al parteneriatelor dintre diaspora şi ţara de origine şi datorită sprijinului consolidat al iniţiativelor inovatoare, care mizează să menţină identitatea naţională şi relaţiile culturale a comunităţilor diasporale în curs de instituire.

Ca urmare a primei părţi componente a proiectului, cadrul de colaborare consolidat pentru Diaspora, migraţie şi dezvoltare la nivel naţional şi la nivelul diasporei va facilita implicarea productivă a profesioniştilor din Moldova şi profesioniştilor de nivel înalt din diaspora la dezvoltarea ţării lor de origine, potrivind domeniului lor de expertiză şi agendei naţionale de dezvoltare a Guvernului.

Prezentul proiect sprijină capacitatea instituţiilor naţionale în consolidarea capacităţilor de aplicare a politicilor de implicare a diasporei, precum şi identificarea liderilor din diaspora şi crearea unor grupuri de excelenţă a diasporei, care vor fi activ implicate într-un parteneriat continuu şi productiv dintre diaspora şi ţara de origine.

Cea de a doua parte componentă a proiectului se axează pe abilitarea diasporei moldoveneşti şi a comunităţilor de migranţi să îşi intensifice eforturile socio-culturale şi educaţionale, încurajând în acelaşi timp, o planificare îmbunătăţită a educaţiei pentru comunitatea diasporei în curs de dezvoltare.

Acest obiectiv va fi atins prin intermediul, pe de o parte, susţinerii tehnice şi informaţionale pentru centrele educaţionale şi personalului acestora ca ei să aibă capacitatea să ofere servicii mai bune şi să-şi extindă impactul local; şi, pe de altă parte, prin elaborarea unui curriculum durabil la limba română şi materialelor didactice complementare, bazate pe cele mai bune practici internaţionale.

Proiectul de faţă se concentrează în special pe avansarea capacităţii factorilor guvernamentali şi a părţilor interesate de domeniul „Diaspora, Migraţie şi Dezvoltare" să interacţioneze cu diaspora şi să sprijine iniţiativele acesteia, precum şi să sporească tendinţa diasporei de implicare eficientă şi sistematică în activităţi spre beneficiul dezvoltării naţionale şi locale a Republicii Moldova, şi menţinerea identităţii naţionale şi a legăturilor culturale ale comunităţilor diasporale în curs de dezvoltare.

Activităţile de consolidare a capacităţilor vor contribui, de asemenea, la dezvoltarea unor instrumente de cunoaştere şi de implicare specializate ale personalului Guvernului şi a liderilor din diaspora, servind la îmbunătăţirea calităţii generale a activităţilor desfăşurate de către aceste instituţii şi grupuri profesionale.

1. Argumentare

Pe parcursul ultimilor zece ani, Guvernul Republicii Moldova a implementat o serie de reforme cu privire la migraţie. Accentul politicilor implementate s-a schimbat de la perspectiva gestionării migraţiei la oportunităţile de dezvoltare ce le aduce migraţia, fiind în concordanţă cu consensul cu privire la migraţie şi dezvoltare dintre astfel de instituţii internaţionale precum Banca Mondială, Naţiunile Unite şi Comisia Europeană.

Moldova este o ţară din populaţia căreia 15% sau mai mult trăiesc peste hotare[1]. Un număr estimat de 30% din populaţia activă din punct de vedere economic este implicată în migraţie pe termen scurt sau lung în peste 30 de ţări din lume. În baza studiilor gospodăriilor efectuate în 2013, 411 mii de moldoveni sunt migranţi pe termen lung, iar alţi 109 mii reprezintă muncitori sezonieri. Acest profil al migraţiei în sine reprezintă un factor strategic major şi un risc potenţial pentru ţară (Strategia Naţională de Dezvoltare „Moldova 2020").

OIM a avut parte de o colaborare de succes cu partenerul său de bază, Cancelaria de Stat, inclusiv prin realizarea studiilor şi consilierea cu privire la politici, care au influenţat crearea Biroului pentru relaţii cu diaspora cu statut de direcţie generală în cadrul Cancelariei de Stat în anul 2012 cu misiunea de coordonare a politicii de stat în domeniul respectiv.

Programul Global Comun cu privire la „Integrarea migraţiei în strategiile de dezvoltare" (MOMID) a fost orientat spre consolidarea capacităţilor funcţionale şi susţinerea Guvernului Republicii Moldova în elaborarea şi integrarea diasporei şi migraţiei în politicile naţionale. Guvernul a creat un mecanism instituţional de coordonare intra-guvernamentală şi a configurat un proces participativ şi incluziv, bazat pe un angajament pe termen lung pentru toate părţile interesate.

În scopul dezvoltării naţionale, este absolut important ca politicile şi intervenţiile să promoveze circularitatea contribuţiilor şi rezultatelor productive ale migranţilor şi ale diasporei. Această abordare va deveni şi mai importantă din punct de vedere al perspectivei, deoarece comunităţile migranţilor moldoveni se vor transforma în Diaspore stabilite în toată lumea. Ţinînd cont de dialogul recent cu privire la instituirea unei comunităţi diasporale de excelenţă pentru diverse subiecte de interes naţional, precum şi experienţa implicării reprezentanţilor diasporei, profesionişti calificaţi la nivel internaţional (de ex. Congresul Diasporei, Forumul de Afaceri al Diasporei, Seminarul de Politici Publice, etc.), proiectul vizat se va axa pe identificarea unui grup strategic de lideri pentru crearea Grupurilor de excelenţă. Astfel, prin interacţionare directă cu Guvernul Republicii Moldova şi cu Cancelaria de Stat, prin intermediul subdiviziunii responsabile de coordonarea politicii de stat în domeniul relaţiilor cu diaspora în calitate de punct focal, precum şi beneficiind de susţinerea directă oferită din proiect, aceşti lideri de excelenţă din diaspora vor crea şi consolida echipe de lucru care se vor implica în elaborarea unor documente viabile (proiecte de politici publice, recomandări, proiecte auxiliare) în conformitate cu agenda naţională privind migraţia şi dezvoltarea, menţinînd de asemenea o colaborare directă şi productivă cu părţile interesate la nivel naţional.

[1] Studiul „Inovaţie în migraţia circulară: Migraţie şi dezvoltare în Moldova, Nexus IASCI-CIVIS, 2014

Diaspora, care este în proces de formare, de asemenea poate fi motivată să contribuie la dezvoltarea şi progresul ţării prin implicare eficientă, pentru un scop definit şi multidimensional al diasporei. Identitatea lingvistică şi culturală a copiilor din diasporă se deteriorează rapid şi necesită acţiuni decisive. Proiectul precedent finanţat din Fondul International pentru Dezvoltare (IDF) al OIM a înregistrat succese în susţinerea dezvoltării şi testării unui concept inovator – programul „Birthright"[2] destinat copiilor din diaspora. Acest program, cu denumirea generică DOR – Diaspora * Origini * Reveniri ulterior a fost preluat de Guvern cu finanţare din bugetul public, însă iniţiativa rămîne a fi o acţiune unică, la scară mică. Prezentul proiect va susţine dezvoltarea şi testarea pilot a unui curriculum inovator la limba română pentru copiii din diasporă – cu scopul de a fi preluat de către asociaţiile diasporei.

Prezentul proiect se va concentra în special pe sporirea capacităţilor Guvernului şi ale părţilor relevante interesate de a interacţiona şi a susţine iniţiativele reprezentanţilor diasporei şi de a spori predispunerea acesteia să se implice eficient şi sistematic în activităţi ce vor aborda percepţiile negative şi îngrijorările diasporei şi vor reflecta aspiraţiile pozitive ale acesteia. Acţiunile vor fi transparente, profesioniste, progresive şi incluzive.

2. Parteneri şi coordonare

În vederea implementării proiectului va fi utilizată o abordare participativă, bazată pe cele mai bune practici existente şi pe experienţa de colaborare existentă. OIM Moldova şi Cancelaria de Stat, prin intermediul subdiviziunii responsabile de coordonarea politicii de stat în domeniul relaţiilor cu diaspora, în calitate de parteneri principali, vor antrena reprezentanţi ai instituţiilor guvernamentale responsabile de cooperare cu diaspora, ai autorităţilor publice locale, asociaţiile diasporei sau grupuri de migranţi, în funcţie de specificul fiecărei acţiuni. Fortificată de experienţa UE şi de experienţa diasporei, această implicare directă va asigura o implementare mai productivă, un impact durabil şi dreptul la proprietate asupra rezultatelor obţinute.

OIM Moldova va avea responsabilitatea generală şi zilnică de a planifica, supraveghea şi asigura că proiectul produce rezultate potrivite standardelor corespunzătoare de calitate şi în cadrul bugetului alocat. Coordonarea proiectului şi colaborarea acestuia cu părţile interesate relevante şi proiectele complementare va fi efectuată prin intermediul Comitetului de coordonare al proiectului (CC), care va include reprezentanţi ai partenerilor proiectului, creat în scopul supravegherii deciziilor luate, evaluării rezultatelor şi oferirii recomandărilor privind acţiunile ulterioare. Membrii CC vor participa la şedinţele tehnice de coordonare lunare.

OIM Moldova, în calitate de Agenţie de Implementare, şi îşi va asuma următoarele:
1. Administrarea şi coordonarea generală a proiectului, inclusiv gestionarea financiară;
2. Responsabilitatea directă pentru implementarea activităţilor proiectului;
3. Monitorizarea şi raportarea cu privire la activităţile proiectului;
4. Oferirea serviciilor de ordin tehnic;
5. Membru al CC.

Cancelaria de Stat va servi drept partener de bază al proiectului şi îşi va asuma următoarele:
1. Responsabilitatea pentru coordonarea implementării activităţilor proiectului;
2. Asigurarea personalului şi serviciilor de ordin tehnic, sprijin şi îndrumare în cadrul activităţilor proiectului;
3. Coordonarea şi elaborarea politicilor în domeniul diasporei, migraţiei şi dezvoltării;
4. Coordonarea inter-ministerială generală a strategiei şi elaborarea politicilor;
5. Beneficiar al activităţilor de consolidare a capacităţilor;
6. Legătura cu asociaţiile diasporei şi grupurile de iniţiativă;
7. Rolul de preşedinte şi membru al CC.

Alţi parteneri vor servi drept parteneri secundari ai proiectului şi îşi vor asuma următoarele:
1. Asigurarea cunoştinţelor tehnice specializate pentru implementarea proiectului şi gestionarea acestuia, prin sprijinirea implementării unui şir de activităţi ale proiectului.
2. Beneficiari al activităţilor de consolidare a capacităţilor.
3. Membri ai CC.

3. Durabilitatea

Strategia de implementare a proiectului care vizează antrenarea oficialilor guvernamentali trebuie să prevadă stabilirea unor mecanisme de dialog şi cooperare, iar proiectul constituie o pîrghie importantă pentru instituţiile şi grupurile implicate în promovarea iniţiativelor şi deciziilor comune. Mai mult decît atît, activităţile proiectului au fost planificate într-o manieră replicabilă pentru toţi partenerii şi părţile interesate.

Unele asociaţii ale diasporei ar putea să nu aibă încredere în autorităţile guvernamentale şi să nu dorească să se implice în procesul consultativ sau în proiecte comune de dezvoltare. Astfel, în calitate de rezultat direct al proiectului poate servi crearea punţilor şi sporirea încrederii dintre Guvern şi grupurile din diasporă.

Per ansamblu, Comitetul de coordonare al proiectului va supraveghea deciziile majore ale proiectului şi va evalua riscurile generale ale proiectului sau ale unor elemente separate la diferite etape ale acestuia. Strategia de implementare are ca scop instituirea mecanismelor durabile în scopul asigurării funcţionării independente şi eficiente după încheierea ciclului de implementare al proiectului, concentrîndu-se asupra dezvoltării capacităţilor şi asupra implementării unor activităţi operaţionale de către instituţiile guvernamentale relevante sau în strînsă colaborare cu ele.

În vederea asigurării longevităţii activităţilor, proiectul va căuta sinergii cu alte iniţiative în derulare pentru a îmbunătăţi cheltuielile financiare, iar resursele vor servi ele însele drept pîrghii pentru a promova alocarea unor mijloace bugetare publice în domeniul implicării diasporei.

Un şir de metode vor fi utilizate în cadrul proiectului pentru a asigura rolul de lider al autorităţilor şi durabilitatea, printre care: angajamentul de durată al Guvernului Republicii Moldova la etapa incipientă a implementării a proiectului; o serie de structuri şi cunoştinţe instituţionale aferente care vor continua să existe, să motiveze şi să transpună rezultatele după încheierea proiectului; activităţile de consolidare a capacităţilor care vor oferi cunoştinţe instituţionale pentru proiectele guvernamentale ulterioare şi vor fi însoţite de instrumente practice pentru a fi replicate.

O asemenea abordare permite adresarea aspectelor ce ţin de migraţie şi dezvoltare în Moldova, implică şi conferă putere societăţii civile şi prin urmare ajută la elaborarea soluţiilor pe termen lung pentru provocările ce ar putea parveni. Unele din activităţile proiectului sunt proiectate ca iniţiative pilot pentru a învăţa lecţii care vor forma baza pentru elaborarea politicilor şi vor duce la încorporarea activităţilor pilot respective în programele Guvernului şi diasporei.

4. Evaluarea

OIM Moldova, în calitate de agenţie implementatoare, şi Cancelaria de Stat, în calitate de partener de bază al proiectului, se angajează să se conformeze pe deplin cerinţelor generale ale proiectului şi obligaţiilor contractuale. Părţile vor coordona monitorizarea internă a proiectului, axîndu-se pe următoarele domenii de implementare a proiectului:
a) relevanţa şi calitatea proiectării;
b) eficienţa şi implementarea rezultatelor şi activităţilor proiectului;
c) eficacitatea;

[2] Programul "DOR" – Diaspora * Origini * Reveniri pentru copii şi tinerii din diasporă (www.dor.md)

d) durabilitatea proiectului.

Acestea urmează să fie realizate prin: monitorizarea procesului şi rezultatului proiectului, permiţînd modificarea în timp oportun şi adaptarea diverselor componente ale proiectului. Este elaborat un set de indicatori verificabili în mod obiectiv care vor fi urmăriţi sistematic pentru a evalua rezultatele proiectului, pe cînd recomandările şi concluziile partenerilor şi beneficiarilor proiectului vor fi analizate permanent şi integrate în implementarea proiectului.

Monitorizarea continuă va asigura ca proiectul să respecte termenele limită interne, recomandările din raport şi implementarea să fie în concordanţă cu obiectivele proiectului. Monitorizarea şi evaluarea proiectului se va baza pe o evaluare periodică a progresului privind livrarea rezultatelor specificate ale proiectului şi orientate spre atingerea obiectivelor proiectului.

Pentru a asigura monitorizarea şi evaluarea eficientă a rezultatelor proiectului şi menţinerea continuă a cooperării dintre toate părţile interesate la toate etapele de implementare, membrii Comitetului de coordonare vor oferi reacţii cu privire la lecţiile învăţate, vor propune acţiuni corective pentru a soluţiona problemele pentru a asigura responsabilitatea şi pentru a da recomandări privind modul de îmbunătăţire a calităţii intervenţiilor. OIM Moldova va pregăti şi prezenta membrilor CC planurile de lucru trimestriale şi rapoarte periodice, pregătite în conformitate cu standardele OIM.

OIM Moldova va prezenta Comitetului de coordonare pentru aprobare un raport privind progresul planificat care va include un raport narativ şi financiar urmînd îndrumările şi structura standard. Rapoartele vor include de asemenea o privire de ansamblu referitor la mobilizarea resurselor misiunii, un program de lucru pentru perioada ulterioară, informaţii cu privire la posibilele economii financiare sau neajunsuri. Un raport final, care va consta dintr-o parte narativă şi un raport financiar urmînd cerinţele, îndrumările şi structura OIM standard, însoţite de rapoartele financiare finale, vor fi prezentate după şase luni de la încheierea proiectului.

5. Matricea rezultatelor

	Indicatorii	*Referinţă/Obiectiv scontat*	*Precondiţii*
Obiectivul Maximizarea impactului pozitiv al migraţiei asupra dezvoltării socio-economice a ţării prin implicarea diasporei prin intermediul unui cadru îmbunătăţit şi sistematic al diasporei – parteneriatele cu ţara de origine şi un sprijin consolidat al iniţiativelor inovatoare cu scopul de a menţine identitatea naţională şi legăturile culturale ale comunităţii diasporale în proces de formare.	Capacităţi instituţionale, normative, procedurale şi tehnice îmbunătăţite ale Guvernului Republicii Moldova şi ale comunităţii diasporale pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a ţării de baştină şi a menţine identitatea naţională şi legăturile culturale ale diasporei originare din Republica Moldova. *Sursele de verificare:* 1. Rapoartele guvernamentale anuale; 2. Planuri guvernamentale strategice, de politici şi de acţiuni, reglementări; 3. Rapoarte de monitorizare, statistici şi evaluări ale activităţilor proiectului şi ale rezultatelor partenerilor; 4. Rapoartele OIM, beneficiarilor guvernamentali cu privire la migraţie, diaspora, exodul de creiere, etc.; 5. Politicile, legislaţia şi regulamentele adoptate; 6. Studiile, evaluările înainte şi după instruiri/ evaluările şi manualele de instruire.	*Referinţă*: Capacităţi instituţionale, normative, procedurale şi tehnice limitate ale Guvernului Moldovei şi ale comunităţii diasporale de a se implica într-un dialog eficient pentru identificarea soluţiilor privind politicile în vederea unei dezvoltări durabile a ţării de baştină şi o scară redusă a instrumentelor disponibile pentru a asigura identitatea naţională şi legăturile culturale ale diasporei originare din Republica Moldova *Obiectiv scontat:* Un cadru durabil, transparent şi incluziv al parteneriatelor permanente dintre diaspora şi ţara de origine şi model replicabile pentru implementarea şi sprijinirea iniţiativelor inovatorii cu scopul de a menţine identitatea naţională şi legăturile culturale ale diasporei în proces de formare	
Rezultate 1. Un cadrul de colaborare consolidat şi durabil pentru domeniul „Diaspora, Migraţie şi Dezvoltare" la nivel naţional şi la nivelul diasporei, care facilitează implicarea productivă a profesioniştilor moldoveni şi a reprezentanţilor de nivel înalt din diaspora în dezvoltarea ţării de origine, potrivind domeniului de specialitate al acestora cu agenda naţională de dezvoltare a Guvernului; 2. Diaspora şi comunităţile de migranţi moldoveni sînt abilitate ca să-şi consolideze eforturile socio- culturale şi educaţionale, totodată promovînd un program educaţional îmbunătăţit şi replicabil prin intermediul centrelor educaţionale şi personalului specializat, serviciilor mai bune şi prin mobilizarea extinsă la nivel local.	1. Disponibilitatea unui cadru instituţional pentru implicarea diasporei în elaborarea politicilor şi planificare în baza practicilor internaţionale; 2. Identificarea sporită a diasporei cu comunitatea din ţara de baştină şi ţara de origine; *Sursele de verificare:* 1. Politicile, legislaţia şi regulamentele adoptate; 2. Studiile, evaluările înainte şi după instruiri/ evaluările şi manualele de instruire; 3. Schimb de note informative şi mesaje cu diaspora; 4. Reacţiile participanţilor/beneficiarilor privind calitatea şi impactul instruirilor şi a altor evenimente publice, colectate prin intermediul chestionarelor de evaluare.	*Referinţă*: 1.1 Lipsa unui cadru de colaborare durabilă pentru a asigura participarea diasporei originare din Republica Moldova la implementarea strategiei naţionale de dezvoltare şi la elaborarea politicilor 1.2 Lipsa mecanismelor practice de sprijinire a identificării diasporei cu comunitatea de baştină şi ţara de origine. 1.3 Lipsa activităţilor educaţionale (de învăţare-predare a limbii române) pentru copiii şi tinerii din diaspora. *Obiectiv scontat*: 1.1 Un mecanism de colaborare viabil şi funcţional cu scopul de a transpune experienţa extrem de specializată şi cunoştinţele diasporei moldoveneşti în politicile şi strategiile naţionale de dezvoltare, precum şi programe	1. Guvernul RM rămîne şi în continuare angajat să abordeze aspecte ce ţin de migraţie, diaspora, remitenţe şi dezvoltarea socio-economică durabilă. 2. Reprezentanţii diasporei rămîn şi în continuare interesaţi să menţină legături eficiente cu comunitatea şi Guvernul ţării lor de origine şi sunt angajaţi să sprijine dezvoltarea ţării. 3. Guvernul nu dizolvă şi nu restructurează semnificativ instituţiile cu mandate ce implică diaspora. 4. Toate părţile interesate participante cooperează şi coordonează eforturile lor pe perioada proiectului. 5. Personalul desemnat de către Guvern pentru acest proiect deţine această

		inovatoare, în baza celor mai bune practici internaţionale cu privire la structura instituţională pentru implicarea diasporei şi mobilizare. 1.2 Un concept de programe educaţionale şi culturale replicabile pentru promovarea identificării diasporei cu ţara de baştină. Copiii şi tinerii din diasporă asiguraţi cu instruiri culturale şi lingvistice.	poziţie pe toată durata proiectului.
Rezultate **Componenta 1:** 1.1 Grupurile de excelenţă ale diasporei sunt instituite şi funcţionează pe deplin în baza unui suport solid şi a unei interacţiuni cu Guvernul naţional, comunitatea diasporală şi părţile interesate relevante. 1.2 Canale de comunicare permanente şi durabile, şi mecanisme de colaborare între Guvernul Republicii Moldova şi Grupurile de excelenţă sunt instituite. 1.3 Recomandări, proiecte de politici publice, iniţiative elaborate de către Guvernul Republicii Moldova şi Grupurile de excelenţă într-o colaborare strînsă cu Comitetul de coordonare al proiectului, precum şi activitatea detaliată şi strategia de mobilizare.	**Pentru componenta 1:** *Rezultatul 1.1* • Disponibilitatea cadrului de activitate a Grupurilor de excelenţă ale diasporei • Numărul liderilor Grupurilor de excelenţă pe deplin antrenaţi în procesul de colaborare şi dialog. *Rezultatul 1.2* • Un număr de Grupuri de excelenţă instituite şi pe deplin funcţionale; • Un număr de conferinţe virtuale şi sesiuni de lucru organizate; • Disponibilitatea unui calendar de activităţi pentru Grupurile de excelenţă. *Rezultatul 1.3* • Un număr de evenimente organizate, implementate sau iniţiative conceptualizate, propuneri, proiecte de politici publice şi amendamente la strategiile naţionale elaborate de către Grupurile de excelenţă ale diasporei; • Disponibilitatea unei strategii detaliate ale activităţii Grupurilor de excelenţă ale diasporei, consolidare şi mobilizare.	*Referinţă:* **Pentru componenta 1:** *Rezultatul 1.1* • Lipsa unui concept privind cadrul de colaborare dintre Guvern şi reprezentaţii profesionişti de nivel înalt din diasporă; • Nici unul. *Rezultatul 1.2* • Nici unul; • Nu sunt disponibile. *Rezultatul 1.3* • Nici unul; • Nu sunt disponibile.	1. Guvernul Republicii Moldova rămîne şi în continuare angajat să abordeze aspecte ce implică diaspora şi este atent la experienţa şi cele mai bune practici ale Grupurilor de excelenţă ale diasporei privind incorporarea posibilă şi dezvoltarea la nivel naţional. 2. Dialogul dintre Guvernul Republicii Moldova şi profesionişti de nivel înalt din diasporă este stabilit şi dezvoltat într-o manieră durabilă, pe cînd riscurile specifice la nivel de ţară şi comunitate sînt diminuate şi/sau prevenite. 3. Cunoştinţe calificate la nivel naţional şi internaţional sunt disponibile pentru elaborarea şi testarea pilot a conceptului şi curriculumului inovator la limba română pentru copiii din diaspora sînt disponibile. 4. Resursele, procedurile şi serviciile concentrate pe antrenarea şi sprijinirea iniţiativelor diasporei precum şi recomandările oferite şi cunoştinţele specializate sînt adaptate la necesităţile şi realităţile locale. 5. Guvernul Republicii Moldova mobilizează resursele şi/sau garantează finanţare de asistenţă tehnică pentru a îndeplini obligaţiile asumate de acesta. 6. Experţi disponibili pentru a efectua revizuiri şi instruiri în conformitate cu termenii de referinţă. 7. Guvernul Republicii Moldova le permite experţilor să acceseze informaţia pe parcursul cercetării/evaluării. 8. Nu există obstacole juridice sau practice în implementarea cu succes a elementelor proiectului. 9. Guvernul oferă toate contribuţiile convenite pentru acest proiect. 10. Cheltuielile proiectului rămîn să fie scutite de TVA/impozite. 11. Furnizorii subcontractaţi pentru renovări şi echipament îşi îndeplinesc obligaţiile. *<u>Notă: vedeţi şi precondiţiile indicate în secţiunile anterioare</u>*
Componenta 2: 2.1 Nota de concept şi produsele curriculare inovatoare la limba română pentru copii din diasporă. 2.2 Un grup de profesori bine stabiliţi şi profesionişti din Diasporă capabili să reproducă şi să implementeze curriculumul elaborat la limba română. 2.3 Centrele educaţionale din diasporă instituite/consolidate cu o mobilizare sporită în comunitatea diasporală.	**Pentru componenta 2:** *Rezultatul 2.1* • Disponibilitatea conceptului şi curriculumului inovator la limba română pentru copiii din diasporă. *Rezultatul 2.2* • Un număr de profesori în domeniul predării limbii şi culturii din diasporă instruiţi; • Disponibilitatea unui raport şi recomandări cu privire la atelierul de formare. *Rezultatul 2.3* • Un număr de produse curriculare pentru centrele educaţionale distribuite.	**Pentru componenta 2:** *Rezultatul 2.1* • Lipsa unui concept şi curriculum inovatoare la limba română, uşor adaptabil la cerinţele specifice ale diverselor comunităţi din diasporă. *Rezultatul 2.2* • Nici unul; • Nu sunt disponibile. *Rezultatul 2.3* • Nici unul.	
	Surse de verificare ***pentru componenta 1:*** 1. Rapoarte privind activitatea proiectului; 2. Procese verbale de la şedinţele consultative conferinţe şi sesiunile de lucru; 3. Conceptul propus al cadrului Grupurilor de excelenţă ale diasporei; 4. Proiecte de note conceptuale propuse, propunerile cu privire la politicile publice, notele analitice şi recomandările/amendamentele la cadrul legal şi strategiile naţionale de dezvoltare; 5. Politicile, legislaţia şi regulamentele adoptate; 6. Mărturiile/cazurile membrilor individuali din diasporă; 7. Interviuri ale oficialilor/angajaţilor instituţiilor publice şi membrii diasporei pentru instituţiile mass media naţionale şi internaţionale; 8. Strategia activităţii Grupurilor de excelenţă ale	**Obiectiv scontat** ***pentru componenta 1:*** *Rezultatul 1.1* • Cadrul de colaborare dintreGuvern şi reprezentanţii profesionişti cuun nivel înalt de experienţă din diasporă prezent; • 10. *Rezultatul 1.2* • 5; • Cel puţin 7; • Calendarul activităţilor pentru Grupurile de excelenţă ale diasporei prezente. *Rezultat 1.3* • Cel puţin 5; • Strategia detaliată a activităţii	

	diasporei, consolidare şi mobilizare. ***Pentru componenta 2:*** 1. Evaluări înainte şi după instruiri/ evaluări, manual de instruire; 2. Reacţia participanţilor/beneficiarilor privind calitatea şi impactul instruirilor şi a altor evenimente publice, colectate prin chestionare specifice; 3. Rapoarte cu privire la instruiri şi vizite de studiu; 4. Raportul Comitetului de coordonare al proiectului cu privire la vizita în teren; 5. Schimb de note informative şi mesaje cu diaspora; 6. Mărturiile/cazurile membrilor individuali din diasporă; 7. Interviuri ale oficialilor/angajaţilor instituţiilor publice şi membrii diasporei pentru instituţiile mass media naţionale şi internaţionale; 8. Certificatele de predare-primire pentru seturile didactice livrate; 9. Rapoarte cu privire la beneficiarii instruiţi de centrele educaţionale.	Grupurilor de excelenţă ale diasporei, consolidarea şi mobilizarea prezentă. ***Pentru componenta 2:*** *Rezultatul 2.1* • Un concept şi curriculum inovatoar pentru la limba română, elaborate şi testate. *Rezultatul 2.2* • 10; • Raportul şi recomandările cu privire la atelierele de formare puse la dispoziţia părţilor interesate din proiect. • *Rezultat 2.3* • 10.	
Activităţi **Partea componentă nr. 1:** Activitatea 1.1 1.1.1 Stabilirea cadrului de activitate a Grupurilor de excelenţă ale diasporei şi identificarea profesioniştilor de nivel înalt din rândul diasporei. Implicarea lor în crearea şi consolidarea Grupurilor de excelenţă, potrivit studiilor şi experienţei lor. 1.1.2 Organizarea primei şedinţe consultative a liderilor Grupurilor de excelenţă cu reprezentanţii Guvernului Republicii Moldova pentru a discuta, coordona şi valida obiectivele principale ale grupurilor şi domeniile de intervenţie şi colaborare, potrivit propunerilor liderilor din diasporă, strategiilor naţionale a Guvernului şi recomandărilor generale comune. Activitatea 1.2 1.2.1 Susţinerea creării Grupurilor de excelenţă şi activitatea iniţială în colaborare cu liderii identificaţi din diaspora şicu partenerii naţionali relevanţi, potrivit planului de activitate elaborat şi rezultatelor primei şedinţe consultative. 1.2.2 Iniţierea dialogului continuu şi procesului de colaborare dinte Grupurile de excelenţă, Guvernul Republicii Moldova şi Comitetul de coordonare a proiectului, inclusiv prin conferinţe virtuale periodice şi sesiunilor delucru. 1.2.3 Aprobarea planului în profunzime şi comprehensiv de activitate a Grupurilor de excelenţă din cadrul proiectului şi oferirea unor granturi potrivite pentru iniţiativele lor pilot şi pentru activitatea lorgenerală. Activitatea 1.3 1.3.1 Organizarea celei de-a doua şedinţe consultative a liderilor Grupurilor de excelenţă cu reprezentanţii Guvernului Republicii Moldova, care va include prezentările iniţiativelor conceptualizate ale grupurilor şi rezultatelor prevăzute (elaborare de studii, proiecte de politici şi recomandări, etc) şi strategiilor detaliate a activităţii grupurilor, consolidarea şi mobilizarea pentru o perioadă de 12 luni de la încheierea proiectului.		1. Liderii mandataţi ai Grupurilor de excelenţă ale diasporei dispun de cunoştinţe şi experienţă relevantă în practicile internaţionale şi sunt pe deplin implicaţi în crearea şi consolidarea echipelor lor. 2. Factorii de decizie şi oficialii naţionali manifestă şi menţin un nivel adecvat de interes pentru cunoştinţele de specialitate, instruirile şi cele mai bune practici oferite prin intermediul intervenţiilor experţilor şi oferă reacţii la propunerile experţilor. 3. Centrele educaţionale dispun de capacităţi şi posibilităţi de mobilizare adecvată pentru a prelua operarea independentă a produselor curriculare elaborate 4. Există interes din partea comunităţii diasporale faţă de participarea la activităţile educaţionale ale centrelor şi de a contribui la dezvoltarea acestora. *Notă: vedeţi şi precondiţiile indicate în secţiunile anterioare*
Partea componentă nr. 2: Activitatea 2.1 2.1.1 Angajarea unuia sau mai multor experţi naţionali pentru elaborarea şi testarea unui curs la limba română pentru copiii din diasporă, care poate fi uşor adaptat la cerinţele specifice ale diferitor comunităţi diasporale şi poate fi aplicat în cele mai importante ţări de destinaţie a migranţilor moldoveni. Activitatea 2.2 2.2.1 Selectarea unui grup de profesori de limbă română din diasporă, în baza recomandărilor experţilor şi procesului de selecţie aprobat de Comitetul de coordonare, luând în consideraţie experienţa lor profesională, nivelul de mobilizare şi capacităţilede replicare şi continuare a cursului după încheierea proiectului. 2.2.2 Pentru profesorii selectaţi din diaspora, organizarea unui atelier de formare în baza cursului la limba română elaborat, precum şi în baza celor mai bune practici şi sugestii profesionale de la partenerii proiectului şi părţile interesate. Ca urmare a atelierului, participanţii vor fi capabili să ofere servicii de instruire îmbunătăţite şi informaţii pentru un public extins. Raportul şi recomandările din urma atelierului, precum şi cursul la limba română şi materiale didactice suplimentare vor fi distribuite unui grup larg a părţilor interesate. 2.2.3. Oferirea granturilor pentru profesorii selectaţi din diasporă pentru programele educaţionale aprobate şi implementarea pilot a cursului la limbă română. Activitatea 2.3 2.3.1 Procurarea, pregătirea şi livrarea materialelor didactice la centrele educaţionale, administrate de grupul selectat deprofesori. 2.3.2 Implementarea cursului la limba română pentru copiii diasporă în cadrul centrelor educaţionale îndiasporă. 2.3.3 Organizarea unui vizite de teren pentru reprezentanţii Comitetului de coordonare la cel mai reuşit centru educaţional.		

[08.05.15]

6. Planul de lucru

Activitatea	*Partea Responsabilă*	*Cadrul temporal (luni)*														
		1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*
A 1.1.1	OIM															
A 1.1.2	OIM															
A 1.2.1	OIM															
A 1.2.2	OIM															
A 1.2.3	OIM															
A 1.3.1	OIM															
A 2.1.1	OIM															
A 2.2.1	OIM															
A 2.2.2	OIM															
A 2.2.3	OIM															
A 2.3.1	OIM															
A 2.3.2	OIM															
A 2.3.3	OIM															

7. Buget

Anexa nr. 2
la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova şi Organizaţia Internaţională pentru Migraţie, Misiunea în Moldova pentru implementarea proiectului "Consolidarea capacităţilor de dezvoltare a Moldovei prin crearea parteneriatelor dintre diaspora şi ţara de origine"

REGULAMENTUL
Comitetului de Coordonare a proiectului „Consolidarea capacităţilor de dezvoltare a Moldovei prin crearea parteneriatelor dintre diaspora şi ţara de origine"

1. Reguli procedurale

1.1 Prezentul regulament a fost elaborat pentru reglementarea activităţii interne a Comitetului de Coordonare (CC) şi instituie reguli de ordin general pentru coordonarea, evaluarea şi monitorizarea procesului de implementare a activităţilor Proiectului Organizaţiei Internaţionale pentru Migraţie (OIM), Misiunea în Republica Moldova „Consolidarea capacităţilor de dezvoltare a Moldovei prin crearea parteneriatelor dintre diaspora şi ţara de origine" (numit în continuare „Proiect"), cu excepţia cazurilor în care toţi membrii CC vor decide altfel.

1.2 Proiectul Regulamentului a fost discutat la prima şedinţă a CC şi poate fi modificat de către CC.

2. Comitetul de Coordonare

2.1. CC este un instrument de gestionare programatică folosit pentru a coordona şi a monitoriza implementarea Proiectului, ce permite o supraveghere participativă a proiectului şi o transparenţă maximă prin intermediul rapoartelor Coordonatorului de Proiect. CC oferă un instrument organizaţiei de implementare şi finanţatoare, Guvernului şi instituţiilor beneficiare de a fi abilitate să ia deciziile cheie pentru proiect.

2.2. CC este un organ deliberativ şi consultativ cu reprezentarea tuturor actorilor implicaţi, care îşi propune drept scop să ofere îndrumare generală cursului de implementare a proiectului.

2.3 CC este responsabil de:

- coordonarea şi monitorizarea activităţilor Proiectului;
- recomandarea măsurilor pentru controlul eficienţei şi siguranţei procesului de implementare a activităţilor Proiectului;
- supravegherea Proiectului în vederea evitării şi/sau soluţionării problemelor ce ţin de suprapuneri sau conflicte de interese pe parcursul implementării Proiectului

2.4. CC se convoacă pentru:

- a asigura participarea activă şi coordonată a tuturor membrilor CC în implementarea activităţilor Proiectului;
- a discuta rapoartele Coordonatorului de Proiect cu privire la evoluţia implementării Proiectului;
- a examina progresul general al proiectului în ceea ce priveşte termenii şi realizarea obiectivelor;
- a face recomandări pentru modificarea programului în conformitate cu obiectivele generale ale Proiectului;
- a face recomandări cu privire la modificarea activităţilor şi ai termenilor de implementare a activităţilor conform obiectivelor generale ale Proiectului;
- a recomanda noi iniţiative privind activităţile de implementare a obiectivelor Proiectului,

precum şi iniţiative programatice de viitor pentru continuarea activităţilor Proiectului.

2.5 Membrii CC vor fi reprezentanţi ai Cancelariei de Stat, Ministerului Educaţiei şi OIM, conform Anexei la prezentul Regulament.

2.6 Membrii CC îşi vor realiza activitatea în mod pro-bono, adică în bază de voluntariat neremunerat. Fiecare membru al Comitetului va fi numit de către instituţia care îl va delega pentru întreaga perioadă de durată a proiectului. În cazul în care un membru al Comitetului nu poate să-şi îndeplinească funcţiile de membru, acesta va fi înlocuit de către un alt reprezentant din partea aceleiaşi instituţii, care va fi desemnat cu cel puţin o săptămână înainte de următoarea reuniune.

2.7 Membrii Comitetului pot numi înlocuitori ad-hoc în cazul în care nu pot participa ei înşişi la reuniune din anumite motive.

2.8 La decizia CC, experţi ai altor instituţii specializate pot fi invitaţi la întrunirile sale.

3. Perioada de activitate a Comitetului de Coordonare

3.1. Perioada de activitate a CC va coincide cu începutul şi finalizarea implementării Proiectului.

4. Preşedinţia Comitetului de Coordonare

4.1. Preşedinţia CC va fi exercitată de către Secretarul general al Guvernului.

4.2. Preşedintele CC va deschide, prezida şi închide întrunirile CC potrivit agendei CC. Preşedintele şedinţei respective trebuie să ofere cuvântul membrilor CC conform notificărilor acestora.

5. Obligaţiunile Coordonatorului de Proiect (CP) al OIM

5.1. CP va acorda asistenţă Preşedintelui CC în organizarea şedinţelor, pregătirea informaţiilor relevante şi a materialelor de suport pentru CC.

5.2. În special, CP va:

- convoca şedinţele CC şi va îndeplini sarcinile organizaţionale/logistice necesare;
- invita membrii CC;
- elabora agenda pentru şedinţele CC;
- pregăti datele relevante şi materialele de suport pentru şedinţele CC;
- oferi membrilor CC toată informaţia relevantă înainte de şedinţe;
- pregăti rapoartele de proiect şi va transmite membrilor astfel de rapoarte cu o săptămână înainte de şedinţa CC.

6. Convocarea Comitetului de Coordonare

6.1. CC este convocat cel puţin o dată la şase luni. Prima şedinţă este convocată în faza incipientă a Proiectului.

6.2. Suplimentar pot fi organizate şedinţe extraordinare ale CC la cererea membrilor CC.

6.3. Notificările cu privire la şedinţele CC vor fi transmise membrilor CC cel puţin cu o săptămână înainte de şedinţa CC.

6.4. Notificarea privind şedinţa extraordinară a CC va fi transmisă membrilor CC cel puţin cu trei zile lucrătoare înainte de şedinţa extraordinară.

6.5. Următoarele persoane trebuie să participe în mod obligatoriu la şedinţele CC:

- Preşedintele CC;
- Şeful Biroului Relaţii cu Diaspora (BRD) al Cancelariei de Stat;
- Coordonatorul de proiect OIM;
- Donatorul sau Agenţia de implementare;
- Alţi experţi ai organizaţiei implementatoare, la necesitate.

7. Agenda şi alte materiale relevante

7.1. Agenda fiecărei şedinţe va fi transmisă de către Coordonatorul de Proiect membrilor CC concomitent cu notificarea despre şedinţă.

7.2. Agenda propusă va include următoarele subiecte:

- subiecte introduse în agendă de către Preşedintele CC;
- subiecte discutarea cărora a fost decisă la şedinţele anterioare ale CC;
- subiecte propuse de către CP;
- subiecte care se referă la *"Diverse"*.

7.3. În cazul în care între şedinţele CC, Preşedintele CC solicită luarea unei decizii cu privire la un subiect anumit, Coordonatorul de Proiect OIM va include subiectul dat în agenda următoarei şedinţe a CC.

7.4. Agenda urmează să fie aprobată de către CC la începutul şedinţei.

7.5. Membrii CC pot solicita introducerea unui nou subiect în agenda şedinţei la începutul fiecărei întruniri a CC, înainte de aprobarea oficială a agendei de către CC.

7.6. Informaţia relevantă pentru şedinţele CC trebuie să fie oferită membrilor CC, de obicei nu mai târziu de 3 zile lucrătoare înainte de şedinţa. Dacă membrii CC vor fi de acord în mod expres, informaţia relevantă poate fi prezentată în decursul şedinţei.

8. Procesul decizional în cadrul Comitetului de Coordonare

8.1. Pentru subiectele care urmează să fie supuse luării de decizie în cadrul CC, înaintate în mod specific de către Preşedintele CC sau Coordonatorul de Proiect OIM, conform agendei şedinţelor CC, se va aplica procedura de votare şi cvorum, conform celor descrise în prezentul articol.

8.2. Toţi membrii CC vor avea drepturi egale de vot, câte un vot respectiv.

8.3. De regulă, deciziile sunt luate de către membrii CC în cadrul şedinţei Comitetului de Coordonare. Totuşi, în cazul unor subiecte urgente, Preşedintele CC sau Coordonatorul de Proiect OIM ar putea solicita luarea de decizii în scris, între şedinţele oficiale ale Comitetului de Coordonare.

8.4. Pentru ca o decizie să fie luată în mod valabil, la şedinţă trebuie să participe Preşedintele CC, Coordonatorul de Proiect din partea OIM, şeful BRD şi cel puţin încă 1 membru.

8.5. CC nu va putea lua nici o decizie în cadrul şedinţei CC, dacă nu se îndeplinesc condiţiile de cvorum. În acest caz, o altă şedinţă a CC va fi convocată în decurs de două săptămîni, care va fi considerată că îndeplineşte condiţiile de cvorum, indiferent de numărul membrilor cu drept de vot prezenţi la şedinţă.

8.6. Deciziile CC vor fi luate cu simpla majoritate a voturilor membrilor prezenţi, conform celor prevăzute în punctele 8.4 şi 8.5.

9. Limba de lucru a Comitetului de Coordonare

9.1 Limbile de lucru vor fi româna şi engleza. OIM va fi responsabilă de traducerea din engleză în română şi viceversa, dacă este necesar, cu excepţia cazului când se decide altfel.

9.2 Informaţia în scris va fi oferită în română şi engleză.

10. Procesele verbale ale şedinţelor Comitetului de Coordonare

10.1 CP va fi responsabil de întocmirea proceselor verbale ale şedinţelor CC.

10.2 Proiectul proceselor verbale va fi coordonat în versiune electronică cu membrii CC, care, în decurs de cinci zile, se vor expune pe marginea acestuia. În cazul în care nici o obiecţie sau recomandare nu a fost comunicată către CP, proiectul procesului verbal va fi considerat ca fiind aprobat de către CC.

10.3 Procesele verbale vor fi transmise în format electronic şi pe suport de hîrtie membrilor CC după ce vor fi aprobate de către Preşedintele CC şi Secretarul CC.

11. Notificări

11.1 Orice notificare, solicitare, permisiune şi orice altă comunicare care urmează să fie efectuată de către o parte potrivit prezentului Regulament (numită în continuare „notificare") va fi prezentată în scris, în limbile română şi engleză şi va fi considerată drept valabilă şi efectivă dacă:

- va fi înmânată personal celeilalte părţi, sau
- va fi trimisă prin intermediul unei scrisori la adresa oficială a sediului central al instituţiei, sau
- va fi trimisă prin fax, sau
- va fi trimisă prin poşta electronică la adresa e-mail indicată şi utilizată de obicei de către fiecare membru al CC.

12. Amendamente sau completări la prezentul Regulament

12.1. Amendamentele sau completările aduse acestui regulament urmează să fie expuse în scris şi supuse deciziei CC.

Anexă la Regulamentul
Comitetului de Coordonare

Membrii Comitetului de Coordonare

Preşedintele Comitetului de Coordonare:
Lilia Palii, Secretar general al Guvernului

Membrii Comitetului de Coordonare:

Cancelaria de Stat
Olga Coptu, şefa Biroului relaţii cu diaspora
Daria Stratu, consultant principal, Direcţia coordonarea politicilor şi asistenţei externe

Ministerul Educaţiei al Republicii Moldova
Angela Popovici, Consultant, Direcţia învăţământ preuniversitar

Organizaţia Internaţională pentru Migraţie (OIM)
Ghenadie Creţu, Coordonator de proiect

ПРОТОКОЛ
о внесении изменений и дополнений в Соглашение о сотрудничестве в области обеспечения промышленной безопасности на опасных производственных объектах от 28 сентября 2001 года

Правительства государств – участников Соглашения о сотрудничестве в области обеспечения промышленной безопасности на опасных производственных объектах от 28 сентября 2001 года (далее – Соглашение), именуемые в дальнейшем Сторонами,

стремясь к совершенствованию деятельности Межгосударственного совета по промышленной безопасности и повышению его роли в координации сотрудничества в области обеспечения промышленной безопасности,

во исполнение Решения Совета глав государств Содружества Независимых Государств об Общем положении об органах отраслевого сотрудничества Содружества Независимых Государств от 9 октября 2009 года,

согласились о нижеследующем:

1. В Положении о Межгосударственном совете по промышленной безопасности, которое является неотъемлемой частью Соглашения:

а) пункт 1 раздела I после слов «(далее – Соглашение)» дополнить словами «и является органом отраслевого сотрудничества Содружества Независимых Государств»;

б) пункт 2 раздела I дополнить абзацем следующего содержания:

«Совет призван в рамках своей компетенции организовывать и координировать исполнение решений, принятых Советом глав государств, Советом глав правительств, Советом министров иностранных дел и Экономическим советом СНГ»;

в) пункт 3 раздела I изложить в следующей редакции:

«Совет в своей деятельности руководствуется общепринятыми принципами и нормами международного права, Уставом Содружества Независимых Государств, международными договорами, заключенными в рамках СНГ, решениями Совета глав государств, Совета глав правительств, Совета министров иностранных дел и Экономического совета СНГ, Соглашением и настоящим Положением.

Совет подотчетен в своей деятельности Совету глав правительств СНГ.

Совет ежегодно предоставляет в Исполнительный комитет СНГ информацию о своей деятельности»;

г) пункт 4 раздела I изложить в следующей редакции:

«Совет взаимодействует с Исполнительным комитетом СНГ, другими органами Содружества, при необходимости – с секретариатами других международных организаций, а также органами государственной власти государств – участников СНГ»;

д) пункт 5 раздела I изложить в следующей редакции:

«Членами Совета являются руководители органов государственного надзора или руководители государственных органов, осуществляющих государственную политику в области промышленной безопасности государств – участников Соглашения.

При направлении на заседание Совета лиц, замещающих членов Совета, их полномочия должны быть подтверждены.

Каждое государство – участник Соглашения имеет в Совете один голос.

В состав Совета с правом совещательного голоса входят секретарь Совета и представитель Исполнительного комитета СНГ»;

е) раздел IV «Организация и порядок работы Совета» изложить в следующей редакции:

«8. Работа Совета осуществляется путем проведения заседаний Совета, как правило, поочередно в государствах – участниках Соглашения.

9. Заседания Совета проводятся по мере необходимости, но не реже одного раза в год. Место проведения очередного заседания определяется на предыдущем заседании Совета. Внеочередное заседание Совета может созываться по инициативе любого государства – участника Соглашения и с согласия большинства членов Совета. Государство – участник Соглашения, инициировавшее внеочередное заседание Совета, организует и обеспечивает его проведение.

Заседание Совета правомочно, если на нем присутствует более половины его членов или уполномоченных ими лиц.

10. Председательство в Совете осуществляется поочередно каждым государством в лице его представителя – члена Совета на основе принципа ротации в порядке русского алфавита названий государств – участников Соглашения, на срок не более одного года, если иное не будет установлено Советом.

Предшествующий и последующий председатели Совета являются его сопредседателями.

11. Председатель Совета:

осуществляет общее руководство деятельностью Совета;

проводит заседания Совета;

представляет в установленном порядке Совет в органах СНГ;

содействует обеспечению взаимодействия между органами, обеспечивающими промышленную безопасность государств – участников СНГ;

осуществляет иные действия, связанные с обеспечением деятельности Совета.

12. Член Совета имеет право получать необходимую информацию о деятельности рабочих групп, принятых решениях, а также вносить на обсуждение любые вопросы в пределах компетенции Совета.

13. В заседании Совета могут принимать участие:

с правом совещательного голоса – представители органов государственной власти государств – участников Соглашения;

в качестве наблюдателей – представители общественных организаций государств – участников Соглашения, а также представители других государств, не являющихся участниками Соглашения, представители межгосударственных объединений и международных организаций, которые участвуют в заседании Совета с согласия его членов.

14. Дата и предварительная повестка дня каждого следующего заседания Совета определяются на его очередном заседании.

Органы по промышленной безопасности и иные государственные органы государств – участников Соглашения готовят предложения для рассмотрения на заседании Совета.

Предложения вносятся в виде предварительных проектов документов или их концепций.

Окончательное решение о включении вопроса в повестку дня принимает Совет.

15. Решения Совета, кроме решений по процедурным вопросам, принимаются консенсусом. Решения Совета по процедурным вопросам – большинством присутствующих членов Совета»;

ж) дополнить Положение разделом V «Секретариат Совета» следующего содержания:

«16. Организационно-техническое и информационное обеспечение деятельности Совета осуществляется его Секретариатом.

Функции Секретариата Совета возлагаются на аппарат органа по промышленной безопасности, руководитель которого является председателем Совета, совместно со структурным подразделением Исполнительного комитета СНГ.

Секретариат Совета выполняет следующие функции:

организация и обеспечение совместно с принимающей стороной проведения заседаний Совета;

осуществление организационного, документального и информационного обеспечения деятельности членов Совета;

формирование на основании предложений членов Совета проектов повесток дня заседаний Совета и подготовка рабочих материалов к ним;

подготовка и согласование проектов документов к заседаниям Совета;

обобщение поступивших материалов и организация их рассылки членам Совета;

обеспечение переписки с членами Совета по вопросам его деятельности;

обобщение сведений, отражающих степень выполнения принятых Советом решений;

обеспечение Совета необходимой информацией о деятельности других органов СНГ и международных организаций в области промышленной безопасности.

17. Секретарь Совета назначается председателем Совета и является представителем органа государственного надзора в области промышленной безопасности, руководитель которого председательствует в Совете. Заместителем секретаря является представитель Исполнительного комитета СНГ.

18. Положение о Секретариате Совета утверждается Советом.

19. Учет и хранение документов, принятых Советом, осуществляет Исполнительный комитет СНГ»;

з) дополнить Положение разделом VI «Финансирование» следующего содержания:

«20. Расходы, связанные с финансированием проведения заседания Совета, осуществляются за счет соответствующего органа государственной власти принимающего государства – участника Соглашения.

21. Расходы, связанные с участием в заседаниях членов Совета и экспертов, направивший их орган государственной власти и организации несут самостоятельно».

2. Настоящий Протокол вступает в силу по истечении 30 дней с даты получения депозитарием последнего уведомления о выполнении подписавшими его Сторонами внутригосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.

Совершено в городе Санкт-Петербурге 18 октября 2011 года в одном подлинном экземпляре на русском языке. Подлинный экземпляр хранится в Исполнительном комитете Содружества Независимых Государств, который направит каждому государству, подписавшему настоящий Протокол, его заверенную копию.

За Правительство
Азербайджанской Республики

За Правительство
Российской Федерации

За Правительство
Республики Армения

За Правительство
Республики Таджикистан

За Правительство
Республики Беларусь

За Правительство
Туркменистана

За Правительство
Республики Казахстан

За Правительство
Республики Узбекистан

За Правительство
Кыргызской Республики

За Правительство
Украины

За Правительство
Республики Молдова

PROTOCOL
privind introducerea modificărilor şi completărilor în Acordul de colaborare în domeniul asigurării securităţii industriale la obiectele industriale periculoase din 28 septembrie 2001,
Sankt Petersburg, 18 octombrie 2011

Guvernele statelor-membre a Acordului de colaborare în domeniul asigurării securităţii industriale la obiectele industriale periculoase, semnat la 28 septembrie 2001 (în continuare - Acord), denumite în continuare Părţi,

având ca tendinţă îmbunătăţirea activităţii Consiliului Interstatal în Domeniul Securităţii Industriale şi ridicarea importanţei lui la coordonarea colaborării în domeniul asigurării securităţii industriale,

întru executarea Deciziei Consiliului şefilor statelor Comunităţii Statelor Independente despre Regulamentul general privind organele sectoriale de colaborare în cadrul Comunităţii Statelor Independente din data de 9 octombrie 2009,

au convenit asupra următoarelor:

1. În Regulamentul privind Consiliul Interstatal în Domeniul Securităţii Industriale, care este parte integrantă a Acordului:
a) punctul 1 compartimentul 1 după cuvintele „(în continuare - Acord)" de completat cu cuvintele „şi este organul sectorial de colaborare în cadrul Comunităţii Statelor Independente";

b) punctul 2 compartimentul 1 de completat cu următorul alineat cu următorul conţinut:
„Consiliul, în cadrul competenţei sale, este destinat de a organiza şi coordona deciziile luate de către Consiliul şefilor de stat, Consiliului şefilor de Guvern a Consiliului Miniştrilor Afacerilor Externe şi Consiliului Economic al CSI";

c) punctul 3 compartimentul 1 de expus în următoarea redacţie:
„Consiliul în activitatea sa, se conduce de principiile generale acceptate şi normele de drept internaţional, Regulamentul Comunităţii Statelor Independente, tratatele internaţionale încheiate în cadrul CSI, deciziile Consiliului şefilor de stat, şefilor de guvern, miniştrilor Afacerilor Externe şi Consiliului Economic al CSI, acordul şi prezentul regulament.
Consiliul raportează despre activităţile sale Consiliului şefilor de guvern.
Consiliul anual prezintă Comitetului Executiv al CSI informaţia cu privire la activitatea lor";

d) punctul 4 compartimentul 1 de expus în următoarea redacţie:
„Consiliul colaborează cu Comitetul Executiv al CSI, alte organe ale Comunităţii, dacă este necesar - cu secretariatele altor organizaţii internaţionale, precum şi organele guvernamentale a statelor-membre ale CSI";

e) punctul 5 compartimentul 1 de expus în următoarea redacţie:
„Membrii Consiliului sunt conducătorii organelor de supraveghere de stat şi/sau conducătorii de stat care desfăşoară politicile de stat în domeniul securităţii industriale ale statelor-membre a Acordului.

Participarea la Reuniunea Consiliului, persoanele care înlocuiesc membrii Consiliului, împuternicirea acestora trebuie să fie confirmată";

Fiecare stat-membru a Acordului în cadrul Consiliului dispune de un vot.
În componenţa Consiliului cu drept de vot consultativ intră secretarul Consiliului şi reprezentantul Comitetului Executiv al CSI";

f) compartimentul 4 „Organizarea şi ordinea de lucru a Consiliului" de expus în următoarea redacţie:

„8. Activitatea Consiliului se desfăşoară prin organizarea de reuniuni ale Consiliului, de regulă, consecutiv în statele - membre a Acordului.

9. Şedinţele Consiliului se desfăşoară după necesitate, dar cel puţin o dată pe an. Locul următoarei reuniuni este determinat la şedinţa anterioară a Consiliului.
Reuniunea extraordinară a Consiliului poate fi convocată la iniţiativa oricărui stat - membru a Acordului şi cu acordul majorităţii membrilor Consiliului. Statul – membru a Acordului, care a iniţiat o reuniune extraordinară a Consiliului, organizează şi garantează desfăşurarea reuniunii.

Reuniunea Consiliului este legală, dacă au participat mai mult de jumătate dintre membrii săi şi/sau a persoanelor împuternicite.

10. Preşedinţia Consiliului este deţinută consecutiv de către fiecare stat, prin reprezentantul său - un membru al Consiliului, pe bază de rotaţie în ordinea alfabetică rusă denumirea statelor-membre a Acordului, pentru o perioadă care nu depăşeşte un an, cu excepţia cazurilor stabilite de Consiliu.

Preşedintele Consiliului precedent şi ulterior sunt co-preşedinţi.

11. Preşedintele Consiliului:

administrează activitatea Consiliului;

desfăşoară şedinţele Consiliul;

prezintă în ordinea stabilită Consiliul în organele CSI;

promovează interacţiunea între organe, care asigură siguranţa securităţii industriale a statelor-membre din cadrul CSI;

realizează alte activităţi legate de funcţionarea Consiliului.

12. Membrul Consiliului are dreptul de a primi informaţia necesară cu privire la activităţile grupurilor de lucru, deciziile, precum şi să prezinte pentru discuţie orice problemă ce ţine de competenţa Consiliului.

13. La şedinţa Consiliului pot participa:

cu drept de vot consultativ – reprezentanţii guvernului a statelor – membre a Acordului;

în calitate de observatori - reprezentanţi a organizaţiilor publice a statelor – membre a Acordului, precum şi reprezentanţi din alte state, care nu sunt participanţi a Acordului, reprezentanţi ai organizaţiilor interguvernamentale şi a organizaţiilor internaţionale care participă la reuniunea Consiliului, cu acordul membrilor săi.

14. Data şi ordinea de zi pentru următoarea reuniune a consiliului se determină în prealabil la următoarea sa reuniune.

Organele în domeniul securităţii industriale şi alte autorităţi a statelor – membre a Acordului pregătesc propuneri pentru examinare în cadrul reuniunii Consiliului.

Propunerile sunt făcute preliminar în formă de document-proiect sau concept.

Decizia finală pentru includerea problemei la ordinea de zi, se adoptată de către Consiliul.

15. Decizia Consiliului, cu excepţia deciziilor privind aspectele de procedură, se acceptă în unanimitate. Deciziile Consiliului privind aspectele de procedură – cu majoritatea membrilor Consiliului prezenţi";

g) de completat Regulamentul cu compartimentul V „Secretariatul Consiliului" în următoarea redacţie:

„16. Tehnico-organizatorică şi asigurarea informaţională a activităţi Consiliului este întreprinsă de secretariatul acestuia.

Funcţiile Secretariatului Consiliului sunt atribuite la aparatul organului securităţii industriale, al cărui conducător este preşedintele Consiliului, împreună cu unitatea structurală a Comitetului Executiv al CSI.

Secretariatul Consiliului are următoarele funcţii:

organizarea şi asigurarea în comun cu ţara-gazdă, desfăşurarea şedinţelor Consiliului;

realizarea organizatorică, documentară şi asigurarea informaţională a activităţii membrilor Consiliului;

formarea pe baza propunerilor din partea membrilor Consiliului proiectul ordinii de zi pentru reuniunile Consiliului şi pregătirea documentelor de lucru pentru ei;

pregătirea şi coordonarea documentelor de proiect pentru reuniunile Consiliului;

generalizarea a materialelor primite, precum şi organizarea de distribuire către membrii Consiliului;

asigurarea corespondenţei cu membrii Consiliului despre activităţile sale;

generalizarea informaţiei, care reflectă măsura îndeplinirii a deciziilor Consiliului;

asigurarea Consiliului cu informaţiile necesare cu privire la activităţile organelor CSI şi organizaţiilor internaţionale.

17. Secretarul Consiliului este numit de preşedintele Consiliului şi este reprezentantul organului de supraveghere de stat în domeniul securităţii industriale, conducătorul care prezidează Consiliul. Secretarul adjunct este reprezentant al Comitetului Executiv al CSI.

18. Regulamentul Secretariatului Consiliului este aprobat de Consiliu.

19. Evidenţa şi păstrarea documentelor, adoptate de către Consiliu, este înfăptuită de către Comitetul Executiv al CS";

h) de completat Regulamentul cu compartimentul VI «Finanţarea» în următoarea redacţie:

"20. Cheltuielile, legate de finanţarea şedinţelor Consiliului, sunt acoperite de către autorităţile de stat competente a tarii gazde ale statelor-membre a Acordului.

21. Cheltuielile, legate de participarea la şedinţele de membri ai Consiliului şi de experţi, delegaţi de guvernul de stat şi organizaţii, sunt suportate de sine stătător".

2. Prezentul protocol intră în vigoare la 30 de zile de la data primirii de către depunător a ultimei notificări cu privire la punerea în aplicare a părţilor semnatare a procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare a acestuia.

Adoptat în oraşul Sankt Petersburg la 18 octombrie anul 2011într-un exemplar original în limba rusă. Originalul exemplarului se păstrează în Comitetul Executiv al Comunităţii Statelor Independente, care va transmite fiecărui stat, semnatar al Protocolului prezent, copia autentificată a lui.

Pentru Guvernul Republicii Azerbaidjan
nu a semnat

Pentru Guvernul Republicii Armenia
semnat

Pentru Guvernul Republicii Bielorusia
semnat

Pentru Guvernul Republicii Kazahstan
semnat

Pentru Guvernul Republicii Kîrgîzstan
semnat

Pentru Guvernul Republicii Moldova
semnat

Pentru Guvernul Federaţiei Ruse
semnat

Pentru Guvernul Republicii Tadjihistan
semnat

Pentru Guvernul Republicii Turkmene
nu a semnat

Pentru Guvernul Republicii Uzbekistan
nu a semnat

Pentru Guvernul Republicii Ucrainei
semnat

Договор между Правительством Республики Молдова и Кабинетом Министров Украины о сотрудничестве в области охраны и устойчивого развития бассейна реки Днестр

Правительство Республики Молдова и Кабинет Министров Украины, именуемые в дальнейшем «Договаривающимися Сторонами»,

отмечая значение реки Днестр и связанных с ней природных ресурсов для социально-экономического развития государств Договаривающихся Сторон,

стремясь к достижению рационального использования и надлежащей охраны водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр,

выражая озабоченность состоянием водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр и возникающими в результате этого экономическими, социальными и экологическими последствиями для государств Договаривающихся Сторон,

отмечая в этой связи, что экологические проблемы бассейна реки Днестр являются помимо прочего следствием изменения гидрологического режима, в том числе воздействия гидротехнических сооружений,

осознавая необходимость конкретных действий для снижения уровня загрязнения в бассейне реки Днестр и улучшения связанной с этим экологической ситуации Чёрного моря,

рассматривая защиту и сохранение окружающей природной среды и устойчивое использование природных ресурсов бассейна реки Днестр как неотъемлемую часть процесса развития, обеспечивающего на справедливой основе потребности нынешнего и будущих поколений,

принимая во внимание достигнутый уровень сотрудничества между государствами Договаривающихся Сторон в этой области,

руководствуясь принципом разумного и справедливого использования трансграничных водотоков,

признавая необходимость следовать обязательствам, вытекающим из соответствующих международных соглашений, в частности Конвенции по охране и использованию трансграничных водотоков и международных озер от 17 марта 1992 года и протоколов к ней, Конвенции об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте от 25 февраля 1991 года, Конвенции о водно-болотных угодьях, имеющих международное значение, главным образом в качестве местообитания водоплавающих птиц от 2 февраля 1971 года, и принимая во внимание положения Конвенции ООН о праве несудоходных видов использования международных водотоков от 21 мая 1997 года и Директивы 2000/60/ЕС Европейского Парламента и Совета об

установлении рамок деятельности Сообщества в области водной политики от 23 октября 2000 года,

договорились о следующем:

I. Общие положения

Статья 1
Цель Договора

1. Целью настоящего Договора является создание правовых и организационных основ сотрудничества для достижения рационального и экологически обоснованного использования и охраны водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр в интересах населения и устойчивого развития государств Договаривающихся Сторон.

2. В частности, Договаривающиеся Стороны сотрудничают в реализации следующих задач:

a) развитие устойчивого водопользования, базирующегося на принципах рационального использования и охраны водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр;

b) существенное снижение уровня загрязнения вод бассейна реки Днестр и, соответственно, Чёрного моря;

c) предотвращение деградации и восстановление экосистем, а также сохранение биоразнообразия в бассейне реки Днестр;

d) предотвращение и уменьшение последствий вредного воздействия вод, вызываемого природными и антропогенными факторами.

Статья 2
Сфера действия Договора

1. Действие настоящего Договора распространяется на бассейн реки Днестр, включая поверхностные и связанные с ними подземные воды, в пределах территорий государств Договаривающихся Сторон.

2. Настоящий Договор применяется к использованию вод бассейна реки Днестр в иных, чем судоходство, целях и к мерам защиты, сохранения и управления водными и иными природными ресурсами и экосистемами бассейна реки Днестр при таком использовании.

3. Использование бассейна реки Днестр для судоходства не входит в сферу применения настоящего Договора, за исключением тех случаев, когда другие виды использования затрагивают судоходство или затрагиваются судоходством.

Статья 3
Определения

Для целей настоящего Договора:

«Бассейн реки Днестр» означает часть водосборного бассейна реки Днестр в пределах территорий государств Договаривающихся Сторон;

«Водосборный бассейн реки Днестр» означает водосборную площадь системы реки Днестр, представляющую собой совокупность поверхностных и связанных с ними подземных вод;

«Водные биологические ресурсы» означает совокупность водных организмов (гидробионтов), жизнь которых постоянно или на отдельных стадиях развития невозможна без нахождения в воде;

«Наилучшая имеющаяся технология» (НИТ) и «наилучшая экологическая практика» (НЭП) означают технологию и практику экологического контроля, определенные в соответствии с Приложением IV к настоящему Договору;

«Сбросы» означает любой вид сбросов и выбросов, стоков и выпусков загрязнителей в воду, воздух или почву;

«Контроль за сбросами» означает меры контроля, требующие конкретных ограничений на сбросы, такие как установление предельной величины сбросов, или иным образом определяющие ограничения или условия в отношении действия, характера или других характеристик сброса либо условий деятельности, воздействующих на сбросы;

«Предельные величины сброса» означает выраженную в определенных, конкретных параметрах массу, концентрацию или уровень сброса, превышение значений которых не допускается на протяжении любого одного или нескольких периодов времени;

«Стандарт качества окружающей среды» означает уровень концентрации определенного вещества или группы веществ в отдельных компонентах окружающей природной среды, таких как вода, отложения или биота, который не должен быть превышен в целях охраны здоровья людей и окружающей природной среды;

«Трансграничное воздействие» означают любые значительные вредные последствия, возникающие в результате изменения состояния вод бассейна реки Днестр, вызываемого деятельностью человека, физический источник которой расположен полностью или частично в районе, находящемся под юрисдикцией той или иной Договаривающейся Стороны, для окружающей среды в районе, находящемся под юрисдикцией другой Договаривающейся Стороны. К числу таких последствий для окружающей среды относятся последствия для здоровья и безопасности человека, флоры, почвы, воздуха, вод, климата, ландшафта, экосистем и историчееких памятников или других

материальных объектов или взаимодействие этих факторов; к их числу также относятся последствия для культурного наследия или социально-экономических условий, возникающие в результате изменения этих факторов;

«Чрезвычайная ситуация» означает обстановку, сложившуюся в результате аварии, стихийного или иного бедствия, которые повлекли или могут повлечь за собой человеческие жертвы, вред здоровью или нарушение условий жизнедеятельности людей, а также значительные материальные потери или существенный вред окружающей природной среде.

I. Принципы и сфера сотрудничества

Статья 4
Принципы сотрудничества

1. Договаривающиеся Стороны сотрудничают на основе общепризнанных принципов международного права.

2. Договаривающиеся Стороны, в частности, обязуются:

a) использовать водные ресурсы бассейна реки Днестр справедливым и разумным образом с целью достижения их устойчивого использования и получения связанных с этим выгод, при надлежащей защите вод бассейна реки Днестр;

b) стремиться к обеспечению права населения на благоприятную окружающую природную среду и доступ к чистой питьевой воде;

c) применять принцип принятия мер предосторожности, согласно которому при наличии угрозы серьезного и необратимого ущерба окружающей природной среде или здоровью людей, ссылки на отсутствие полной научной обоснованности не используются в качестве причины для отсрочки экономически эффективных мер по предупреждению подобного ущерба;

d) применять в своем национальном законодательстве принцип «загрязнитель платит», согласно которому расходы по осуществлению мер по предотвращению, контролю и снижению загрязнения несет загрязнитель;

e) осуществлять охрану, использование и управление водными и иными природными ресурсами и экосистемами на основе комплексного подхода и таким образом, чтобы потребности нынешнего поколения удовлетворялись без ущерба для возможности будущих поколений удовлетворять свои собственные потребности.

3. Договаривающиеся Стороны исходят из того, что никакой вид использования водных ресурсов бассейна реки Днестр не пользуется неотъемлемым приоритетом перед другими видами использования. В случае возникновения противоречия между различными видами использования, оно должно быть разрешено с учётом всей совокупности географических, гидрографических, гидрологических, климатических, экологических и демографических факторов, а также социально-экономических потребностей государств Договаривающихся Сторон с уделением особого внимания требованиям удовлетворения насущных человеческих нужд и потребностей экосистем в достаточном количестве воды.

Статья 5
Направления сотрудничества

Для достижения целей настоящего Договора, Договаривающиеся Стороны:

a) разрабатывают и осуществляют совместные или согласованные планы управления бассейном реки Днестр, проекты и мероприятия по использованию, охране и восстановлению водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр;

b) сотрудничают в проведении научных исследований, разработке руководящих принципов, стандартов и нормативов, методов оценки и классификации качества вод и источников загрязнения, разработке и осуществлении программ мониторинга, создании совместимых информационных систем, унификации методов и интеркалибрации условий выполнения аналитических лабораторных исследований;

c) проводят, в случае необходимости, совместные водохозяйственные и водоохранные мероприятия;

d) сотрудничают в разработке и внедрении наилучших водоохранных и водосберегающих технологий, а также в применении практики предотвращения загрязнения и повышения эффективности очистных сооружений;

e) сотрудничают в области охраны и воспроизводства водных биологических ресурсов бассейна реки Днестр, сохранения и восстановления биоразнообразия, экосистем, ландшафтов и мест обитания дикой фауны и флоры;

f) обмениваются на регулярной основе данными и информацией гидрологического, гидрохимического, гидробиологического, метеорологического, экологического и санитарно-гигиенического характера и соответствующими прогнозами;

g) взаимодействуют в области раннего оповещения и оказания содействия при чрезвычайных ситуациях;

h) информируют общественность о состоянии водных ресурсов и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр, принимаемых или планируемых мерах с целью предотвращения, ограничения и сокращения трансграничного воздействия, а также привлекают общественность к решению вопросов, затрагиваемых настоящим Договором;

i) поощряют сотрудничество в области использования и охраны водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр между государственными органами и органами местного самоуправления, учреждениями, предприятиями и неправительственными организациями;

j) координируют усилия по привлечению международных организаций и третьих стран для оказания экологического, технического и экономического содействия, направленного на реализацию целей настоящего Договора.

Статья 6
Меры по осуществлению положений Договора

1. Для выполнения настоящего Договора Договаривающиеся Стороны принимают национальные и/или межгосударственные планы управления бассейном реки Днестр, планы действий, схемы и программы, направленные на достижение устойчивого водопользования, ограничение загрязнения вод, предотвращение вредного воздействия вод, предупреждение и ликвидацию последствий чрезвычайных ситуаций, охрану биоразнообразия, а также сохранение и рациональное использование водных биологических ресурсов.

2. Каждая Договаривающаяся Сторона в соответствии с национальным законодательством и международными обязательствами своего государства оказывает содействие административно-территориальным единицам и территориальным общинам в пределах своей части бассейна реки Днестр в осуществлении мероприятий, предусмотренных планами управления бассейном реки Днестр, а также соответствующими планами действий, схемами и программами, упомянутыми в пункте 1 настоящей статьи.

3. Положения настоящего Договора не влияют на право каждой Договаривающейся Стороны применять на территории своего государства более строгие меры, чем те, которые предусмотрены Договором.

4. Для достижения целей настоящего Договора Договаривающиеся Стороны создают Комиссию по устойчивому использованию и охране бассейна реки Днестр, именуемую в дальнейшем «Комиссия».

5. Каждая Договаривающаяся Сторона определяет национальный орган, уполномоченный координировать выполнение положений настоящего Договора на территории своего государства или под его юрисдикцией и представлять его в отношениях с другой Договаривающейся Стороной. Договаривающиеся Стороны уведомляют друг друга по дипломатическим каналам о национальных органах, уполномоченных осуществлять положения настоящего Договора.

Статья 7
Согласованные руководства и стандарты

1. Договаривающиеся Стороны разрабатывают и поэтапно внедряют, в случае необходимости в сотрудничестве с компетентными международными организациями и органами, или на основе признанных международных стандартов, согласованные руководства и, в зависимости от обстоятельств, нормативы и критерии, касающиеся охраны, использования и управления водными и иными природными ресурсами и экосистемами бассейна реки Днестр.

2. Договаривающиеся Стороны устанавливают и периодически пересматривают согласованные стандарты качества окружающей среды бассейна реки Днестр, а также планы осуществления мер, направленных на предотвращение, ограничение, сокращение или устранение, в зависимости от обстоятельств, загрязнения вод.

Статья 8
Предотвращение и ограничение загрязнения вод

1. В целях достижения и поддержания хорошего состояния водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр и предотвращения трансграничного воздействия Договаривающиеся Стороны:

a) принимают самостоятельно и, при необходимости, совместно меры по предотвращению, ограничению, сокращению или устранению загрязнения вод бассейна реки Днестр;

b) воздерживаются от действий, которые могут ухудшить гидрологический и гидрохимический режимы, а также гидробиологическое состояние вод бассейна реки Днестр и состояние связанных с ними экосистем;

c) принимают меры по предотвращению или смягчению вредного воздействия вод, включая наводнения, паводки, ледовую обстановку, заиление, эрозию, а также заболевания, связанные с водой.

2. Договаривающиеся Стороны проводят консультации в целях согласования взаимоприемлемых мер и методов предотвращения, ограничения, сокращения или устранения загрязнения, таких как:

a) установление целевых показателей и критериев качества воды;

b) выработка средств и способов борьбы с загрязнением из точечных и диффузных источников;

c) составление перечней веществ, привнесение которых в воды бассейна реки Днестр подлежит запрещению, ограничению, расследованию или наблюдению.

3. Договаривающиеся Стороны принимают меры в отношении видов деятельности и загрязнителей, перечисленных в Приложении I к настоящему Договору, путем поэтапной разработки, принятия и осуществления:

a) мер по контролю за сбросами, включая введение предельных величин сбросов и стандартов качества окружающей среды, установления процедур санкционирования сбросов и методов управления, основанных на факторах, определенных в Приложении I к настоящему Договору;

b) согласованных планов достижения предельных величин сбросов, методов управления и мероприятий.

4. Договаривающиеся Стороны используют или содействуют применению и передаче НИТ и НЭП, включая экологически более чистое производство, с учетом социальных, экономических и технологических условий и критериев, перечисленных в Приложении IV к настоящему Договору.

5. Сбросы из точечных источников санкционируются и регулируются компетентными национальными органами Договаривающихся Сторон с учетом положений Приложения III к настоящему Договору и соответствующих решений и рекомендаций Комиссии.

6. Контроль загрязнения из диффузных источников, прежде всего в результате сельскохозяйственной и лесохозяйственной деятельности, осуществляется на основе НЭП с учетом положений Приложения II к настоящему Договору и соответствующих решений и рекомендаций Комиссии.

Статья 9
Распределение водных ресурсов

1. Распределение водных ресурсов бассейна реки Днестр между Договаривающимися Сторонами в случае необходимости осуществляется по договоренности Договаривающихся Сторон в рамках Комиссии.

2. Договаривающиеся Стороны обеспечивают соблюдение режима и условий распределения вод, обращая первоочередное внимание экологическим попускам для удовлетворения потребностей экосистем. Объем и сроки попусков согласуются Договаривающимися Сторонами в рамках Комиссии.

Статья 10
Регулирование стока вод

1. Договаривающиеся Стороны сотрудничают в регулировании стока вод в бассейне реки Днестр и осуществлении мероприятий по существенному изменению, варьированию или иному управлению стоком вод бассейна реки Днестр, имеющих трансграничный характер.

2. Договаривающиеся Стороны участвуют на взаимовыгодной основе в строительстве и содержании объектов, необходимых для регулирования стока вод, которые они могут договориться возвести.

Статья 11
Сооружения

1. Договаривающиеся Стороны в пределах своей части бассейна реки Днестр обеспечивают защиту и содержание в надлежащем техническом состоянии гидротехнических, водоохранных и противопаводковых сооружений и других объектов.

2. Договаривающиеся Стороны, по просьбе любой из них, вступают в консультации в отношении:

a) безопасной эксплуатации и безопасного содержания сооружений и других объектов, относящихся к бассейну реки Днестр;

b) защиты сооружений и других объектов от умышленных или небрежных действий либо сил природы.

Статья 12
Сохранение и использование водных биологических ресурсов

1. Договаривающиеся Стороны разрабатывают, координируют и осуществляют меры по учету, рациональному использованию, сохранению и воспроизводству водных биологических ресурсов бассейна реки Днестр в соответствии с положениями Приложения V к настоящему Договору.

2. Договаривающиеся Стороны принимают все необходимые меры с целью предотвращения привнесения в бассейн реки Днестр чужеродных видов организмов, способных оказать на экосистему бассейна реки Днестр пагубное воздействие.

3. Договаривающиеся Стороны принимают меры по устранению искусственных препятствий для естественной миграции рыб, снижению негативного влияния хозяйственной деятельности на водные и водно-болотные экосистемы.

Статья 13
Охраняемые территории

1. Договаривающиеся Стороны создают самостоятельно или, при необходимости, совместно сеть охраняемых природных территорий в пределах бассейна реки Днестр, а также ведут регистр таких территорий.

2. Договаривающиеся Стороны определяют территории, соответствующие критериям, применимым к водно-болотным угодьям международного значения, ведут их регистр и обеспечивают их охрану и устойчивое использование, в том числе на трансграничной основе.

3. Каждая из Договаривающихся Сторон осуществляет в своей части бассейна реки Днестр, в том числе в рамках совместных программ, конкретные меры по улучшению состояния водосборной площади, включая:

a) увеличение площади и качества лесных насаждений и охраняемых территорий;

b) выполнение противоэрозионных мероприятий;

c) создание и обеспечение соблюдения режима использования водоохранных зон;

d) сохранение природных ландшафтов и экосистем.

4. Договаривающиеся Стороны принимают все необходимые меры по охране связанных с бассейном реки Днестр мигрирующих видов птиц и млекопитающих, осуществляют меры по разработке и созданию элементов панъевропейской экологической сети в бассейне реки Днестр.

Статья 14
Защита и сохранение морской среды Черного моря

Договаривающиеся Стороны, при необходимости в сотрудничестве с другими государствами и компетентными международными организациями и органами, принимают самостоятельно или совместно меры, которые требуются для защиты и сохранения морской среды Черного моря от загрязнения с учетом применимых международных норм и стандартов.

Статья 15
Чрезвычайные ситуации

1. Договаривающиеся Стороны сотрудничают в вопросах предупреждения и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций, в том числе путем создания совместных систем раннего оповещения и осуществления совместных мероприятий.

2. При возникновении чрезвычайной ситуации, способной повлечь трансграничное воздействие, а также в случае угрозы ее возникновения, Договаривающиеся Стороны:

a) незамедлительно информируют друг друга;

b) в случае необходимости сотрудничают в оперативном изучении и прогнозировании развития такой ситуации;

c) по запросу любой заинтересованной Договаривающейся Стороны оказывают в пределах своих возможностей помощь в предупреждении, минимизации и ликвидации последствий такой ситуации.

Статья 16
Мониторинг и экологическая оценка

1. С целью получения регулярной информации о состоянии бассейна реки Днестр Договаривающиеся Стороны осуществляют мониторинг по согласованным программам. Данные мониторинга являются свободно доступными для Договаривающихся Сторон, которые обмениваются ими по согласованным процедурам.

2. Договаривающиеся Стороны самостоятельно и, при необходимости, совместно проводят на регулярной основе оценку состояния водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр, а также эффективности мер, принимаемых для предотвращения, ограничения и сокращения трансграничного воздействия. Результаты этих оценок своевременно доводятся до сведения общественности.

3. Каждая Договаривающаяся Сторона обеспечивает на условиях взаимности доступ специально уполномоченных на то лиц к согласованным пунктам совместного отбора проб воды.

Статья 17
Оценка воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте

Договаривающиеся Стороны осуществляют оценку воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте на основаниях и в порядке, предусмотренном положениями Конвенции об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте от 25 февраля 1991 года (Конвенции Эспо).

Статья 18
Обмен данными и информацией

1. Договаривающиеся Стороны на регулярной основе обмениваются и предоставляют Комиссии реально доступные данные и информацию о состоянии вод бассейна реки Днестр, в частности данные и информацию гидрологического, гидрохимического, гидробиологического, метеорологического, экологического и санитарно-гигиенического характера, а также соответствующие прогнозы.

2. Если одна Договаривающаяся Сторона запрашивает у другой Договаривающейся Стороны данные или информацию, которые не являются реально доступными, то последняя прилагает все усилия для выполнения такой просьбы, однако может обусловливать ее выполнение оплатой запрашивающей Договаривающейся Стороной разумных издержек, связанных со сбором и, при необходимости, обработкой таких данных или информации.

Статья 19
Научно-техническое сотрудничество

Договаривающиеся Стороны осуществляют сотрудничество, в том числе путём разработки и реализации совместных научно-исследовательских программ и проектов с привлечением специалистов государств Договаривающихся Сторон и иных экспертов, обмена опытом и технологиями, регулярного обмена научно-технической информацией и публикациями, предоставления информации о законодательных и иных нормативных актах, а также о других мерах в области управления водными и иными природными ресурсами и экосистемами бассейна реки Днестр.

Статья 20
Трансграничное межрегиональное сотрудничество

Договаривающиеся Стороны в соответствии с международными обязательствами своих государств содействуют сотрудничеству граничащих административно-территориальных единиц в пределах бассейна реки Днестр, в том числе путем создания трансграничных структур такого сотрудничества, и установлению ими партнерских отношений с аналогичными структурами в бассейнах других трансграничных рек.

Статья 21
Участие общественности

1. Каждая Договаривающаяся Сторона в соответствии с национальным законодательством своего государства обеспечивает доступ общественности к информации о состоянии бассейна реки Днестр и ее участие в принятии решений по вопросам, связанным с охраной и устойчивым развитием бассейна реки Днестр, а также проектам, которые могут оказать существенное воздействие на состояние водных и иных природных ресурсов и экосистем. Такой доступ включает информирование общественности и предоставление информации по ее запросам.

2. Участие общественности в процессе принятия решений по вопросам, связанным с охраной и устойчивым развитием бассейна реки Днестр, предполагает адекватное, своевременное и эффективное информирование заинтересованной общественности о планируемой деятельности на самом раннем этапе процедуры принятия решений, предоставление возможности представить замечания, информацию, анализ или мнения о планируемой деятельности и обеспечение надлежащего учета результатов участия общественности в процессе принятия соответствующих решений.

3. Договаривающиеся Стороны содействуют участию общественности в мероприятиях, связанных с выполнением настоящего Договора, включая деятельность Комиссии.

Статья 22
Ответственность и возмещение ущерба

1. Договаривающиеся Стороны несут ответственность за добросовестное выполнение своих обязательств по настоящему Договору.

2. Договаривающаяся Сторона при использовании водных или иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр на территории своего государства принимает все надлежащие меры для предотвращения нанесения ущерба государству другой Договаривающейся Стороны.

3. В том случае, когда государству Договаривающейся Стороны наносится ущерб, государство Договаривающейся Стороны, которое своим использованием наносит ущерб, в отсутствие соглашения о таком использовании, принимает все надлежащие меры, в консультации с потерпевшей Договаривающейся Стороной и на основе согласованных методик определения ущерба, для ликвидации или уменьшения такого ущерба и, при необходимости, для обсуждения вопроса о его компенсации.

Статья 23
Недискриминация

1. В случае трансграничного ущерба физическим или юридическим лицам государства одной Договаривающейся Стороны в результате деятельности, связанной с использованием водных или иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр в пределах территории государства другой Договаривающейся Стороны, Договаривающиеся Стороны не допускают дискриминации по признаку гражданства или места жительства или места, где данный ущерб был причинен, при предоставлении таким лицам в соответствии с национальным законодательством своих государств доступа к судебным или другим процедурам либо права требовать компенсацию или иное возмещение ущерба, причиненного такой деятельностью, осуществляемой на территории их государств.

2. Порядок и размеры возмещения физическим или юридическим лицам нанесенного трансграничным воздействием ущерба, упомянутого в пункте 1 настоящей статьи, определяются в соответствии с применимыми нормами законодательства государств Договаривающихся Сторон.

Статья 24
Финансирование

Договаривающиеся Стороны, принимая во внимание свои экономические возможности, обеспечивают финансовые ресурсы, необходимые для разработки и осуществления планов, программ и мер по достижению целей настоящего Договора. В этих целях Договаривающиеся Стороны:

a) выделяют соответствующие возможностям внутренние финансовые ресурсы;

b) стремятся к привлечению ресурсов из двусторонних и многосторонних источников и механизмов финансирования, включая гранты и кредиты;

c) используют инновационные методы и стимулы для привлечения и направления ресурсов, включая средства фондов, неправительственных и других организаций, а также изыскивают дополнительные средства или иные формы помощи.

Статья 25
Урегулирование разногласий и споров

1. Разногласия или споры, возникающие в связи с использованием и охраной водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр, могут быть переданы любой из Договаривающихся Сторон на рассмотрение Комиссии, которая изучает факты и обстоятельства, имеющие отношение к упомянутым разногласиям или спорам, и способствует их урегулированию. Комиссия представляет Договаривающим Сторонам свои заключения и рекомендации.

2. Споры, не урегулированные в рамках Комиссии, а также споры, касающиеся толкования настоящего Договора, разрешаются путем переговоров между Договаривающимися Сторонами.

III. <u>Организационный механизм</u>

Статья 26
Комиссия

1. Комиссия, упомянутая в статье 6 настоящего Договора, является органом межгосударственного сотрудничества Договаривающихся Сторон в сфере охраны, устойчивого использования и развития бассейна реки Днестр.

2. Комиссия работает под руководством двух сопредседателей, назначаемых Договаривающимися Сторонами и имеющих равные права. Договаривающиеся Стороны в течение двух месяцев со дня вступления в силу настоящего Договора уведомляют друг друга по дипломатическим каналам о назначении сопредседателей Комиссии и составе национальных частей Комиссии.

3. Комиссия состоит из представителей компетентных центральных органов исполнительной власти Договаривающихся Сторон. В состав Комиссии могут быть включены представители региональных властей, научных учреждений и организаций, а также профильных неправительственных организаций.

4. Уполномоченные Договаривающихся Сторон по выполнению Соглашения между Правительством Республики Молдова и Правительством Украины относительно совместного использования и охраны пограничных вод от 23 ноября 1994 года являются по должности первыми заместителями сопредседателей Комиссии и в отсутствие последних выполняют их функции.

5. Помощь Комиссии в ее работе оказывает постоянно действующий Секретариат, состоящий из граждан государств обеих Договаривающихся Сторон. Структура, функции и порядок работы Секретариата определяются Комиссией.

6. Комиссия создает рабочие органы и привлекает к работе экспертов.

7. Комиссия принимает правила процедуры, регулирующие порядок её деятельности.

8. Комиссия проводит свои заседания не реже одного раза в год. Первое заседание Комиссии проводится не позднее шести месяцев после взаимного уведомления Договаривающихся Сторон о назначении сопредседателей. В случае необходимости по просьбе любой из Договаривающихся Сторон проводятся внеочередные заседания Комиссии, место проведения которых определяется сопредседателями.

9. Заседания Комиссии, ее рабочих органов и экспертов проводятся поочередно на территории государств Договаривающихся Сторон. Заседанием Комиссии руководит сопредседатель, представляющий Договаривающуюся Сторону, на территории государства которой оно проводится.

10. Расходы по организации и проведению заседания Комиссии или ее рабочих органов несет принимающая Договаривающаяся Сторона. Расходы, связанные с участием в заседании Комиссии или ее рабочих органов представителей Договаривающихся Сторон, несет соответствующая Договаривающаяся Сторона.

11. Рабочим языком Комиссии является русский язык.

12. Решения Комиссии и ее рабочих органов принимаются на основе консенсуса.

13. В пределах своей компетенции Комиссия принимает решения и рекомендации, которые должны максимально учитываться компетентными органами Договаривающихся Сторон при принятии решений по вопросам, затрагиваемым настоящим Договором.

14. Договаривающиеся Стороны через уполномоченные органы информируют Комиссию о мерах, принятых во исполнение решений Комиссии, а также о любой деятельности, затрагивающей или способной оказать влияние на состояние водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр.

Статья 27
Компетенция Комиссии

Для реализации целей настоящего Договора Комиссия:

a) рассматривает эффективность принятых мер на национальном и межгосударственном уровне и целесообразность принятия дополнительных мер, в том числе путем разработки рекомендаций и регламентов;

b) организует разработку совместных и/или согласованных планов управления бассейном реки Днестр, планов действий, схем, программ и проектов по использованию, восстановлению и охране водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр, включая меры по привлечению финансовых средств, необходимых для осуществления планируемых мероприятий;

c) устанавливает принципы распределения водных ресурсов бассейна реки Днестр между Договаривающимися Сторонами;

d) способствует научно-техническому сотрудничеству между Договаривающимися Сторонами, обмену информацией и опытом;

e) принимает участие в разработке планов, проектов и программ научно-исследовательских работ;

f) разрабатывает скоординированные или совместные программы мониторинга состояния водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр, включая применение согласованных методик, систем измерения, процедур обработки и оценки данных;

g) организует разработку стандартов качества окружающей среды, готовит предложения о мерах по поддержанию существующего или улучшению качества воды, включая планы по снижению антропогенной нагрузки;

h) обеспечивает обмен информацией в отношении существующих и планируемых видов использования вод и соответствующих установок, которые могут оказывать трансграничное воздействие;

i) способствует созданию и поддержанию базы данных с информацией гидрологического, гидрохимического, гидробиологического, метеорологического, экологического и санитарно-гигиенического характера, а также определяет условия доступа к ней;

j) разрабатывает предложения по совершенствованию законодательства государств Договаривающихся Сторон по вопросам, затрагиваемым настоящим Договором;

k) организует обмен текущей и оперативной информацией о состоянии водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр с использованием совместимых информационных систем и готовит отчеты о состоянии бассейна реки Днестр;

l) разрабатывает предложения о порядке совместных действий в чрезвычайных ситуациях;

m) информирует общественность о состоянии водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр и о деятельности по реализации целей настоящего Договора, в том числе путем размещения на собственном веб-сайте отчетов о своей деятельности и об экологическом состоянии бассейна реки Днестр;

n) участвует в осуществлении оценки воздействия на окружающую среду в отношении трансграничных вод на основе соответствующих международных норм;

o) содействует проведению консультаций, касающихся планируемых мер и проектов;

p) содействует урегулированию спорных вопросов, связанных с использованием и охраной водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр;

q) сотрудничает с международными речными комиссиями, другими международными и национальными организациями и органами по вопросам рационального использования и охраны водных и иных природных ресурсов и экосистем, включая привлечение этих организаций и органов для оказания услуг по любым аспектам, связанным с достижением целей настоящего Договора;

r) определяет порядок и условия участия в работе Комиссии в качестве наблюдателей представителей других заинтересованных государств, международных и неправительственных организаций;

s) рассматривает иные вопросы, касающиеся охраны и рационального использования водных и иных природных ресурсов и экосистем бассейна реки Днестр.

IV. Заключительные положения

Статья 28
Изменения и дополнения

Изменения и дополнения к настоящему Договору принимаются Договаривающимися Сторонами и вступают в силу в порядке, предусмотренном пунктом 1 статьи 31 настоящего Договора.

Статья 29
Приложения

1. Приложения I-V к настоящему Договору являются неотъемлемой его частью.

2. Договаривающиеся Стороны также могут разработать такие дополнительные приложения, которые они посчитают необходимыми. Любые дополнительные приложения или поправки к существующим приложениям к настоящему Договору принимаются Комиссией и вступают в силу в порядке, предусмотренном пунктом 1 статьи 31 настоящего Договора.

3. Регламенты к Соглашению между Правительством Республики Молдова и Правительством Украины относительно совместного использования и охраны пограничных вод от 23 ноября 1994 года применяются mutatis mutandis к настоящему Договору.

Статья 30
Обязательства по другим соглашениям

1. Настоящий Договор не затрагивает прав и обязательств Договаривающихся Сторон, вытекающих из ранее заключенных ними международных договоров.

2. В случае возникновения противоречий между положениями настоящего Договора и Соглашения между Правительством Республики Молдова и Правительством Украины относительно совместного использования и охраны пограничных вод от 23 ноября 1994 года преимущественную силу имеют положения настоящего Договора.

Статья 31
Действие Договора

1. Настоящий Договор вступает в силу со дня получения последнего письменного уведомления о выполнении Договаривающимися Сторонами внутригосударственных процедур, необходимых для введения его в действие, и действует в течение пяти лет.

2. Действие настоящего Договора автоматически продлевается на последующие пятилетние периоды, если ни одна из Договаривающихся Сторон не уведомит в письменной форме другую Договаривающуюся Сторону не менее, чем за двенадцать месяцев до истечения соответствующего пятилетнего периода о своем намерении прекратить его действие.

3. Прекращение действия настоящего Договора не затрагивает выполнение обязательств и мероприятий, начатых в период действия настоящего Договора.

Совершено «29» ..11.. 2012 г. в г. Рим.. в двух экземплярах, каждый на государственных языках государств Договаривающихся Сторон и на русском языке, при этом все тексты являются аутентичными. В случае возникновения разногласий по поводу толкования и применения положений настоящего Договора, за основу берется текст на русском языке.

За Правительство Республики Молдова

За Кабинет Министров Украины

ПРИЛОЖЕНИЕ I

КОНТРОЛИРУЕМЫЕ ВИДЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ЗАГРЯЗНИТЕЛИ

В настоящем Приложении перечислены виды деятельности и загрязнители, которые Договаривающиеся Стороны принимают во внимание при подготовке планов управления бассейном реки Днестр, программ и мероприятий по снижению, контролю и устранению загрязнения, упомянутых в статье 6 настоящего Договора.

Такие планы, программы и меры ставят своей целью охватить виды деятельности, перечисленные в разделе А, и категории загрязнителей, перечисленные в разделе В, отобранные на основе характеристик, перечисленных в разделе С настоящего Приложения.

Приоритетность мер должна быть установлена Договаривающимися Сторонами путем оценки значимости воздействия на здоровье людей, водные и прибрежные экосистемы и ресурсы, состояние экосистем, социально-экономические условия, в том числе культурные ценности.

A. Виды деятельности

Следующие виды деятельности (перечисленные не в порядке приоритетности) рассматриваются в первую очередь при определении приоритетов в ходе подготовки планов, программ и мероприятий по снижению, контролю и устранению загрязнения из наземных источников:

1. водное хозяйство и мелиорация;
2. растениеводство;
3. животноводство;
4. аквакультура;
5. производство цемента;
6. удаление осадка сточных вод;
7. дноуглубительные и портовые работы;
8. электронная промышленность;
9. производство электроэнергии объектами гидро- и теплоэнергетики;
10. производство удобрений;
11. пищевая промышленность;
12. лесное хозяйство;
13. металлургическая промышленность;
14. добыча полезных ископаемых;
15. прочие отрасли органической и неорганической химии;
16. целлюлозно-бумажная промышленность;
17. нефтепереработка;
18. нефтепродуктопроводы;
19. фармацевтическая промышленность;
20. производство и разработка биоцидов;
21. переработка отходов;
22. судостроение и судоремонт;
23. кожевенная промышленность;
24. текстильная промышленность;
25. туризм;
26. транспорт;
27. организация сбора и удаления бытовых твердых отходов;
28. сжигание отходов и удаление продуктов их сгорания;
29. очистка и удаление бытовых сточных вод;
30. работы, приводящие к физическому изменению естественного состояния береговой линии или к разрушению местообитаний.

B. Категории загрязнителей

При подготовке планов действий, программ и мероприятий Договаривающиеся Стороны руководствуются следующими категориями загрязнителей, определенных на основе их опасных или иных вредных характеристик:

1. органогалогенные соединения и вещества, способные образовывать такие соединения в водной среде. Первостепенное внимание уделяется следующим веществам: альдрин, хлордан, ДДТ, дильдрин, диоксины и фураны, эндрин, гептахлор, гексахлорбензол, мирекс, полихлорбифенилы, токсафен, а также тригалогенметаны, хлороформ, дибромхлорметан и дихлорбромметан;
2. фосфорорганические соединения и вещества, способные образовывать такие соединения в водной или прибрежной морской среде;
3. оловоорганические соединения и вещества, способные образовывать такие соединения в водной или прибрежной морской среде;
4. полициклические ароматические углеводороды;
5. тяжелые металлы и их соединения;

6. отработанные смазочные масла;

7. радиоактивные вещества;

8. биоциды и их производные;

9. патогенные микроорганизмы, общие колиформы, термостабильные кишечные бактерии, колифаги и паразитологические показатели;

10. вещества, вызывающие нарушения эндокринной системы;

11. различные виды сырой нефти и углеводороды нефтяного происхождения;

12. цианиды и фториды;

13. не поддающиеся биохимическому разложению детергенты и другие не поддающиеся биохимическому разложению поверхностно-активные вещества;

14. соединения азота и фосфора и прочие вещества, способные вызвать эвтрофикацию;

15. мусор (любые стойкие промышленные или обработанные твердые материалы, сброшенные, утилизированные или оставленные в водной и прибрежной морской среде);

16. сбросы термальных вод;

17. кислотные или щелочные соединения, способные ухудшить качество воды;

18. нетоксичные вещества, оказывающие неблагоприятное воздействие на содержание кислорода в водной среде;

19. нетоксичные вещества, способные воспрепятствовать любому правомерному использованию водной среды;

20. нетоксичные вещества, способные оказывать неблагоприятное воздействие на физические или химические характеристики воды.

C. Характеристики загрязнителей

При подготовке планов действий, программ и мероприятий Договаривающиеся Стороны принимают во внимание, где применимо, следующие характеристики и факторы:

1. стойкость;

2. токсичность или иные вредные свойства (например, канцерогенность, мутагенность, тератогенность);

3. биоаккумуляцию;

4. радиоактивность;

5. коэффициент соотношения концентраций, ведущих и не ведущих к видимым эффектам (NOEC);

6. потенциальную способность вызывать эвтрофикацию;

7. воздействие на здоровье и риск для здоровья населения;

8. трансграничное значение;

9. риск нежелательных изменений в водных экосистемах и необратимость или длительность воздействия;

10. негативное воздействие на водную флору и фауну и устойчивое использование биологических ресурсов;

11. воздействие на вкус или запах рыбопродуктов, предназначенных для потребления в пищу людьми;

12. воздействие на запах, цвет и прозрачность и другие характеристики воды; а также

13. структуру распространения (то есть количество, структуру использования и вероятность достижения водной среды).

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ДИФФУЗНЫЕ ИСТОЧНИКИ ЗАГРЯЗНЕНИЯ В СЕЛЬСКОМ И ЛЕСНОМ ХОЗЯЙСТВАХ

A. Определения

Для целей настоящего Приложения:

1. «Диффузные источники загрязнения, имеющиеся в сельском хозяйстве» означает рассредоточенные источники загрязнения, связанные с выращиванием сельскохозяйственных культур и разведением домашних животных, за исключением объектов интенсивного выращивания животных, которые, наоборот, относятся к точечным источникам;

2. «Диффузные источники загрязнения, имеющиеся в лесном хозяйстве» означает рассредоточенные источники загрязнения, связанные с лесохозяйственной деятельностью;

3. «Наилучшие методы управления» означает рентабельные и достижимые меры структурного и неструктурного характера, разработанные в целях предотвращения, снижения или контроля стоков загрязняющих веществ.

B. Планы по предотвращению, снижению и контролю загрязнения из диффузных источников, имеющихся в сельском и лесном хозяйствах

Каждая Договаривающаяся Сторона, не позднее чем через три года с момента вступления в силу настоящего Договора, разрабатывает принципы политики и планы и создает правовые и экономические механизмы по предотвращению, контролю и снижению загрязнения вод бассейна реки Днестр из диффузных источников, существующих в сельском и лесном хозяйствах. Такие принципы политики, планы и механизмы охватывают, в частности, диффузные источники загрязнения, содержащие биогенные элементы (азот и фосфор), пестициды, осадочные отложения и патогенные организмы.

Планы должны, помимо прочего, содержать следующие компоненты:

1. Оценку и анализ диффузных источников загрязнения, имеющихся в сельском и лесном хозяйстве, которые могут оказывать неблагоприятное воздействие на состояние вод бассейна реки Днестр, включая:

a) оценку уровней нагрузки, которые могут оказывать неблагоприятное воздействие на водную среду бассейна реки Днестр;

b) выявление сопутствующего экологического воздействия и потенциальных рисков для здоровья людей;

c) оценку существующей административной системы управления диффузными источниками загрязнения, имеющимися в сельском и лесном хозяйстве;

d) оценку существующих наилучших методов управления и их эффективности;

e) внедрение программ мониторинга.

2. Политические, законодательные и экономические меры, включая:

a) оценку и анализ адекватности планов, стратегий и правовых механизмов, направленных на управление диффузными источниками загрязнения, имеющимися в сельском и лесном хозяйстве и разработку плана осуществления таких изменений, которые необходимы для достижения наилучших методов управления; а также

b) разработку и содействие реализации программ экономического и неэкономического стимулирования в целях расширения использования наилучших методов управления для предотвращения, контроля и снижения загрязнения вод бассейна реки Днестр из диффузных источников, имеющихся в сельском и лесном хозяйстве.

C. Отчетность

Договаривающиеся Стороны составляют и обмениваются отчетами о своих планах по предотвращению, снижению и контролю загрязнения из диффузных источников загрязнения, имеющихся в сельском и лесном хозяйствах.

ПРИЛОЖЕНИЕ Ш

САНКЦИОНИРОВАНИЕ СБРОСОВ

Договаривающиеся Стороны при рассмотрении вопроса о санкционировании сбросов, содержащих контролируемые вещества, перечисленные в Приложении I к настоящему Договору, оценивают и рассматривают, в зависимости от обстоятельств, следующие факторы:

A. Характеристику и состав сбросов

1. Тип и размер точечного или диффузного источника (например, производственный процесс);

2. Тип сбросов (например, происхождение, средний состав);

3. Состояние отходов (например, твердые, жидкие или шлам);

4. Общее количество (объем сброса, например, в год);

5. Схему сброса (постоянный, нерегулярный, сезонно меняющийся и т.д.);

6. Концентрации соответствующих компонентов веществ, перечисленных в Приложении I, и других веществ, если применимо;

7. Физические, химические и биохимические свойства сточных вод.

B. Характеристики компонентов сбросов с точки зрения их вредности

1. Стойкость (физическая, химическая, биологическая) в водной среде и прибрежной территории;

2. Токсичность и прочие виды вредного воздействия;

3. Накопление в биологических материалах или осадках;

4. Биохимическое преобразование во вредные соединения;

5. Неблагоприятное воздействие на содержание и баланс кислорода;

6. Подверженность физическим, химическим и биохимическим изменениям в водной среде и взаимодействие с другими компонентами воды, способное оказать вредное биологическое или иное воздействие на виды использования, перечисленные ниже в разделе F;

7. Все другие характеристики, как они перечислены в разделе C Приложения I.

C. Характеристики объекта сбросов и среды назначения

1. Гидрографические, метеорологические, гидрологические и топографические характеристики водотока и прибрежной зоны;

2. Местоположение и тип источника (водовыпуск, водосброс канала и т.д.) и его положение относительно других зон (таких, как рекреационные зоны, нерестилища, питомники, зоны рыболовства) и других сбросов;

3. Степень первичного разбавления в точке сброса в принимающую среду;

4. Дисперсионные характеристики, такие, как влияние течений, приливов и ветра на горизонтальное перемещение и вертикальное смешивание;

5. Характеристики водной среды назначения с точки зрения физических, химических, биологических и экологических условий в зоне сброса;

6. Способность принимающей водной среды к приему сбрасываемых отходов без неблагоприятных последствий.

D. Характеристики категорий деятельности или источника

1. Характеристики существующих технологий и методов управления, включая присущие для данного места технологии и методы управления;

2. Возраст объектов, в зависимости от ситуации;

3. Существующие экономические, социальные и культурные особенности.

E. Альтернативные технологии производства, очистки стоков или методы управления

1. Рециркуляция, регенерация и возможности повторного использования;

2. Замещение сырьевых материалов на менее опасные или безопасные;

3. Замещение на более экологически чистые виды деятельности или продукты;

4. Низкоотходные и экологически чистые технологии или процессы;

5. Альтернативные варианты сброса.

F. Потенциальное нанесение ущерба водным экосистемам и видам использования воды

1. Воздействие на здоровье людей за счет влияния загрязнения на:
a) воду, используемую для питьевого водоснабжения;
b) пригодные к употреблению в пищу водные организмы;
c) воду в местах купания;
d) эстетическую ценность.

2. Воздействие на водные и прибрежные экосистемы, в частности на водные биологические ресурсы, находящиеся под угрозой исчезновения виды и на критические местообитания.

3. Воздействие на иные виды правомерного использования водных ресурсов.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

НАИЛУЧШАЯ ИМЕЮЩАЯСЯ ТЕХНОЛОГИЯ И НАИЛУЧШАЯ ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ПРАКТИКА

Согласно соответствующим положениям настоящего Договора, Договаривающиеся Стороны используют наилучшую имеющуюся технологию (НИТ) и наилучшую экологическую практику (НЭП) или способствуют их внедрению.

A. Наилучшая имеющаяся технология

1. Термин «наилучшая имеющаяся технология» означает наиболее современные (передовые) технологии, оборудование или методы деятельности, которые отражают практическую пригодность конкретных мер для ограничения выбросов и отходов. «Технология» включает в себя собственно используемые технологии, а также способы и методы, с помощью которых производственная установка проектируется, строится, обслуживается, функционирует и демонтируется.

2. В использовании наилучших имеющихся технологий делается акцент на использование безотходных технологий, если таковые имеются.

3. При определении того, относится ли группа технологических процессов, оборудования и методов работы к наилучшим имеющимся технологиям как в целом, так и в конкретных случаях, особое внимание должно уделяться:

a) аналогичным технологическим процессам, оборудованию или методам работы, недавно прошедшим успешные испытания;

b) технологическому прогрессу и изменениям в научных знаниях и концепциях;

c) экономической целесообразности таких технологий;

d) срокам монтажа как на новых, так и на существующих заводах;

e) характеру и объему соответствующих выбросов и сбросов; а также

f) принципу принятия мер предосторожности.

4. Понимание того, что представляют собой «наилучшие имеющиеся технологии» для конкретного технологического процесса, изменится с течением времени в результате технологического прогресса, экономических и социальных факторов, а также изменений в научных знаниях и концепциях.

5. Если снижение сбросов в результате использования наилучших имеющихся технологий не приведет к экологически приемлемым результатам, необходимо принять дополнительные меры.

B. Наилучшая экологическая практика

1. Термин «наилучшая экологическая практика» означает использование наиболее целесообразного сочетания мер и стратегий в области контроля за состоянием окружающей природной среды.

2. При выборе методов в каждом конкретном случае должен рассматриваться, по крайней мере, следующий последовательно расположенный набор мер:

a) предоставление информации и просвещение населения и пользователей относительно экологических последствий выбора определенных видов деятельности и продукции, их использования и конечного удаления;

b) разработка и применение руководств по надлежащей экологической практике, охватывающих все аспекты деятельности в течение жизненного цикла продукта;

c) обязательное использование этикеток, информирующих потребителей об экологических рисках, связанных с продуктом, его использованием и конечной утилизацией;

d) экономия ресурсов, включая электроэнергию;

e) обеспечение доступа населения к системам сбора и удаления отходов;

f) отказ от использования опасных веществ или продуктов и накопления опасных отходов;

g) утилизация, регенерация и повторное использование;

h) применение экономических инструментов к видам деятельности, продуктам или группам продуктов;

i) создание системы лицензирования, включающей ряд ограничительных мер или запретов.

3. При определении того, какое сочетание мер представляет собой «наилучшие экологические методы» как в целом, так и в конкретных случаях, особое внимание должно уделяться:

a) экологической опасности продукта и его производства, использования и конечной утилизации;

b) замещению менее загрязняющими видами деятельности или веществами;

c) масштабам применения;

d) потенциальным выгодам или угрозам для окружающей природной среды замещающих материалов или видов деятельности;

e) прогрессу и изменениям в научных знаниях и концепциях;

f) срокам внедрения;

g) социальным и экономическим последствиям; а также

h) принципу принятия мер предосторожности.

4. Это означает, что «наилучшая экологическая практика» для конкретного источника изменятся с течением времени в результате технологического прогресса, экономических и социальных факторов, а также изменений в научных знаниях и концепциях.

5. Если снижение количества веществ, поступающих в результате использования наилучшей экологической практики, не приведет к экологически приемлемым результатам, необходимо принять дополнительные меры и пересмотреть такие наилучшие экологические методы.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Охрана водных биологических ресурсов и регулирование рыболовства в бассейне реки Днестр

A. Направления сотрудничества

Основные направления сотрудничества Договаривающихся Сторон:

1. управление и устойчивое использование водных биологических ресурсов в бассейне реки Днестр;
2. сохранение и улучшение среды обитания водных биологических ресурсов и минимизация отрицательных факторов, негативно влияющих на водные экосистемы;
3. регулирование рыболовства;
4. развитие аквакультуры;
5. научное сотрудничество в области охраны, регулирования и воспроизводства водных биологических ресурсов.

B. Компетентные органы Договаривающихся Сторон

Договаривающиеся Стороны определяют органы, ответственные за выполнение положений настоящего Приложения, и информируют об этом друг друга в течение одного месяца.

C. Формы сотрудничества в области охраны водных биологических ресурсов и регулирования рыболовства в бассейне реки Днестр

1. создание Совместной рабочей группы;
2. разработка и реализация программ сотрудничества;
3. обмен информацией по вопросам законодательства;
4. обмен информацией по вопросам борьбы с браконьерством, использования запрещенных орудий и методов лова;
5. обмен оперативными данными в случае наступления чрезвычайных ситуаций техногенного и природного характера;
6. обмен данными по мониторингу водных биологических ресурсов;
7. обмен данными ихтиологических наблюдений;
8. обмен научной и методической информацией;
9. организация и проведение совместных семинаров и научных мероприятий;
10. обмен опытом работы в области государственного контроля за рыболовством путем стажировки государственных инспекторов пограничных территориальных подразделений органов рыбоохраны на приграничных территориях;
11. обмен информацией по осуществлению рыбоводно-мелиоративных мероприятий.

D. Совместная рабочая группа

1. Совместная рабочая группа:

a) рассматривает вопросы, регулируемые настоящим Приложением;

b) предлагает меры по охране водных биологических ресурсов и регулированию рыболовства в бассейне реки Днестр;

c) вносит рекомендации по зарыблению и акклиматизации;

d) анализирует результаты научных исследований по согласованным программам, включая научно-исследовательские ловы, в целях оценки состояния водных биологических ресурсов и обеспечения контроля за их естественным воспроизводством;

e) выносит на рассмотрение Договаривающихся Сторон перечень видов рыб и других водных биологических ресурсов, объемы добычи которых подлежат согласованию между Договаривающимися Сторонами;

f) рекомендует, по необходимости, изменение начала сроков и продолжительности запрета на рыболовство;

g) готовит предложения по осуществлению рыбоводно-мелиоративных мероприятий в отношении восстановления, поддержания и охраны естественных нерестилищ, включая расчистку пойменных озер и протоков, ликвидацию дамб на пойменных участках, неиспользуемых для сельского хозяйства пойменных территорий, а также искусственного воспроизводства ценных видов рыб (в частности, осетровых);

h) вносит предложения по обеспечению оптимального для водных биологических ресурсов режима экологических попусков из водохранилищ бассейна реки Днестр;

i) выполняет другие функции, возложенные на нее Комиссией.

2. Совместная рабочая группа встречается не реже одного раза в год, и дополнительно в тех случаях, когда Договаривающиеся Стороны, по взаимному согласию, сочтут необходимым. Заседания совместной рабочей группы, как правило, проводятся поочередно на территории каждого государства Договаривающейся Стороны.

3. Порядок работы Совместной рабочей группы устанавливается по согласованию с Комиссией.

4. Каждая Договаривающаяся Сторона несет расходы по участию своих представителей в заседаниях совместной рабочей группы, если они не договорятся об ином.

E. Особенности регулирования рыболовства в бассейне реки Днестр

1. Лов рыбы в бассейне реки Днестр производится в соответствии с требованиями данного Приложения.

2. Учитывая специфику формирования и эксплуатации рыбных запасов на различных изолированных гидротехническими сооружениями участках реки Днестр, Договаривающиеся Стороны могут разрабатывать и применять отдельные Правила рыболовства, не противоречащие требованиям данного Приложения, для следующих участков реки в пределах своей юрисдикции:

- Верхний Днестр – от истоков до плотин Днестровской ГЭС и ГЭС-2;
- Средний Днестр – от плотины ГЭС-2 до плотины Дубоссарской ГЭС;
- Нижний Днестр – от нижнего бьефа Дубоссарской ГЭС до устья Днестровского лимана.

F. Сроки и места, запретные для рыболовства

1. Запрещается лов рыбы (кроме специализированного лова сельди) и других водных биологических ресурсов в водах бассейна реки Днестр ежегодно на срок не менее 60 суток подряд в период с 1 апреля по 15 июля.

2. Сроки начала нерестового запрета и его продолжительность для отдельных участков реки Днестр устанавливаются соответствующими требованиями национального законодательства государств Договаривающихся Сторон и, в случае необходимости, согласовываются ими. На Днестровском лимане срок действия запрета может быть продлен до 31 июля.

3. Специализированный лов сельди разрешается в период с 1 апреля по 5 июня. В период массовой нерестовой миграции сельди устанавливается ступенчатый запрет на ее лов на участках:

от устья Днестровского лимана до села Паланка (отметка 28 км) и по рукаву Турунчук до границы Одесской области – не менее 5 суток;

от села Паланка (отметка 28 км) до плотины Дубоссарской ГЭС и по рукаву Турунчук от границы Одесской области до села Чобручи – не менее 10 суток.

4. Постоянные и временные запретные места для лова рыбы и других водных биологических ресурсов, в том числе в пределах территорий и объектов природно-заповедного фонда, устанавливаются соответствующими требованиями национального законодательства государств Договаривающихся Сторон.

5. Договаривающиеся Стороны, по рекомендации Совместной рабочей группы, на основании результатов научных исследований могут изменить запретные периоды, а также места, запрещенные для лова в водах реки Днестр, подпадающих под действие настоящего Приложения.

G. Охрана рыбных ресурсов

1. Договаривающиеся Стороны по рекомендации Совместной рабочей группы могут устанавливать постоянные и временные зоны с особым режимом охраны, обозначенные отличительными знаками.

2. Постоянные и временные запретные зоны с особым рыбоохранным режимом могут быть созданы для охраны:

a) мест нереста, производителей рыб, икры и молоди рыб в местах развития и нагула;

b) видового разнообразия рыб и других водных биологических ресурсов на наиболее ценных участках водных экосистем;

c) мест зимовки, постоянных и временных скоплений рыбы и других водных биологических ресурсов.

3. В бассейне реки Днестр запрещается или ограничивается деятельность, препятствующая миграции, размножению, скату молоди, зимовке и ставящая под угрозу существование популяций рыб и других водных биологических ресурсов, кроме случаев, когда такая деятельность осуществляется для предотвращения чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и ликвидации их последствий.

4. В целях охраны рыбных и других водных биологических ресурсов, запрещается:

a) перемещение, повреждение или уничтожение знаков, обозначающих границы зон с особым режимом охраны;

b) заготовка камыша, тростника, ситника и других водных растений без согласования с компетентными органами государств Договаривающихся Сторон;

c) перекрытие любыми сооружениями и орудиями лова проток, ериков, гирл, рукавов, каналов, соединяющих реки и их протоки с плавневой системой, пойменными озерами, болотами и затопленными полоями, если это препятствует свободной миграции рыб;

d) лов рыбы, мигрирующей в период нереста в пойменные водоемы (и из них);

e) преднамеренное изменение дебита воды, если это ставит под угрозу гибели рыбные и другие водные биологические ресурсы;

f) разрушение или ухудшение состояния гидротехнических сооружений (плотин, дамб, перемычек каналов) (кроме случаев осуществления мероприятий по восстановлению естественных нерестилищ) и покрытых растительностью склонов и берегов вдоль водоёмов, а также нарушение режима хозяйственной деятельности в водоохранных зонах;

g) извлечение из русла реки Днестр песка, гравия, песчано-гравийной смеси без согласования с компетентными органами государств Договаривающихся Сторон;

h) проведение дноуглубительных и иного вида строительных, ремонтных и эксплуатационных работ в водных объектах, затрагивающих целостность существующих экосистем, без согласования с компетентными органами государств Договаривающихся Сторон.

H. Мероприятия по воспроизводству водных биологических ресурсов

1. Договаривающиеся Стороны, по рекомендациям Совместной рабочей группы, осуществляют мероприятия по выполнению программ восстановления популяций ценных или находящихся под угрозой исчезновения видов рыб и других водных биологических ресурсов.

2. В случае необходимости Договаривающиеся Стороны могут принимать меры по введению совместных запретов на лов отдельных видов рыб и по увеличению промысловых запасов ценных видов рыб путем искусственного воспроизводства.

I. Спортивное и любительское рыболовство

Спортивный и любительский лов рыбы и других водных биологических ресурсов осуществляется в соответствии с требованиями национального законодательства государств Договаривающихся Сторон.

J. Запрещенные орудия и способы лова

1. Запрещенные орудия и способы лова:

a) запрещается добыча рыбных и других водных биологических ресурсов:

- с использованием взрывчатых и отравляющих веществ, электротока, колющих предметов, огнестрельного и пневматического оружия (за исключением гарпунных ружей для подводной охоты в специально отведенных местах для подводной охоты), непромышленных орудий лова, изготовленных из сетестнастных материалов (сетколовушки), способом багрения и гоном;

- путем сооружения запруд, ловушек, гард, за исключением тех случаев, когда это предусмотрено соответствующими требованиями национального законодательства государств Договаривающихся Сторон;

b) при лове рыбных и других водных биологических ресурсов запрещается использовать сети из мононити (лесковые), кроме тех, которые предназначены для промыслового лова, а также орудия лова с размером ячеи ниже размеров, предусмотренных соответствующими требованиями национального законодательства государств Договаривающихся Сторон;

c) запрещается занимать орудиями лова и иными сооружениями для лова рыбных и других водных биологических ресурсов более 2/3 ширины русла реки, ручья, протоки, ерика, гирла, а также замет неводов с противоположных берегов «в замок»;

d) запрещается устанавливать ставные орудия лова в шахматном порядке;

e) запрещается использование промысловых орудий лова, изготовленных из сетных и других материалов всех видов и наименований без разрешительных документов;

2. Национальным законодательством государств Договаривающихся Сторон могут устанавливаться и другие ограничения и запреты в отношении орудий и способов лова.

K. Минимальный промысловый размер и допустимый размер ячеи

1. Минимальный размер рыб и других водных биологических ресурсов (см), допустимых к вылову в бассейне реки Днестр:

Жерех	- 30
Тарань/плотва	- 18
Карась серебряный	- 15
Голавль	- 24
Синец	- 18
Амур белый	- 40
Сазан (карп)	- 25
Линь	- 20
Рыбец	- 22
Толстолобик пёстрый	- 30
Лещ	- 30
Пузанок дунайский	- 11
Чехонь	- 24
Подуст	- 25
Сельдь проходная черноморско-азовская	- 17
Толстолобик белый	- 30
Сом европейский	- 60
Судак	- 38
Щука	- 32
Рак речной	- 10
Бычки	- 9

Рыба и другие водные биологические ресурсы, меньше указанных минимальных размеров, должны быть отпущены в воду в живом виде.

Промысловый размер рыбы определяется путем измерения расстояния от начала рыла до основания хвостового плавника, промысловый размер рака - по расстоянию от середины глаза до конца хвостовой пластинки.

2. Если соответствующими требованиями национального законодательства государств Договаривающихся Сторон предусмотрены более жесткие требования в отношении минимального размера рыб и других водных биологических ресурсов, чем указанные в пункте 1, применяются эти требования национального законодательства.

3. Запрещается промысел и любительский лов осетровых и других видов рыб, включенных в Красные книги Республики Молдова и Украины, а также видов водных биологических ресурсов, которые имеют специальный природоохранный статус на территории государств Договаривающихся Сторон. Выловленные особи этих видов должны быть отпущены в воду в живом или сиулом виде. В случае вылова или уничтожения особей указанных видов, виновные в этом лица (физические и юридические) несут ответственность в соответствии с национальным законодательством государств Договаривающихся Сторон.

4. .Запрещается продажа, переработка и хранение продукции рыб и других водных биологических ресурсов, чьи промысловые размеры меньше указанных в пункте 1.

5. Максимально допустимый прилов особей непромыслового размера при ведении промысла и допустимый размер ячеи в орудиях лова при промысле определяется соответствующими требованиями национального законодательства государств Договаривающихся Сторон.

L. Лов в контрольных и научных целях

Лов рыбы и других водных биологических ресурсов в контрольных и научных целях может осуществляться в любое время года, включая период запрета, в любом месте, любыми способами и снастями, как в дневное, так и в ночное время, в соответствии с разрешениями, выданными компетентными органами государств Договаривающихся Сторон.

ACORD
între Guvernul Republicii Moldova şi Cabinetul de Miniştri al Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecţiei şi dezvoltării durabile a bazinului rîului Nistru

Guvernul Republicii Moldova şi Cabinetul de miniştri al Ucrainei, numite în continuare „Părţi Contractante",

remarcînd importanţa rîului Nistru şi a resurselor naturale aferente acestuia pentru dezvoltarea social-economică a statelor Părţi Contractante,

orientîndu-se spre utilizarea raţională şi protecţia corespunzătoare a resurselor de apă, altor resurse naturale şi ecosistemelor din bazinul rîului Nistru,

exprimînd îngrijorare faţă de starea resurselor de apă, altor resurse naturale şi a ecosistemelor din bazinul rîului Nistru şi posibilele consecinţe de gen economic, social şi ecologic pentru statele Părţi Contractante,

remarcînd în acest context că problemele ecologice ale bazinului rîului Nistru reprezintă, pe lîngă alţi factori, o consecinţă a schimbării regimului hidrologic, inclusiv a influenţei construcţiilor hidrotehnice,

conştientizînd necesitatea acţiunilor concrete pentru diminuarea gradului de poluare în bazinul rîului Nistru şi ameliorarea în acest context a situaţiei ecologice a Mării Negre,

examinînd protecţia şi conservarea mediului ambiant şi utilizarea durabilă a resurselor naturale din bazinul rîului Nistru, ca parte imprescriptibilă a procesului de dezvoltare, care asigură în mod echitabil necesităţile generaţiilor actuale şi viitoare,

luînd în consideraţie nivelul colaborării interstatale atins între statele Părţi Contractante în acest domeniu,

călăuzindu-se de principiul utilizării raţionale şi echitabile a resurselor transfrontaliere de apă,

conştientizînd necesitatea respectării obligaţiunilor, ce decurg din acordurile internaţionale respective, în special din Convenţia privind protecţia şi utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere şi a lacurilor internaţionale din 17 martie 1992 şi protocoalele sale, Convenţia privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în context transfrontalier din 25 februarie 1991, Convenţia Ramsar asupra zonelor umede, de importanţă internaţională, în special ca habitat al păsărilor acvatice din 2 februarie 1971, şi luînd în consideraţie Convenţia ONU privind dreptul utilizării mai mult decît în scop navigabil a apelor curgătoare internaţionale din 21 mai 1997, precum şi Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European şi a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apelor din 23 octombrie 2000,

au convenit următoarele:

I. Dispoziţii generale

Articolul 1
Scopul Acordului

1. Obiectivul prezentului Acord îl constituie crearea cadrului de drept şi organizaţional al colaborării, pentru a realiza utilizarea raţională şi argumentată din punct de vedere ecologic şi protecţia resurselor de apă, a altor resurse naturale aferente şi a ecosistemelor bazinului rîului Nistru în interesele populaţiei şi dezvoltării durabile a statelor Părţi Contractante.
2. În special, Părţile Contractante colaborează la realizarea următoarelor sarcini:

a) dezvoltarea utilizării durabile a apei, bazate pe principiul protecţiei şi utilizării durabile a resurselor de apă, a altor resurse naturale şi a ecosistemelor bazinului rîului Nistru ;

b) diminuarea semnificativă a nivelului de poluare a apelor bazinului rîului Nistru şi, respectiv, a Mării Negre;

c) prevenirea degradării şi restabilirea ecosistemelor, precum şi conservarea biodiversităţii în bazinul rîului Nistru;

d) prevenirea şi diminuarea consecinţelor impactului nociv al apelor provocat de factori naturali şi antropogeni.

Articolul 2
Zona de acţiune a Acordului

1. Acţiunea prezentului Acord se extinde asupra bazinului rîului Nistru, inclusiv asupra apelor de suprafaţă şi subterane aferente acestora, în limitele teritoriilor statelor Părţilor Contractante.
2. Prezentul Acord se aplică la utilizarea apelor bazinului rîului Nistru în alte scopuri decît navigaţia şi la măsurile de protecţie, conservare şi administrare a resurselor de apă, a altor resurse naturale şi a ecosistemelor bazinului rîului Nistru, în cazul unei astfel de utilizări.
3. Utilizarea rîului Nistru pentru navigaţie nu intră în sfera de aplicare a prezentului Acord, cu excepţia cazurilor în care alte moduri de utilizare afectează sau sunt afectate de navigaţie.

Articolul 3
Definiţii

Pentru scopurile prezentului Acord:

„Bazinul rîului Nistru" înseamnă o parte a bazinului hidrografic al rîului Nistru în limitele teritoriilor statelor Părţilor Contractante;

„Bazin hidrografic" înseamnă suprafaţa hidrografică a sistemului rîului Nistru, ce reprezintă totalitatea apelor de suprafaţă şi apelor subterane aferente acestora;

"Resursele biologice acvatice" constituie totalitatea organismelor acvatice (hidrobionților), existența cărora în permanență, sau la anumite etape de dezvoltare, nu este posibilă fără aflarea în mediul acvatic;

„Tehnologia optimă disponibilă" (TOD) și „Practica ecologică optimă" (PEO) înseamnă tehnica și practica controlului ecologic, determinate în conformitate cu Anexa nr. IV la prezentul Acord;

„Evacuări/deversări" înseamnă orice evacuare sau aruncare, scurgere și descărcare de substanțe poluante în apă, aer sau sol;

„Controlul deversării" înseamnă măsuri de control, care prevăd restricționarea concretă a deversării, cum ar fi stabilirea volumului-limită de deversare, sau care, în alt mod, determină restricțiile ori condițiile privind acțiunile, caracterul sau alte caracteristici ale deversării sau condițiile activității care influențează evacuarea;

„Valorile-limită de deversare" înseamnă masa, concentrația sau nivelul de deversare, exprimate în anumiți parametri concreți, a căror depășire nu se admite pe parcursul unui sau cîtorva intervale de timp;

„Standardul calității mediului înconjurător" înseamnă nivelul de concentrație a unei anumite substanțe sau a unui grup de substanțe în anumiți componenți ai mediului înconjurător, cum ar fi: apa, sedimentele sau biota, care, în scopul protecției sănătății populației și mediului înconjurător, nu trebuie depășit;

„Influența transfrontalieră" înseamnă orice consecințe negative semnificative, apărute ca rezultat al schimbării stării apelor din bazinul rîului Nistru, provocată de activitatea antropogenă, sursa fizică a căreia este amplasată complet sau parțial pe teritoriul care se află sun jurisdicția uneia sau alteia dintre Părțile Contractante, pentru mediul înconjurător din regiunea care se află sun jurisdicția altei Părți Contractante. Consecințele asupra mediului înconjurător includ consecințele asupra sănătății și securității populației, florei, solului, aerului, apei, climei, landșaftului, ecosistemelor, monumentelor istorice sau altor obiecte, sau interacțiunea acestor factori; precum și consecințele asupra patrimoniului cultural sau asupra condițiilor social-economice, cauzate de modificarea acestor factori;

„Situație excepțională" înseamnă situația creată în rezultatul accidentului, cataclismului sau altei calamități naturale, care au cauzat sau pot cauza victime umane, vătămarea sănătății sau încălcarea condițiilor de activitate vitală a populației, de asemenea pierderi materiale semnificative sau daune esențiale mediului înconjurător.

II. Principiile de colaborare și domeniul de aplicare

Articolul 4
Principiile de colaborare

1. Părțile Contractante colaborează în baza principiilor de drept internațional unanim acceptate.
2. Părțile Contractante, în particular, se obligă:

a) să folosească resursele de apă din bazinul rîului Nistru în mod echitabil și rațional în scopul atingerii utilizării lor optime și durabile și obținerii unor avantaje aferente, în urma protecției adecvate a apelor din bazinul rîului Nistru;

b) să tindă spre asigurarea dreptului populației la un mediu înconjurător favorabil și acces la apă potabilă pură;

c) să aplice principiul precauției, conform căruia, în cazul existenței pericolului de provocare a unei daune grave și ireversibile mediului ambiant sau sănătății populației, referirea la lipsa unei argumentări științifice complete nu servește drept motiv pentru amînarea măsurilor efective din punct de vedere economic de preîntîmpinare a unei astfel de daune;

d) să utilizeze în cadrul legislativ național principiul „poluatorul plătește", conform căruia cheltuielile legate de realizarea măsurilor de prevenire, control și diminuare a poluării sunt suportate de poluator;

e) să efectueze paza, utilizarea și administrarea resurselor de apă, a altor resurse naturale și ecosistemelor în baza unei abordări complexe și într-un așa mod, ca necesitățile generației actuale să fie realizate fără periclitarea posibilității generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități.

3. Părțile Contractante pornesc de la faptul că nici unui mod de utilizare a resurselor de apă din bazinul rîului Nistru nu i se acordă prioritate inalienabilă față de alte moduri de utilizare. În caz de apariție a contradicției între diferite moduri de utilizare a apei, aceasta urmează să fie soluționată ținîndu-se cont de totalitatea factorilor geografici, hidrografici, hidrologici, climaterici, ecologici și demografici, precum și de necesitățile social-economice ale statelor Părți Contractante, cu acordarea unei atenții deosebite cerințelor de satisfacere a necesităților vitale ale omului și a necesității ecosistemelor într-o cantitate suficientă de apă.

Articolul 5
Direcțiile de colaborare

Pentru realizarea obiectivelor prezentului Acord, Părțile Contractante:

a) elaborează și realizează planuri comune, sau coordonate între Părți, de administrare a bazinului rîului Nistru, proiecte și măsuri de utilizare, protecție și restabilire a resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor din bazinul rîului Nistru;

b) colaborează la efectuarea cercetărilor științifice, la elaborarea principiilor de administrare, a standardelor și normativelor, a metodelor de evaluare și clasificare a calității apelor și a surselor de poluare, la elaborarea și realizarea programelor de monitorizare, la crearea sistemelor informaționale compatibile, la intercalibrarea condițiilor de efectuare a analizelor de laborator;

c) realizează, în caz de necesitate, acțiuni comune de gospodărire și de protecție a apelor;

d) colaborează la elaborarea și aplicarea tehnologiilor optime disponibile și a practicilor de prevenire a poluării și de utilizare rațională a resurselor de apă, și la eficientizarea stațiilor de epurare;

e) colaborează în domeniul protecţiei şi reproducţiei resurselor biologice acvatice ale bazinului rîului Nistru, conservării şi restabilirii biodiversităţii, ecosistemelor, landşafturilor şi habitatelor florei şi faunei sălbatice;
f) sistematic, fac schimb de date şi informaţii hidrologice, hidrochimice, hidrobiologice, meteorologice, ecologice, cu caracter sanitaro-igienic, şi prognozele respective;
g) interacţionează în domeniul avertizării timpurii şi acordării de ajutor în cazurile excepţionale;
h) informează publicul despre starea resurselor de apă, a altor resurse naturale şi a ecosistemelor bazinului rîului Nistru, precum şi despre măsurile ce se întreprind sau se planifică în scopul prevenirii, limitării şi reducerii influenţei transfrontaliere şi implică publicul în soluţionarea problemelor abordate de prezentul Acord;
i) stimulează colaborarea între autorităţile de stat şi autorităţile publice locale, întreprinderi, instituţii şi organizaţii neguvernamentale în domeniul utilizării şi protecţiei resurselor de apă, a altor resurse naturale şi a ecosistemelor rîului Nistru;
j) coordonează eforturile de atragere a organizaţiilor internaţionale şi a ţărilor terţe pentru acordarea unui sprijin tehnic şi economic orientat spre realizarea obiectivelor prezentului Acord.

Articolul 6
Măsuri de realizare

1. Întru realizarea prezentului Acord, Părţile Contractante adoptă planuri naţionale şi/sau interstatale de administrare a bazinului, planuri de acţiune, scheme şi programe orientate spre obţinerea utilizării stabile a apei, limitarea poluării apei, prevenirea influenţei dăunătoare asupra apei, preîntîmpinarea şi lichidarea consecinţelor situaţiilor excepţionale, protecţia biodiversităţii, precum şi conservarea şi utilizarea raţională a resurselor biologice acvatice.
2. Fiecare Parte Contractantă, în conformitate cu legislaţia naţională şi obligaţiunile internaţionale ale fiecărui stat, acordă sprijin unităţilor administrativ-teritoriale şi societăţilor teritoriale, în limitele părţii sale a bazinului rîului Nistru, la realizarea de către aceştia a acţiunilor stipulate în planurile de administrare a bazinului rîului Nistru, precum şi în planurile de acţiune, schemele şi programele respective, menţionate în pct. 1 al prezentului articol.
3. Dispoziţiile prezentului Acord nu influenţează dreptul fiecărei Părţi Contractante de a aplica pe teritoriul statului său măsuri mai aspre decît cele prevăzute de Acord.
4. Pentru atingerea obiectivelor prezentului Acord, Părţile Contractante creează Comisia privind utilizarea stabilă şi protecţia bazinului rîului Nistru, numită în continuare „Comisia".
5. Fiecare Parte Contractantă stabileşte organismul naţional împuternicit să coordoneze executarea prevederilor prezentului Acord pe teritoriul statului său sau sub jurisdicţia sa şi să o reprezinte în relaţiile cu cealaltă Parte Contractantă. Părţile Contractante prin canale diplomatice se informează unii pe alţii despre organismele naţionale împuternicite pentru realizarea prevederilor prezentului Acord.

Articolul 7
Cerinţele şi standardele coordonate

1. Părţile Contractante, de comun acord, elaborează şi treptat implementează, în caz de necesitate în colaborare cu organizaţiile internaţionale competente sau în baza standardelor internaţionale recunoscute, cerinţele şi, în dependenţă de circumstanţe, acte normative şi criterii coordonate referitoare la protecţia, utilizarea şi administrarea resurselor de apă, altor resurse naturale şi ecosistemelor din bazinul rîului Nistru.
2. Părţile Contractante stabilesc şi periodic reexaminează standardele calităţii mediului înconjurător al bazinului rîului Nistru, precum şi graficele de realizare a măsurilor destinate prevenirii, limitării, reducerii sau înlăturării, în dependenţă de circumstanţe, a poluării apelor.

Articolul 8
Preîntîmpinarea şi limitarea poluării apelor

1. În scopul atingerii şi menţinerii unei stări satisfăcătoare a resurselor de apă, altor resurse naturale şi ecosistemelor din bazinul rîului Nistru şi preîntîmpinării influenţei dăunătoare transfrontaliere, Părţile Contractante:
a) întreprind de sine stătător şi, în caz de necesitate, de comun acord măsuri de preîntîmpinare, limitare, reducere sau înlăturare a poluării apelor din bazinul rîului Nistru;
b) se abţin de la acţiuni care pot agrava regimul hidrologic şi cel hidrochimic ale apelor, precum şi starea hidrobiologică a apelor din bazinul rîului Nistru şi starea ecosistemelor aferente;
c) întreprind măsuri de preîntîmpinare şi atenuare a influenţei dăunătoare a apelor, inclusiv a inundaţiilor, viiturilor, blocajului de gheaţă, înnămolirii, eroziunii solului, bolilor transmise prin intermediul apei.
2. Părţile Contractante realizează consultări în scopul coordonării măsurilor reciproc acceptabile şi metodelor de preîntîmpinare, limitare, reducere şi înlăturare a poluării, cum ar fi:
a) stabilirea indicilor-ţintă şi a criteriilor de calitate a apei;
b) elaborarea mijloacelor şi metodelor de luptă împotriva poluării din surse punctiforme şi difuze;
c) întocmirea listei substanţelor, a căror introducere în apele bazinului rîului Nistru urmează a fi interzisă, limitată, cercetată sau supravegheată.
3. Părţile Contractante întreprind măsuri faţă de genurile de activitate şi poluanţii enumeraţi în Anexa nr.I la prezentul Acord, prin elaborarea treptată, adoptarea şi realizarea:
a) măsurilor de control al deversărilor, inclusiv includerea valorilor-limită ale deversărilor şi a standardelor calităţii mediului înconjurător, stabilirea procedurilor de sancţionare a deversărilor şi a metodelor de administrare bazate pe factorii determinaţi în Anexa nr.I la prezentul Acord;

b) graficelor de atingere a valorilor-limită, metodelor de administrare şi a acţiunilor coordonate între Părţile Contractante.

4. Părţile Contractante utilizează sau contribuie la utilizarea şi transmiterea TOD şi PEO, inclusiv la producerea mai pură din punct de vedere ecologic, ţinînd cont de condiţiile şi criteriile sociale, economice şi tehnologice, enumerate în Anexa nr.IV la prezentul Acord.

5. Evacuările din sursele punctiforme se sancţionează şi se reglementează de către autorităţile naţionale competente ale Părţilor Contractante, ţinîndu-se cont de prevederile Anexei nr.III la prezentul Acord şi de hotărîrile şi recomandările respective ale Comisiei.

6. Controlul poluării din surse difuze, în primul rînd în rezultatul activităţii agricole şi forestiere, se realizează în baza PEO, ţinîndu-se cont de prevederile Anexei nr.II la prezentul Acord şi de hotărîrile şi recomandările respective ale Comisiei.

Articolul 9
Distribuirea resurselor de apă

1. Distribuirea resurselor de apă din bazinul rîului Nistru între Părţile Contractante, în caz de necesitate, se realizează prin acordul Părţilor Contractante în cadrul Comisiei.

2. Părţile Contractante asigură respectarea regimului şi condiţiilor de distribuire a apelor, atrăgînd atenţie prioritară reglării debitelor ecologice pentru satisfacerea necesităţilor ecosistemelor. Volumul şi termenele de evacuare a apelor se coordonează de Părţile Contractante în cadrul Comisiei.

Articolul 10
Reglementarea scurgerii apelor

1. Părţile Contractante colaborează în reglementarea scurgerii apelor în bazinul rîului Nistru, şi în realizarea măsurilor privind schimbările esenţiale, variaţiile sau dirijarea scurgerilor de apă în bazinul rîului Nistru, cu caracter transfrontalier.

2. Părţile Contractante participă, pe o bază echitabilă, la construcţia şi întreţinerea unor astfel de obiecte de reglementare, asupra cărora acestea pot conveni să le edifice.

Articolul 11
Construcţii

1. Părţile Contractante, în limitele părţii sale a bazinului rîului Nistru, asigură protecţia şi întreţinerea în stare tehnică corespunzătoare a instalaţiilor hidrotehnice, de ocrotire a apei, antiviitură şi a altor obiecte.

2. Părţile Contractante, la solicitarea oricărei dintre ele, iniţiază consultări referitor la:

a) exploatarea şi întreţinerea în condiţii de siguranţă a instalaţiilor şi altor obiecte aferente bazinului rîului Nistru;

b) protecţia instalaţiilor şi altor obiecte împotriva acţiunilor intenţionate sau de neglijenţă, ori calamităţilor naturale.

Articolul 12
Conservarea şi utilizarea resurselor biologice

1. Părţile Contractante elaborează, coordonează şi realizează măsuri pentru evidenţa, utilizarea raţională, conservarea şi reproducerea resurselor biologice acvatice din bazinul rîului Nistru, în conformitate cu prevederile Anexei V a prezentului Acord.

2. Părţile Contractante întreprind toate măsurile necesare pentru evitarea introducerii în bazinul rîului Nistru a unor specii invazive de organisme, care pot să influenţeze negativ ecosistemul bazinului rîului Nistru.

3. Părţile Contractante întreprind măsuri de înlăturare a obstacolelor artificiale în migraţia naturală a peştilor, de diminuare a influenţei negative a activităţii economice asupra ecosistemelor acvatice şi a zonelor umede.

Articolul 13
Teritoriile protejate

1. Părţile Contractante creează de sine stătător sau, în caz de necesitate, de comun acord, reţeaua de teritorii naturale protejate în limitele bazinului rîului Nistru, precum şi ţin registrul acestor teritorii.

2. Părţile Contractante stabilesc teritoriile care corespund criteriilor aplicabile la zonele umede de importanţă internaţională, ţin registrul acestora şi asigură protecţia lor şi utilizarea durabilă, inclusiv sub aspect transfrontalier.

3. Fiecare dintre Părţile Contractante realizează în partea sa a bazinului rîului Nistru, inclusiv în cadrul programelor comune, măsuri concrete pentru ameliorarea suprafeţei hidrografice, inclusiv:

a) mărirea suprafeţei şi calităţii plantaţiilor forestiere şi a teritoriilor protejate;

b) realizarea măsurilor antierozionale;

c) crearea şi asigurarea respectării regimului de utilizare a zonelor de protecţie a apelor;

d) conservarea landşafturilor şi ecosistemelor naturale.

4. Părţile Contractante întreprind toate măsurile necesare pentru protecţia speciilor de păsări migratoare şi a mamiferelor în limitele bazinului rîului Nistru şi realizează măsuri pentru elaborarea şi crearea în bazinul rîului Nistru a elementelor reţelei ecologice paneuropene.

Articolul 14
Protecţia şi conservarea mediului maritim al Mării Negre

Părţile Contractante, în caz de necesitate, în colaborare cu alte state şi organizaţii şi organisme internaţionale competente, întreprind de sine stătător sau de comun acord

măsuri necesare pentru protecția și conservarea mediului maritim al Mării Negre împotriva poluării, ținînd cont de normele și standardele internaționale aplicabile.

Articolul 15
Situații excepționale

1. Părțile Contractante colaborează în problemele legate de prevenirea și lichidarea consecințelor situațiilor excepționale, inclusiv prin crearea sistemelor de avertizare timpurie și prin efectuarea activităților comune.
2. În cazul apariției unei situații excepționale, care poate avea o influență transfrontalieră, precum și în cazul existenței pericolului apariției acesteia, Părțile Contractante:
a) fără întîrziere se informează reciproc;
b) în caz de necesitate, colaborează în studierea și prognozarea operativă a evoluției unei astfel de situații;
c) la solicitarea oricărei dintre Părțile interesate, acordă, în limita posibilităților sale, ajutor pentru preîntîmpinarea, atenuarea și lichidarea consecințelor unei astfel de situații.

Articolul 16
Monitorizarea și evaluarea ecologică

1. În scopul obținerii informației sistematice despre starea bazinului rîului Nistru, Părțile Contractante realizează monitorizarea conform programelor coordonate. Datele monitorizării sînt accesibile Părților, care fac schimb de acestea conform procedurilor coordonate.
2. Părțile Contractante de sine stătător și, în caz de necesitate, de comun acord, realizează cu regularitate evaluarea stării resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosisteme din bazinul rîului Nistru, precum și a eficacității măsurilor întreprinse întru preîntîmpinarea, limitarea și diminuarea influenței transfrontaliere. Rezultatele acestor evaluări în timp util se aduc la cunoștință publicului.
3. Fiecare Parte Contractantă asigură, în condiții de reciprocitate, persoanelor special împuternicite acces neîntîrziat la punctele coordonate de colectare comună a probelor de apă.

Articolul 17
Evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în context transfrontalier

Părțile Contractante, realizează evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier în baza și în ordinea prevăzută de prevederile Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier din 25.02.1991 (Convenția ESPOO).

Articolul 18
Schimbul sistematic de date și informații

1. Părțile Contractante în mod sistematic fac schimb și oferă Comisiei informații și date ușor accesibile privind starea apelor din bazinul rîului Nistru, în special, date și informații cu caracter hidrologic, hidrochimic, hidrobiologic, meteorologic, ecologic și sanitar-igienic, precum și prognoze corespunzătoare.
2. Dacă Partea Contractantă este interpelată de cealaltă Parte Contractantă cu privire la date sau informații care nu sunt ușor accesibile, aceasta depune toate eforturile pentru executarea acestei solicitări, însă poate condiționa executarea acesteia de achitarea de către Partea Contractantă solicitantă a costurilor rezonabile, legate de colectarea și, în caz de necesitate, de prelucrarea acestor date sau informații.

Articolul 19
Colaborarea tehnico-științifică

Părțile Contractante realizează colaborarea, inclusiv prin intermediul elaborării și îndeplinirii programelor și proiectelor comune de cercetări științifice, cu atragerea specialiștilor ambelor state Părți Contractante și altor experți, schimbului de experiență și tehnologii, schimbului sistematic de informații și publicații tehnico-științifice, prezentării informației cu privire la actele legislative și alte acte normative, precum și la alte măsuri în domeniul administrării resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor din bazinul rîului Nistru.

Articolul 20
Colaborarea interregională transfrontalieră

Părțile Contractante, în conformitate cu obligațiile sale internaționale, contribuie la colaborarea unităților administrativ-teritoriale învecinate în limitele bazinului rîului Nistru, inclusiv prin intermediul creării structurilor transfrontaliere ale unei astfel de colaborări, și la stabilirea de către acestea a relațiilor de parteneriat cu structurile analoage din bazinele altor rîuri de frontieră.

Articolul 21
Participarea publicului

1. Fiecare Parte Contractantă, în conformitate cu legislația sa națională, asigură accesul publicului la informația privind starea bazinului rîului Nistru și participarea acestuia la luarea de decizii referitoare la problemele legate de protecția și dezvoltarea durabilă a bazinului rîului Nistru, precum și la proiectele care pot avea un impact semnificativ asupra stării resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor. Un astfel de acces include informarea publicului și prezentarea informației la solicitarea acestuia.

2. Participarea publicului la procesul de luare a deciziilor referitoare la problemele legate de protecţia şi dezvoltarea durabilă a bazinului rîului Nistru presupune informarea adecvată, oportună şi eficientă a publicului interesat cu privire la activitatea planificată, la cea mai timpurie etapă a procedurii de luare a deciziilor, oferirea posibilităţii de a înainta obiecţii, informaţii, analize sau opinii referitoare la activitatea planificată şi asigurarea evidenţei corespunzătoare a rezultatelor participării publicului în procesul de luare a deciziilor respective.
3. Părţile Contractante contribuie la participarea publicului la acţiunile legate de realizarea prezentului Acord, inclusiv la activitatea Comisiei.

Articolul 22
Răspunderea şi repararea prejudiciului

1. Părţile Contractante poartă răspundere pentru îndeplinirea cu bună-credinţă a obligaţiilor sale, asumate prin prezentul Acord.
2. Partea Contractantă, la utilizarea resurselor de apă, altor resurse naturale şi ecosistemelor din bazinul rîului Nistru pe teritoriul statului său, întreprinde toate măsurile necesare pentru prevenirea cauzării unui prejudiciu considerabil statului celeilalte Părţi Contractante.
3. În cazul în care statului Părţii Contractante i s-a cauzat totuşi un prejudiciu, statul Parte Contractantă care, prin utilizare, a cauzat acest prejudiciu, în lipsa unui acord cu privire la o astfel de utilizare, întreprinde toate măsurile necesare, consultîndu-se cu Partea Contractantă pătimită şi în baza metodelor coordonate de determinare a prejudiciului, în vederea lichidării sau atenuării prejudiciului cauzat şi, în caz de necesitate, discutării chestiunii cu privire la compensaţie.

Articolul 23
Nediscriminarea

1. În cazul cauzării prejudiciului transfrontalier persoanelor fizice sau juridice ale unei Părţi Contractante în rezultatul activităţii legate de utilizarea resurselor de apă, altor resurse naturale şi ecosistemelor bazinului rîului Nistru în limitele teritoriului statului altei Părţi Contractante, Părţile Contractante nu permit discriminarea pe criteriul cetăţeniei sau locului de trai, ori locului, în care a fost cauzat acest prejudiciu, la acordarea acestor persoane, în conformitate cu propriul sistem de drept, a accesului la procedurile judiciare sau la alte proceduri ori a dreptului de a cere compensaţii sau alte despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin această activitate, desfăşurată pe teritoriul statelor.
2. Procedura şi mărimea despăgubirii persoanelor fizice şi/sau juridice pentru prejudiciul cauzat prin influenţa transfrontalieră, menţionată în pct.1 al prezentului articol, se stabilesc în conformitate cu normele legislaţiei statelor aplicabile.

Articolul 24
Finanţarea

Părţile Contractante, luînd în consideraţie posibilităţile sale economice, asigură resursele financiare necesare pentru elaborarea şi realizarea planurilor, programelor şi măsurilor întru atingerea obiectivelor prezentului Acord. În acest scop, Părţile Contractante:
a) alocă resurse financiare interne, corespunzătoare posibilităţilor;
b) tind spre atragerea resurselor din surse bilaterale şi multilaterale şi a mecanismelor de finanţare, inclusiv a granturilor şi creditelor avantajoase;
c) utilizează metode inovatoare şi stimulente pentru atragerea şi orientarea resurselor, inclusiv a mijloacelor fondurilor, organizaţiilor nonguvernamentale şi altor organizaţii din sectorul privat, precum şi încearcă să obţină mijloace suplimentare sau alte forme de asistenţă.

Articolul 25
Soluţionarea diferendelor şi litigiilor

1. Diferendele sau litigiile apărute în legătură cu utilizarea şi protecţia resurselor de apă, altor resurse naturale şi ecosistemelor bazinului rîului Nistru pot fi transmise oricărei din Părţile Contractante pentru examinarea lor de către Comisie, care studiază faptele şi circumstanţele referitoare la diferendele sau litigiile menţionate şi contribuie la soluţionarea acestora. Comisia prezintă Părţilor Contractante concluziile şi recomandările sale.
2. Litigiile nesoluţionate în cadrul Comisiei, precum şi litigiile cu privire la interpretarea prezentului Acord se vor soluţiona prin negocieri între Părţile Contractante.

III. Mecanismul organizaţional

Articolul 26
Comisia

1. Comisia, menţionată în articolul 6 al prezentului Acord, este un organism de colaborare interstatală între Părţile Contractante în domeniul protecţiei, utilizării durabile şi dezvoltării bazinului rîului Nistru.
2. Comisia funcţionează sub conducerea a doi copreşedinţi, care sunt desemnaţi de Părţile Contractante şi au drepturi egale. Părţile Contractante, în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a prezentului Acord, se informează reciproc, prin canale diplomatice, despre desemnarea copreşedinţilor Comisiei şi componenţa părţilor naţionale ale Comisiei.
3. Comisia este formată din reprezentanţi ai autorităţilor publice centrale competente ale Părţilor Contractante. În componenţa Comisiei intră reprezentanţi ai autorităţilor regionale, comunităţii ştiinţifice şi organizaţiilor nonguvernamentale de profil.

4. Împuterniciții Părților Contractante de punerea în aplicare a Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Ucrainei cu privire la folosirea în comun și protecția apelor de frontieră din 23 noiembrie 1994 exercită funcția de locțiitori ai copreședinților Comisiei și, în lipsa acestora din urmă, îndeplinesc funcțiile lor.

5. Comisia este asistată, în activitatea sa, de către un Secretariat permanent, format din cetățeni ai statelor ambelor Părți Contractante. Structura, funcțiile și regimul de lucru ale Secretariatului sunt stabilite de către Comisie.

6. Comisia creează organe de lucru și atrage în lucru experți.

7. Comisia adoptă reguli de procedură, care reglementează regimul activității sale.

8. Ședințele Comisiei se convoacă nu mai rar de o dată în an. Prima ședință a Comisiei se desfășoară nu mai tîrziu de șase luni după informarea reciprocă a Părților Contractante despre desemnarea copreședinților. În caz de necesitate, la solicitarea oricăreia dintre Părțile Contractante, se organizează ședințe extraordinare ale Comisiei, al căror loc de desfășurare este stabilit de către copreședinți.

9. Ședințele Comisiei, organelor sale de lucru și experților se desfășoară pe rînd, pe teritoriile statelor Părților Contractante. Ședința Comisiei este prezidată de copreședintele care reprezintă Partea Contractantă pe al cărei teritoriu ea se desfășoară.

10. Cheltuielile de organizare și desfășurare a ședințelor Comisiei sau organelor sale de lucru sunt suportate de Partea Contractantă primitoare. Cheltuielile legate de participarea la ședința Comisiei sau organelor sale de lucru a reprezentanților Părților Contractante sunt suportate de Partea Contractantă respectivă.

11. Limba de lucru a Comisiei este limba rusă.

12. Hotărîrile Comisiei și ale organelor sale de lucru se adoptă pe bază de consens.

13. În limitele competenței sale, Comisia adoptă hotărîri și recomandări, care urmează să fie luate în considerație la maximum de către organele competente ale Părților Contractante, la luarea deciziilor asupra problemelor abordate de prezentul Acord.

14. Părțile Contractante, prin intermediul organismelor împuternicite, informează Comisia despre măsurile luate întru executarea hotărîrilor Comisiei, precum și despre orice activitate, care afectează sau poate influența starea resurselor de apă, altor resurse naturale, ecosistemelor bazinului rîului Nistru.

Articolul 27
Competența Comisiei

Întru realizarea obiectivelor prezentului Acord, Comisia:

a) examinează eficiența măsurilor luate la nivel național și interstatal și oportunitatea de luare a unor măsuri suplimentare, inclusiv prin elaborarea recomandărilor și regulamentelor;

b) organizează elaborarea planurilor comune și/sau coordonate de administrare a bazinului rîului Nistru, a planurilor de acțiune, a schemelor și programelor și proiectelor privind utilizarea, restabilirea și protecția resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor bazinului rîului Nistru, inclusiv a măsurilor de atragere a mijloacelor financiare, necesare pentru realizarea acțiunilor planificate;

c) stabilește principiile de distribuire a resurselor de apă din bazinul rîului Nistru între Părțile Contractante;

d) contribuie la colaborarea tehnico-științifică între Părțile Contractante, la schimbul de informații și experiență;

e) participă la elaborarea planurilor, proiectelor și programelor lucrărilor de cercetare științifică;

f) elaborează programe coordonate sau comune de monitorizare a stării resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor bazinului rîului Nistru, inclusiv de aplicare a metodelor coordonate, sistemelor de măsurare, procedurilor de prelucrare și evaluare a datelor coordonate;

g) participă la elaborarea standardelor calității mediului înconjurător, pregătește propuneri privind măsurile de menținere sau ameliorare a calității existente a apei, inclusiv planuri de diminuare a sarcinii antropogene;

h) organizează schimbul de informații referitor la tipurile existente și planificate de utilizare a apei și instalațiile corespunzătoare, care pot avea impact transfrontalier;

i) creează și întreține baza de date cu informații cu caracter hidrologic, hidrochimic, hidrobiologic, meteorologic, ecologic și cu caracter sanitar-igienic, precum și determină condițiile de acces la aceasta;

j) elaborează propuneri de perfecționare a actelor juridice și normative ale Părților Contractante privind problemele abordate de prezentul Acord;

k) organizează schimbul de informații curente și operative privind starea resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor bazinului rîului Nistru, folosind sisteme informaționale compatibile, și pregătește rapoarte privind starea bazinului rîului Nistru;

l) elaborează propuneri privind ordinea acțiunilor comune în situațiile excepționale;

m) informează publicul despre starea resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor bazinului rîului Nistru și despre activitatea de realizare a obiectivelor prezentului Acord, inclusiv prin plasarea pe site-ul personal a rapoartelor privind activitatea sa și starea bazinului rîului Nistru;

n) participă la efectuarea evaluării impactului asupra mediului cu referire la apele transfrontaliere în baza normelor internaționale corespunzătoare;

o) contribuie la realizarea consultațiilor referitoare la măsurile și proiectele planificate;

p) contribuie la soluționarea problemelor controversate legate de utilizarea și protecția resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor bazinului rîului Nistru;

q) colaborează cu comisiile fluviale internaționale, cu alte organizații și organisme internaționale și naționale cu privire la utilizarea rațională și protecția resurselor de apă, altor resurse naturale și ecosistemelor, inclusiv atragerea acestor organizații și organisme pentru prestarea de servicii în orice aspecte, legate de atingerea obiectivelor prezentului Acord;

r) stabileşte modul şi condiţiile de participare la activitatea Comisiei, în calitate de observatori, a reprezentanţilor altor state interesate, organizaţii internaţionale şi nonguvernamentale;
s) examinează alte probleme referitoare la protecţia şi utilizarea raţională a resurselor de apă, altor resurse naturale şi ecosistemelor bazinului rîului Nistru.

IV. Dispoziţii finale

Articolul 28
Modificări şi completări

Modificările şi completările la prezentul Acord se adoptă de către Părţile Contractante şi intră în vigoare în ordinea prevăzută de articolul 31 al prezentului Acord.

Articolul 29
Anexe

1. Anexele I-V la prezentul Acord sunt parte integrantă a acestuia.
2. Părţile Contractante pot elabora, de asemenea, anexe suplimentare, pe care le consideră necesare. Orice anexe suplimentare sau rectificări la anexele existente la prezentul Acord se adoptă de către Comisie şi intră în vigoare în conformitate cu prevederile punctul 1 al articolului 31 al prezentului Acord.
3. Regulamentele la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Ucrainei cu privire la folosirea în comun şi protecţia apelor de frontieră din 23 noiembrie 1994 se aplică mutatis mutandis la prezentul Acord.

Articolul 30
Obligaţii ce decurg din alte acorduri

1. Prezentul Acord nu aduce atingere drepturilor şi obligaţiilor Părţilor Contractante ce decurg din contractele internaţionale încheiate de ele anterior.
2. În cazul în care există o contradicţie între prevederile prezentului Acord şi Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Ucrainei cu privire la folosirea în comun şi protecţia apelor de frontieră din 23 noiembrie 1994, prevalează prevederile prezentului Acord.

Articolul 31
Valabilitatea Acordului

1. Prezentul Acord intră în vigoare la data primirii ultimei notificări în scris privind îndeplinirea de către Părţile Contractante a procedurilor interne, necesare pentru intrarea lui în vigoare, şi are o valabilitate de cinci ani.

2. Valabilitatea prezentului Acord se prelungeşte în mod automat pentru următoarele perioade de cinci ani, dacă nici una dintre Părţile Contractante nu a notificat în scris cealaltă Parte, cel puţin cu douăsprezece luni înainte de expirarea termenului respectiv de cinci ani, despre intenţia sa de a înceta valabilitatea acestuia.

3. Încetarea valabilităţii prezentului Acord nu afectează îndeplinirea obligaţiilor şi acţiunilor începute în perioada valabilităţii prezentului Acord.

Semnat la Roma..., la 29.11.2012, în două exemplare originale în limbile de stat ale statelor Părţi Contractante şi limba rusă, toate textele fiind egal autentice. În cazul divergenţelor în interpretarea şi implementarea prevederilor prezentului Acord, textul în limba rusă va fi de referinţă.

Pentru Guvernul Republicii Moldova

Pentru Cabinetul de Miniştri al Ucrainei

ANEXA NR. I

GENURILE DE ACTIVITATE ŞI POLUANŢII SUPUŞI CONTROLULUI

În prezenta Anexă se enumeră genurile de activitate şi poluanţii care sunt luaţi în consideraţie de către Părţile Contractante la pregătirea planurilor de administrare a bazinului rîului Nistru, programelor şi acţiunilor de diminuare, control şi lichidare a poluării, menţionate în articolul 6 al prezentului Acord.

Astfel de planuri, programe şi măsuri au ca obiectiv cuprinderea genurilor de activitate, enumerate în compartimentul A, şi categoriilor de poluanţi, enumerate în compartimentul B, selectate în baza caracteristicilor enumerate în compartimentul C al prezentei Anexe.

Prioritatea măsurilor urmează să fie stabilită de Părţile Contractante în baza evaluării importanţei impactului asupra sănătăţii omului, ecosistemelor şi resurselor de apă şi riverane, resurselor, stării ecosistemelor, condiţiilor social-economice, inclusiv asupra valorilor culturale.

A. Genurile de activitate

Următoarele genuri de activitate (enumerate nu în ordinea priorităţii) se examinează în primul rînd la stabilirea priorităţii în procesul de pregătire a planurilor, programelor şi acţiunilor de diminuare, control şi lichidare a poluării din surse terestre:

1. gospodărirea apelor şi amelioraţia;
2. cultura plantelor;
3. zootehnia;
4. acvacultura;
5. producerea cimentului;
6. eliminarea sedimentelor apelor uzate;
7. lucrări de adîncire a albiei şi lucrări portuare;
8. industria electronică;
9. producţia de energie electrice de către obiectele hidro- □i termoenergetice;
10. producţia de îngrăşăminte;
11. industria alimentară;
12. silvicultura;
13. industria metalurgică;
14. extragerea mineralelor utile;
15. alte ramuri ale chimiei organice şi neorganice;
16. industria de celuloză şi hîrtie;
17. prelucrarea petrolului;
18. conductele de produse petroliere;
19. industria farmaceutică;
20. producerea şi prelucrarea biocidelor;
21. prelucrarea deşcurilor;
22. construcţiile şi reparaţiile de nave;
23. industria de prelucrare a pielii;
24. industria textilă;
25. turismul;
26. transportul;
27. organizarea colectării şi eliminării deşeurilor menajere solide;
28. arderea deşeurilor şi eliminarea produselor de ardere a lor;
29. curăţarea şi eliminarea apelor menajere uzate;
30. lucrările ce duc la modificarea fizică a stării naturale a liniei ţărmului sau la distrugerea habitatului.

B. Categoriile de poluanţi

La pregătirea planurilor de acţiune, programelor şi acţiunilor, Părţile Contractante se conduc de următoarele categorii de poluanţi, determinate în baza caracteristicilor lor periculoase sau altor caracteristici nocive:

1. compuşii şi substanţele halogene organice care pot să formeze astfel de compuşi în mediul acvatic. O atenţie primordială se acordă următoarelor substanţe: aldrina, clordanul, DDT, dieldrina, dioxinele şi furanii, endrina, heptaclorul, hexaclorobenzenul, mirexul, bifenilii policloruraţi, toxafenul, precum şi trihalogenmetanul, cloroformul, dibromclormetanul şi diclorbrommetanul;
2. compuşii şi substanţele fosfororganice care pot să formeze astfel de compuşi în mediul acvatic sau în mediul maritim litoral;
3. compuşii şi substanţele staniului organic care pot să formeze astfel de compuşi în mediul acvatic sau în mediul maritim litoral;
4. hidrocarburile policiclice aromate;
5. metalele grele şi compuşii acestora;
6. uleiurile lubrifiante uzate;
7. substanţele radioactive;
8. biocidele şi derivatele lor;
9. microorganismele patogene, bacteriile coliforme totale, bacteriile intestinale termostabile, colifagii şi indicii parazitologici;
10. substanţele care provoacă dereglări ale sistemului endocrin;
11. diverse tipuri de petrol brut şi hidrocarburile de proveniență petrolieră;
12. cianurile şi fluorurile;
13. detergenţii nebiodegradabili şi alte substanţe active de suprafaţă nebiodegradabile;
14. compuşii azotului şi fosforului şi altor substanţe care pot provoca eutrofizarea;
15. gunoiul (diverse materiale persistente industriale sau prelucrate solide, aruncate, utilizate sau lăsate în mediul acvatic maritim şi costier);
16. evacuările/deversările de ape termale;
17. compuşii acizi şi alcalini care pot înrăutăţi calitatea apei;
18. substanţele netoxice care au o influenţă nefavorabilă asupra conţinutului de oxigen în mediul acvatic;
19. substanţele netoxice care pot împiedica orice utilizare legitimă a mediului acvatic;

20. substanţele netoxice care pot avea o influenţă nefavorabilă asupra caracteristicilor fizice sau chimice ale apei.

C. Caracteristicile poluanţilor

La elaborarea planurilor de acţiune, programelor şi acţiunilor, Părţile Contractante iau în consideraţie, dacă este cazul, următoarele caracteristici şi factori:

1. stabilitatea;
2. toxicitatea sau alte proprietăţi nocive (de exemplu, cancerogenitatea, mutagenitatea, teratogenitatea);
3. bioacumularea;
4. radioactivitatea;
5. coeficientul (raportul) de concentrare care provoacă sau nu provoacă efecte evidente (NOEC);
6. capacitatea potenţială de provocare a eutrofizării;
7. influenţa asupra sănătăţii şi riscul pentru sănătatea populaţiei;
8. importanţa transfrontalieră:
9. riscul unor modificări nedorite în ecosistemele acvatice şi ireversibilitatea sau durata influenţei;
10. influenţa negativă asupra florei şi faunei acvatice şi utilizării durabile a resurselor biologice;
11. influenţa asupra gustului sau mirosului produselor din peşte, destinate consumului uman;
12. influenţa asupra mirosului, culorii şi transparenţei, şi altor caracteristici ale apei, precum şi
13. structura distribuirii (adică cantitatea, structura utilizării şi probabilitatea ajungerii în mediul acvatic).

ANEXA NR. II

SURSE DIFUZE DE POLUARE ÎN GOSPODĂRIILE AGRICOLE ŞI FORESTIERE

A. Definiţii

Pentru scopurile prezentei Anexe:

1. „Surse difuze de poluare existente în gospodăria agricolă" înseamnă surse dispersate de poluare legate de cultivarea plantelor agricole şi creşterea animalelor domestice, cu excepţia unităţilor de creştere intensivă a animalelor, care, dimpotrivă, se referă la surse punctiforme;
2. „Surse difuze de poluare existente în gospodăria forestieră" înseamnă surse dispersate de poluare legate de activitatea de gospodărire a pădurilor;
3. „Metode optime de administrare" înseamnă măsuri rentabile şi accesibile cu caracter structural şi nestructural, elaborate în scopul prevenirii, diminuării şi controlului scurgerilor de substanţe poluante.

B. Planuri de prevenire, diminuare şi control al poluării din surse difuze existente în gospodăriile agricole şi forestiere

Fiecare Parte Contractantă, nu mai târziu de trei ani din momentul intrării în vigoare a prezentului Acord, elaborează principiile politice, planuri şi creează mecanisme juridice şi economice de prevenire, control şi diminuare a poluării apelor din bazinul râului Nistru din surse difuze existente în gospodăriile agricole şi forestiere. Aceste principii politice, planuri şi mecanisme cuprind, în special, sursele difuze de poluare ce conţin elemente biogene (azot şi fosfor), pesticide, depuneri sedimentare şi organisme patogene.

Planurile trebuie, pe lîngă altele, să conţină următoarele părţi componente:

1. Evaluarea şi analiza surselor difuze de poluare existente în gospodăriile agricole şi forestiere care pot avea o influenţă nefavorabilă asupra stării apelor din bazinul râului Nistru, inclusiv:
   a) evaluarea nivelurilor sarcinii, care pot avea o influenţă nefavorabilă asupra mediului acvatic al bazinului râului Nistru;
   b) dezvăluirea impactului ecologic concomitent şi a riscurilor potenţiale pentru sănătatea populaţiei;
   c) evaluarea sistemului administrativ existent de gospodărire a surselor difuze de poluare existente în gospodăriile agricole şi forestiere;
   d) evaluarea metodelor optime existente de administrare şi a eficacităţii lor;
   e) implementarea programelor de monitorizare.

2. Măsurile politice, legislative şi economice, inclusiv:

a) evaluarea şi analiza adecvaţiei planurilor, strategiilor şi mecanismelor juridice, orientate spre administrarea surselor difuze de poluare existente în gospodăriile agricole şi forestiere, şi elaborarea planului de realizare a modificărilor necesare pentru obţinerea metodelor optime de administrare, precum şi

b) elaborarea şi contribuţia la realizarea programelor de stimulare economică şi neeconomică, în scopul extinderii utilizării metodelor optime de administrare întru prevenirea, controlul şi diminuarea poluării apelor bazinului rîului Nistru din surse difuze existente în gospodăriile agricole şi forestiere.

C. Raportarea

Părţile Contractante întocmesc şi fac schimb de rapoarte cu privire la planurile sale de prevenire, diminuare şi control al poluării din surse difuze de poluare existente în gospodăriile agricole şi forestiere.

ANEXA NR. III

SANCŢIONAREA DEVERSĂRILOR

Părţile Contractante, la examinarea chestiunii privind sancţionarea deversărilor ce conţin substanţe supuse controlului, enumerate în Anexa nr. I la prezentul Acord, evaluează şi analizează, în dependenţă de circumstanţe, următorii factori:

A. Caracteristica şi componenţa deversărilor

1. Tipul şi mărimea sursei punctiforme sau difuze (de exemplu, procesul de producere);
2. Tipul deversărilor (de exemplu, provenienţa, compoziţia medie);
3. Starea deşeurilor (de exemplu, solide, lichide sau şlam);
4. Cantitatea totală (volumul deversărilor, de exemplu, pe an);
5. Regimul de deversare (permanent, neregulat, variabil în dependenţă de sezon etc.);
6. Concentraţia componenţilor respectivi ai substanţelor enumerate în Anexa nr. I şi ai altor substanţe, dacă este aplicabil;
7. Particularităţile fizice, chimice şi biochimice ale apelor uzate.

B. Caracteristica componenţilor deversărilor din punct de vedere al nocivităţii lor

1. Stabilitatea (fizică, chimică, biologică) în mediul acvatic şi pe teritoriul litoralului;
2. Toxicitatea şi alte genuri de influenţă dăunătoare;
3. Acumularea în materialele biologice sau sedimente;
4. Transformarea biochimică în compuşi nocivi;
5. Influenţa nefavorabilă asupra conţinutului şi bilanţului de oxigen;
6. Predispoziţia la schimbările fizice, chimice şi biochimice în mediul acvatic şi interacţiunea cu alţi componenţi ai apei, care pot avea o influenţă biologică sau altfel de influenţă dăunătoare asupra modurilor de utilizare, enumerate mai jos, în compartimentul F;
7. Alte caracteristici, după cum sunt enumerate în compartimentul C al Anexei nr. I.

C. Caracteristicile obiectului deversărilor şi mediului de destinaţie

1. Caracteristicile hidrografice, meteorologice, hidrologice şi topografice ale curentului de apă şi ale zonei de coastă;
2. Amplasarea şi tipul sursei (evacuarea apei, deversarea apei canalului etc.) şi aşezarea ei faţă de alte zone (cum ar fi: zone de recreare, de depunere a icrelor, pepiniere, zone de pescuit) şi alte deversări;
3. Gradul de diluare primară în punctul de deversare în mediul de acumulare;
4. Caracteristicile dispersionale, cum ar fi: influenţa cursurilor, fluxurilor şi vîntului asupra deplasării orizontale şi amestecarea verticală;
5. Caracteristicile mediului acvatic de destinaţie din punct de vedere al condiţiilor fizice, chimice, biologice şi ecologice în zona de deversare;
6. Capacitatea mediului de acumulare acvatic de a recepţiona deşeurile evacuate, fără consecinţe periculoase.

D. Caracteristicele categoriilor de activitate sau ale sursei

1. Caracteristicile tehnologiilor existente şi ale metodelor de administrare, inclusiv ale tehnologiilor şi metodelor de administrare specifice locului dat;
2. Vîrsta obiectelor, în dependenţă de situaţie;
3. Particularităţile economice, sociale şi culturale existente.

E. Tehnologiile alternative de producere, de epurare a scurgerilor sau metodele de administrare

1. Recircularea, regenerarea şi posibilitatea utilizării repetate;
2. Substituirea materiilor prime cu unele mai puţin periculoase sau inofensive;
3. Substituirea cu genuri de activitate sau produse mai pure din punct de vedere ecologic;
4. Tehnologiile şi procesele nepoluante şi cu puţine deşeuri;
5. Variantele alternative de deversare.

F. Posibila cauzare de prejudicii ecosistemelor acvatice şi modurilor de utilizare a apei

1. Impactul asupra sănătăţii populaţiei în urma influenţei poluării asupra:
a) apei folosite pentru aprovizionarea cu apă potabilă;
b) organismelor acvatice comestibile;
c) apei în locurile de scăldat;
d) valorii estetice;
2. Impactul asupra ecosistemelor acvatice şi riverane, în special asupra resurselor biologice acvatice, speciilor aflate în pericol de dispariţie şi asupra habitatelor critice;
3. Impactul asupra altor moduri de utilizare legitimă a resurselor de apă.

ANEXA NR. IV

TEHNOLOGIA OPTIMĂ DISPONIBILĂ ŞI PRACTICA ECOLOGICĂ OPTIMĂ

Conform prevederilor respective ale prezentului Acord, Părţile Contractante utilizează tehnologia optimă disponibilă (TOD) şi practica ecologică optimă (PEO) sau contribuie la implementarea acestora.

A. Tehnologia optimă disponibilă

1. Termenul „tehnologie optimă disponibilă" defineşte cele mai moderne (avansate) tehnologii, utilaj sau metode de activitate, care reflectă utilitatea practică a măsurilor concrete de limitare a aruncărilor şi deşeurilor. „Tehnologia" include în sine tehnologiile folosite de fapt, precum şi procedeele şi metodele, cu al căror ajutor se proiectează, se construieşte, se deserveşte, funcţionează şi se demontează instalaţia de producere.
2. La utilizarea tehnologiilor optime disponibile accentul se pune pe utilizarea tehnologiilor fără deşeuri, dacă acestea există.
3. La determinarea faptului, dacă se referă grupul de procese tehnologice, utilaj şi metode de lucru, la tehnologiile optime disponibile, atît în general, cît şi în particular, o atenţie deosebită se va atrage la:

a) procesele tehnologice, utilajul şi metodele analoage, care, recent, au trecut cu succes procedurile de testare;

b) progresul tehnologic şi schimbările în concepţiile şi cunoştinţele ştiinţifice;

c) utilitatea economică a unor astfel de tehnologii;

d) termenele de montare atît la fabricile existente, cît şi la cele noi;

e) caracterul şi volumul aruncărilor şi deversărilor respective, precum şi

f) principiul precauţiei.

4. Înţelegerea faptului ce prezintă în sine „tehnologiile optime disponibile" pentru procesul tehnologic concret se va schimba cu trecerea timpului, în rezultatul progresului tehnologic, factorilor economici şi sociali, precum şi schimbărilor în concepţiile şi cunoştinţele ştiinţifice.
5. Dacă diminuarea deversărilor în rezultatul utilizării tehnologiilor optime disponibile nu va duce la rezultate acceptabile din punct de vedere ecologic, va fi necesară întreprinderea măsurilor suplimentare.

B. Practica ecologică optimă

1. Termenul „practica ecologică optimă" defineşte utilizarea celei mai raţionale îmbinări a măsurilor şi strategiilor în domeniul controlului asupra stării mediului înconjurător.
2. La alegerea metodelor, în fiecare caz concret urmează să fie examinat, cel puţin, următorul set de măsuri, aranjate în ordine consecutivă:

a) prezentarea informaţiei şi familiarizarea populaţiei şi utilizatorilor referitor la consecinţele ecologice ale alegerii anumitor tipuri de activitate şi producere, ale utilizării şi eliminării lor finale;

b) elaborarea şi aplicarea instrucţiunilor privind practica ecologică corespunzătoare, care să cuprindă toate aspectele activităţii pe parcursul ciclului de viaţă al produsului;

c) folosirea obligatorie a etichetelor, care să-i informeze pe consumatori despre riscurile ecologice legate de produs, de utilizarea lui şi de întrebuinţarea lui finală;

d) economisirea resurselor, inclusiv a energiei electrice;

e) asigurarea accesului populaţiei la sistemele de colectare şi eliminare a deşeurilor;

f) refuzul de la folosirea substanţelor sau produselor periculoase şi de la acumularea de deşeuri periculoase;

g) întrebuinţarea, regenerarea şi utilizarea repetată;

h) utilizarea instrumentelor economice la genurile de activitate, la produse sau la grupuri de produse;

i) crearea sistemului de licenţiere, care să includă un şir de măsuri restrictive sau interdicţii.

3. La determinarea faptului, care îmbinare de măsuri reprezintă în sine „metodele ecologice optime", atît în general, cît şi în particular, o atenţie deosebită se va atrage la:

a) pericolul ecologic al produsului şi al producerii, utilizării şi întrebuinţării finale a acestuia;

b) substituirea cu genuri de activitate sau substanţe mai puţin poluante;

c) scara aplicării;

d) profiturile potenţiale sau pericolul pentru mediul ambiant al materialelor ori genurilor de activitate substituente;

e) progresul şi schimbările în concepţiile şi cunoştinţele ştiinţifice;

f) termenele de implementare;

g) consecinţele sociale şi economice, precum şi

h) principiul precauţiei.

4. Aceasta înseamnă că „practica ecologică optimă" pentru sursa concretă se va schimba cu trecerea timpului, în rezultatul progresului tehnologic, factorilor economici şi sociali, precum şi schimbărilor în concepţiile şi cunoştinţele ştiinţifice.
5. Dacă diminuarea cantităţii de substanţe care apar în rezultatul utilizării practicii ecologice optime nu va duce la rezultate acceptabile din punct de vedere ecologic, va fi necesară întreprinderea măsurilor suplimentare şi revizuirea acestor metode ecologice optime.

ANEXA V

Protecția resurselor biologice acvatice și reglementarea pescuitului în bazinul fluviului Nistru

A. Direcțiile de colaborare

Direcțiile principale de colaborare a Părților Contractante:

1. Gestionarea și utilizarea durabilă a resurselor biologice acvatice în bazinul f. Nistru;
2. Păstrarea și îmbunătățirea habitatului resurselor biologice acvatice și minimalizarea factorilor ce influențează negativ asupra ecosistemelor acvatice;
3. Reglementarea pescuitului;
4. Dezvoltarea acvaculturii;
5. Colaborarea științifică în domeniul protecției, reglementării și reproducerii resurselor biologice acvatice.

B. Organele competente ale Părților Contractante

Părțile Contractante își desemnează de sine stătător organele, care vor fi responsabile pentru executarea prevederilor prezentei Anexe și se informează reciproc despre aceasta în decurs de o lună.

C. Formele de colaborare în domeniul protecției resurselor biologice acvatice și reglementării pescuitului în bazinul f. Nistru

1. Crearea Grupului de lucru comun;
2. Elaborarea și realizarea programelor de colaborare;
3. Schimbul de informații în domeniul legislației;
4. Schimbul de informații în domeniul combaterii braconajului și utilizării uneltelor interzise pentru pescuit;
5. Schimbul de date operative în cazul apariției unor situații excepționale cu caracter tehnogen sau natural;
6. Schimbul de date privind monitoringul resurselor biologice acvatice;
7. Schimbul de date privind observațiile ihtiologice;
8. Schimbul de informație științifică și metodică;
9. Organizarea și efectuarea seminarelor comune și altor activități științifice;
10. Schimbul de experiență în efectuarea controlului de stat în domeniul pescuitului, prin organizarea stagiilor pentru inspectorii de stat ai subdiviziunilor teritoriale a organelor de protecție a resurselor piscicole, dislocate în zonele de frontieră;
11. Schimbul de informații privind efectuarea măsurilor ameliorativ - piscicole.

D. Grupul de lucru comun

1. Grupul de lucru comun:
   a) Analizează problemele și domeniile vizate de prezenta Anexă;
   b) Propune măsuri de protecție a resurselor biologice acvatice și de reglementare a pescuitului în bazinul f. Nistru;
   c) Propune recomandări privind măsurile de repopulare și aclimatizare;
   d) Analizează rezultatele cercetărilor științifice conform programelor coordonate, inclusiv pescuiturile în scop științific, în vederea evaluării stării resurselor biologice acvatice și asigurării controlului privind reproducerea lor naturală;
   e) Propune spre examinare Părților Contractante, lista speciilor de pești și altor resurse biologice acvatice, volumul de capturi al cărora necesită a fi coordonat între Părți;
   f) Recomandă după caz, modificarea termenelor de prohibiție a pescuitului și durata acestor perioade;
   g) Elaborează propuneri privind efectuarea măsurilor ameliorativ - piscicole în scopul restabilirii, menținerii și protecției boiștilor naturale, inclusiv curățirea canalelor de legătură și luncilor inundabile, înlăturarea digurilor în zonele inundabile care nu sunt utilizate în scopuri agricole, de asemenea, propuneri în scopul reproducerii artificiale a speciilor valoroase de pești (în special sturioni);
   h) Propune măsuri în vederea asigurării debitelor ecologice optime deversate din lacurile de acumulare ale f.Nistru, pentru resursele biologice acvatice;
   i) Execută alte funcții atribuite de Comisie.
2. Grupul comun de lucru se întrunește nu mai rar decît o dată în an și suplimentar, în acele cazuri, când Părțile Contractante conform înțelegerilor reciproce vor considera necesar de a se întruni. Ședințele Grupului de lucru, de regulă, se vor efectua pe rând, pe teritoriile statelor Părților Contractante.
3. Activitatea Grupului comun de lucru se stabilește prin coordonare cu Comisia.
4. Fiecare Parte Contractantă suportă cheltuielile privind participarea reprezentanților săi la ședințele Grupului comun de lucru, dacă nu se convine altfel.

E. Particularitățile reglementării pescuitului în bazinul r. Nistru

1. Pescuitul în bazinul f. Nistru se efectuează în conformitate cu cerințele prezentei Anexe.
2. Reieșind din specificul formării și exploatării resurselor piscicole pe fiecare sector al f. Nistru, izolate de construcțiile hidrotehnice, Părțile Contractante pot să elaboreze și să utilizeze Reguli speciale de pescuit, care nu contravin cerințelor prezentei Anexe, pentru următoarele sectoare ale fluviului, în limitele hotarelor sale:
   - Nistrul superior – de la izvor până la barajul CHE Dnestrvosk și CHE-2;
   - Nistrul medial – de la barajul CHE-2 până la barajul Dubăsari;
   - Nistrul inferior – de la barajul CHE Dubăsari până la estuar (limanul Nistrului).

F. Termenii și locurile interzise pentru pescuit

1. Este interzis pescuitul (cu excepția pescuitului specializat al Scrumbiei de Dunăre) și altor resurse biologice acvatice în apele bazinului f. Nistru, anual, pe o durată de nu mai puțin de 60 de zile consecutive în perioada de la 1 aprilie și până la 15 iulie.

2. Perioada de prohibiţie a pescuitului şi durata ei pentru unele sectoare ale f. Nistru se stabileşte în corespundere cu cerinţele legislaţiei naţionale a statelor Părţi Contractante, iar în caz de necesitate, perioadele sunt convenite între Părţi. În limanul Nistrului perioada de prohibiţie poate fi prelungită până la 31 iulie.
3. Pescuitul specializat al Scrumbiei de Dunăre este permis în perioada 1 aprilie – 5 iunie. În perioada migraţiei în masă a Scrumbiei de Dunăre pentru reproducere, se fixează o interdicţie de pescuit pe etape pentru sectoarele: de la estuarul limanului Nistrului până la s. Palanca (marcaj km. 28) şi pe braţul Turunciuk până la hotarul regiunii Odessa – nu mai puţin de 5 zile; de la s. Palanca (marcaj km. 28) şi până la barajul CHE Dubăsari şi pe braţul Turunciuk de la hotarul regiunii Odessa până la s. Ciobruciu – nu mai puţin de 10 zile.
4. Sectoarele permanente sau temporare prohibite pentru pescuitul peştilor şi altor resurse biologice acvatice, inclusiv în limitele sectoarelor fondului ariilor protejate de stat, se stabilesc în conformitate cu cerinţele legislaţiei naţionale ale statelor Părţilor Contractante.
5. Părţile Contractante, la recomandarea grupului de lucru comun, în baza rezultatelor investigaţiilor ştiinţifice, pot modifica perioadele de prohibiţie precum şi locurile interzise pentru pescuit în apele f.Nistru, care cad sub incidenţa prezentei Anexe.

G. Protecţia resurselor piscicole

1. Părţile Contractante, în baza recomandărilor Grupului comun de lucru, pot să delimiteze zonele permanente şi temporare cu regim special de protecţie, marcate prin semne distinctive.
2. Zonele permanente şi temporare cu regim special de protecţie a resurselor piscicole pot fi create pentru protecţia:
   a) Boiştilor, reproducătorilor, icrelor şi puietului de peşti în locurile de dezvoltare şi îngrăşare;
   b) Diversităţii speciilor de peşti şi altor resurse biologice acvatice de pe cele mai importante sectoarele a ecosistemelor acvatice;
   c) Gropilor de iernat, porţiunilor cu densitate temporară sau pemanentă sporită de peşti şi altor resurse biologice acvatice.
3. În bazinul f. Nistru se interzice sau se limitează activităţile, ce împiedică migraţia, reproducerea, migraţia pasivă a puietului, iernarea sau activităţile ce pun în pericol existenţa populaţiilor de peşti şi a altor resurse biologice acvatice, cu excepţia cazurilor, când o atare activitate se realizează în scopul prevenirii situaţiilor excepţionale cu caracter natural şi tehnogen şi lichidării consecinţelor acestora.
4. În scopul protecţiei resurselor piscicole şi altor resurse biologice acvatice, se interzice:
   a) Deplasarea, distrugerea sau deteriorarea semnelor, care delimitează zonele cu un regim special de protecţie;
   b) Recoltarea stufului, papurii, trestiei şi altor plante acvatice fără acordul organelor competente ale statelor Părţi Contractante;
   c) Bararea cu diferite construcţii şi mijloace de pescuit a gîrlelor, braţelor, canalelor, care unesc rîurile şi gîrlele cu bălţile, lacurile de luncă, mlaştinile şi terenurile inundate, dacă aceasta împiedică migraţia liberă a peştilor;
   d) Pescuitul în perioada de migrare şi de depunere a icrelor în corpurile de apă din luncă (şi din ele);
   e) Modificarea intenţionată a debitului apei, dacă aceasta provoacă pieirea resurselor piscicole şi a altor resurse biologice acvatice;
   f) Distrugerea sau deteriorarea construcţiilor hidrotehnice (baraje, diguri, canale) (în afara cazurilor de efectuare a măsurilor de restabilire a locurilor de depunere a icrelor) şi a versanţilor şi malurilor corpurilor de apă acoperite de vegetaţie, precum şi încălcarea regimului activităţii economice în zonele de protecţie;
   g) Extragerea din albia r. Nistru a nisipului, pietrişului şi amestecului de nisip şi pietriş, fără acordul organelor competente ale statelor Părţi Contractante;
   h) Efectuarea lucrărilor de adâncire a albiei şi a altor lucrări de construcţie, reparaţie şi exploatare în cadrul obiectelor acvatice, care afectează integritatea ecosistemelor existente, fără acordul organelor competente ale statelor Părţi Contractante.

H. Măsuri de reproducere a resurselor biologice acvatice

1. Părţile Contractante, la recomandarea Grupului comun de lucru, efectuează măsuri privind realizarea programelor de restabilire a populaţiilor speciilor valoroase de peşti sau a celor care se află pe cale de dispariţie şi a altor resurse biologice acvatice.
2. În caz de necesitate Părţile Contractante pot lua măsuri de introducere în comun a interdicţiei pescuitului anumitor specii de peşti şi de majorare a rezervelor industriale a speciilor preţioase de peşti prin reproducerea artificială.

I. Pescuitul sportiv şi de amator

Pescuitul sportiv ţi de amator şi a altor resurse biologice acvatice se realizează în corespundere cu cerinţele legislaţiei naţionale a statelor Părţi Contractante.

J. Instrumente şi metode de pescuit interzise

1. Instrumente şi metode de pescuit interzise:

a) Se interzice exploatarea resurselor piscicole şi a altor resurse biologice acvatice:
   - cu utilizarea substanţelor explozibile şi toxice, curentului electric, uneltelor înţepătoare, armelor de foc sau pneumatice (cu excepţia harpoanelor pentru vînătoare subacvatică în locurile desemnate special pentru vînătoarea subacvatică), uneltelor de pescuit neindustriale confecţionate din fire, pescuitul prin gonire şi cu ostia;
   - prin construcţia barajelor şi a capcanelor, cu excepţia cazurilor când aceasta este prevăzut de cerinţele respective ale legislaţiei naţionale a statelor Părţi Contractante;

b) În timpul pescuitului şi exploatării altor resurse biologice acvatice se interzice utilizarea plaselor dintr-un singur fir (monofiliantă), în afară de cele, care sunt destinate pescuitului industrial, şi de asemenea a mijloacelor de pescuit cu dimensiunea celulelor mai mică decât cea prevăzută de cerinţele corespunzătoare ale legislaţiei naţionale a statelor Părţi Contractante;

c) Se interzice instalarea uneltelor de pescuit fixe sau plutitoare pe o suprafaţă mai mare de 2/3 din lăţimea fluviilor, rîurilor, gîrlelor şi canalelor, tragerea năvoadelor de pe maluri opuse concomitent ori succesiv;

d) Se interzice instalarea mijloacelor de pescuit în poziţie de şah;

e) Se interzice utilizarea mijloacelor industriale de pescuit, confecţionate din fire şi din orice alte materiale fără permisiune.

2. Legislaţia naţională a statelor Părţi Contractante poate stabili şi alte interdicţii şi limitări privind mijloacele şi metodele de pescuit.

K. Dimensiunea industrială minimală şi dimensiunea permisă a celulelor

1. Dimensiunea minimală a peştelui şi a altor resurse biologice acvatice (cm), permise pentru pescuit în bazinul r. Nistru:

Avat	30
Ocheană / Babuşcă	18
Caras argentiu	15
Clean	24
Cosac	18
Cosaş	40
Crap	25
Lin	20
Moronaş	22
Novac	30
Plătică	30
Rizeafcă	11
Sabiţă	24
Scobar	25
Scrumbie	17
Sânger	30
Somn european	60
Şalău	38
Ştiucă	32
Rac de râu	10
Guviri	9

Peştele şi alte resurse biologice acvatice, de dimensiuni mai mici decât cele menţionate, trebuie eliberate în apă în stare vie.

Dimensiunile industriale ale peştelui se apreciază prin măsurarea distanţei de la începutul botului până la baza înotătoarei codale, dimensiunile industriale ale racului – după distanţa din mijlocul ochilor până la sfârşitul plăcii codale.

2. Dacă cerinţele respective ale legislaţiei naţionale a statelor Părţi Contractante prevăd cerinţe mai dure privind dimensiunile minimale ale peştilor şi ale resurse biologice acvatice, decât cele indicate în punctul 1, sunt acceptate cerinţele legislaţiei naţionale.

3. Se interzice pescuitul industrial şi de amator a sturionilor şi altor specii de peşti incluse în Cartea Roşie a R. Moldova şi a Ucrainei, precum şi a speciilor resurselor biologice acvatice, care dispun de un statut special de protecţie pe teritoriile statelor Părţi Contractante. Exemplarele pescuite ale acestor specii trebuie eliberate în apă în stare vie. În cazurile pescuitului sau a distrugerii exemplarelor speciilor menţionate, persoanele vinovate (fizice sau juridice) poartă răspundere în corespundere cu legislaţia naţională a statelor Părţi Contractante.

4. Se interzice vânzarea, prelucrarea şi păstrarea producţiei de peşte şi a altor resurse biologice acvatice, dimensiunile industriale ale cărora sunt mai mici decât cele menţionate în punctul 1.

5. Captura maximă admisibilă a exemplarelor de peşti cu dimensiuni neindustriale în timpul pescuitului şi dimensiunea admisibilă a celulei mijlocului de pescuit se apreciază de cerinţele respective ale legislaţiei naţionale a statelor Părţi Contractante.

L. Pescuitul în scopuri de verificare şi ştiinţifice

Pescuitul şi exploatarea altor resurse biologice acvatice în scopuri de verificare şi ştiinţifice pot fi efectuate în orice perioadă a anului, inclusiv în perioada de prohibiţie, în orice loc, prin orice metode şi cu orice mijloace, atât în perioada de zi, cât şi în perioada de noapte, în corespundere cu permisiunile eliberate de organele competente ale statelor Părţi Contractante.

СОГЛАШЕНИЕ
между Правительством Республики Молдова
и Правительством Республики Беларусь
о системе содействия взаимной торговле

Правительство Республики Молдова и Правительство Республики Беларусь, далее именуемые в отдельности Сторона, а вместе Стороны,

принимая во внимание положения Соглашения о сотрудничестве и взаимопомощи в таможенных делах от 15 апреля 1994 года,

стремясь повысить уровень сотрудничества в целях защиты экономических и общественных интересов государств Сторон,

признавая необходимость повышения эффективности таможенного контроля товаров и транспортных средств, перемещаемых между государствами Сторон,

в целях сокращения сроков проведения и создания условий для упрощения таможенного контроля товаров и транспортных средств, перемещаемых между государствами Сторон,

в целях обеспечения развития системы содействия взаимной торговле и ее безопасности,

договорились о нижеследующем:

Статья 1

Стороны уполномочивают на реализацию настоящего Соглашения таможенные органы государств Сторон:

в Республике Молдова – Таможенная служба при Министерстве финансов Республики Молдова;

в Республике Беларусь – Государственный таможенный комитет Республики Беларусь.

Статья 2

Система содействия взаимной торговле (далее – ССВТ) основана на обмене важной информацией о перемещении товаров и транспортных средств в соответствии с техническими условиями обмена информацией.

Статья 3

1. Состав передаваемой информации формируется в соответствии с Приложением к настоящему Соглашению, являющимся его неотъемлемой частью.

2. Обмен информацией будет осуществляться в отношении поставок участников внешнеэкономической деятельности, к которым применяется ССВТ.

3. Таможенные органы государств Сторон разработают и утвердят технические условия обмена информацией в течение шести месяцев после подписания настоящего Соглашения.

4. ССВТ будет представлять собой распространенную практику, применяемую для всех видов транспорта и всех видов товаров.

5. ССВТ будет применяться молдавскими и белорусскими и участниками внешнеэкономической деятельности на добровольной основе.

6. Таможенные органы государств Сторон будут избегать противоречий в отношении настоящего Соглашения, которые могут нанести ущерб добровольному характеру такого регулирования по отношению к участникам внешнеэкономической деятельности, не участвующим в ССВТ.

7. ССВТ должна быть прозрачной, предсказуемой и недискриминационной. Практика реализации ССВТ не должна повлечь за собой возникновение недобросовестной конкуренции.

Статья 4

Участники внешнеэкономической деятельности, в отношении которых применяется ССВТ, будут получать следующие преимущества:

а) приоритетный порядок оформления в пунктах пропуска в соответствии с национальными законодательствами государств Сторон;

б) упрощение таможенных формальностей, где это возможно, включая выделение отдельных полос в целях сокращения времени оформления;

в) неприменение таможенного досмотра в пунктах пропуска, за исключением случаев наличия признаков таможенных правонарушений или контрабанды.

Статья 5

1. Таможенные органы государств Сторон гарантируют использование информации, полученной в рамках настоящего Соглашения, в целях совершения таможенных операций (таможенного оформления) и проведения таможенного контроля в отношении товаров и транспортных средств, перемещаемых между государствами Сторон.

2. Информация, полученная таможенными органами государств Сторон, будет использоваться исключительно в таможенных целях и не может быть передана третьим лицам без письменного разрешения таможенного органа государства Стороны, предоставившей информацию.

Статья 6

При организации электронного обмена информацией о товарах и транспортных средствах, перемещаемых между государствами, таможенные органы государств Сторон должны руководствоваться нормами, стандартами и

рекомендациями Организации Объединенных Наций, Всемирной таможенной организации, национальными законодательствами Республики Молдова и Республики Беларусь, учитывать международный передовой опыт по обмену информацией.

Статья 7

В случае нарушения положений настоящего Соглашения, таможенные органы государств Сторон должны предпринять все необходимые меры в соответствии со своими национальными законодательствами и информировать друг друга о таких нарушениях, также как и о различиях и (или) фальсификации полученных при обмене информацией данных о товарах и транспортных средствах, перемещаемых между государствами Сторон.

Статья 8

Таможенные органы государств Сторон определяют список компетентных должностных лиц таможенных органов, уполномоченных на осуществление прямых контактов, в целях:

а) разработки и согласования технических условий обмена информацией и технологий обработки и передачи данных, а также требований по защите информации;

б) урегулирования технических проблем, возникших в ходе применения настоящего Соглашения.

Статья 9

1. Таможенные органы государств Сторон в целях разработки технических условий обмена информацией, предусмотренных настоящим Соглашением, организуют проведение и реализацию пилотного проекта продолжительностью шесть месяцев с даты подписания настоящего Соглашения, который может быть продлен по взаимному письменному согласию таможенных органов государств Сторон.

2. В течение первых трех месяцев пилотного проекта таможенные органы государств Сторон в рамках ССВТ согласуют:

а) технические условия обмена информацией;

б) перечень, структуру и формат передаваемых данных;

в) требования по защите информации;

г) порядок организации взаимодействия между таможенными органами государств Сторон;

д) перечень таможенных органов государств Сторон, в которых совершаются таможенные операции (таможенное оформление) в отношении товаров и транспортных средств, перемещаемых в рамках ССВТ;

3. Таможенные органы государств Сторон письменно информируют друг друга о готовности к проведению пилотного проекта и о перечне таможенных органов, принимающих в нем участие.

4. В последующие три месяца таможенные органы государств Сторон осуществляют практическую реализацию ССВТ.

Статья 10

Разногласия между Сторонами относительно толкования и (или) реализации положений настоящего Соглашения разрешаются посредством проведения переговоров и консультаций.

Статья 11

По взаимному согласию Сторон в настоящее Соглашение могут вноситься изменения и (или) дополнения, оформляемые отдельными Протоколами. Такие изменения и (или) дополнения являются неотъемлемой частью настоящего Соглашения и вступают в силу в порядке, предусмотренном в статье 12 настоящего Соглашения.

Статья 12

1. Настоящее Соглашение временно применяется с даты его подписания и вступает в силу с даты получения по дипломатическим каналам последнего письменного уведомления о выполнении Сторонами внутригосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.

2. Настоящее Соглашение заключается на неопределенный срок и может быть прекращено любой из Сторон путем направления письменного уведомления по дипломатическим каналам о своем намерении прекратить его действие. В данном случае Соглашение прекращает свое действие по истечении трех месяцев с даты получения такого уведомления. Прекращение действия Соглашения не затрагивает операции транзита, которые уже начались. Прекращение действия Соглашения также не оказывает влияние на проводимые процедуры. Такие процедуры будут завершены в соответствии с положениями настоящего Соглашения.

Совершено в городе Кишинэу, 13 декабря 2016 года, в двух подлинных экземплярах, каждый на румынском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

За Правительство Республики Молдова

За Правительство Республики Беларусь

Приложение к Соглашению между Правительством Республики Молдова и Правительством Республики Беларусь о системе содействия взаимной торговле

СОСТАВ ПЕРЕДАВАЕМОЙ ИНФОРМАЦИИ*

- Тип декларации (направление перемещения/процедура)
- Регистрационный номер декларации
- Код таможни оформления декларации
- Дата регистрации/оформления декларации
- Номер книжки МДП
- Идентификатор пограничного пункта пропуска/органа выезда
- Дата фактического вывоза
- ИДНО/УНП отправителя
- Наименование отправителя
- Адрес отправителя
- ИДНО/УНП получателя
- Наименование получателя
- Адрес получателя
- Общее количество товара
- Количество мест
- Страна отправления (наименование)
- Страна назначения (наименование)
- Торгующая страна (наименование)
- Страна происхождения (наименование)
- Номер товара
- Код товара по ТН ВЭД
- Наименование товара по декларации
- Вес товара, брутто (кг)
- Вес товара, нетто (кг)
- Наименование валюты
- Фактурная стоимость товара/цена товара
- Таможенная стоимость товара
- Количество грузовых мест товара
- Количество контейнеров
- Номера контейнеров
- Наименование дополнительной единицы измерения
- Количество в дополнительной единице измерения
- Прилагаемые документы к декларации
- Номер прилагаемых документов к декларации
- Дата составления прилагаемых документов к декларации
- Номер транспортного средства/контейнера (при отправлении)
- Номер транспортного средства/контейнера (на границе)
- Тип транспортного средства (на границе)
- Наименование условий поставки товаров
- Географическое название места поставки товаров

*при наличии таковых сведений в информационных системах таможенных органов государств Сторон с учетом требований национальных законодательств государств Сторон

ACORD
dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Republicii Belarus
privind sistemul de facilitare a comerţului reciproc

Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Republicii Belarus, denumite în continuare separat Parte şi împreună Părţi,

luînd în considerare prevederile Acordului privind colaborarea şi ajutorul reciproc în probleme vamale din 15 aprilie 1994,

tinzînd să sporească nivelul de cooperare în scopul protecţiei intereselor economice şi sociale ale statelor Părţi,

recunoscînd necesitatea eficientizării controlului vamal al mărfurilor şi mijloacelor de transport deplasate între statele Părţi,

în scopul reducerii termenilor de efectuare şi creării condiţiilor de facilitare a controlului vamal al mărfurilor şi mijloacelor de transport deplasate între statele Părţi,

în scopul asigurării dezvoltării sistemului de facilitare a comerţului reciproc şi securităţii acestuia,

au convenit următoarele:

Articolul 1

Părţile împuternicesc pentru implementarea prezentului Acord autorităţile vamale ale statelor Părţi:

în Republica Moldova – Serviciul Vamal de pe lîngă Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova;

în Republica Belarus – Comitetul Vamal de Stat al Republicii Belarus.

Articolul 2

Sistemul de facilitare a comerţului reciproc (în continuare – SFCR) se bazează pe schimbul de informaţie importantă privind deplasarea mărfurilor şi mijloacelor de transport în conformitate cu condiţiile tehnice ale schimbului de informaţie.

Articolul 3

1. Componenţa informaţiei transmise se formează în conformitate cu Anexa la prezentul Acord, care este parte integrantă a acestuia.
2. Schimbul de informaţie va fi efectuat în privinţa livrărilor participanţilor la activitatea economică externă, faţă de care se aplică SFCR.
3. Autorităţile vamale ale statelor Părţi vor elabora şi aproba condiţiile tehnice ale schimbului de informaţie în termen de şase luni după semnarea prezentului Acord.
4. SFCR va constitui o practică răspîndită, aplicată tuturor tipurilor de transport şi tuturor tipurilor de mărfuri.
5. SFCR va fi aplicat de către participanţii moldoveni şi belaruşi la activitatea economică externă în mod benevol.
6. Autorităţile vamale ale statelor Părţi vor evita contradicţii în privinţa prezentului Acord, care pot afecta caracterul benevol al acestei reglementări faţă de participanţii la activitatea economică externă ce nu participă la SFCR.
7. SFCR trebuie să fie transparent, previzibil şi nediscriminatoriu. Practica de realizare a SFCR nu trebuie să atragă după sine apariţia concurenţei neloiale.

Articolul 4

Participanţii la activitatea economică externă, faţă de care se aplică prevederile prezentului Acord, vor beneficia de următoarele avantaje:

a) modul prioritar de vămuire în punctele de trecere în conformitate cu legislaţiile naţionale ale statelor Părţi;

b) simplificarea formalităţilor vamale, unde este posibil, inclusiv acordarea pistelor separate în scopul reducerii timpului de vămuire;

c) neaplicarea controlului vamal în punctele de trecere, cu excepţia cazurilor de existenţă a semnelor de contravenţii vamale sau contrabandă.

Articolul 5

1. Autorităţile vamale ale statelor Părţi garantează folosirea informaţiei obţinute în cadrul prezentului Acord în scopul efectuării operaţiunilor vamale (vămuirii) şi controlului vamal al mărfurilor şi mijloacelor de transport deplasate între statele Părţi.
2. Informaţia obţinută de către autorităţile vamale ale statelor Părţi în cadrul prezentului Acord va fi folosită în exclusivitate în scopuri vamale şi nu poate fi transmisă unor terţe persoane fără permisiunea scrisă a autorităţii vamale a statului Părţi, care a prezentat informaţia.

Articolul 6

La organizarea schimbului electronic de informaţie despre mărfurile şi mijloacele de transport deplasate între state, autorităţile vamale ale statelor Părţi trebuie să se conducă de normele, standardele şi recomandările Organizaţiei Naţiunilor Unite, Organizaţiei Mondiale a Vămilor, legislaţiile naţionale ale Republicii Moldova şi Republicii Belarus, să ţină cont de practica internaţională avansată privind schimbul de informaţie.

Articolul 7

În caz de încălcare a prevederilor prezentului Acord, autorităţile vamale ale statelor Părţi trebuie să ia toate măsurile necesare în conformitate cu legislaţiile sale naţionale şi să se informeze reciproc despre aceste încălcări, precum şi despre

diferenţele şi (sau) falsificarea datelor privind mărfurile şi mijloacele de transport deplasate între statele Părţi, obţinute în procesul schimbului de informaţie.

Articolul 8

Autorităţile vamale ale statelor Părţi stabilesc lista colaboratorilor vamali competenţi, împuterniciţi pentru efectuarea contactelor directe, în scopul:

a) elaborării şi coordonării condiţiilor tehnice ale schimbului de informaţie şi tehnologiilor de prelucrare şi transmitere a datelor, precum şi a cerinţelor de protecţie a informaţiei;

b) soluţionării problemelor tehnice apărute în procesul aplicării prezentului Acord.

Articolul 9

1. Autorităţile vamale ale statelor Părţi, în scopul elaborării condiţiilor tehnice ale schimbului de informaţie prevăzute de prezentul Acord, organizează desfăşurarea şi realizarea proiectului pilot cu o durată de şase luni de la data semnării prezentului Acord, care poate fi prelungit la înţelegerea reciprocă scrisă a autorităţilor vamale ale statelor Părţi.

2. Pe parcursul primelor trei luni ale proiectului pilot autorităţile vamale ale statelor Părţi în cadrul SFCR vor coordona:

a) condiţiile tehnice ale schimbului de informaţie;

b) lista, structura şi formatul datelor transmise;

c) cerinţele privind protecţia informaţiei;

d) modul de organizare a interacţiunii între autorităţile vamale ale statelor Părţi;

e) lista autorităţilor vamale ale statelor Părţi, care vor efectua operaţiunile vamale (vămuirea) în privinţa mărfurilor şi mijloacelor de transport deplasate în cadrul SFCR.

3. Autorităţile vamale ale statelor Părţi se informează reciproc în scris despre pregătirea pentru desfăşurarea proiectului pilot şi despre lista autorităţilor vamale, care participă la acesta.

4. În următoarele trei luni autorităţile vamale ale statelor Părţi efectuează realizarea practică a SFCR.

Articolul 10

Divergenţele dintre Părţi privind interpretarea şi (sau) implementarea prevederilor prezentului Acord se soluţionează pe calea desfăşurării consultărilor şi negocierilor.

Articolul 11

La înţelegerea reciprocă a Părţilor în prezentul Acord pot fi introduse modificări şi (sau) completări, perfectate prin Protocoale separate. Aceste modificări şi (sau) completări sînt parte integrantă a prezentului Acord şi intră în vigoare în modul stabilit de articolul 12 al prezentului Acord.

Articolul 12

1. Prezentul Acord se aplică provizoriu de la data semnării acestuia şi intră în vigoare de la data recepţionării prin canale diplomatice a ultimei notificări scrise privind îndeplinirea de către Părţi a procedurilor interne necesare intrării în vigoare a acestuia.

2. Prezentul Acord se încheie pentru o perioadă nedeterminată şi poate fi denunţat de către oricare dintre Părţi printr-o notificare scrisă transmisă prin canale diplomatice despre intenţia sa de a-l denunţa. În acest caz Acordul îşi încetează acţiunea la expirarea a şase luni de la data recepţionării unei astfel de notificări. Încetarea acţiunii Acordului nu afectează operaţiunile de tranzit, care au fost deja începute. Încetarea acţiunii Acordului de asemenea nu aduce atinge procedurilor aplicate. Astfel de proceduri vor fi încheiate în conformitate cu prevederile prezentului Acord.

Întocmit la Chişinău la 13 decembrie 2016 în două exemplare originale, fiecare în limbile română şi rusă, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru Guvernul Republicii Moldova	**Pentru Guvernul Republicii Belarus**

Anexă la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Republicii Belarus privind sistemul de facilitare a comerţului reciproc

COMPONENŢA INFORMAŢIEI TRANSMISE*

- Tipul declaraţiei (direcţia de deplasare/procedura)
- Numărul de înregistrare a declaraţiei
- Codul vămii de perfectare a declaraţiei
- Data înregistrării/perfectării declaraţiei
- Numărul carnetului TIR
- Identificatorul punctului de trecere a frontierei/organului de ieşire
- Data scoaterii de-facto
- Numărul de identificare/numărul unic al expeditorului
- Denumirea expeditorului
- Adresa expeditorului
- Numărul de identificare/numărul unic al destinatarului
- Denumirea destinatarului
- Adresa destinatarului
- Cantitatea totală a mărfii
- Numărul locurilor
- Ţara de expediţie (denumirea)
- Ţara de destinaţie (denumirea)
- Ţara de tranzacţie (denumirea)
- Ţara de origine (denumirea)
- Numărul mărfii
- Codul mărfii conform Nomenclatorului mărfurilor al activităţii economice externe
- Denumirea mărfii conform declaraţiei
- Greutatea mărfii, brută (kg)
- Greutatea mărfii, netă (kg)
- Denumirea valutei
- Valoarea facturată a mărfii/preţul mărfii
- Valoarea în vamă a mărfii
- Cantitatea locurilor de marfă
- Cantitatea containerelor
- Numerele containerelor
- Denumirea unităţii de măsură suplimentare
- Cantitatea în unitatea de măsură suplimentară
- Documentele anexate la declaraţie
- Numărul documentelor anexate la declaraţie
- Data întocmirii documentelor anexate la declaraţie
- Numărul mijlocului de transport/containerului (la expediţie)
- Numărul mijlocului de transport/containerului (la frontieră)
- Tipul mijlocului de transport (la frontieră)
- Denumirea condiţiilor de livrare a mărfurilor
- Denumirea geografică a locului de livrare a mărfurilor

*în caz de existenţă a unor astfel de date în sistemele informaţionale ale autorităţilor vamale din statele Părţi, ţinînd cont de cerinţele legislaţiilor naţionale ale statelor Părţi